

בבלי ירושלמי תוספתא

חוברת שבועית ללימוד בי"ת
ביחד עם **תכשיטי הבית**
פרק נ"ך ליום

בעידודו של מו"ר הרח"ע שליט"א

פרשת
מצורע
ו' – י"ב ניסן תשפ"ד

יוצא לאור ע"י חסידי ברסלב
יבנאל עיר ברסלב – עיר השמחה

ניתן להשיג בתיבה בכניסה ל'היכל מוהרא"ש'

או שלח צרף למייל: breslevsheli1@gmail.com

נדפס לזכות נשמתו הטהורה

של כ"ק אדמו"ר עט"ר

מוהרא"ש

ר' אליעזר שלמה בן

ר' מנחם זאב זי"ע

לזכות מורנו ורבנו הרה"צ

ר' יצחק שמואל אהרן

לעזער שליט"א

יהי רצון שימשיך להנהיג את הקהילה
הקדושה מתוך בריאות איתנה ונחת מכל
יצ"ח ותלמידיו

לזכות נשמתם הקדושה והטהורה של

רבי חייא ובניו חזקיה ויהודה

ולזכות

רב המנונא סבא ורב הונא ריש גלותא

וְנָקְנִינְהוּ נחלֵיה אגב קרקע. אי אברייתא פרוק כדפרי' רש"י וי"ל דאדרבה פָּפָא פריך אי אמרת בשלמא דאין מטבע נקנה בחליפין מיירי שיש לו סודר ואין לו קרקע דהשתא לא חזי ערטילאי אלא אי מטבע נקנה בחליפין ומיירי שאין לו סודר וגם ש"ל דמיירי בגורן שאינו שלו אבפפ תנא כוותי' הכא במאי עסקינן כגון שאין לו קרקע ואין לו מטבע ומשיכה לקנות בה אלא בגורן קחני לאו פרקא היא אלא משיכ למיתלתיה דמיירי דליכא קרקע ונקנה בחליפין דליכא למיחש דילמא מטבע הוא ששקנה בו מרי מרבא על ידי הודאתו של איסור בפרק מי שמת (ב"ב דף קמט.) אע"ג שקנייתו יודעין שלא היה שלו תחלה וה"ה בבריא מדקנגהו רב מרי אע"ג דלא חזי בר ירושה. **אלא** ש"מ דאין מטבע נקנה בחליפין. ומ"ד נעשה חליפין נמי איתותב דמדאינו נקנה כ"ש שלא נעשה ונטר עד הכא הכא בדי להקשות לתרוייהו ולכך המתין נמי עד הכא לומר וכן אמר עולא וכן אמר ר' אמי אמר רבי יוחנן משום דיהך ברייתא מסייע לה:

אידי ואידי בפרוטות. פירוש שוקלני נתן לו פרוטות ובעל הבית משלם לו פרוטות דליכא עליירה עצורתא ולכך נעשה נקנה בחליפין ואת"ל ולימא שהשוקלני נתן לו מעות ולא פרוטות וכן נראה שהרי צריך ליתן לפועלים ובעל הבית הקנה לו בקנין סודר הפרוטות שבבית"ל דתן לו מעות משמע דבנתינה זאת אתחייב לך דינר וטרי"ס. **ולא** תני דינר יפה. דמשמע דינר טוב ואת"ל והיכי ס"ד דינר טוב וקא שמעת לאו היינו שמו של המטבע אלא כלומר משתבעת שיש לי בבית ואית ספרים דלא גרסי בברייתא מפעות שיש לי בביתי:

נעשה באומר לו תלויני עד שיבא בני או עד שאמצא המפתח. וא"ת נהי דשרי סאה בסאה בעד שיבא בני בר' סאה בסאתים בי הכא דהכא אינו נותן לו אותו מטבע עצמו שלקח אלא מין אחר דרמי למקח וממכר וה"ק כמו שמותר סאה בסאה דרך תלוואה באומר עד שיבא בני משום דסאה בסאה רבית דרבנן קבלת חמור וכן החליפין שור בפרה דבקמור. ומכר ואפילו סאה בסאתים מותר באומר עד שיבא בני:

כל הנעשה דמים באחד בין שקנה זה נתחייב זה בחליפין. לרב דאמר בבלית של קונה ה"פ בין שקנה זה בעל החפץ במטבע נתחייב זה הלוקח באונסי' חליפין דכל היכא דאיתיה דיליה הוא ואי ל"ג זה שני הכי פירושו בין שקנה זה המוכר במטבע נתחייב איהו לשלם ללוקח החפץ שהוא חליפי המטבע ולכי דאמר בבלית של מקנה דיליה שפיר ל"ג בין שקנה זה נתחייב זה דקאמר בין שקנה זה הלוקח במטבע נתחייב המוכר ליתן לו חליפין ואי לא מרסיקן הוא דקאמר כיון שקנה זה הלוקח במטבע נתחייב הוא באונסי החפץ אע נמי לכי חזי פי' זה כמו לרב וכיון שקנה זה ע"ג דדרך מקח וממכר בהנאה שקבל ממנו הלוקח מטבע והתחנן (לקמן דף ק.) המחליף פרה לכי חזי הוי פירושו המחליף פרה בהנאת קבלת חמור וכן החליף שור בפרה דבקמור. **שמע** מינה מטבע נעשה חליפין. ואע"ג דמעות אינם קונות ה"מ שתמנה אבל אי מפרש בתורת חליפין קני א"נ אפי' בסתמא בין דמחזיר לו המטבע בדרך להחזיר הסודר קנו החליפין וא"ת והלא יאמר נשרפו חשיך בעליית י"ל דלא שכיח מילתא שיקנה המעות בדרך חליפין דלא שכיחי שיתן המוכר חפצו בחליפין מעות שאינם שוות המקח בדרך שאינם שוים מעות המקח ולא גזור רבנן דראמר במקוה גבי החליף דמי שור בפרה ובקנו סודר דשביחא ליכא למיחש שמא יאמר לו נשרפו חשיך בעליית דכיון דלא קיבל המוכר המעות טרח ומציל פן יקרב הלוקח ליתן לו המעות:

ופירי

כל

וְחוֹזֵר וְאוֹמֵר חֲרֵי הֵן מְחוּלִּין עַל מָעוֹת שֶׁיֵּשׁ לִי בְּבֵית וְיִקָּנֶה טַעֲמָא דְּאֵין בְּיָדוֹ מָעוֹת הָא אִם יֵשׁ בְּיָדוֹ מָעוֹת לֵיקְנֵי לְהוּ לְאֵידָךְ בְּמִשִּׁיכָה וּפָרִיךְ דְּהָכִי דְּהָוָה לֵיהּ נְכָרִי וְאִי אִמְרַת מַטְבֵּעַ נִקְנֶה בַּחֲלִיפִין נֵיקְנֵי לֵיהּ מָעוֹת לְהַאי אַגַּב סוּדָר וְלִפְרוֹק דִּילְמָא לֵיהּ סוּדָר וְנַקְנִינְהוּ נַהֲלִיהּ אַגַּב קַרְקַע דִּילְמָא לֵיהּ קַרְקַע וְהָא עוֹמֵד בְּגוֹרָן קָתָנֵי בְּגוֹרָן שֶׁאֵינוֹ שֶׁלּוֹ וְאִיכְּפֵל תָּנָא לְאַשְׁמוּעִינָן נְבָרָא עַרְטִילָאי דִּילְמָא לֵיהּ וְלֹא כְּלוּם אֶלָּא לָאו שְׁמַע מִינָּהּ אֵין מַטְבֵּעַ נִקְנֶה בַּחֲלִיפִין שְׁמַע מִינָּהּ וְאַף רַב פָּפָּא הָדָר בֵּיהּ כִּי הָא דְּרַב פָּפָּא הָווּ לֵיהּ תְּרֵיסַר אַלְפֵי דֵּינְרֵי בֵּי חוֹזָאֵי אַקְנְיִנְהוּ לְרַב שְׁמוּאֵל בַּר אָחָא אַגַּב אַסְפָּא דְּבֵיתְהוּ כִּי אָתָא נָפַק לְאַפֵּיהּ עַד הַגּוֹזְטָ וְכֵן אָמַר עוּלָּא אֵין מַטְבֵּעַ נַעֲשֶׂה חֲלִיפִין וְכֵן אָמַר רַבִּי אַסֵּי אֵין מַטְבֵּעַ נַעֲשֶׂה חֲלִיפִין וְכֵן אָמַר רַבָּה בַּר בַּר חָנָה אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן אֵין מַטְבֵּעַ נַעֲשֶׂה חֲלִיפִין אִיתְיבֵיהּ רַבִּי אַבָּא לְעוּלָּא הֲרֵי שֶׁהָיוּ חֲמָרִים וּפוֹעֲלִים תּוֹבְעִין אוֹתוֹ בַּשּׁוּק וְאָמַר לִשּׁוֹלְחָנִי תֵּן לִי בְּדִינָר מָעוֹת וַאֲפַרְנְסֶם וַאֲנִי אֵעָלֶה לְךָ בְּפָּה דִּינָר וּבְרִיסִית מִמְּעוֹת שֶׁיֵּשׁ לִי בְּבֵיתִי אִם יֵשׁ לוֹ מָעוֹת מוּתָּר וְאִם לָאו אָסוּר וְאִי סָלְקָא דַּעְתָּךְ אֵין מַטְבֵּעַ נַעֲשֶׂה חֲלִיפִין הֲוָיָא לֵיהּ הַלְוָאָה וְאָסוּר אִשְׁתִּיק א"ל דִּלְמָא אִידֵי וְאִידֵי בְּפָרוֹטוֹטוֹת שָׁנוּ דִּילְכָא עֲלֵיהוּ מַטְבֵּעָא וְאִידֵי וְאִידֵי פֵּירָא הֲווּ וּמִשְּׁ"ה נְקִנֵי בַּחֲלִיפִין א"ל אֵין דַּיְקָא נַמִי דְּקָתָנֵי פָּפָּה דִּינָר וּבְרִיסִי' וְלֹא קָתָנֵי דִּינָר פָּפָּה וּבְרִיסִי' ש"מ רַב אֲשֵׁי אָמַר לְעוֹלָם בְּדָמִים וּבִפְרוֹטוֹטוֹת פֵּירוֹת הָוְיִין דְּאִית לֵיהּ נַעֲשֶׂה כְּאוֹמֵר הַלְוֵינִי עַד שֶׁיָּבא בְּנִי אוֹ עַד שֶׁאֶמְצָא מַפְתֵּחַ ת"ש כָּל הַנַּעֲשֶׂה דָּמִים בְּאַחַר כֵּיוָן שֶׁנִּקְנֶה זֶה נִתְחַיֵּב זֶה הַנַּעֲשֶׂה דָּמִים בְּאַחַר מַאי נִיהוּ מַטְבֵּעַ וּשְׁמַע מִינָּהּ מַטְבֵּעַ נַעֲשֶׂה חֲלִיפִין אָמַר רַב יְהוּדָה ה"ק כל

כָּל הַנִּישּׁוֹם דָּמִים בְּאַחֵר כֵּיוָן שֶׁזָּכָה זֶה נִתְחַיֵּיב זֶה בַּחֲלִיפִין ה"נ מִסְתַּבְּרָא מִדְּקָתָנֵי סֵיפָא כֵּיצַד הֶחֱלִיף שׁוֹר בְּפָרָה אוֹ חֲמוֹר בְּשׁוֹר שְׁמַע מִינַּהּ וּלְמַאי דְּסָלִיק אַדַּעְתֵּיהּ מֵעִיקָּרָא מַטְבֵּעַ מַאי כֵּיצַד הָכֵי קָאָמַר וּפֵירֵי נַמִּי עַבְדֵי חֲלִיפִין כֵּיצַד הֶחֱלִיף שׁוֹר בְּפָרָה אוֹ חֲמוֹר בְּשׁוֹר הָנִיחָא לְרַב שֵׁשֶׁת דְּאָמַר פֵּירֵי עַבְדֵי חֲלִיפִין אֶלָּא לְר"נ דְּאָמַר כְּלִי אִין אֲבָל פֵּירֵי לֹא עַבְדֵי חֲלִיפִין מַאי כֵּיצַד הָכֵי קָאָמַר יֵשׁ דָּמִים שֶׁהֵן כַּחֲלִיפִין כֵּיצַד הֶחֱלִיף דְּמֵי שׁוֹר בְּפָרָה אוֹ דְּמֵי חֲמוֹר בְּשׁוֹר מַאי טַעְמֵיהּ דְּרַב נַחְמָן סָבַר לָהּ כְּרַבִּי יוֹחָנָן דְּאָמַר דְּבַר תּוֹרָה מָעוֹת קוֹנוֹת וּמִפְּנֵי מָה אָמְרוּ מְשִׁיכָה קוֹנָה גְּזֵירָה שֶׁמָּא יֹאמַר לוֹ נִשְׂרְפוּ חִטֶּיךָ בָּעֲלִיָּיה וּמִלְּתָא דִּשְׁכִיחָא גָּזְרוּ בֵּיהּ רַבָּנַן מִלְּתָא דְּלָא שְׁכִיחָא לָא גָּזְרוּ בֵּיהּ רַבָּנַן וּלְרֵישׁ לָקִישׁ דְּאָמַר מְשִׁיכָה מְפוֹרֶשֶׁת מִן הַתּוֹרָה הָנִיחָא אִי סָבַר לָהּ כְּרַב שֵׁשֶׁת מְתָרֵץ לָהּ כְּרַב שֵׁשֶׁת אֶלָּא אִי סָבַר לָהּ כְּרַב נַחְמָן דְּאָמַר פֵּירֵי לָא עַבְדֵי חֲלִיפִין וּמַטְבֵּעַ לָא קָנֵי הֵיכִי מְתָרֵץ לָהּ עַל כָּרְחָךְ כְּרַב שֵׁשֶׁת מְתָרֵץ לָהּ תְּנַן כָּל הַמִּטַּלְטְלִין קוֹנִין זֶה אֶת זֶה וְאָמַר רֵישׁ לָקִישׁ וַאֲפִילּוּ כִּיס מָלֵא מָעוֹת בְּכִיס מָלֵא מָעוֹת תַּרְגְּמָא רַב אַחָא בְּדִינָר אַנְקָא וְאַנִיגְרָא אֶחָד שֶׁפְּסָלַתּוּ מַלְכוּת וְאֶחָד שֶׁפְּסָלַתּוּ מְדִינָה וּצְרִיכָא דְּאִי אַשְׁמוּעִינַן פְּסָלַתּוּ מַלְכוּת מִשּׁוּם דְּלָא סָגֵי כְּלָל אֲבָל פְּסָלַתּוּ מְדִינָה דְּסָגֵי לֵיהּ בִּמְדִינָה אַחֲרִיתִי אֵימָא אַכַּתִּי מַטְבֵּעַ הוּא וְאֵין מַטְבֵּעַ נִקְנֶה בַּחֲלִיפִין וְאִי אַשְׁמוּעִינַן פְּסָלַתּוּ מְדִינָה מִשּׁוּם דְּלָא סָגֵי לֵיהּ לָא בְּצִנְעָא וְלָא בְּפַרְהֶסְיָא אֲבָל פְּסָלַתּוּ מַלְכוּת דְּסָגֵי לֵיהּ בְּצִנְעָא אֵימָא אַכַּתִּי מַטְבֵּעַ הוּא וְאֵין מַטְבֵּעַ נִקְנֶה בַּחֲלִיפִין צְרִיכָא אָמַר רַבָּה אָמַר רַב הוּנָא מְכוֹר לִי בְּאֵלּוּ קָנָה

ויש

רש"י

וּפֵירֵי נַמִּי עַבְדֵי חֲלִיפִין כֵּיצַד הֶחֱלִיף בְּשַׂר שׁוֹר בְּפָרָה. רַשִׁ"י ל"ג בְּשַׂר דְּשׁוֹר וּפָרָה חַיִּים מִיקְּרוּ נַמִּי פֵּירֵי וּפָרִיךְ לְרַב נַחְמָן בֵּין לְמַאי דְּס"ד מֵעִיקָּרָא בֵּין לְמַאי דִּמְשַׁנֵּי כָּל הַנִּישּׁוֹם וְקָשֶׁה דְּא"כ הָכֵי נַמִּי מִסְתַּבְּרָא לֹא קָאֵי לְפִי הַמַּסְקָנָא לְרַב נַחְמָן שֶׁצָּרִיךְ לוֹמַר יֵשׁ דָּמִים שֶׁהֵם כַּחֲלִיפִין וְעוֹד קָשֶׁה לְרַשִׁ"י דְּפָסַק לְקַמָּן כְּר"ל לֹא מִתּוֹקְמָא כְּלָל מַתְנִי' דְּקַיְימָא לָן דְּפֵירֵי לֹא עַבְדֵי חֲלִיפִין כְּרַב נַחְמָן וְלֵיכָּא לְשְׁנוּיֵי וּפֵירֵי נַמִּי עַבְדֵי חֲלִיפִין וְלֹא יֵשׁ דָּמִים שֶׁהֵם כַּחֲלִיפִין לְדִבְרֵי רַשִׁ"י דְּפָסִיק כְּר"ל וְעוֹד דְּר"ח וְרַב אַלְפַס וּסְפָרִים קַדְמוֹנִים גָּרְסֵי וּפֵירֵי נַמִּי עַבְדֵי חֲלִיפִין כֵּיצַד הֶחֱלִיף בְּשַׂר שׁוֹר בְּפָרָה וּבְשִׁנּוּיָא דְּכָל הַנִּישּׁוֹם לֹא קָאָמַר בְּשַׂר שׁוֹר וְעוֹד דְּתַנְיָא לְקַמָּן פָּרָתְךָ בְּכַמָּה בְּכָךְ וְכָךְ תִּקְשֶׁה לְרַב נַחְמָן דְּאָמַר פֵּירֵי לֹא עַבְדֵי חֲלִיפִין דְּלָא מָצֵי מַיְירֵי בְּדָמִים וּמִיהוּ לְפר"ת דַּחֲלִיפִין שָׁוֶה בְּשָׁוֶה קָנֵי לְכ"ע אֲפִילּוּ פֵּירֵי אָתֵי שַׁפִּיר בְּרַיְיתָא דִּבְסָמוּךְ וְנִרְאֶה דְּשׁוֹר וּפָרָה חַיִּים הֲוֵי כְּלִי חָשׁוּב לְפִי שֶׁמִּשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶם לִטְעוֹן מַשּׂוֹי וְלַחֲרוֹשׁ וּלְמַאי דְּשַׁנֵּי כָּל הַנִּישּׁוֹם אָתֵי שַׁפִּיר אֲפִילּוּ לְרַב נַחְמָן וְלָא פָּרִיךְ לְר"נ אֶלָּא לְפִי מַאי דְּס"ד מֵעִיקָּרָא דְּאָמַר וּפֵירֵי נַמִּי עַבְדֵי חֲלִיפִין וְא"ת לִישַׁנֵּי דְּר"נ יְתָרֵץ כָּל הַנִּישּׁוֹם כְּמוֹ שֶׁהוּא לְפִי הָאֱמֶת וְיֵשׁ לוֹמַר דְּמִסְתָּמָא לֹא יַחְלוֹק ר"נ עַל רַב וְלֵוִי שֶׁהָיוּ קַדְמוֹנִים דְּמ"ד מַטְבֵּעַ נַעֲשֶׂה חֲלִיפִין צָרִיךְ לִשְׁנוֹת כָּל הַנַּעֲשֶׂה דְּכָל הַנִּישּׁוֹם מַשְׁמַע לְמַעוּטֵי מַטְבֵּעַ וְצָרִיךְ לוֹמַר לְדִידֵיהּ וּפֵירֵי נַמִּי עַבְדֵי חֲלִיפִין וּמ"ד אֵינוֹ נַעֲשֶׂה אֵינוֹ חוֹלֵק כִּי אִם בְּמַטְבֵּעַ אֲבָל בְּפֵירֵי יִסְבּוֹר זֶה כָּזֶה:

וּלְרַב נַחְמָן דְּאָמַר פֵּרֵי לֹא עַבְדֵי חֲלִיפִין מַאי כֵּיצַד. וְא"ת וּלְפר"ת לוֹקְמֵיהּ בַּחֲלִיפִין שָׁוֶה בְּשָׁוֶה גַּם ר"ל אַמַּאי ע"כ כְּרַב שֵׁשֶׁת ס"ל וְלוֹקְמָא בְּפֵירֵי וּבְשָׁוֶה בְּשָׁוֶה וְי"ל דּוּמְיָא דְּרֵישָׁא דְּכָל הַנִּישּׁוֹם דְּמַיְירֵי בַּחֲלִיפִין כְּלִי בִּכְלִי אוֹ כָּל הַנַּעֲשֶׂה לְמַאן דְּאָמַר נַעֲשֶׂה חֲלִיפִין דְּמַיְירֵי בְּאֵינָן שָׁוֶה בְּשָׁוֶה ה"ה סֵיפָא דְּהֶחֱלִיף שׁוֹר בְּפָרָה מַיְירֵי בְּאֵינָן שָׁוֶה וּמִיהוּ לְמַאן דְּאָמַר אֵין מַטְבֵּעַ נַעֲשֶׂה חֲלִיפִין לֹא מָצֵי לְמֵימַר דִּבְשָׁוֶה בְּשָׁוֶה יוֹעִיל דְּא"כ מַאי פָּרִיךְ מִכָּל הַנַּעֲשֶׂה דָּמִים בְּאַחֵר וּמִמַּתְנִי' דְּמִטַּלְטְלִין קוֹנִים זֶה אֶת זֶה דְּמַיְיתֵי בְּסָמוּךְ דְּמַטְבֵּעַ נַעֲשֶׂה חֲלִיפִין דִּלְמָא אַיְירֵי שָׁוֶה בְּשָׁוֶה וּלְעֵיל נַמִּי אַמַּאי הוּצְרַךְ לְשְׁנוּיֵי בִּפְרוּטְטוֹת הָא שָׁוֶה בְּשָׁוֶה הוּא דְּמִשּׁוּם טְרֵיסִית הַיָּתֵר לֹא מִקְּרֵי אֵינוֹ שָׁוֶה בְּשָׁוֶה אֶלָּא הֵיכָא שֶׁהַמֶּקַח שָׁוֶה כִּפְלַיִם מִן הַמָּעוֹת דְּאָז דּוֹמֶה לַחֲלִיפִין אֶלָּא וַדַּאי קְרָא דְּמַיְיתַר לְשָׁוֶה בְּשָׁוֶה לְפֵירֵי אָתֵי וְלֹא לְמַטְבֵּעַ וְא"ת לְמ"ד בֵּין פֵּירֵי בֵּין מַטְבֵּעַ עוֹשֶׂה חֲלִיפִין קְרָא לְמַאי אָתְיָא י"ל דְּאָתְיָא לְרַבּוֹת מְרוּקָּא אוֹ דָּבָר שֶׁאֵינוֹ מְסוּיָּם הֵיכָא דַּהֲוֵי שָׁוֶה בְּשָׁוֶה דִּמְמַעֲטִינַן לְהוּ לְקַמָּן מִתּוֹרַת חֲלִיפִין א"נ לְלֵוִי דְּאָמַר לְקַמָּן בְּכֵלָיו שֶׁל מַקְנֶה אָתֵי קְרָא לְמֵימַר דְּאִם הוּא שָׁוֶה בְּשָׁוֶה אֲפִי' בְּכֵלָיו שֶׁל קוֹנֶה מוֹעִיל: **יֵשׁ** דָּמִים שֶׁהֵם כַּחֲלִיפִין. וּמַקְנֵי לְהוּ בִּמְחִילַת הַדָּמִים אַף עַל גַּב דְּאָמַר בְּקִדּוּשִׁין (דף ו:) הַמְקַדֵּשׁ בְּמִלְוֶה אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת וּבְמֶכֶר לֹא קָנָה הַיְינוּ כִּי קִדְּשָׁהּ אוֹ קָנָה הַחֵפֶץ בַּמָּעוֹת שֶׁחַיָּיב לוֹ אֲבָל קִדְּשָׁהּ אוֹ קָנָה בַּהֲנָאַת מְחִילַת מִלְוֶה מוֹעִיל כְּמוֹ אַרְוַח לָהּ זִמְנָא וַאֲדַבֵּר עָלֶיךָ לְשִׁלְטוֹן:

כל

תוספות

כָּל הַנִּישּׁוֹם דָּמִים בְּאַחֵר. כָּל שֶׁרְגִילִים לָשׁוּם אוֹתוֹ כְּשֶׁנּוֹתְנִין אוֹתָן דָּמִים בְּאַחֵר דְּהַיְינוּ כָּל הַמִּטַּלְטְלִים אִם בָּא אָדָם לִתְּתָם דָּמִים בְּחֵפֶץ אַחֵר דַּרְכָּן לְשׁוּמָן בְּכַמָּה יִנָּתְנוּ לוֹ: **כֵּיוָן שֶׁזָּכָה זֶה כו'.** אִם נְתָנָם בְּתוֹרַת חֲלִיפִין כֵּיוָן שֶׁמְּשָׁכָן זֶה כו' וְאַשְׁמוּעִינַן דְּמִטַּלְטְלֵי וּפֵרֵי נַעֲשִׂין חֲלִיפִין וְלֹא בְּעִינַן כְּלִי דִּשְׁלַף אִישׁ נַעֲלוֹ (רות ד) לַאו דַּוְקָא דִּלְקַיֵּים כָּל דָּבָר דַּרְשִׁינַן לְקַיֵּים בְּכָל דָּבָר כְּדִלְקַמָּן (דף מז.): **הָכִי נַמִּי מִסְתַּבְּרָא.** דְּלַאו בְּמַטְבֵּעַ עַסְקִינַן דְּקָתָנֵי סֵיפָא כֵּיצַד הֶחֱלִיף שׁוֹר בְּפָרָה כו': **הָכִי קָאָמַר וּפֵירֵי נַמִּי.** כָּל מִטַּלְטְלִין אע"פ שֶׁאֵינוֹ כְּלִי עַבְדֵי חֲלִיפִין כֵּיצַד כו' וְהָכִי מְפָרְשִׁינַן לָהּ כָּל הָעוֹשֶׂה דָּמִים בְּאַחֵר דְּהַיְינוּ מַטְבֵּעַ אִם נְתָנוֹ בְּתוֹרַת חֲלִיפִין כֵּיוָן שֶׁזָּכָה זֶה נִתְחַיֵּיב זֶה בַּחֲלִיפִין כֵּיצַד חֲלִיפִין וּמַהוּ חֲלִיפִין כְּגוֹן הַמַּחְלִיף שׁוֹר בְּפָרָה וְאַשְׁמוּעִינַן אַגַּב אוֹרְחֵיהּ בְּסֵיפָא דְּפֵירֵי עוֹשִׂים חֲלִיפִים הֶחֱלִיף שׁוֹר בְּפָרָה גַּרְסִינַן וְל"ג בְּשַׂר שׁוֹר: **הָנִיחָא לְרַב שֵׁשֶׁת כו'.** בֵּין לְמַאי דְּסָלִיק אַדַּעְתִּין מֵעִיקָּרָא בֵּין לְמַאי דְּשַׁנֵּי רַב יְהוּדָה סֵיפָא דְּמַתְנִי' אַשְׁמְעִינַן דְּפֵירֵי עַבְדֵי חֲלִיפִין וְלֹא בְּעִינַן כְּלִי וְהָא פְּלוּגְתָּא דְּרַב נַחְמָן וְרַב שֵׁשֶׁת הִיא לְקַמָּן בִּשְׁמַעְתִּין (דף מז.) הָנִיחָא לְרַב שֵׁשֶׁת כו': **ה"ק יֵשׁ דָּמִים שֶׁהֵן כַּחֲלִיפִין.** רֵישָׁא וְסֵיפָא חֲדָא הִיא וְאַשְׁמְעִינַן דְּיֵשׁ תּוֹרַת דָּמִים שֶׁהַמָּעוֹת קוֹנוֹת בְּלֹא מְשִׁיכָה כַּחֲלִיפִין שֶׁל סוּדָר: **כֵּיצַד הֶחֱלִיף דְּמֵי שׁוֹר בְּפָרָה.** מָכַר לוֹ שׁוֹר בְּכַךְ וְכַךְ מָעוֹת וּמָשַׁךְ אֶת הַשּׁוֹר וְנִתְחַיֵּיב לוֹ הַמָּעוֹת א"ל הַלּוֹקֵחַ פָּרָה יֵשׁ לִי שֶׁאֲנִי נוֹתֵן לְךָ בִּדְמֵי הַשּׁוֹר וְנֵיאוֹתוּ יַחַד וְקִבֵּל עָלָיו נִתְחַיֵּיב בַּעַל הַפָּרָה לָתֵת לוֹ אֶת הַפָּרָה וְאֵין אֶחָד מֵהֶם יָכוֹל לַחֲזוֹר וְהָכִי קָאָמַר כָּל הַנִּישּׁוֹם דָּמִים בְּאַחֵר כָּל הַמִּטַּלְטְלִין שֶׁאָדָם שָׂם לַחֲבֵירוֹ וְנוֹתֵן לוֹ שׁוּמַת דְּמֵיהֶן בִּשְׁבִיל חֵפֶץ אַחֵר שֶׁהָיָה לוֹ לַלּוֹקֵחַ כֵּיוָן שֶׁזָּכָה זֶה לוֹקֵחַ רִאשׁוֹן בַּמִּטַּלְטְלִין הָרִאשׁוֹנִים שֶׁמְּשָׁכָן וַאֲפִילּוּ בְּתוֹרַת דָּמִים עַל מְנָת לְהַקְנוֹת לוֹ חֵפֶץ שֶׁלּוֹ בְּדָמִים נִתְחַיֵּיב זֶה לוֹקֵחַ שֵׁנִי בְּכָל אוֹנָסֵי הַחֲלִיפִין לְפִי שֶׁקָּנוּ לוֹ מְעוֹתָיו כָּל אוֹנָסֵי הַחֲלִיפִין: **כֵּיצַד הֶחֱלִיף דְּמֵי שׁוֹר בְּפָרָה.** שָׂם לוֹ הַשּׁוֹר בְּדָמִים ע"מ שֶׁיִּתֵּן לוֹ זֶה פָּרָה בְּאוֹתָן מָעוֹת קָנָה: **מַאי טַעְמָא דְּרַב נַחְמָן.** דְּאָמַר דָּמִים כִּי הַאי גַּוְונָא קָנוּ וַאֲנַן תְּנַן מָעוֹת אֵינָן קוֹנוֹת: **סָבַר לָהּ כְּר' יוֹחָנָן.** דְּאָמַר לְקַמָּן (דף מז:): דְּבַר תּוֹרָה מָעוֹת קוֹנוֹת כִּדְאַשְׁכְּחַן גַּבֵּי קוֹנֶה מִן הַהֶקְדֵּשׁ שֶׁאָמְרָה תּוֹרָה וְנָתַן הַכֶּסֶף וְקָם לוֹ: **וּמִפְּנֵי מָה אָמְרוּ מְשִׁיכָה קוֹנָה.** וְלֹא מָעוֹת: **גְּזֵרָה שֶׁמָּא.** יַנִּיחֵם לוֹקֵחַ בְּבֵית מוֹכֵר זְמַן מְרוּבֶּה וְתִפּוֹל דְּלֵיקָה בִּשְׁכוּנַת הַמּוֹכֵר וְלֹא יָחוּשׁ לִטְרוֹחַ וּלְהַצִּיל לְפִיכָךְ הֶעֱמִידוּם בִּרְשׁוּתוֹ לַחֲזוֹר בּוֹ אִם יִרְצֶה דְּכֵיוָן שֶׁאִם יִתְיַיקְּרוּ בִּרְשׁוּתוֹ יִתְיַיקְּרוּ וְיַחֲזוֹר בּוֹ מִן הַמֶּכֶר וִיהֵא הַשָּׂכָר שֶׁלּוֹ כִּי דִּידֵיהּ חָשִׁיב לְהוּ וְטָרַח וּמַצִּיל וְכֵיוָן דְּתַקַּנְתָּא דְּרַבָּנַן בְּעָלְמָא הוּא בְּמֶכֶר דִּשְׁכִיחַ עָבוּד רַבָּנַן תַּקַּנְתָּא בְּמֶכֶר דְּלָא שְׁכִיחַ כְּגוֹן הַאי שֶׁיִּהְיוּ שָׁמִין דְּמֵי מִטַּלְטְלִין בְּמִטַּלְטְלִין לֹא עָבוּד רַבָּנַן תַּקַּנְתָּא בִּמְשִׁיכָה: **וּלְרֵישׁ לָקִישׁ דְּאָמַר.** לְקַמָּן בְּפִרְקִין (דף מז:): **מְשִׁיכָה מְפוֹרֶשֶׁת מִן הַתּוֹרָה.** וְכֵיוָן דְּמִדְּאוֹרַיְיתָא מָעוֹת לֹא קָנוּ לֹא שְׁנָא מֶכֶר דִּשְׁכִיחַ וְלֹא שְׁנָא מֶכֶר דְּלָא שְׁכִיחַ מָעוֹת לֹא קָנוּ הָנִיחָא אִי סָבַר לָהּ כְּרַב שֵׁשֶׁת דְּאָמַר פֵּירֵי עַבְדֵי חֲלִיפִין מְתָרֵץ לָהּ לְמַתְנִי' כְּרַב שֵׁשֶׁת וְכִדְשַׁנֵּי רַב יְהוּדָה כָּל הַנִּישּׁוֹם דָּמִים בְּאַחֵר כְּגוֹן מִטַּלְטְלִין וּפֵירֵי שֶׁאָדָם רָגִיל לְשׁוּמָן כְּשֶׁנּוֹתְנָן דָּמִים בְּאַחֵר הֵיכָא דַּעֲשָׂאָם חֲלִיפִין כֵּיוָן שֶׁזָּכָה זֶה כו': **אֶלָּא אִי סָבַר לָהּ כְּרַב נַחְמָן דְּאָמַר.** כְּלִי בְּעִינַן: **וּמַטְבֵּעַ.** בְּתוֹרַת דָּמִים נַמִּי לְרֵישׁ לָקִישׁ לֹא קָנֵי דְּנִישַׁנֵּי כְּרַב נַחְמָן דְּאָמַר יֵשׁ דָּמִים שֶׁהֵם כַּחֲלִיפִין דְּהָא לְרֵישׁ לָקִישׁ מִדְּאוֹרַיְיתָא יָלֵיף דְּמָעוֹת אֵינָן קוֹנוֹת וַאֲפִילּוּ בְּמֶכֶר דְּלָא שְׁכִיחַ נַמִּי: **הֵיכִי מְתָרֵץ לְהַאי.** הֶחֱלִיף שׁוֹר בְּפָרָה דְּמַתְנִיתִין לֹא בַּחֲלִיפִין וְלֹא בְּדָמִים: **וַאֲפִי' כִּיס מָלֵא מָעוֹת.** וְעַל כָּרְחָךְ בַּחֲלִיפִין קָאָמַר דְּאִי בְּתוֹרַת דָּמִים מָעוֹת לֹא קָנוּ ש"מ מַטְבֵּעַ נַעֲשֶׂה חֲלִיפִין וְנִקְנֶה בַּחֲלִיפִין: **תַּרְגְּמָא רַב אַחָא.** בְּשֶׁשְּׁתֵּיהֶן מָעוֹת פְּסוּלוֹת דַּהֲוָה לֵיהּ כִּשְׁאָר מִטַּלְטְלִין מַחְלִיף כִּיס מָלֵא דִּינְרֵי אַנִיקוֹן בְּכִיס מָלֵא שֶׁל דִּינָרִים אַנִיגְרָא: **אֶחָד מֵהֶם פְּסָלַתּוּ מַלְכוּת וְאֶחָד מֵהֶם פְּסָלַתּוּ מְדִינָה.** הַמֶּלֶךְ גָּזַר שֶׁלֹּא יוֹצִיאוּ וּבְנֵי מְדִינָה לוֹקְחִין אוֹתוֹ בְּהֶצְנֵעַ וְאֶחָד מֵהֶם פְּסָלַתּוּ מְדִינָה בְּנֵי מְדִינָה שְׂנָאוּהוּ אֲבָל הַמֶּלֶךְ לֹא צִוָּה וּמוֹצִיאִין אוֹתָם בִּשְׁאָר מְדִינוֹת הַמֶּלֶךְ: **דְּלָא סָגֵי כְּלָל.** לְשׁוֹן הִילּוּךְ הוּא: **מְכוֹר לִי בְּאֵלּוּ.** אָחַז בְּיָדוֹ מָעוֹת וְאָמַר לַחֲבֵירוֹ מְכוֹר לִי חֵפֶץ שֶׁלְּךָ בְּאֵלּוּ שֶׁבְּיָדִי וְלֹא הִקְפִּיד לִשְׁאוֹל כַּמָּה הֵם וְקִיבְּלָם מִיַּד הַלּוֹקֵחַ: **קָנָה.** לוֹקֵחַ הַחֵפֶץ בַּמָּעוֹת הַלָּלוּ וְאֵין אֶחָד מֵהֶם יָכוֹל לַחֲזוֹר:

ויש

וְיֵשׁ לוֹ לְחַבְרוֹ עָלֶיהָ דִּין אוֹנָאָה. אם אין בַּמְּעוֹת כְּדֵי דְּמֵי הַחֵפֶץ שְׁפָחָה שְׁתוּת: בַּחֲלִיפִין דְּמֵי. וּלְקַמְיֵיהּ פָּרִיךְ וְהָא אֵין מַטְבֵּעַ נַעֲשֶׂה חֲלִיפִין: דְּמִכּוֹר לִי קַאֲמַר. לְשׁוֹן מֻמְכָּר וְלֹא לְשׁוֹן חֲלִיפִין: פְּשִׁיטָא לֵן דְּמִים וְאֵין מַקְפִּיד עֲלֵיהֶן. נָתַן לוֹ מָעוֹת אוֹ חֵפֶץ אַחֵר בְּשׁבִיל חֵפֶץ בְּתוֹרַת דְּמִים וְלֹא הַקְפִּיד עֲלֵיהֶן לִרְאוֹת אִם יֶשְׁנָן כְּדֵי מִשִּׁיכָה: הָא אָמַר. דְּקָנֵי בִּלְא מִשִּׁיכָה: חֲלִיפִין וּמַקְפִּיד עֲלֵיהֶן. נָתַן לוֹ חֵפֶץ בְּחֵפֶץ בְּתוֹרַת חֲלִיפִין לִקְנוֹת כְּדֵי קִנְיָן שְׁקוּנִין בְּסוֹדָר וְזֶה מַקְפִּיד לִרְאוֹת שֶׁיִּהְיֶה הַסּוֹדָר שָׁוֶה כָּל כָּךְ: שֶׁהוֹ. מִי קָנוּ תַּרְוַיְיהוּ בְּמִשִּׁיכָה דְּהָוֵי כְּדֵי דְּמֵי הַחֵפֶץ שֶׁנָּתַן לוֹ אוֹ לֹא: וְאַפִּילוּ אִי דְּלָמָא הַוֹּאִיל וְהִקְפִּיד עֲלֵיהֶם הֲרֵי הֵן כִּבְדָמִים וְהֲוֵי לֵהּ מָעוֹת וְאֵין קוֹנוֹת עַד שֶׁיִּמְשׁוֹךְ גַּם הַשֵּׁנִי: פָּרֵיךְ לָמָּה. הַבֹּאתָ בְּשׁוּק: אִמַּר רַבָּא אִמְּנוּ חֲלִיפִין. דְּקָרֵי: בְּשִׁמְּנוּ עֲסָקִינַן. דְּלֹא קַפְּדִי לְדַעַת שֶׁיִּהְיוּ קְצָת דְּמִים שֶׁיִּשְׁכֹּב בְּעֵינָיו לְתֵת לוֹ אֶת שֶׁלּוֹ בְּנֶגְדּוֹ וְאַפִּי' הָכִי קָאָמַר קְרָא דִּכְתִיב: לִימָא קָסָבַר רַב הוּנָא כו'. דְּהָא יְהֵב טַעְמָא לְמִלְתֵיהּ מִשּׁוּם דְּחֲלִיפִין דְּמוּ: קָסָבַר לֵהּ בְּרִבִּי יוֹחָנָן. דְּקָא בָּרֵי לֵהּ לְרַבִּי חֲלִיפִין נִינְהוּ אֶלָּא דְּמִים דְּהָא מְכוֹר לִי קָאָמַר וְלֹא כְּלוּם אֵין מַטְבֵּעַ נַעֲשֶׂה חֲלִיפִין וְהָנֵי לְאוּ דְּמִים כִּי הַאי גַּוְונָא קָנוּ בְּלֹא מְשִׁיכָה בַּחֲלִיפִין דְּקִנְיַן סוֹדָר מְשׁוּם דְּזוּבְיָיר דְּלֹא שְׁכִיחַ נִינְהוּ וּכְרַבִּי יוֹחָנָן כו': אִתַּוּן הָכֵי מַתְנִיתִין לֵהּ. לִדְרַב הוּנָא דְּמִסְפָּקָא לְכוּ אִי קָסָבַר לֵיהּ מַטְבֵּעַ נַעֲשֶׂה חֲלִיפִין וְאִם לְאו וְדַחִיתוּ דְּחוּי בְּעִלְמָא. אֲנַן. בְּהָדֵיהּ מַתְנִינַן רַב הוּנָא בְּהָדֵי הַהֵן רַבָּנָן דְּלֵיעֲלִי (דף מו.) וְכֵן אָמַר רַב הוּנָא כו': וְלֹא מִסְפְּקָא לָן הָכָא מִידֵּי דְּוַדַּאי טַעְמָיהּ מִשּׁוּם דס"ל כְּרַבִּי יוֹחָנָן הוּא: פְּשִׁיטָא קוֹנִין. קִנְיַן חֲלִיפִין דְּכִתִיב בְּקֹרַע שַׂלְּחָ אִישׁ נַעֲלוֹ מִי שָׁלַף וְנָתַן: דְּלֵיתְנֵי. מַקְנֶה לְהוֹנָה. אֶת הַבְּכִלִי. קָא בָּעֵי אַרְעָא אֲנַן גְּלִימָא. הִנּוֹתֵן קַרְקַע לְחֲבֵרוֹ בְּקִנְיַן סוֹדָר וְהַמְקַבֵּל מַתָּנָה מוֹשֵׁךְ הַסּוֹדָר מִיַּד הַנּוֹתֵן וְנִקְנֶה לוֹ הַקַּרְקַע עִם הַסּוֹדָר בְּמִשִּׁיכַת הַסּוֹדָר שֶׁנִּקְנֶה בְּמִשִּׁיכָה: א"כ חָזוֹ לְהוּ קַרְקָעוֹת נִקְנִין עִם מְטַלְטְלִין. בְּמִשִּׁיכָה בִּדְבָר שֶׁהוּא קִנְיַן לְמִטַּלְטְלִין וְאֵינוֹ קִנְיַן לְקַרְקַע: נְכָסִים שֶׁיֵּשׁ לָהֶן אַחֲרָיוֹת נִקְנִין עִם נְכָסִים שֶׁיֵּשׁ לָהֶן אַחֲרָיוֹת. בְּדָבָר שֶׁהוּא קִנְיַן לְמִטַּלְטְלִין בִּכְסָף וְאֵינוֹ קִנְיַן לְמִטַּלְטְלִין בְּקִלְקְלִין בִּכְסָף וּבִשְׁטָר וּבַחֲזָקָה: פְּשִׁיטָ לְאַפּוֹקֵי פּוֹלְמוֹס דִּינוּרְא. נִיצְוֹצוֹת שֶׁל אוּר אשטינצל"ש שֶׁהֵן עֲגוֹלוֹת כְּפוֹלְמוֹס דְּאָמְרִי׳ לְקַמָּן אֲסִימוֹן פּוֹלְמוֹס וּלְשׁוֹן שְׁמָתָא קָאָמַר לֵיהּ שְׁחַדְתָּנוּ בּוּז: מִי שְׁבִירָה. דְּאָמַר לֵיהּ אַגַּב שֶׁעַל יְדֵי מְשִׁיכַת הַכְּלִי שֶׁנִּקְנָה לוֹ בְּמְשִׁיכָה יָקְנָה לוֹ הַקַּרְקַע עִם הַכְּלִי אֵין אֶלָּא אַלָּא בַּחֲלִיפִין בְּאִילּוּ זֶה מוֹסֵר לוֹ חֵפֶץ אַחַר תַּחַת קַרְקַע וּמוּדֶה מְסִירָתוֹ הֲצָאַת קַבָּלָתוֹ מִמֶּנּוּ מַתָּנַת הַכְּלִי שֶׁהַקַּשְׁבוּ לְקַבֵּל מִמֶּנּוּ מַתָּנָה נוֹתֵן לוֹ כְּאִילּוּ נוֹתֵן לוֹ זֶה הַקּוֹנֶה מַתָּנָה רִבָּה וְגָמַר נוֹתֵן וּמַקְנֶה לוֹ הַקַּרְקַע: נְאוֹלָה זוֹ מְבִירָה. שֶׁמָּכַר לוֹ מְבִירָה מִגּוֹרַב בְּדָמִים וְלֹא קִיבֵּל מָעוֹת וּבָאִין לְקַיֵּים דִּבְרֵי מְבִירָתוֹ עַל יְדֵי קִנְיָן: זוֹ חֲלִיפִין. שֶׁמַּחֲלִיף כְּלִי זֶה בְּחֵפֶץ שֶׁבְּנֶגְדּוֹ: לֹא שָׁנוּ. דְּקוֹנִין קִנְיַן אֲלָא בִּכְלִי: אֲבָל בִּפְירֵי. כָּל דָּבָר שֶׁאֵינוֹ כְּלִי: לֹא. וְאַפִּילּוּ שָׁוֶה הַרְבֵּה: לְקַיֵּים כָּל דָּבָר. לְקַיֵּים בְּכָל דָּבָר: הָהוּא לְקַיֵּים כָּל דָּבָר. גְּאוּלָּה וְהַתְּמוּרָה בְּמַנְעוֹל: הָכְמוֹנִיּוֹת. שֵׁלֹשׁ מִרוקא

וְיֵשׁ לוֹ עָלָיו אוֹנָאָה כָּנָה אַף עַל גַּב דְּלֹא מָשַׁךְ דְּכֵיוָן דְּלֹא קָפִיד כָּנָה דְּכִי חֲלִיפִין דְּמֵי וְיֵשׁ לוֹ עָלָיו אוֹנָאָה דְּמִכּוֹר לִי בְּאִלּוּ קָאָמַר לֵיהּ רַב אַבָּא אָמַר רַב הוּנָא מְכוֹר לִי בְּאִלּוּ כָּנָה וְאֵין לוֹ עָלָיו אוֹנָאָה פָּשִׁיטָא דְּמִים וְאֵין מַקְפִּיד עֲלֵיהֶן הָא קָאָמְרִינַן דְּקָנֵי דְּחַלִּיפִין דְּמוּ חֲלִיפִין וּמַקְפִּיד עֲלֵיהֶן מַאי אָמַר רַב אַדָּא בַּר אַהֲבָה תָּא שְׁמַע חֲרֵי שֶׁהָיָה תּוֹפֵשׂ פָּרָתוֹ וְעוֹמֵד וּבָא חֲבֵירוֹ וְאָמַר לוֹ פָּרָתְךָ לָמָּה לְחָמוֹר אֲנִי צָרִיךְ יֵשׁ לִי חֲמוֹר שֶׁאֲנִי נוֹתֵן לְךָ פָּרָתְךָ בְּכַמָּה בְּכַךְ וְכַךְ חֲמוֹרְךָ בְּכַמָּה וְכַךְ מָשַׁךְ בַּעַל הַחֲמוֹר אֶת הַפָּרָה וְלֹא הִסְפִּיק בַּעַל הַפָּרָה לִמְשׁוֹךְ אֶת הַחֲמוֹר עַד שֶׁמֵּת הַחֲמוֹר לֹא קָנָה בַּעַל הַחֲמוֹר אֶת הַפָּרָה שְׁמַע מִינָּהּ חֲלִיפִין וּמַקְפִּיד עֲלֵיהֶן לֹא קָנָה אָמַר רָבָא אִטּוּ חֲלִיפִין בְּשׁוּמְבְּנֵי עָסְקִינַן דְּלֹא קַפְּדִי אֶלָּא כָּל חֲלִיפִין מִיקַּפְּדִי קַפְּדֵי וְקָנֵה וְהָכָא בְּמַאי עָסְקִינַן דְּאָמַר לֵיהּ חֲמוֹר בִּפְרָה וְטָלָה וּמְשׁוֹךְ אֶת הַפָּרָה וַעֲדַיִין לֹא מָשַׁךְ אֶת הַטָּלֶה דְּלֹא הָוֶה לֵיהּ מְשִׁיכָה מֵעֲלֵיהּ אָמַר מַר מְכוֹר לִי בְּאִלּוּ כָּנָה וְיֵשׁ לוֹ עָלָיו אוֹנָאָה לֵימָא סָבַר רַב הוּנָא מַטְבֵּעַ נַעֲשֶׂה חֲלִיפִין לֹא רַב הוּנָא סָבַר לָהּ כְּרַבִּי יוֹחָנָן דְּאָמַר דִּבְרֵי תוֹרָה מָעוֹת קוֹנוֹת וּמַפְּנֵי מָה אָמְרוּ מְשִׁיכָה קוֹנָה גְּזֵירָה שֶׁמָּא יֹאמַר לוֹ נִשְׁרְפוּ חִטֶּיךָ בָּעֲלֵיָיה מִלְּתָא דְּשִׁכִּיחָא גָּזְרוּ בָּהּ רַבָּנָן וּמִלְּתָא דְּלֹא שְׁכִיחָא לֹא גָּזְרוּ בָּהּ רַבָּנָן אָמַר לֵיהּ מַר הוּנָא בְּרֵיהּ דְּרַב נַחְמָן לְרַב אֲשִׁי אַתּוּן לֵהּ מַתְנִיתִין הָכִי אֵין מַטְבֵּעַ נַעֲשֶׂה חֲלִיפִין בְּמָה קוֹנִין רַב אָמַר בְּכֶלִי שֶׁל קוֹנֶה דִּילְמָא לְקוֹנֶה מַקְנֶה קוֹנֶה כִּי הֵיכִי דְּלִגְמַר וְלַקְנֵי לֵיהּ וְלֹא אָמַר בְּכֶלִי שֶׁל מַקְנֶה כְּדִבְעֵינַן לְמֵימַר לְקַמָּן אָמַר לֵיהּ רַב הוּנָא מִדְּסָכְרָהָא לְרָבָא וּלְלֵוִי דְּאָמַר בְּכֶלִי שֶׁל מַקְנֶה הָא קָא קָנֵי אַרְעָא אַגַּב גְּלִימָא אִם כֵּן הָוֵי לֵיהּ נְכָסִים שֶׁיֵּשׁ לָהֶן אַחֲרָיוֹת וְנִקְנִין עִם נְכָסִים שֶׁאֵין לָהֶן אַחֲרָיוֹת וְאַגַּב אֵיפְכָּא תְּנַן נְכָסִים שֶׁאֵין לָהֶם אַחֲרָיוֹת נִקְנִין עִם נְכָסִים שֶׁיֵּשׁ לָהֶן אַחֲרָיוֹת אָמַר לֵיהּ אִי אִי הָוֶה לֵי הָכָא הָוֶה מַפִּיק לְאַפּוֹקֵי פּוֹלְסֵי דִּינוּרְא מִי סָבְרַת גְּלִימָא מְקַנֵּה לֵיהּ בְּהַהִיא הֲנָאָה דְּקָא מְקַבֵּל מִינֵּיהּ גָּמַר וְאִקְנֵי לֵיהּ בְּרַתְנֵאי וְזֹאת לְפָנִים בְּיִשְׂרָאֵל עַל הַגְּאוּלָּה וְעַל הַתְּמוּרָה לְקַיֵּים כָּל דָּבָר שֶׁלָּךְ אִישׁ נַעֲלוֹ וְנָתַן לְרֵעֵהוּ גְּאוּלָּה זוֹ מְכִירָה וְכֵן הוּא אוֹמֵר לֹא יִגָּאֵל הַתְּמוּרָה לְקַיֵּים כָּל דָּבָר שֶׁלָּךְ אִישׁ נַעֲלוֹ וְנָתַן לְרֵעֵהוּ וְכֵן הוּא אוֹמֵר לֹא יַחֲלִיפֶנּוּ וְלֹא יָמִיר אוֹתוֹ לְקַיֵּים כָּל דָּבָר שֶׁלָּךְ אִישׁ נַעֲלוֹ וְנָתַן לְרֵעֵהוּ מִי נָתַן לְמִי בּוֹעֵז נָתַן לְגוֹאֵל רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר גּוֹאֵל נָתַן לְבוֹעֵז תָּנָא קוֹנִין בִּכְלִי אע"פ שֶׁאֵין בּוֹ שָׁוֶה פְּרוּטָה מַאי טַעְמָא דְּרַב נַחְמָן לֹא שָׁנוּ אֶלָּא בִּכְלִי אֲבָל בִּפְירֵי לֹא רַב שֵׁשֶׁת אָמַר אֲפִילּוּ בִּפְירוֹת מַאי טַעְמָא דְּרַב נַחְמָן אָמַר קְרָא נַעֲלוֹ נַעַל אֵין מִידֵי אַחֲרִינָא לֹא מַאי טַעְמַיְיהוּ דְּרַב שֵׁשֶׁת אָמַר קְרָא לְקַיֵּים כָּל דָּבָר לְרַב נַחְמָן נְמֵי הַכְתִיב לְקַיֵּים כָּל דָּבָר הַהוּא לְקַיֵּים כָּל דָּבָר דִּנְקְנִין בְּמִנְעָל וְרַב שֵׁשֶׁת נְמֵי הַכְתִיב נַעֲלוֹ אָמַר לְךָ רַב שֵׁשֶׁת מַה נַּעֲלוֹ דָּבָר הַמְסוּיָּם אַף כָּל דָּבָר הַמְסוּיָּם לְאַפּוֹקֵי חֲצִי רְמוֹן וַחֲצִי אֱגוֹז דְּלֹא אָמַר רַב שֵׁשֶׁת בְּרֵיהּ דְּרַב אִידִי בְּמַאן דְּכָתְבִינְן הָאִידָּנָא בְּמָנֶה דְּכֶשֶׁר לְמִקְנְיָא בֵּיהּ בְּמָנֶה לְאַפּוֹקֵי מִדְּרַב שֵׁשֶׁת קוֹנִין בִּפְירוֹת דְּכֶשֶׁר לְאַפּוֹקֵי מִדִּשְׁמוּאֵל דְּאָמַר קוֹנִין

כָּל חֲלִיפִין מִיקַּפְּד קַפְּדִי. שֶׁיִּהְא שָׁוִין קָצָת וְלִפְעָמִים שֶׁיִּהְא שָׁוִין כְּמוֹ הַחֵפֶץ וּגְזִירָה וְאַפִּילּוּ בְּשֶׁאֵינוֹ שָׁוֶה כַּחֵפֶץ שֶׁנָּגְזְרוּ קָנֵה: רַב הוּנָא סָבַר כְּרִבִּי יוֹחָנָן. וּמְיֵירִי בְּתוֹרַת דְּמִים וּלְעֵיל ה"ם וְהָנֵי דְּמִים בֵּינָן דְּלֹא שְׁכִיחִי בַּחֲלִיפִין דְּמוֹ: בְּכֶלִי שֶׁל מַקְנֶה. דְּוַקָא בְּכֶלִי שֶׁל מַקְנֶה וְלֹא בְּכֶלִי שֶׁל קוֹנֶה אוֹ דְּהָא מַקְנֶה בְּמִשִּׁיכָה

במרוקא למקניא לאפוקי מדלוי דאמר בכליו של מקנה קמ"ל למקניא ולא לקנויי ביה רב פפא אמר למעוטי מטבע ורב זביד ואיתימא רב אשי אמר למעוטי איסורי הנאה איכא דאמרי ביה אמר רב פפא למעוטי מטבע דכשר אמר רב זביד ואיתימא רב אשי למעוטי איסורי הנאה אבל מוריקא לא אצטריך: אסימון קונה את המטבע וכו': מאי אסימון אמר רב מעות הניתנות בסימן לבית המרחץ מיתיבי אין מחללין מעשר שני על אסימון ולא על מעות הניתנות בסימן לבית המרחץ מכלל דאסימון לאו מעות הניתנות בסימן לבית המרחץ וכי תימא פרושי קמפרש והא לא תנא הכי מחללין מעשר שני על אסימון דברי רבי דוסא וחכמים אומרים אין מחללין ושוין שאין מחללין על מעות הניתנות בסימן לבית המרחץ אלא אמר רבי יוחנן מאי אסימון פולסא ואזדא רבי יוחנן לטעמיה דאמר ר' יוחנן רבי דוסא ורבי ישמעאל אמרו דבר אחד רבי דוסא הא דאמרן רבי ישמעאל מאי היא דתניא וצרת הכסף בידך לרבות כל דבר הנצרר בידך דברי רבי ישמעאל רבי עקיבא אומר לרבות כל דבר שיש עליו צורה: כיצד משך הימנו פירות ולא נתן לו מעות אינו יכול לחזור בו וכו': אמר ר' יוחנן דבר תורה מעות קונות ומפני מה אמרו משיכה קונה גזירה שמא יאמר לו נשרפו חטיך בעלייה סוף סוף מאן דשדא דליקה בעי שלומי אלא גזירה שמא תפול דליקה באונס אי מוקמת להו ברשותיה מסר נפשיה טרח ומציל ואי לא לא מסר נפשיה טרח ומציל ריש לקיש אמר משיכה מפורשת מן התורה מאי טעמא דריש לקיש אמר קרא וכי תמכרו ממכר לעמיתך או קנה מיד עמיתך דבר הנקנה מיד ליד ורבי יוחנן אמר מיד למעוטי קרקע דלית ביה אונאה וריש לקיש א"כ לכתוב קרא וכי תמכרו ממכר מיד עמיתך אל תונו או קנה למה לי שמע מינה למשיכה ור' יוחנן או קנה מאי עביד ליה מיבעי ליה לכדתניא וכי תמכרו ממכר אל תונו אין לי אלא שנתאנה לוקח נתאנה מוכר מנין תלמוד לומר או קנה אל תונו וריש לקיש תרתי גמר מיניה תנן ר"ש אומר כל שהכסף בידו ידו על העליונה מוכר הוא דמצי הדר ביה לוקח לא מצי הדר ביה אי אמרת בשלמא מעות קונות משום הכי מוכר מצי הדר ביה אלא אי אמרת מעות אינן קונות לוקח נמי ליהדר ביה אמר לך ריש לקיש אליבא דרבי שמעון לא קאמינא כי קאמינא אליבא דרבנן בשלמא לריש לקיש היינו דאיכא בין ר' שמעון לרבנן אלא לרבי יוחנן מאי איכא בין ר"ש לרבנן איכא ביניהו דרב חסדא דאמר רב חסדא כדרך שתקנו משיכה במוכרין כך תקנו משיכה בלקוחות ר"ש לית ליה דרב חסדא רבנן אית להו דרב חסדא תנן אבל אמרו מי שפרע מדור המבול הוא עתיד ליפרע ממי שאינו עומד בדיבורו אי אמרת בשלמא מעות קונות משום הכי קאי באבל אלא אי אמרת מעות אינן קונות אמאי קאי באבל משום דברים ובדברים מי קאי באבל והתניא

רבי

רש"י

מרוקא. פירוש גרעיני תמרה שמחליקין בהם את הקלף: **לאפוקי** מדלוי דאמר בכליו של מקנה. משמע דהלכה כרב ואמרינן נמי פרק השולח (גיטין דף לט: ושם ד"ה משום) גבי ההיא אמתא דאמר לה קני הא וקני נפשך אתא לקמיה דרב נחמן אמר ליה לא עשה ולא כלום דהוה ליה כליו של מקנה: **וכי** תימא פרושי קמפרש. ולא תגרוס וי"ו דועל מעות הניתנות במרחץ:

נשרפו חטיך בעלייה. הקשה ריב"ן אמאי הפקיעו חכמים קנין מעות שהוא מדאורייתא ליתקנו שיצטרך שניהם מעות ומשיכה ותירץ אי משיכה לבדה לא תקנה דיאמר לוקח למוכר נשרפו חטיך בעלייה: **אי** אמרת בשלמא מעות קונות משום הכי מוכר הדר ביה ולא לוקח. פרש"י דטרח מוכר ומציל משום שיכול לחזור בו אם יוקירו ולוקח לא יחזור אם יוזלו וא"ת וכי תקנו משיכה בשביל שאינם מהוגנים דטרח ומציל לפי שאם יוקירו יחזור ויקבל עליו מי שפרע שצדיקים לא יחזרו לעולם אפילו אם יוקירו וי"ל דודאי לא תקנו אלא משום שאינם מהוגנים שיניחו פירות חבריהם לשרוף ור"ת מפרש דאם נשרפו יכול הלוקח לחזור אפילו לר' שמעון דלקמן (דף מט:) אמתניתין דר"ש אומר כל שהכסף בידו מייתי עובדא דההוא גברא דיהב זוזא אחמרא ובעו למנסבי' דבי פרזוק רופילא אמר רב חסדא כדרך שתקנו משיכה במוכרים כך תקנו בלקוחות משמע דאף לר"ש אית ליה דרב חסדא ואפי' מי שפרע ליכא כיון דאיכא הפסד לגמרי מדלא א"ל זיל קבל עלך מי שפרע כדאמר ר' יוחנן לרבי חייא בר יוסף דזבין מלחא ואייקר כו' ולכך טרח מוכר ומציל שלא יחזור בו לוקח ולא יעמוד אפילו במי שפרע ואפילו משום יוקרא וזולא יכול לחזור בו לוקח אף לר"ש כדמוכח פרק איזהו נשך (לקמן דף עד:) דקאמר כי קאמר ר"ש מוכר חוזר ולא לוקח בחד תרעא שעמד השער במקומו בתרי תרעי מי אמר לשם יודה דאף לוקח יכול לחזור דאי לא תימא הכי מי שפרע בלוקח לית ליה והא דקאמר בשמעתין דר"ש לית ליה דרב חסדא היינו היכא דלא הוזל ולא הוקר דלרבנן ורב חסדא שניהם חוזרים ולר"ש מוכר יכול לחזור בו מפני שהכסף בידו ולא לוקח:

אמר

תוספות

מרוקא. כלי העשוי מגללי בקר: **למקניא.** משמע לקנות בו ולא משמע להקנות בו אלמא כליו של קונה קאמר: **ביה.** משמע מיעוט בו ולא בדבר אחר: **לא אצטריך.** למימר דלא קני: **הניתנות בסימן.** הבלן מקבל סימנין מיד הנמנין לרחוץ בבית המרחץ לדעת כמה הם ולפיהם יחם המים ויכין אלונטיאות ונותנין לו מעות פחותות ורעות בסימן: **פולסא.** מחוסר צורה וקורין לו פלדו"ן: **ואזדא רבי יוחנן לטעמיה.** מדאוקי לרבי ישמעאל דפליג על כל דבר שאין עליה צורה להתיר חילול עליו דאמר כר' דוסא אשמועינן רבי יוחנן דאסימון דר' דוסא דבר שאין עליו צורה הוא: **למעוטי קרקע מאונאה.** דאישתעי ביה קרא אתי דכיון דאינה נקחת מיד ליד אין בו אונאה: **נכתוב כי תמכרו ממכר מיד עמיתך אל תונו.** מאי או קנה להכי כתביה למסמך קנין למיד לומר שאין נקנה עד שיצא מיד זה ליד זה: **תרתי גמר מיניה.** אונאת מוכר מאו קנה אל תונו ומשיכה מדסמך מיד ללשון קנין ולא סמכיה לממכר: **כל שהכסף בידו.** פליג אדרבנן דאמרי נתן לו מעות יכול לחזור בו זה וזה ופליג ר' שמעון ואמר לא יחזור אלא מוכר: **אי אמרת בשלמא דבר תורה מעות קונות.** ומשיכה תקנתא דרבנן היא אתא ר' שמעון למימר דיינו אם אמרינן חזרה במוכר דמכי מוקמת להו ברשותיה לחזור בו אם הוקרו מסר נפשיה לאצולינהו מימר אמר עדיין שברי תלוי בהם שאם יתייקרו אחזור בי ולוקח לא מצי הדר ביה דמעות קונות אלא אי אמרת מן התורה מעות אינן קונות לוקח נמי יחזור: **אליבא דר' שמעון ודאי לא קאמינא.** דר' שמעון סבירא ליה משיכה תקנתא דרבנן היא: **כי קאמינא אליבא דרבנן.** דאמרי לוקח נמי חוזר משום דמעות אינן קונות כלל: **בשלמא לריש לקיש.** דאמר לרבנן משיכה דאורייתא היא: **היינו דאיכא בין ר' שמעון לרבנן.** כלומר בהא פליגי והאי טעם יהבו למלתייהו דרבנן סברי משיכה דאורייתא והלכך לא שנא מוכר ול"ש לוקח מצי הדרי ור' שמעון סבר משיכה תקנתא דרבנן היא משום דנטרח בהו הלכך למוכר הוא דעבוד רבנן תקנתא דליהדר ולא לוקח: **אלא לרבי יוחנן.** דאמר לרבנן נמי משיכה תקנתא דרבנן היא: **מאי איכא בין ר' שמעון לרבנן.** כלומר במאי קמיפלגי ומה טעם נותנים לדבריהם: **כדרך שתקנו משיכה למוכרין.** לחזור בו המוכר כל זמן שלא משך הלוקח: **כך תקנו חכמים משיכה ללוקח.** לחזור בו בשביל אותה תקנה עצמה דנשרפו חטיך דכ"ש כי מוקמת לחזרה נמי ברשות לוקח מסר נפשיה המוכר וטרח ומציל שאם יראה הלוקח דליקה באה יאמר חוזרני בי ולקמן (דף מט:) אמרה רב חסדא גבי ההוא דיהב זוזי אחמרא שמע דבעו למינסביה דבי פרזוק רופילא והדר ביה:

ואין

רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר אַף עַל פִּי שֶׁאָמְרוּ טַלִּית קוֹנָה דִּינַר זָהָב וְאֵין דִּינַר זָהָב קוֹנֶה טַלִּית מִכָּל מָקוֹם כָּךְ הֲלָכָה אֲבָל אָמְרוּ מִי שֶׁפָּרַע מֵאַנְשֵׁי דּוֹר הַמַּבּוּל וּמֵאַנְשֵׁי דּוֹר הַפְלָגָה וּמֵאַנְשֵׁי סְדוֹם וַעֲמוֹרָה וּמִמִּצְרַיִם בַּיָּם הוּא עָתִיד לִיפָּרַע מִמִּי שֶׁאֵינוֹ עוֹמֵד בְּדִיבּוּרוֹ וְהַנּוֹשֵׂא וְנוֹתֵן בִּדְבָרִים לֹא קָנָה וְהַחוֹזֵר בּוֹ אֵין רוּחַ חֲכָמִים נוֹחָה הֵימֶנּוּ וְאָמַר רָבָא אָנוּ אֵין לָנוּ אֶלָּא אֵין רוּחַ חֲכָמִים נוֹחָה הֵימֶנּוּ דְּבָרִים וְאִיכָּא בַּהֲדַיְיהוּ מָעוֹת קָאֵי בְּאָבָל דְּבָרִים וְלֵיכָּא בַּהֲדַיְיהוּ מָעוֹת לֹא קָאֵי בְּאָבָל אָמַר רָבָא קְרָא וּמַתְנִיתָא מְסַיֵּיעַ לֵיהּ לְרֵישׁ לָקִישׁ קְרָא דִּכְתִיב וְכִחֵשׁ בַּעֲמִיתוֹ בְּפִקָּדוֹן אוֹ בִתְשׂוּמֶת יָד אוֹ בְגָזֵל אוֹ עָשַׁק אֶת עֲמִיתוֹ תְּשׂוּמֶת יָד אָמַר רַב חִסְדָּא כְּגוֹן שֶׁיִּחֵד לוֹ כְּלִי לַהֲלְוָאָתוֹ עָשַׁק א״ר חִסְדָּא כְּגוֹן שֶׁיִּחֵד לוֹ כְּלִי לְעָשְׁקוֹ וְכִי אַהַדְרֵיהּ קְרָא כְּתִיב וְהָיָה כִּי יֶחֱטָא וְאָשֵׁם וְהֵשִׁיב אֶת הַגְּזֵלָה אֲשֶׁר גָּזָל אוֹ אֶת הָעוֹשֶׁק אֲשֶׁר עָשָׁק אוֹ אֶת הַפִּקָּדוֹן אֲשֶׁר הָפְקַד אִתּוֹ וְאִילּוּ תְּשׂוּמֶת יָד לֹא אַהַדְרֵיהּ מַאי טַעְמָא לַאו מִשּׁוּם דְּמֶחְסְרָא מְשִׁיכָה אָמַר לֵיהּ רַב פָּפָּא לְרָבָא אֵימָא מֵעוֹשֶׁק הוּא דְּהָדַר קְרָא הָכָא בְּמַאי עַסְקִינָן כְּגוֹן שֶׁנְּטָלוֹ מִמֶּנּוּ וְחָזְרוֹ וְהִפְקִידוֹ אֶצְלוֹ הַיְינוּ פִּקָּדוֹן תְּרֵי גַּוְונֵי פִּקָּדוֹן אִי הָכֵי תְּשׂוּמֶת יָד נַמִּי לֶיהֱדְרֵיהּ וְלוֹקְמֵיהּ כְּגוֹן שֶׁנְּטָלוֹ הֵימֶנּוּ וְחָזַר וְהִפְקִידוֹ אֶצְלוֹ אִי אַהַדְרֵיהּ קְרָא לֹא תְּיוּבְתָּא וְלֹא סִייַעְתָּא הַשְׁתָּא דְּלֹא אַהַדְרֵיהּ קְרָא מְסַיֵּיעַ לֵיהּ וּתְשׂוּמֶת יָד לֹא אַהַדְרֵיהּ קְרָא וְהָתַנְיָא אָמַר ר׳ שִׁמְעוֹן מִנַּיִן לִיתֵּן אֶת הָאָמוּר לְמַעְלָה לְמַטָּה דִּכְתִיב אוֹ מִכֹּל אֲשֶׁר יִשָּׁבַע עָלָיו לַשֶּׁקֶר וְאָמַר רַב נַחְמָן אָמַר רַבָּה בַּר אֲבוּהַ אָמַר רַב לְרַבּוֹת תְּשׂוּמֶת יָד לְהִישָּׁבוֹן בְּהֶדְיָא מִיהָא לֹא אַהַדְרֵיהּ קְרָא מַתְנִיתָא מְנָלָן דְּתַנְיָא נָתְנָהּ לְבַלָּן מָעַל וְאָמַר רַב דַּוְקָא בַּלָּן הוּא דְּלֹא מֶחְסְרָא מְשִׁיכָה אֲבָל מִידֵי אַחֲרִיתָא דְּמֶחְסְרָא מְשִׁיכָה לֹא מָעַל עַד דְּמָשִׁיךְ וְהָתַנְיָא נְתָנָהּ לְסַפָּר מָעַל וְסַפָּר הָא בָּעֵי לְמִמְשַׁךְ תִּסְפּוֹרֶת הָכָא בְּמַאי עַסְקִינָן בְּסַפָּר נָכְרִי דְּלַאו בַּר מְשִׁיכָה הוּא תַּנְיָא נַמִּי הָכֵי נְתָנָהּ לְסַפָּר אוֹ לְסַפָּן אוֹ לְכָל בַּעֲלֵי אוּמָּנוּת לֹא מָעַל עַד דְּמָשַׁךְ קַשְׁיָין אַהֲדָדֵי אֶלָּא לַאו ש״מ כַּאן בְּסַפָּר נָכְרִי כַּאן בְּסַפָּר יִשְׂרָאֵל ש״מ וְכֵן אָמַר רַב נַחְמָן דְּבַר תּוֹרָה מָעוֹת קוֹנוֹת וּבְדָקָהּ לֵוִי בְּמַתְנִיתֵיהּ וְאַשְׁכַּח נְתָנָהּ לְסִיטוֹן מָעַל

אלא

רש״י

אָמַר ר׳ שִׁמְעוֹן אע״פ שֶׁאָמְרוּ. לא גַּרְסִינָן ר׳ שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר דִּבְפֶּרֶק אֵיזֶהוּ נֶשֶׁךְ (לקמן דף עד:) מוּכָח דְּהַיְינוּ ר׳ שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחַאי: **וְאָמַר** רָבָא אָנוּ אֵין לָנוּ אֶלָּא אֵין רוּחַ חֲכָמִים נוֹחָה הֵימֶנּוּ. וְאִם תֹּאמַר מַאי קמ״ל רָבָא בִּבְרַיְיתָא נַמִּי הָכֵי קָתָנֵי הַחוֹזֵר בּוֹ אֵין רוּחַ חֲכָמִים נוֹחָה הֵימֶנּוּ וְי״ל דְּאַשְׁמוּעִינָן דְּאֵין רוּחַ חֲכָמִים נוֹחָה הֵימֶנּוּ לַאו הַיְינוּ מִי שֶׁפָּרַע דְּקָתָנֵי בְּרֵישָׁא: **דְּבָרִים** וְאִיכָּא בַּהֲדַיְיהוּ מָעוֹת קָאֵי בְּאָבָל. וְאִם תֹּאמַר וּדְקָארֵי לָהּ מַאי קָארֵי לָהּ וְי״ל דְּהַהִיא בְּרַיְיתָא ר׳ שִׁמְעוֹן הִיא דְּסָבַר מָעוֹת קוֹנוֹת אֲפִילּוּ לְרֵישׁ לָקִישׁ וּלְכָךְ לְדִידֵיהּ כִּי אִיכָּא מָעוֹת קָאֵי בְּאָבָל וְהַמַּקְשֶׁה מְדַמֶּה לְרֵישׁ לָקִישׁ דְּאֵין מָעוֹת קוֹנוֹת לְרַבָּנָן לִדְבָרִים בְּלֹא מָעוֹת לְר׳ שִׁמְעוֹן:

תְּשׂוּמֶת יָד לֹא אַהַדְרֵיהּ קְרָא. הָכֵי נַמִּי לֹא הָיָה צָרִיךְ לְהַחֲזִיר עוֹשֶׁק וּבִשְׁבִיל שׁוּם דְּרָשָׁה אַהַדְרֵיהּ וְא״ת בְּפ׳ נַעֲרָה שֶׁנִּתְפַּתְּתָה (כתובות דף מב. ושם: ד״ה מאי) דְּאָמַר אָמַר לֵיהּ אָנַסְתְּ בִּתִּי ר׳ שִׁמְעוֹן פּוֹטֵר מִקָּרְבַּן שְׁבוּעָה אֲפִילּוּ עָמַד בְּדִין מִקְּרָא דְּוְכִחֵשׁ כו׳ יָצְאוּ אֵלּוּ שֶׁהֵן קְנָס בִּשְׁלָמָא לְר׳ יוֹחָנָן דְּלֹא בָּעֵי מְשִׁיכָה אֶלָּא יִחוּד אָתֵי שַׁפִּיר דִּגְבֵי קְנָס לֹא יוֹעִיל יִחוּד אֶלָּא לְרֵישׁ לָקִישׁ דְּבָעֵי נְטָלוֹ וְחָזַר וְהִפְקִידוֹ אֶצְלוֹ כֵּיוָן שֶׁנְּטָלוֹ מָמוֹנָא הוּא וּמַה שַּׁיָּיךְ לִקְנָס וְי״ל דְּלֹא קָשֶׁה כְּלָל דְּהָתָם ר׳ שִׁמְעוֹן הִיא דְּאִית לֵיהּ מָעוֹת קוֹנוֹת אֲפִילּוּ לְרֵישׁ לָקִישׁ וְלֹא בָּעֵי אֶלָּא יִחוּד אֲבָל קָשֶׁה בְּהַפָּלַת שִׁנּוֹ וְסִימַּת עֵינוֹ מַה צָּרִיךְ קְרָא לְמַעֵט הָא הָתָם אֵינוֹ פּוֹטֵר אֶלָּא מִטַּעַם קְנָס דְּמַאי יִחוּד שַׁיָּיךְ הֲלֹא יוֹצֵא לְחֵרוּת וְלֵיכָּא לְמֵימַר דְּתָבַע לֵיהּ שְׁנֵיהֶם הַפָּלַת שִׁנּוֹ וְסִימַּת עֵינוֹ וְיִחֵד לוֹ כְּלִי עַל דְּמֵי עֵינוֹ כִּדְאָמַר בְּמְרוּבֶּה (ב״ק דף עד. ושם) שֶׁיּוֹצֵא בְּשֵׁן וְנוֹתֵן לוֹ דְּמֵי עֵינוֹ דְּהָא מוֹקֵי לָהּ הָתָם כְּמ״ד דְּאֵין צָרִיךְ גֵּט שִׁחְרוּר וְר׳ שִׁמְעוֹן סָבַר בְּפֶרֶק הַשּׁוֹלֵחַ (גיטין דף מב:) דְּצָרִיךְ גֵּט שִׁחְרוּר וְיֵשׁ לוֹמַר דְּשַׁפִּיר מִקְּרֵי יִחוּד שֶׁשּׁוֹאֵל גּוּפוֹ שֶׁכּוֹבֵשׁ בְּשִׁעְבּוּדוֹ וְאֵינוֹ מְשַׁחְרְרוֹ: **בַּלָּן** דְּלֹא מֶחְסְרָא מְשִׁיכָה. וְאִם תֹּאמַר וְהָא מְחוּסַּר חֲזָקָה וְיֵשׁ לוֹמַר דִּשְׂכִירוּת קַרְקַע נִקְנֶה בְּכֶסֶף כִּדְאָמַר בִּמְרוּבֶּה (ב״ק דף עט. ושם) וְאִם תֹּאמַר וּמנ״ל דְּדַוְקָא בַּלָּן וְיֵשׁ לוֹמַר מִדְּקָאָמַר בְּסֵיפָא מִשּׁוּם שֶׁא״ל הִכָּנֵס וּרְחוֹץ שֶׁהֲרֵי מֶרְחָץ פְּתוּחָה לְפָנֶיךָ וְאִם תֹּאמַר וְכִי אִתּוֹתַב ר׳ יוֹחָנָן מִמַּתְנִי׳ וְי״ל דְּר׳ יוֹחָנָן מוֹקֵי לָהּ בְּבַלָּן נָכְרִי אֲבָל סַפָּר נָכְרִי בָּעֵי מְשִׁיכָה וְרֵישׁ לָקִישׁ וְרָבָא סְבִירָא לְהוּ דְּמַיְירֵי בְּבַלָּן יִשְׂרָאֵל דּוּמְיָא דְּרֵישָׁא דְּקָתָנֵי נְתָנָהּ לַחֲבֵירוֹ הוּא מָעַל וַחֲבֵירוֹ לֹא מָעַל דְּאַיְירֵי בִּנְתָנוֹ לַחֲבֵירוֹ יִשְׂרָאֵל דִּבְנָכְרִי לֹא שַׁיָּיךְ מְעִילָה: **וְהָא** בָּעֵי לְמִמְשַׁךְ תִּסְפּוֹרֶת. מִכַּאן אוֹמֵר ר״ת דְּהַסּוֹפֵר שֶׁהִשְׂכִּיר עַצְמוֹ אִם מָשְׁכוּ מִמֶּנּוּ קוּלְמוּס אוֹ תַּעַר שֶׁלּוֹ אֵין יְכוֹלִין שׁוּב לַחֲזוֹר בָּהֶם וְאִם תֹּאמַר מ״ש מִפּוֹעֵל דְּיָכוֹל לַחֲזוֹר בּוֹ וְיֵשׁ לוֹמַר דְּפוֹעֵל דַּוְקָא דִּכְתִיב בֵּיהּ עֲבָדַי הֵם וְלֹא עֲבָדִים לַעֲבָדִים יָכוֹל לַחֲזוֹר בּוֹ וְלֹא קַבְּלָן: **בְּסַפָּר** נָכְרִי. ה״מ לְשַׁנּוּיֵי הָא מַנִּי ר״ש הִיא כִּדְבִסְמוּךְ: **נָתְנָהּ** לְסִיטוֹן מָעַל. וְאִם תֹּאמַר וְלוֹקְמָהּ בְּסִיטוֹן נָכְרִי וְיֵשׁ לוֹמַר דְּסִיטוֹן הוּא מוֹכֵר דָּבָר לַח דְּהַיְינוּ יַיִן וְשֶׁמֶן כִּדְתְנַן בְּפֶרֶק הַסְּפִינָה (ב״ב דף פח.) הַסִּיטוֹן מְקַנֵּחַ מִדּוֹתָיו וְיַיִן וְשֶׁמֶן שֶׁל נָכְרִים אָסוּר דְּהָא

תוספות

וְאֵין דִּינַר זָהָב קוֹנֶה טַלִּית. דִּלְגַבֵּי פֵּירוֹת הָוֵי דַּהֲבָא טִבְעָא: מ״מ. כְּלוֹמַר אַף לְפִי פּוּרְעָנוּת הָעֲתִידָה לָבוֹא עַל הַחוֹזֵר: **כָּךְ הֲלָכָה.** שֶׁאֵין בֵּית דִּין יְכוֹלִין לְעַכֵּב בְּיָדוֹ: **אֵין רוּחַ חֲכָמִים נוֹחָה הֵימֶנּוּ.** אֵין נַחַת רוּחַ לְחַכְמֵי יִשְׂרָאֵל בְּמַעֲשָׂיו שֶׁל זֶה אֵין דַּעְתָּם נוֹחָה עֲלֵיהֶם הֵימֶנּוּ עַל יָדוֹ: **אָנוּ אֵין לָנוּ.** קְלָלָה אַחֶרֶת אֶלָּא אֵינוֹ הָגוּן בְּעֵינֵי חֲכָמִים: **קָאֵי בְּאָבָל.** מִשּׁוּם דְּבָרִים שֶׁבָּאוּ עַל כָּךְ לִכְלַל מַעֲשֶׂה אֲבָל מָעוֹת לֹא קָנוּ מִדְּאוֹרַיְיתָא וְנַפְקָא מִינָּהּ לְעִנְיַן אִיסּוּרָא כְּגוֹן אִם קִידֵּשׁ בּוֹ אֶת הָאִשָּׁה לְר׳ יוֹחָנָן הָווּ קִדּוּשִׁין דְּמִדְּאוֹרַיְ׳ קַנְיָיה וְדִידֵיהּ הוּא לְרֵישׁ לָקִישׁ לֹא הָווּ קִדּוּשִׁין: **מְסַיֵּיעַ לְר״ל.** דְּמִדְּאוֹרַיְ׳ נַמִּי לֹא קָנוּ מָעוֹת לְהֶדְיוֹט: **תְּשׂוּמֶת יָד.** הַלְוָאָה וְאָמַר רַב חִסְדָּא כְּגוֹן שֶׁיִּחֵד לוֹ הַלֹּוֶה כְּלִי עָלֶיהָ דַּהֲוֵי דּוּמְיָא דְּפִקָּדוֹן דְּאִילּוּ כָּפַר בְּהַלְוָאָה גְּרִידְתָּא לֹא מִיחַיֵּיב קָרְבַּן שְׁבוּעָה הוֹאִיל וְנִיתְּנָה לְהוֹצָאָה: **עָשַׁק.** שְׂכַר שָׂכִיר: **שֶׁיִּחֵד לוֹ כְּלִי לְעָשְׁקוֹ.** וְאִי לֹא לֹא מִיחַיֵּיב אַכְּפִירַת שְׂכַר שָׂכִיר קָרְבַּן שְׁבוּעָה דְּלֹא מְיַיחֵד לֵיהּ בְּאַפֵּי נַפְשֵׁיהּ כְּפִקָּדוֹן וְגֶזֶל וַאֲבֵידָה: **וְכִי אַהַדְרֵיהּ קְרָא.** לַהִישָּׁבוֹן לְאַחַר שֶׁהוֹדָה כִּי יֶחֱטָא וְאָשֵׁם: **לַאו מִשּׁוּם דִּמְחוּסַּר מְשִׁיכָה.** אוֹתוֹ כְּלִי וְלֹא קָנְאוֹ מַלְוֶה: **מֵעוֹשֶׁק דְּאַהַדְרֵיהּ קְרָא.** מִכֵּיוָן דְּאַהַדְרֵיהּ קְרָא לְעוֹשֶׁק דְּמֶחְסַר נַמִּי מְשִׁיכָה לֹא אִצְטְרִיךְ לְאַהֲדוּרֵי לִתְשׂוּמֶת יָד דִּמְעוֹשֶׁק נֵילַף לֵיהּ: **הָכָא בְּמַאי עַסְקִינָן.** עוֹשֶׁק דְּאַהַדְרֵיהּ קְרָא מִשְׁתָּעֵי בְּשֶׁנְּטָלוֹ שָׂכִיר לַכְּלִי מִמֶּנּוּ וְחָזַר וְהִפְקִידוֹ אֶצְלוֹ: **אִי הָכֵי.** דְּמַאי דְּאַהֲדַר קְרָא מוֹקְמַתְּ בִּדְלֹא מְחוּסַּר מְשִׁיכָה נְהִי נַמִּי דִּמְשִׁיכָה בְּעִינָן לֶיהֱדְרֵיהּ קְרָא נַמִּי לִתְשׂוּמֶת יָד וְנוֹקְמָהּ בְּהָכֵי: **אִי אַהַדְרֵיהּ קְרָא לֹא הֲוָה גַּמְרִינָן לֹא תְּיוּבְתָּא וְלֹא סִיַּיעְתָּא.** דְּר׳ יוֹחָנָן לוֹקְמָהּ בִּדְלֹא מָשַׁךְ וְרֵישׁ לָקִישׁ לוֹקְמֵיהּ בְּשֶׁמָּשַׁךְ: **הַשְׁתָּא דְּלֹא אַהַדְרֵיהּ מְסַיֵּיעַ לֵיהּ.** דְּמִדְּאַהַדְרֵיהּ לְעוֹשֶׁק וּפִקָּדוֹן וְגֶזֶל וַאֲבֵידָה וְלֹא אַהַדְרֵיהּ לִתְשׂוּמֶת יָד אִיכָּא לְמֵילַף תְּשׂוּמֶת יָד בִּמְחוּסַּר מְשִׁיכָה וְעָשַׁק כְּשֶׁמָּשַׁךְ: **בְּהֶדְיָא מִיהָא לֹא אַהַדְרֵיהּ קְרָא.** שֶׁיְּהֵא חַיָּיב לַהֲשִׁיבוֹ וּלְהָבִיא קָרְבָּן וְכִי הָדַר רַבְּיֵיהּ קְרָא דּוּמְיָא דְּפִקָּדוֹן רַבְּיֵיהּ בְּשֶׁנְּטָלוֹ הֵימֶנּוּ וְחָזַר וְהִפְקִידוֹ אֶצְלוֹ: **נְתָנָהּ.** לִפְרוּטָה שֶׁל הֶקְדֵּשׁ בְּשׁוֹגֵג: **לַבַּלָּן.** בִּשְׂכַר שֶׁיִּרְחָצֵנּוּ בְּבֵית הַמֶּרְחָץ: **מָעַל.** וְאע״פ שֶׁעֲדַיִין לֹא רָחַץ: וְאָמַר רַב גַּרְסִינָן: **דַּוְקָא בַּלָּן.** קָתָנֵי דְּמָעַל הַנּוֹתֵן מִשּׁוּם דִּשְׂכִירוּת גְּמוּרָה הִיא בִּנְתִינַת הַפְּרוּטָה וְאֵין יָכוֹל לַחֲזוֹר בּוֹ שֶׁאֵין כַּאן לִמְשׁוֹךְ אֲבָל אִם נְתָנָהּ עַל דָּבָר שֶׁיֵּשׁ בָּהּ מַה לִּמְשׁוֹךְ הֵימֶנּוּ לֹא מָעַל עַד דְּמָשִׁיךְ: **הָא בָּעֵי לִמְשׁוֹךְ.** הַאי שׂוֹכֵר הַתִּסְפּוֹרֶת דִּבְכָל מִידֵי דְּאִית בֵּיהּ מַה לִּמְשׁוֹךְ לֹא קָנֵי עַד דְּמָשִׁיךְ: **נָכְרִי.** לֹא שַׁיָּיךְ בֵּיהּ דִּין מְשִׁיכָה דְּמִיַּד עֲמִיתֶךָ כְּתִיב (ויקרא כה): **קַשְׁיָין אַהֲדָדֵי.** סַפָּר אַסַּפָּר: **וְכֵן אָמַר רַב נַחְמָן.** כְּר׳ יוֹחָנָן: **וּבְדָקָהּ לֵוִי בְּמַתְנִיתֵיהּ.** הִגִּיהָהּ וְהוֹסִיפָהּ בַּתּוֹסֶפְתָּא שֶׁסִּידֵּר וְשָׁנָה בָּהּ: **נְתָנָהּ לְסִיטוֹן מָעַל.** סִיטוֹן חֶנְוָנִי גָּדוֹל וּמוֹכֵר פֵּירוֹת הַרְבֵּה לְחֶנְוָנִים עֲנִיִּים וְנוֹתְנִין לוֹ הַמָּעוֹת עַל יַד עַל יַד כְּשֶׁהֵם מוֹכְרִים וּבִתְחִלַּת הַקְּנִיָּיה נוֹתְנִין עֵרָבוֹן דָּמִים מוּעָטִין עַל הַכֹּל: **מָעַל.** אע״ג דְּלֹא מָשַׁךְ כָּל הַפֵּירוֹת שֶׁהֲרֵי הַרְבֵּה פּוֹסֵק עִמּוֹ בְּבַת אַחַת:

אלא

בְּרַיְיתָא מִתְנְיָא קוֹדֶם שֶׁהִתִּיר ר״י נְשִׂיאָה הַשֶּׁמֶן וְר״ת פּוֹסֵק הֲלָכָה כְּר׳ יוֹחָנָן אע״ג דְּרָבָא קָאָמַר קְרָא וּמַתְנִיתָא מְסַיֵּיעַ לֵיהּ לְר״ל הַיְינוּ לִבְאוֹרָה אֲבָל אֶפְשָׁר לְשַׁנּוּיֵי כְּר׳ יוֹחָנָן וּמַתְנִי׳ נַמִּי מוֹקִים לָהּ בְּבַלָּן נָכְרִי כְּדִפְרִי׳ וְאֵין רְאָיָה מִדְּלָא חָשִׁיב לָהּ רָבָא בְּפ׳ הַחוֹלֵץ (יבמות דף לו. ושם) בַּהֲדֵי ג׳ מִילֵּי דַּהֲלָכָה כְּרֵישׁ לָקִישׁ מִשּׁוּם דְּר״ל לַאו מִשְּׁמֵיהּ דְּנַפְשֵׁיהּ אָמְרָהּ דִּבְפ״ב דִּבְכוֹרוֹת (דף יג.) מִשְּׁמֵיהּ דְּר׳ אוֹשַׁעְיָא קָאָמַר דִּמְשִׁיכָה קוֹנָה וְלֹא מָעוֹת וְלֹא חָשִׁיב אֶלָּא הַנְהוּ דְּאָמַר מִשְּׁמֵיהּ דְּנַפְשֵׁיהּ דְּלָא חָשִׁיב נַמִּי הָא דְּאָמַר רֵישׁ לָקִישׁ מִשְּׁמֵיהּ דְּלֵוִי סָבָא אֵינָהּ לִשְׁחִיטָה אֶלָּא לְבַסּוֹף אע״ג דְּרָבָא גּוּפֵי׳ ס״ל הָכֵי בְּתָמִיד נִשְׁחָט (פסחים דף סג.) וּבְפֶרֶק ב׳ דִּזְבָחִים (דף ל. ושם) אֲבָל יֵשׁ לְדַקְדֵּק דַּהֲלָכָה כְּר״י דְּרַב נַחְמָן

דהלכתא

אֶלָּא קַשְׁיָא לְרֵישׁ לָקִישׁ אָמַר לָךְ רֵישׁ לָקִישׁ הָא מַנִּי ר' שִׁמְעוֹן הִיא: אֲבָל אָמְרוּ מִי שֶׁפָּרַע כו': אִיתְּמַר אַבַּיֵי אָמַר אוֹדוּעֵי מוֹדְעִינַן לֵיהּ רָבָא אָמַר מֵילַט לַיְיטִינַן לֵיהּ אַבַּיֵי אָמַר אוֹדוּעֵי מוֹדְעִינַן לֵיהּ דִּכְתִיב וְנָשִׂיא בְעַמְּךָ לֹא תָאוֹר רָבָא אָמַר מֵילַט לַיְיטִינַן לֵיהּ דִּכְתִיב בְּעַמְּךָ בְּעוֹשֶׂה מַעֲשֵׂה עַמְּךָ אָמַר רָבָא מְנָא אֲמִינָא לָהּ דְּר' חִיָּיא בַּר יוֹסֵף יַהֲבוּ לֵיהּ זוּזֵי אַמִּלְחָא לְסוֹף אַיְּיקַר מִלְחָא אָתָא לְקַמֵּיהּ דְּרַבִּי יוֹחָנָן אָמַר לֵיהּ זִיל הַב לְהוּ וְאִי לֹא קַבֵּיל עֲלָךְ מִי שֶׁפָּרַע וְאִי אָמְרַתְּ אוֹדוּעֵי מוֹדְעִינַן לֵיהּ רַבִּי חִיָּיא בַּר יוֹסֵף בַּר אוֹדוּעֵי הוּא וְאֶלָּא מַאי מֵילַט לַיְיטִינַן לֵיהּ רַבִּי חִיָּיא בַּר יוֹסֵף אָתֵי לְקַבּוֹלֵי עֲלֵיהּ לְטוּתָא דְּרַבָּנָן אֶלָּא רַבִּי חִיָּיא בַּר יוֹסֵף עֲרָבוֹן הוּא דִּיַּהֲבֵי לֵיהּ הוּא סָבַר כְּנֶגְדּוֹ הוּא קוֹנֶה וְאָמַר לֵיהּ ר' יוֹחָנָן כְּנֶגֶד כּוּלּוֹ הוּא קוֹנֶה אִתְּמַר עֲרָבוֹן רַב אוֹמֵר כְּנֶגְדּוֹ הוּא קוֹנֶה וְרַבִּי יוֹחָנָן אָמַר כְּנֶגֶד כּוּלּוֹ הוּא קוֹנֶה מֵיתִיבֵי הַנּוֹתֵן עֲרָבוֹן לַחֲבֵירוֹ וְאָמַר לוֹ אִם אֲנִי חוֹזֵר בִּי עֶרְבוֹנִי מָחוּל לָךְ וְהַלָּה אָמַר לוֹ אִם אֲנִי אֶחֱזוֹר בִּי אֶכְפּוֹל לָךְ עֶרְבוֹנְךָ נִתְקַיְּימוּ הַתְּנָאִים דִּבְרֵי רַבִּי יוֹסֵי רַבִּי יוֹסֵי לְטַעֲמֵיהּ דְּאָמַר אַסְמַכְתָּא קַנְיָא ר' יְהוּדָה אוֹמֵר דַּיּוֹ שֶׁיִּקְנֶה כְּנֶגֶד עֶרְבוֹנוֹ אָמַר ר' שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים בִּזְמַן שֶׁאָמַר לוֹ עֶרְבוֹנִי יִקּוֹן אֲבָל מָכַר לוֹ בַּיִת אוֹ שָׂדֶה בְּאֶלֶף זוּז וּפָרַע לוֹ מֵהֶם חֲמֵשׁ מֵאוֹת זוּז קָנָה וּמַחֲזִיר לוֹ אֶת הַשְּׁאָר אֲפִילּוּ לְאַחַר כַּמָּה שָׁנִים מַאי לָאו הוּא הַדִּין לְמִטַּלְטְלִין בִּדְסִתְמָא קָנֵי לְהוּ לְכוּלְּהוּ לֹא מִטַּלְטְלִין בִּדְסִתְמָא לֹא קָנֵי וּמַאי שְׁנָא קַרְקַע דְּבִכַסְפָּא קָנֵי לֵיהּ מַמָּשׁ קָנֵי לֵיהּ לְכוּלֵּהּ מִטַּלְטְלֵי דְּלֹא קָנֵי אֶלָּא לְקַבּוֹלֵי מִי שֶׁפָּרַע לֹא קָנֵי לֵיהּ כּוּלֵּיהּ לֵימָא כְּתַנָּאֵי הַמַּלְוֶה אֶת חֲבֵירוֹ עַל הַמַּשְׁכּוֹן וְנִכְנְסָה הַשְּׁמִיטָּה אע"פ שֶׁאֵינוֹ שָׁוֶה אֶלָּא פַּלְגָּא אֵינוֹ מְשַׁמֵּט דִּבְרֵי רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל ר' יְהוּדָה הַנָּשִׂיא אוֹמֵר אִם הָיָה מַשְׁכּוֹן כְּנֶגֶד הַלְוָאָתוֹ אֵינוֹ מְשַׁמֵּט וְאִם לָאו מְשַׁמֵּט מַאי אֵינוֹ מְשַׁמֵּט דְּקָאָמַר רשב"ג אִילֵימָא כְּנֶגְדּוֹ מִכְּלַל דְּר' יְהוּדָה הַנָּשִׂיא סָבַר לְהַךְ פַּלְגָּא נַמִּי מְשַׁמֵּט

אלא

רש"י

דְּהִלְכְתָא כַּוָּותֵיהּ בְּדִינֵי ס"ל כַּוָּותֵיהּ וְכֵן רַב הוּנָא ס"ל כְּר' יוֹחָנָן דְּאָמַר דִּמְכוֹר לִי בְּאֵלּוּ קָנָה וְאָמְרִינַן לְעֵיל (דף מז.) דְּסָבַר מָעוֹת קוֹנוֹת כְּר' יוֹחָנָן וְכֵן רַב חִסְדָּא דְּאָמַר לְעֵיל (שם): כְּדֶרֶךְ שֶׁתִּקְּנוּ מְשִׁיכָה בְּמוֹכְרִין כָּךְ תִּקְּנוּ בְּלָקוֹחוֹת א"כ סָבַר מָעוֹת קוֹנוֹת כְּר' יוֹחָנָן דִּלְרֵישׁ לָקִישׁ דְּאוֹרַיְיתָא הִיא וְלֹא תַּקָּנָה וְהָדְאָמַר פֶּרֶק קַמָּא דְּקִדּוּשִׁין (דף יד: ושם ד"ה הואיל) אַשְׁכְּחָן נָכְרִי דְּכָל קִנְיָינוֹ שֶׁל נָכְרִי בְּכֶסֶף מַשְׁמַע דַּהֲוֵי כְּרֵישׁ לָקִישׁ דְּאִית לֵיהּ פֶּרֶק שֵׁנִי דִּבְכוֹרוֹת (דף יג: ושם) לַעֲמִיתֶךָ בִּמְשִׁיכָה וּלְנָכְרִי בְּכֶסֶף דִּלְר' יוֹחָנָן כָּל קִנְיָינוֹ שֶׁל נָכְרִי בִּמְשִׁיכָה מְפָרֵשׁ ר"ת דְּהָכֵי פֵּירוּשׁוֹ אַשְׁכְּחָן נָכְרִי הוֹאִיל וְכָל קִנְיָינוֹ שֶׁל נָכְרִי בְּעֶבֶד עִבְרִי בְּכֶסֶף וְלֹא בִּשְׁטָר דִּשְׁטָר יַלְפִינַן בְּעֶבֶד עִבְרִי מֵאָמָה הָעִבְרִיָּה וְהָא לֹא שַׁיָּיךְ בְּנָכְרִי וְאע"ג דִּבְפ' הַשּׁוֹלֵחַ (גיטין ד' לח. ושם) אַמְרִי' דְּנָכְרִי קוֹנֶה יִשְׂרָאֵל בַּחֲזָקָה הַיְינוּ דַּוְקָא בַּחֲזָקָה שֶׁל כִּיבּוּשׁ בְּמִלְחָמָה דְּאַפִּיק לֵיהּ מִמּוֹשַׁבְ מִמֶּנּוּ שְׁבִי וְהָא דְּאָמַר בְּפֶרֶק בַּתְרָא דַּע"ז (דף סג. ושם ד"ה בזונה) בְּזוֹנָה כּוּתִית עַסְקִינַן דְּלֹא מְחַסְּרָא מְשִׁיכָה הַיְינוּ כְּרֵישׁ לָקִישׁ דִּלְר' יוֹחָנָן מְתָרֵץ תֵּירוּצִים אֲחֵרִים דִּמְשַׁנֵּי הָתָם וְאִיבָּעִית אֵימָא כְּגוֹן דְּקָאֵי בַּחֲצֵירָהּ אֲבָל קָשֶׁה דְּהָתָם (ד' עא.) אָמַר מְרֵימַר מְשִׁיכָה בְּנָכְרִי קוֹנָה וְרַב אַשִׁי אָמַר מְשִׁיכָה בְּנָכְרִי אֵינָהּ קוֹנָה אַלְמָא רַב אַשִׁי דְּגָדוֹל בְּחָכְמָה וּבְמִנְיָן וְהוּא בַּתְרָא סָבַר כְּרֵישׁ לָקִישׁ וְכֵן סָבַר רַב אַשִׁי פֶּרֶק שֵׁנִי דִּבְכוֹרוֹת (דף יג: ושם) וְהָ"ר חַיִּים מְפָרֵשׁ דְּלֹא קָשֶׁה לֹא מִקִּדּוּשִׁין (דף יד:) וְלֹא מֵע"ז (דף עא.) דְּאֶפְשָׁר דִּלְרַבִּי יוֹחָנָן מָעוֹת קוֹנוֹת בְּנָכְרִי כְּמוֹ בְּיִשְׂרָאֵל וְכֵן יִסְבּוֹר רַב אַשִׁי וְלֹא יִדְרְשׁוּ כְּמַאן דְּדָרֵישׁ בִּבְכוֹרוֹת בְּפֶרֶק שֵׁנִי לַעֲמִיתֶךָ בְּכֶסֶף וּלְנָכְרִי בִּמְשִׁיכָה אֶלָּא יִדְרְשׁוּ לַעֲמִיתֶךָ אַתָּה מַחֲזִיר אוֹנָאָה וְאִי אַתָּה מַחֲזִיר אוֹנָאָה לִכְנַעֲנִי דְּאִיכָּא נַמִּי מַאן דְּדָרֵישׁ הָתָם הָכֵי וְיִסְבּוֹר דְּגֶזֶל הַכְּנַעֲנִי אָסוּר דִּפְלוּגְתָּא דְּתַנָּאֵי אִיכָּא בְּפֶרֶק הַמְקַבֵּל (לקמן דף קיא:) וּבְהַגּוֹזֵל (קַמָּא) (ב"ק דף קיג:) אִיתָא נַמִּי דְּסָבַר דְּגֶזֶל הַכְּנַעֲנִי אָסוּר דְּאִי סָבַר דְּגֶזֶל כְּנַעֲנִי מוּתָּר לֹא הֲוָה צָרִיךְ קְרָא לְמִישְׁרֵי אוֹנָאָתוֹ וּלְפִי זֶה אָתֵי נַמִּי שַׁפִּיר דְּלֹא תִּקְשֶׁה דְּרַב חִסְדָּא אַדְּרַב חִסְדָּא דְּאִית לֵיהּ הָכָא כְּר' יוֹחָנָן וּבְפֶרֶק בַּתְרָא דַּע"ז (דף סג.) מְשַׁנֵּי אָמַר רַב נַחְמָן בַּר רַב חִסְדָּא אָמַר רַב חִסְדָּא בְּזוֹנָה כּוּתִית דְּלֹא מְחַסְּרָא מְשִׁיכָה וְהַיְינוּ כְּרֵישׁ לָקִישׁ וּלְפִי מַה שֶּׁפֵּירַשְׁ' אָתֵי שַׁפִּיר כְּר' יוֹחָנָן אַךְ קָשֶׁה דְּאִם כֵּן תִּקְשֶׁה לְהוּ מַתְנִי' דְּנָתְנָהּ לְבַלָּן דְּלֵיכָּא לְאוֹקְמָהּ בְּבַלָּן נָכְרִי וְלֹא בְּבַלָּן יִשְׂרָאֵל דְּמַשְׁמַע דַּוְקָא בַּלָּן אֲבָל סַפָּר עַד שֶׁיִּמְשׁוֹךְ וּלְפִיכָךְ מְשִׁיכָה אֵינָהּ קוֹנָה לֹא בְּנָכְרִי וְלֹא בְּיִשְׂרָאֵל וְעוֹד דִּבְהַגּוֹזֵל בַּתְרָא (ב"ק דף קיג:) מַשְׁמַע קְצָת דְּרַב אַשִׁי סָבַר דְּגֶזֶל כְּנַעֲנִי מוּתָּר דְּקָאָמַר רַב אַשִׁי הֲוָה קָאָזִיל בְּאַרְבָּא חָזֵי שִׁבְשָׁא דְּגוּפְנָא תַּלְיָא לְבַר וְתָלוּ בֵּיהּ קְטוּפֵי א"ל לְשַׁמְעֵיהּ זִיל חֲזֵי אִי דִּכְנַעֲנִי נִינְהוּ זִיל אַיְיתֵי לִי שָׁמַע הַהוּא כְּנַעֲנִי א"ל דִּכְנַעֲנִי מִי שָׁרֵי א"ל כְּנַעֲנִי שָׁקִיל דָּמֵי יִשְׂרָאֵל לֹא שָׁקִיל דָּמֵי מַשְׁמַע דְּסָבַר גֶּזֶל כְּנַעֲנִי מוּתָּר וּבִשְׁבִיל שֶׁשָּׁמַע הַכְּנַעֲנִי הֲוָה מְתָרֵץ דְּבָרָיו וְי"ל דְּרַב אַשִׁי הֲדַר בֵּיהּ כִּדְהוֹכִיחַ לוֹ רָבִינָא כִּדְבָעֵי מִינָּהּ דִּמְשִׁיכָה בְּנָכְרִי קוֹנָה כִּדְמַסִּיק ש"מ מְשִׁיכָה בְּנָכְרִי קוֹנָה ש"מ וְאע"ג דְּמִמִּילְּתֵיהּ דְּר' יוֹחָנָן גּוּפֵיהּ מוֹכַח לָהּ מ"מ אִי לָאו דְּשַׁמְעָא לֵיהּ לְרָבִינָא דְּרַב אַשִׁי סָבַר לְהַךְ דְּר' יוֹחָנָן לֹא הֲוָה מַיְיתֵי לֵיהּ מִינֵּיהּ וּמִסְתָּמָא מֵהַהִיא דְּפֶרֶק שֵׁנִי דִּבְכוֹרוֹת נַמִּי הֲדַר בֵּיהּ וּבְפֶרֶק בַּתְרָא דַּע"ז (דף סג.) ל"ג רַב חִסְדָּא בְּשִׁנּוּיָא דְּזוֹנָה כּוּתִית וְאִית סְפָרִים דְּלֹא גַּרְסֵי לֵיהּ: **בְּעוֹשֶׂה** מַעֲשֵׂה עַמְּךָ. לֹא מִקְרֵי הַאי אֵינוֹ עוֹשֶׂה מַעֲשֵׂה עַמְּךָ לְעִנְיַן שֶׁיִּהְיֶה מוּתָּר לְקַלְּלוֹ בְּחִנָּם כִּי אִם לְקַלְּלוֹ עַל הַמֶּקַּח הַזֶּה בְּמִי שֶׁפָּרַע: **רַבִּי** חִיָּיא בְּרַבִּי יוֹסֵף בַּר אוֹדוּעֵי הוּא. דְּהָיָה יוֹדֵעַ מַתְנִיתִין אֶלָּא הָיָה רוֹצֶה לְקַבֵּל לְטוּתָא קוֹדֶם שֶׁיַּפְסִיד הַיּוֹקְרָא: **אֶכְפּוֹל** לְךָ עֶרְבוֹנְךָ. אֵינוֹ אוֹמֵר שֶׁיַּחֲזִיר לוֹ כִּפְלַיִם בְּמָעוֹת דְּא"כ לָמָּה יַקְנֶה הַמֶּקַּח לְר"י כְּנֶגֶד עֶרְבוֹנוֹ אֶלָּא אוֹמֵר אֶכְפּוֹל לְךָ בְּמֶקַּח שֶׁיִּתֵּן לוֹ כִּפְלַיִם מִן הַמֶּקַּח כְּנֶגֶד הַמָּעוֹת שֶׁנָּתַן לוֹ ר"י אוֹמֵר דַּיּוֹ אִם קוֹנֶה הַמֶּקַּח עַל כָּרְחוֹ שֶׁל מוֹכֵר כְּנֶגֶד מָעוֹת שֶׁנָּתַן אֲבָל הַלּוֹקֵחַ אִם יִרְצֶה לֹא יִקַּח כִּי אִם מָעוֹת כִּי יֹאמַר אֵינִי חָפֵץ בִּמְעַט מֶקָּח: **בִּזְמַן** שֶׁא"ל עֶרְבוֹנִי יִקּוֹן. רשב"ג מְפָרֵשׁ דִּפְלִיגֵי ר"י וְרַבִּי יוֹסֵי שֶׁלֹּא נָתַן לוֹ אוֹתָם מָעוֹת בְּתוֹרַת פְּרִיעָה אֲבָל אִם נָתַן לוֹ אוֹתָם מָעוֹת בְּתוֹרַת תְּחִילַּת פְּרִיעָה קָנָה וּמַחֲזִיר הַשְּׁאָר לְכ"ע הַיְינוּ דְּלֹא כְּרַב וּפֵרַשׁ"י עֶרְבוֹנִי יִקּוֹן שֶׁאָמַר שֶׁיִּקְנֶה לוֹ עֶרְבוֹנוֹ כְּנֶגֶד כָּל הַמֶּקַּח תֵּימַהּ דְּהָא עָדִיף מִנָּתַן לוֹ בְּתוֹרַת פְּרִיעָה דְּקָנָה הַכֹּל כֵּיוָן שֶׁפֵּירֵשׁ בְּהֶדְיָא שֶׁיִּקְנֶה הַכֹּל וְאִם נִפְרֵשׁ עֶרְבוֹנִי יִקּוֹן כְּנֶגֶד עֶרְבוֹנוֹ לְבַד יִקְנֶה לוֹ מִן הַמֶּקַּח א"כ לְר' יוֹסֵי אַמַּאי כּוֹפֵל לוֹ עֶרְבוֹנוֹ לָכֵן י"ל שֶׁלְּשׁוֹן עֶרְבוֹנִי יִקּוֹן מַשְׁמַע שֶׁעֶרְבוֹנִי יִהְיֶה קָנוּי לְךָ אִם אֶחֱזוֹר בִּי וְגַם מַשְׁמַע יִקּוֹן שֶׁיְּהֵא קוֹנֶה לוֹ בְּמֶקַּח שֶׁשָּׁוֶה יוֹתֵר מִכְּדֵי הָעֵרָבוֹן אִם תַּחֲזוֹר בְּךָ דְּהַיְינוּ כְּאִילּוּ א"ל בְּהֶדְיָא תִּכְפּוֹל לִי עֶרְבוֹנִי:

תוספות

אֶלָּא קַשְׁיָא. הַךְ מַתְנִ' דְּלֵוִי לְרֵישׁ לָקִישׁ: **ר' שִׁמְעוֹן הִיא.** דְּאָמַר בְּמַתְנִ' לוֹקֵחַ לֹא מָצֵי הָדַר בֵּיהּ דְּקָסָבַר מָעוֹת קוֹנוֹת: **מוֹדְעִינַן לֵיהּ.** דַּע שֶׁאִם תַּחֲזוֹר סוֹפְךָ לְהִפָּרַע מִמְּךָ: **בְּעוֹשֶׂה מַעֲשֵׂה עַמְּךָ.** בְּעַמְּךָ דָּרְשִׁינַן הָכֵי וְהַאי לָאו עוֹשֶׂה מַעֲשֶׂה עַמְּךָ הוּא דִּכְתִיב (צפניה ג) שְׁאֵרִית יִשְׂרָאֵל לֹא יַעֲשׂוּ עַוְלָה וְלֹא יְדַבְּרוּ כָזָב: **אַיְּיקַר מִלְחָא.** וְרָצָה לַחֲזוֹר: **בַּר אוֹדוּעֵי הוּא.** בִּתְמִיָּה וְכִי הָיָה צָרִיךְ לְהוֹדִיעוֹ שֶׁהוּא נִפְרָע מִן הַשַּׁקְרָנִים וַהֲלֹא תַּלְמִיד חָכָם הָיָה: **עֲרָבוֹן.** מִקְצַת הַמָּעוֹת נָתַן לוֹ עַל פִּיסּוּק מְרוּבֶּה: **הוּא סָבַר כְּנֶגְדּוֹ הוּא קוֹנֶה** . אִי מְכִירַת קַרְקַע הוּא שֶׁנִּקְנֵית בְּכֶסֶף קוֹנֶה קִנְיָן גָּמוּר וְאִי מְכִירַת מִטַּלְטְלִין הוּא קוֹנֶה כְּנֶגְדּוֹ לְהִתְחַיֵּיב בְּמִי שֶׁפָּרַע: **וְר' יוֹחָנָן אָמַר כו'.** בְּקַרְקַע לְקִנְיָן גָּמוּר וּבְמִטַּלְטְלִין לְקַבֵּל מִי שֶׁפָּרַע: **הַנּוֹתֵן עֲרָבוֹן.** לֹא דָּמֵי לְהַהִיא דִּלְעֵיל דְּזֶה אֵינוֹ פְּרִיעַת מִקְצַת מָעוֹת שֶׁקּוֹרִין אייר"ש אֶלָּא עֵרָבוֹן וּמַשְׁכּוֹן לִקְנוֹס אֶת הַחוֹזֵר בּוֹ פרמנינ"ן בְּלַעַ"ז: **רַבִּי יוֹסֵי לְטַעְמֵיהּ דְּאָמַר.** בְּבָבָא בַּתְרָא בְּפֶרֶק גֵּט פָּשׁוּט (דף קסח.): **אַסְמַכְתָּא קַנְיָא.** הַבְטָחַת גּוּזְמָא שֶׁאָדָם מַבְטִיחַ אֶת חֲבֵירוֹ לִסְמוֹךְ עָלָיו שֶׁאִם לֹא יְקַיֵּים תְּנָאוֹ יִתֵּן כָּךְ וְכָךְ: **דַּיּוֹ שֶׁיִּקְנֶה כו'.** לֹא זֶה יִמְחוֹל וְלֹא זֶה יִכְפּוֹל אֶלָּא לֹא זֶה וְלֹא זֶה יְכוֹלִין לַחֲזוֹר מִלְּקַיֵּים מִן הַמְּכִירָה כְּנֶגֶד הָעֵרָבוֹן וְחוֹזְרִים עַל הַשְּׁאָר: **בד"א.** שֶׁאֵינוֹ קוֹנֶה אֶלָּא כְּנֶגֶד עֶרְבוֹנוֹ: **בִּזְמַן שֶׁאָמַר לוֹ עֶרְבוֹנִי יִקּוֹן.** יִקְנֶה שֶׁלֹּא נְתָנָהּ לוֹ בְּתוֹרַת תְּחִילַּת פֵּירָעוֹן וְהַשְּׁאָר עָלָיו מִלְוֶה אֶלָּא בְּתוֹרַת שֶׁעֵרָבוֹן זֶה יִקְנֶה אֶת הַכֹּל וְהָא לָאו מִלְּתָא הִיא: **אֲבָל מוֹכֵר לוֹ כו'.** וְנוֹתֵן לוֹ מֵהֶן ה' מֵאוֹת זוּז לְשֵׁם תְּחִילַּת פֵּירָעוֹן אוֹ סְתָם קָנָה כו' וְהַהִיא דְּאִיפְלְגוּ בָּהּ רַב וְרַבִּי יוֹחָנָן כִּי הַאי גַּוְונָא הוּא שֶׁזֶּה הָעֵרָבוֹן תְּחִילַּת הַדָּמִים הַפֵּירָעוֹן שֶׁל פִּיסּוּק כִּי יָהַב לֵיהּ סְתָם: **מַאי לָאו.** כִּי הֵיכִי דְּאָמַר רשב"ג בְּקַרְקַע הַקָּנוּי בְּכֶסֶף לְגַמְרֵי דְּמִכִּי יָהִיב לֵיהּ מִקְצַת מָעוֹת סְתָם קָנָה לְגַמְרֵי וְהוּא הַדִּין לְמִטַּלְטְלֵי הַקְּנוּיִם בְּכֶסֶף לְעִנְיַן מִי שֶׁפָּרַע בִּסְתָמָא קָנֵי לֵיהּ עֵרָבוֹן לְכוּלֵּיהּ לְחַיְּיבוֹ בְּמִי שֶׁפָּרַע: **לֹא קָנֵי לֵיהּ כּוּלֵּיהּ.** לְקַבֵּל מִי שֶׁפָּרַע אִם נָתַן לוֹ כְּנֶגֶד עֶרְבוֹנוֹ: **וּמַאי שְׁנָא.** מִטַּלְטְלִין לְעִנְיַן מִי שֶׁפָּרַע מִקַּרְקַע לְעִנְיַן קִנְיָן גָּמוּר וּמְשַׁנֵּינַן קַרְקַע דְּיָפֶה כֹּחַ הַכֶּסֶף בְּקִנְיָינָהּ לִקְנוֹת לְגַמְרֵי קִנְיָן גָּמוּר מִלַּחֲזוֹר יָפֶה נַמִּי כֹּחַ מִקְצַת פְּרִיעָתוֹ לִקְנוֹת הַכֹּל אֲבָל מִטַּלְטְלִין שֶׁהוּרַע הַכֶּסֶף בָּהֶן דְּאִי פָּרַע הַכֹּל לֹא קָנֵי אֶלָּא לְקַבֵּל מִי שֶׁפָּרַע בִּסְתָמָא נַמִּי לֹא קָנֵי פֵּרָעוֹן מִקְצָת לְכוּלּוֹ לְקַבֵּל מִי שֶׁפָּרַע עַל הַשְּׁאָר אֶלָּא כְּנֶגֶד הָעֵרָבוֹן: **הַמַּלְוֶה עַל הַמַּשְׁכּוֹן** אֵין שְׁבִיעִית מְשַׁמֶּטֶת. דְּלֹא קָרֵינָא בֵּיהּ לֹא יִגּוֹשׂ שֶׁהֲרֵי אֵינוֹ תּוֹבְעוֹ כְּלוּם: **אֶלָּא פַּלְגָּ.** חֲצִי הַחוֹב: **אֵינוֹ מְשַׁמֵּט.** לְקַמָּן מְפָרֵשׁ לָהּ: **אִילֵימָא.** דְּאֵינוֹ מְשַׁמֵּט כְּנֶגֶד חֲצִי הַחוֹב שֶׁהוּא תּוֹפֵס מַשְׁכּוֹן עָלָיו אֵינוֹ מְשַׁמֵּט אֲבָל מְשַׁמֵּט הוּא הַשְּׁאָר: **מִכְּלַל דְּר' יְהוּדָה הַנָּשִׂיא.** אָתָא לְמֵימַר דְּכֵיוָן דְּאֵינוֹ מַשְׁכּוֹנוֹ כְּנֶגֶד הַלְוָואָתוֹ מְשַׁמֵּט כָּל הַחוֹב בִּתְמִיָּה:

אלא

אֶלָּא מִשְׁכּוֹן דְּתָפֵס. לְמֵאי הֶפְסֵ אם לא לְהִיוֹת מִשְׁכּוֹן תַּחַת שְׁוִיוֹ וּבְהֶהיא מֵיהָא לא קָרְיָא בֵּיהּ לא יגוֹש: **אֵינוֹ מְשַׁמֵּשׁ בְּכוּלּוֹ.** בְּכוּלּוֹ אֵינוֹ מְשַׁמֵּשׁ כְּלָל: **מְבַלֶּל דְּרִ' יְהוּדָה כו'.** קוּשְׁיָא הוּא: **בָּמֵאי דְּנָקִיט זוּזֵי חָב לָהּ.** וְאִי לֹא מְקַבֵּלְת מִי שַׁפְּרִי: **וְאִידָךְ.** הַמּוֹתָרוֹ דְּבָרִים נִינְהוּ. בִּלא מַעוֹת רב לִטְעִמֵיהּ דְּאָמַר כְּנִגְדּוֹ הוּא קוֹנֶה: **הֵן בִּבְלֵל אֵיפָה.** שֶׁהַהֵין י"ב לוֹגִין וְאֵיפָה

מוֹדֶה רבי יוֹחָנָן בְּמַתְנָה מוּעֶטֶת. דְּוִוקָא נְמֵי הֵנֵי כְּמוֹ מַתְנָה מוּעֶטֶת: **וְחָזַר** וְהִפְקִידוֹ אֶצְלוֹ. ה"מ לְמִפְרַע אִי הָכֵי מֵאי לְמֵימְרָא אֶלָּא דְּבִלְּאוּ הָכֵי פָּרִיךְ שַׁפִּיר מַשִּׁיפָא: **אֶלָּא** אִפִּי' שׁוֹמֵר חִנָּם נְמֵי לֹא הֲוֵי. וְקָא דְּאָמַר בְּפֶרֶק הָאוֹמְנִין (לקמן דף פ) טוֹל שֶׁלְּךָ וְהַבֵּא מְעוֹת שׁוֹמֵר חִנָּם הֵיינוּ מְשׁוּם דְּמַעִיקָּרָא הָיָה שׁוֹמֵר שָׂכָר וְכִשֵּׁא"ל טוֹל שֶׁלְּךָ לֹא לְסַלֵּק עַצְמוֹ לְגַמְרֵי מִשְׁמִירָה קָאָמַר אֶלָּא שֶׁלֹּא יְהֵיה שׁוֹמֵר שָׂכָר:

כָּל הָא בֵּיהּ קַמָּךְ לֹא מִבָּעְיָא כו'. וְקָא דְּאָמַר בְּפֶרֶק הַפֵּרָה (ב"ק דף מז: ושם) הַכּוֹבֵשׁ בִּרְשׁוּת בַּעַל הַחֲצֵר חַיֵּיב ר' אוֹמֵר עַד שֶׁיִּקַּבֵּל עָלָיו בַּעַל הַחֲצֵר שׁוֹמֵרָה ר"ל דְּשַׁמְעַתְּתָא אִתְּיָא כְּרַבִּי דְּשִׁמְעוֹן הַתֶּם פְּסִיק הִלְכְתָא כְּרַבִּי וְאע"ג דְּרַב הַתֶּם פְּסִיק הִלְכְתָא כְּתַנָּא קַמָּא קַיְימָא לַן כְּשְׁמוּאֵל בְּדִינֵי לְגַבֵּי רַב וְעוֹד דְּאָפִילּוּ לְרַבָּנָן דְּמַחַיְּבֵי הַיְינוּ לְפִי שֶׁאָמַר לֵיהּ כְּבוֹס שׁוֹרֵךְ דְּמִשְׁמַע וְאִשְׁמְרֵנִי אֲבָל הָא בֵּיהּ קַמָּךְ סָלֵק עַצְמוֹ מִשְׁמִירָה לְגַמְרֵי:

בבדי

1 אֶלָּא מִשְׁכּוֹן דְּנָקִיט לְמָה לֵיהּ אֶלָּא לְאוֹ שְׁמַע מִינַּיהּ
2 מֵאי אֵינוֹ מְשַׁמֵּשׁ דְּקָאָמַר רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אֵינוֹ
3 מְשַׁמֵּשׁ בְּכוּלּוֹ וּמַאי מְשַׁמֵּשׁ דְּקָאָמַר רַבִּי יְהוּדָה הַנָּשִׂיא
4 לְחָךְ פַּלְגָּא דִּלְא נָקִיט עֲלֵיהּ מְשַׁכּוֹן וּבְהָא קָמִיפְּלְגִי
5 דְּרַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל סָבַר כְּנֶגֶד כּוּלּוֹ הוּא קוֹנֶה
6 וְרַבִּי יְהוּדָה הַנָּשִׂיא סָבַר כְּנֶגֶד כּוּלּוֹ הוּא קוֹנֶה לֹא מַאי
7 אֵינוֹ מְשַׁמֵּשׁ דְּקָאָמַר רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל לְחָךְ
8 פַּלְגָּא דְּנָקִיט עֲלֵיהּ מְשַׁכּוֹן מִכְּלַל דְּרַבִּי יְהוּדָה הַנָּשִׂיא
9 סָבַר לְחָךְ פַּלְגָּא דְּנָקִיט עֲלֵיהּ מְשַׁכּוֹן נְמֵי מְשַׁמֵּשׁ אֶלָּא
10 מְשַׁכּוֹן דְּנָקִיט לְמָה לֵיהּ לְזִכָּרוֹן דְּבָרִים בְּעַלְמָא רַב בְּהָנָא יָהֲבוּ לֵיהּ זוּזֵי אֲבִיתְנָא לְסוֹף אֵיעֵיכַּר
11 כִּיתְנָא אָתָא לְקַמֵּיהּ דְּרַב אָמַר לֵיהּ בְּמַאי דְּנָקִיטְתְּ זוּזֵי חָב לְהוּ וְאִידָךְ דְּבָרִים נִינְהוּ וּדְבָרִים
12 אֵין בָּהֶן מְשׁוּם מְחוּפְרֵי אֲמָנָה דְּאִיתְּמַר דְּבָרִים רַב אָמַר אֵין בָּהֶן מְשׁוּם מְחוּפְרֵי אֲמָנָה וְרַבִּי
13 יוֹחָנָן אָמַר יֵשׁ בָּהֶם מְשׁוּם מְחוּפְרֵי אֲמָנָה מֵיתִיבִי רַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר מַה לְמוּד
14 לוֹמַר הֵין צָדֵק וַהֲלֹא הֵין בִּכְלָל אֵיפָה הָיָה אֶלָּא לוֹמַר לְךָ שֶׁיֵּהֵא הֵן שֶׁלְּךָ צֶדֶק וְלֹאו שֶׁלְּךָ צֶדֶק
15 אָמַר אַבַּיֵי הָהוּא שֶׁלֹּא יָדַבֵּר בְּפֶה אֶחָד וְאֶחָד בַּלֵּב מֵיתִיבִי ר' שִׁמְעוֹן אוֹמֵר אַף עַל פִּי שֶׁאָמְרוּ
16 טַלִּית קוֹנָה דִּינָר וְחָב וְאֵין דִּינָר וְחָב קוֹנֶה טַלִּית מִכְּלַל מָקוֹם כְּדִ הֶלְכָה אֲבָל אָמְרוּ מִי שֶׁפָּרַע
17 מֵאֲנָשֵׁי דּוֹר הַמַּבּוּל וּמֵאַנְשֵׁי דּוֹר הַפַּלָּגָה הוּא עָתִיד לִיפָּרַע מִמִּי שֶׁאֵינוֹ עוֹמֵד בְּדִיבּוּרוֹ תַּנָּאי
18 הִיא דְּתַנְיָ מַעֲשֶׂה בְּרַבִּי יוֹחָנָן בֶּן מַתְיָא שֶׁאָמַר לִבְנוֹ צֵא וּשְׁכוֹר לָנוּ פּוֹעֲלִים הָלַךְ וּפָסַק לָהֶם
19 מְזוֹנוֹת וְכִשֶּׁבָּא אֲצַל אָבִיו אָמַר לוֹ בְּנִי אִפִּילּוּ אַתָּה עוֹשֶׂה לָהֶם כִּסְעוּדַת שְׁלֹמֹה בְּשִׁעָתָן לֹא
20 קָאָצֵית יְדֵי חוֹבָתְךָ עַמָּהֶם שֶׁהֵן בְּנֵי אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב אֶלָּא עַד שֶׁלֹּא יַתְחִילוּ בְּמְלָאכָה צֵא
21 וֶאֱמוֹר לָהֶם עַל מְנָת שֶׁאֵין לָכֶם עָלַי אֶלָּא פַּת וְקִטְנִית בִּלְבַד וְאִי ס"ד דְּבָרִים יֵשׁ בָּהֶן מְשׁוּם
22 מְחוּפְרֵי אֲמָנָה הֵיכִי אָמַר לֵיהּ זִיל הָדַר בָּךְ שַׁאנִי הָתָם דִּפּוֹעֲלִים גּוּפַיְיהוּ לֹא סָמְכָא דַּעְתַּיְיהוּ
23 מַאי טַעְמָא מִידַּע יָדְעִי דְּעָל אֲכוּתֵּי סָמְכִי אֵי הֵכִי אֲפִילּוּ הַתְחִילוּ בְּמְלָאכָה נְמֵי הַתְחִילוּ
24 בְּמְלָאכָה וְדַאי סָמְכִי דַּעְתַּיְיהוּ אָמְרוּ מֵימַר אָמַר קַמֵּיהּ דְּאַבּוּהּ וְנִיחָא לֵיהּ וּמַי אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן
25 הֵכִי וְהָאָמַר רַבָּה בַּר בַּר חָנָה אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן הָאוֹמֵר לַחֲבֵירוֹ מַתָּנָה אֲנִי נוֹתֵן לְךָ יָכוֹל לַחֲזוֹר
26 בּוֹ יָכוֹל פְּשִׁיטָא אֶלָּא מוּתָּר לַחֲזוֹר בּוֹ אָמַר רַב פָּפָּא וּמוֹדֶה רַבִּי יוֹחָנָן בְּמַתָּנָה מוּעֶטֶת דְּסָמְכָא
27 דַּעְתַּיְיהוּ הֵכִי נְמֵי מִסְתַּבְּרָא דְּאָמַר רַבִּי אֲבָהוּ אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן יִשְׂרָאֵל שֶׁאָמַר לְבֶן לֵוִי כּוּר
28 מַעֲשֵׂר יֵשׁ לְךָ בְּיָדִי בֵּן לֵוִי רַשַּׁאי לַעֲשׂוֹתוֹ תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר עַל מָקוֹם אַחֵר אִי אָמְרַתְ בְּשִׁלְמָא
29 לֹא מְצֵי לְמֵיהַדַּר בֵּיהּ מִשּׁוּם הָכִי רַשַּׁאי אֶלָּא אִי אָמְרַתְ מְצֵי לְמֵיהַדַּר בֵּיהּ אַמַּאי רַשַּׁאי
30 אֵישְׁתַּבַּח דְּקָא אָכִיל טְבָלִים הָכָא בְּמַאי עַסְקִינַן בְּגוֹן שֶׁנִּטְּלוּ מִמֶּנּוּ וְחָזַר וְהִפְקִידוֹ אֶצְלוֹ אִי
31 הָכֵי אֵימָא סֵיפָא נִתְּנוּ לְבֶן לֵוִי אַחַר אֵין לוֹ עָלָיו אֶלָּא תְּרוּמַת וְאִי סַלְקָא דַּעְתָּךְ בְּגוֹן שֶׁנִּטְּלוּ
32 מִמֶּנּוּ וְחָזַר וְהִפְקִידוֹ אֶצְלוֹ אַמַּאי אֵין לוֹ עָלָיו אֶלָּא תְּרוּמַת כֵּיוָן דְּמִשְׁכֵּיהּ מְמוֹנָא אִית לֵיהּ
33 גַּבֵּיהּ אֶלָּא לְאוֹ שְׁמַע מִינַּהּ בִּדְלֹא נִטְּלוּ שְׁמַע מִינַּהּ הָהוּא גַּבְרָא דְּיָהֵיב זוּזֵי אֲשׁוּמְשְׁמֵי לְסוֹף
34 אֵיעֵיכַּר שׁוּמְשְׁמֵי הַדְרוּ בְּהוּ וְאָמְרוּ לֵיהּ לֵית לָן שׁוּמְשְׁמֵי שְׁקוֹל וְזוֹף לֹא שָׁקִיל וְזוֹף אָפִילּוּ שׁוֹמֵר חִנָּם נְמֵי לֹא הֲוֵי

אמרי

35 לְקַמֵּיהּ דְּרָבָא אָמַר לֵיהּ כֵּיוָן דְּאָמַר לָךְ שְׁקוֹל וְזוֹף וְלֹא שַׁקְלִית לֹא מִבָּעְיָא שׁוֹמֵר שָׂכָר דְּלֹא הֲוֵי אֶלָּא אֲפִילּוּ שׁוֹמֵר חִנָּם נְמֵי לֹא הֲוֵי
36 אָמְרוּ לֵיהּ רַבָּנָן לְרָבָא וְהָא בָּעֵי לְקַבּוֹלֵי עֲלֵיהּ מִי שֶׁפָּרַע אָמַר לְהוּ הָכֵי נְמֵי אָמַר רַב פָּפֵּי אָמַר לִי רַבִּינָא לְדִידִי אָמַר לִי הָהוּא מָרֵבָּנָן
37 וְרַב טָבְיוֹמִי שְׁמֵיהּ וְאָמְרֵי לָהּ רַב שְׁמוּאֵל בַּר זוּטְרָא שְׁמֵיהּ דְּאִי הֲוֹו יָהֲבֵי לֵיהּ כָּל חֲלָלָא דְּעָלְמָא לֹא הֲוֵי קָא מְשַׁנֵּי בְּרִבּוּרֵיהּ בְּדִידֵי
38 הָוָה עוֹבְדָא הָהוּא יוֹמָא אַפְּנָיֵא דְּמַעֲלֵי שַׁבְּתָא הָוָה וַהֲוָה יָתְבִינָא וְאָתָא הָהוּא גַּבְרָא וְקָאֵי אַבָּבָא אָמַר לִי אִית לָךְ שׁוּמְשְׁמֵי לְזוּבּוּנֵי

אמרי

כִּבְדֵי שְׂרֵאָה לְתַגָּר אוֹ לְקָרוֹבוֹ. אית"ת א"כ נָתַתָּ דַּרְכְּךָ לִשְׁיוּרִים דְּפַעֲמִים שֶׁהֵם רְחוֹקִים מִמְּנוּ וּפְעָמִים שֶׁהֵם קְרוֹבִים וּי"ל דְּלִשְׁלוֹם יֵשׁ שִׁיעוּר אֶחָד לִפְי מַה שֶּׁמְּצוּי רוֹב פְּעָמִים שֶׁיּוּכַל לְהַרְאוֹת לְתַגָּר אוֹ לְקָרוֹבוֹ וְאִם הֵם קְרוֹבִים אוֹ רְחוֹקִים בְּשִׁבּוּל כָּךְ לֹא יִתֵּן לוֹ שְׁהוּת לֹא פְּחוּת וְלֹא יוֹתֵר:

שְׁהוּת מְעוּת נְמֵי שָׁנִינוּ. אֲפִילּוּ לְמַאן דְּאָמַר שְׁהוּת מְעוּת נִרְאֶה יוֹתֵר לֵילֵךְ אַחַר שְׁהוּת מָקוֹם שְׁהוּת מְעוּת הָאוֹנָאָה וְהַשְׁעוּת תְּלוּיָה בַּמָּקוֹם אֲבָל מְעוּת אֵין אוֹנָאָה וְטָעוּת תְּלוּיָה בָּהֶם שֶׁאֵין צְרִיכִין שׁוּמָא: **שָׁוֶה** חֲמִשָּׁה בְּשִׁיתָּא בְּשׁוּק מָקוֹם הַיִּי. וְא"ת מְנָא לָן הָא דִּלְמָא הָא הַיִּי נְמֵי שְׁהוּת מָקוֹם דְּדֵי שְׁהוּת מִלְבַּר וְיֵשׁ לוֹמַר דְּמִסְתַּמָּא אִית לָן לְמֵימַל בְּתַר שְׁהוּת שָׁוֶה הַמָּקוֹם שֶׁהָאוֹנָאָה הַשְׁעוּת תְּלוּיָה בּוֹ וְעוֹד דִּבְשַׁתָּאנָה מוֹכֵר לֹא תִּמְצָא שְׁהוּת מִלְבַּר דְּשַׁוֵּי שִׁיתָּא בְּחֲמִשָּׁה הַיִּינוּ שְׁהוּת מִלְגָיו: **ש"מ** שְׁהוּת מְעוּת נְמֵי שָׁנִינוּ. וְא"ת אִם כֵּן מַאי שְׁהוּת לְמָקוֹם דְּקָתָנֵי מִתְנִיתִין וְי"ל דְּמַפְרֵשׁ הַיִּינוּ אוֹנָאָה שְׁהוּת שְׁנִיהֶן בְּמָקוֹם וּתְיִמְהִי דְּלִשְׁהוּק מִשְׁהוּת לְמָקוֹם:

תְּנַן הוֹרָה רַבִּי טַרְפוֹן בְּלוּד. תִּימְהִי מַה הוֹסִיף לְהַקְשׁוֹת מִסֵּיפָא מִמַּה שֶׁהִקְשָׁה בְּבַר בְּרֵישָׁא:

אי

אֲמַרִי לֵיהּ וְהָא אֲמַרוּ לֵיהּ רַבָּנַן לְרָבָא. רְבִינָא אָמַר לְהָא מִילְּתָא אֲמַרְתֵּי לוֹ לְהַהוּא מִרַבָּנַן הֵיכִי אָמְרַתְּ דִּלְאו חֲזָרַת מָקָח וּמִמֵּכָּר הוּא וְהָא אֲמַרוּ לֵיהּ רַבָּנַן לְרָבָא אֵיבָעֵי לֵיהּ לְקַבֵּל מִי שֶׁפָּרַע. אֵיתָיתִי. יֵשׁ חֲזָרָה בְּדָבָר: **מִזֹּאת** שֶׁהִכְפִּיפָה **וּפְירוֹת** בֵּיתָהּ **הַמּוֹכֵר**. דְּיָכוֹל מוֹכֵר לְחַזֵּר בּוֹ דְּאוֹקְמִינְהוּ רַבָּנַן בְּרֵישׁוֹתָיהּ לְחֲזָרָה כִּי הֵיכִי דְּלִיטְרְדוּ **מִפְּנֵי שֶׁכָּפְפוּ** בֵּירוֹ. מִשְׁמַע שֶׁהַלּוֹקֵחַ כּוֹבֵד בְּבֵר כִּסְפּוֹ: **פְּשִׁיטָא**. הֲרֵי מְשִׁיכָה יֵשׁ וְאַפִּילּוּ רַבָּנַן מוֹדוּ: **מוּשְׁכֶּרֶת** בֵּיתוֹ **מוֹכֵר**. וְהָיוּ הַפֵּירוֹת מְנַתְּנִין בֵּיתוֹ הַלּוֹקֵחַ וְלֹא שְׁתִּקְנָה לוֹ חֲצִירוֹ בִּנְתִינַת הַפֵּירוֹת דְּכִיוָן דְּקִיבֵּל הַשְּׁכֵר נִקְנָה הַמָּקוֹם לְמוֹכֵר כָּל יְמֵי הַשְּׁכִירוּת וַחֲצִירוֹ שֶׁל מוֹכֵר הוּא אֶלָּא ר' שִׁמְעוֹן אוֹמֵר אִית לֵיהּ מְעוּת קוֹנוֹת דָּבָר תּוֹרָה כִּדְאָמְרִינַן (לעיל דף מז:) וּמְשִׁיכָה תִּקְנְתָא דְּרַבָּנַן הִיא וְהָכָא לֹא אִיצְטְרִיךְ תִּקְנְתָא דְּשְׁעָתָא מַאי תִּקּוּן רַבָּנַן כו': **א"נ שָׁמָא תִּפּוֹל כּוֹ'**. לֹא גָּרַס לֵיהּ אֶלָּא לִישְׁנָא אַחֲרִינָא הוּא וְהֵיא הִיא: **פָּרוֹק**. שֵׁם הַשּׁוּר: **רוּפַיְלָא**. מִשְׁנָה לְמֶלֶךְ:

כְּדֵי דְּבֵיתֵיהּ בְּמוֹכֵר בֵּירוֹ. דְּלוֹ וְלִבְנֵי בֵּיתוֹ הוּא דְּמִיחְזֵי כְּאִילּוּ מָכַר לְעַצְמוֹ: **מִשְׁכָּה** מִמֶּנּוּ. לְחַזֵּר בּוֹ הַמּוֹכֵר כָּל זְמַן שֶׁלֹּא מָשַׁךְ הַלּוֹקֵחַ: **כַּד** תֵּיכְנוּ מְשִׁיכָה. לְחַזֵּר בְּהֶן הַלְּקוּחוֹת: **מתני' הָאוֹנָאָה אַרְבָּעָה בְּסָף.** מְעוּת כֶּסֶף שֶׁהֵם שִׁשׁ בְּדִינָר: **מַעֲשִׂרִים וְאַרְבָּעָה בְּסָף לְסֶלַע.** אִם הָיָה הַמָּקוֹם בְּדַמֵּי הַסֶּלַע שֶׁהוּא כ"ד מְעוֹת דְּהִשְׁתָּא הַיְינוּ אוֹנָאָה שְׁהוּת לְמָקוֹם חַיִּיב לְהַשִּׁיב לוֹ כָּל אוֹנָאָתוֹ אַרְבָּעָה בְּסָף: **עַד** כַּמָּה מוּתָּר לְחַזֵּר. מִי שְׁנִתְאַנָּה וְהָא דְּנָקֵט לְשׁוֹן מוֹתָּר לְאַשְׁמוּעִינַן דְּלֵיכָא אֲפִילּוּ מִי שֶׁפָּרַע לְהַחֲזִיר הַמָּקוֹם אוֹ שֶׁיִּתֵּן לוֹ אוֹנָאָתוֹ: **עַד בְּדֵי שֶׁיַּרְאֶה** הַמָּקוֹם **לְתַגָּר אוֹ לְאָחֵד מִקְּרוֹבָיו**. וְאִם שְׁהָא יוֹתֵר מֵהֶל אוֹנָאָתוֹ: **וְשֶׁמָּזוֹ** תַּגָּרִי לוֹט. שֶׁהָיוּ בְּקִיאִין בְּסְחוֹרָה וּמוֹכְרִין בְּיוֹקֶר.

גמ' אִתְּמַר רַב אָמַר שְׁהוּת מָקוֹם שָׁנִינוּ וּשְׁמוּאֵל אָמַר שְׁהוּת מְעוֹת נְמֵי שָׁנִינוּ שְׁהוּת מָקוֹם שֶׁאֵם הָאוֹנָאָה שְׁהוּת לְמָקוֹם שְׁוֶה בְּשִׁשָּׁה בְּשִׁשָּׁה עֲלָמָא לֹא פְּלִיגִי דְּבַתַּר מָקוֹם אָזְלִינַן וְאוֹנָאָה הַוְיָא כִּי פְּלִיגִי שָׁוֶה חֲמִשָּׁה בְּשִׁיתָּא וְשָׁוֶה שִׁבְעָה בְּשִׁיתָּא לִשְׁמוּאֵל דְּאָמַר בָּתַר מְעוֹת אָזְלִינַן אִידֵי וְאִידֵי אוֹנָאָה הַוֵי לְרַב דְּאָמַר בָּתַר מָקוֹם אָזְלִינַן שָׁוֶה חֲמִשָּׁה בְּשִׁיתָּא בִּיטּוּל מָקוֹם הַוְיָא שָׁוֶה שִׁבְעָה בְּשִׁיתָּא מְחִילָה הַוְיָא וּשְׁמוּאֵל אָמַר כִּי אֲמַרִינַן מְחִילָה וּבִיטּוּל מָקוֹם הֵיכָא דְּלֵיכָּא שְׁהוּת מִשְּׁנֵי צְדָדִים אֲבָל הֵיכָא דְּאֵיכָּא שְׁהוּת אַחַד אוֹנָאָה הַוְיָא תְּנַן הָאוֹנָאָה ד' בְּסָף מַעֲשִׂרִים וְאַרְבָּעָה בְּסָף לְסֶלַע שְׁהוּת לְמָקוֹם מַאי לָאו דִּיבְּנִין שָׁוֶה עֶשְׂרִים בְּעֶשְׂרִין וְאַרְבָּעָה וְשָׁמַע מִינַּהּ שְׁהוּת מְעוֹת נְמֵי שָׁנִינוּ לֹא דִּיבְּנִין שָׁוֶה עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה בְּעֶשְׂרִים מִי נִתְאַנָּה מוֹכֵר אֵימָא סֵיפָא עַד מָתַי מוּתָּר לְהַחֲזִיר בִּכְדֵי שֶׁיַּרְאֶה לְתַגָּר אוֹ לְקָרוֹבוֹ וְאָמַר רַב נַחְמָן לֹא שָׁנוּ אֶלָּא לוֹקֵחַ אֲבָל מוֹכֵר לְעוֹלָם חוֹזֵר אֶלָּא דִּיבְּנִין שָׁוֶה עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה בְּעֶשְׂרִין וּתְנַן תָּנֵי הוֹרָה רַבִּי טַרְפוֹן בְּלוּד הָאוֹנָאָה שְׁמוֹנָה בְּסָף מַעֲשִׂרִים וְאַרְבָּעָה בְּסָף לְסֶלַע שְׁלִישׁ לְמָקוֹם מַאי לָאו דִּיבְּנִין שָׁוֶה שִׁיתְּסְרֵי בָּעֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה וּשְׁ"מ שְׁלִישׁ מָעוֹת נְמֵי שָׁנִינוּ לָא דִּיבְּנִין שָׁוֶה עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה בְּשִׁיתְּסַר מִי נִתְאַנָּה מוֹכֵר אֵימָא סֵיפָא אָמַר לָהֶם כָּל הַיּוֹם מוּתָּר לַחֲזוֹר וְא"ר נַחְמָן לֹא שָׁנוּ אֶלָּא לוֹקֵחַ אֲבָל מוֹכֵר לְעוֹלָם חוֹזֵר אֶלָּא דִּיבְּנִין שָׁוֶה כ"ד בְּתִלְתִּין וּתְרֵין תְּנַיָא כְּוָותֵיהּ דִּשְׁמוּאֵל מִי שֶׁהוּטַל עָלָיו דָּבָר הַמָּקוֹם הַמּוֹכֵר לוֹ הַמּוֹכֵר כָּל זְמַן שֶׁלֹּא מָכַר לוֹ עַל הָעֶלְיוֹנָה כֵּיצַד מָכַר לוֹ שָׁוֶה ה' בּוֹ' מִי נִתְאַנָּה לוֹקֵחַ יַד לוֹקֵחַ עַל הָעֶלְיוֹנָה רָצָה אוֹמֵר תֵּן לִי מָעוֹתַי אוֹ תֵּן לִי מַה שֶּׁאוֹנַיתָנִי מָכַר לוֹ שׁוּה

מוֹכֵר בְּזוּז לְגַבֵּי מָקוֹם אֵין כָּאן שְׁהוּת אֶלָּא שִׁבְעִיתָּא וּפְחוֹת מִשְּׁהוּת הִיא וּלְגַבֵּי מְעוֹת הַוֵי שְׁהוּת: **אִידֵי וְאִידֵי**. בֵּין שָׁוֶה שִׁבְעָה בְּשִׁיתָּא בֵּין שָׁוֶה חֲמִשָּׁה בְּשִׁיתָּא: **מִשְּׁנֵי צְדָדִין**. בְּאַחַד מִשְּׁנֵי צְדָדִין: **מַאי לָאו דִּיבְּנִין שָׁוֶה עֶשְׂרִים בְּעֶשְׂרִים וְאַרְבַּע**. וּנְתַנְאָנָה לוֹקֵחַ דַּוְקָא הֵוֵי חוֹמֶשׁ לְגַבֵּי מָקוֹם אַרְבָּעָה וְלֹא קָרֵי לֵיהּ אוֹנָאָה וְלֹא קָרֵי לֵיהּ בִּיטּוּל מָקוֹם: **לֹא** דִּיבְּנִין שָׁוֶה עֶשְׂרִים וְאַרְבַּע בְּעֶשְׂרִים. דַּוְקָא לֵיהּ שְׁהוּת לְמָקוֹם: וּפַרְכִינַן וּמִי נִתְאַנָּה מוֹכֵר בְּתַמְנֵיהּ: **לֹא** שָׁנוּ. דְּבִכְדֵי שְׁיַּרְאֶה וּתוֹ לֹא אֶלָּא לוֹקֵחַ: **אֲבָל אִם נִתְאַנָּה מוֹכֵר לְעוֹלָם חוֹזֵר**. וְלִקְמָן מְפָ"ל טַעְמָא: **אֶלָּא** דִּיבְּנִין כו'. דַּוְקָא לֵיהּ שְׁהוּת לְמָקוֹם וּנְתַנְאָנָה לוֹקֵחַ: **תַּנְיָא** כְּוָותֵיהּ דִּשְׁמוּאֵל. דְּבֵין שְׁהוּת מָקוֹם בֵּין שְׁהוּת מְעוֹת: **מִי שֶׁהוּטַל עָלָיו**. מִי שֶׁהָאוֹנָאָה עָלָיו מִי שֶׁנִּתְאַנָּה: שוה

תוספות רש"י

שָׁוֶה שֵׁשׁ בְּחָמֵשׁ. שׁתות מקח חמש משׁתות לרבּנן. אפי' יחזור לאלתר: **ואם תמצא לומר בכדי שיראה לתנר או לקרוכו מאי איכא כו'.** ואם בּאתּ לומר דודאי פשיטא דלאלתר הויא מחילה דאי בכדי שיראה מאי איכא בין שתות כו': **ראיכא ראיולו שתות.** קקני מתני' מי שהוטל עליו ידו על העלינה רצה חוזר בו: **ואילו פחות משתות.** אם חזר בתוך כדי שיראה לתנר או לקרובו קנה ומחזיר לו אונאה: **חזרו לדברי חכמים.** גבי תגרי לוד במתני': **כבריות.** רבנן דבי מדרשא דבעו למיפשט מינה בעניני: **פחות משליש לרבי טרפון.** לאו אונאה היא אלא בפחות משתות לרבנן: **אי אמרת בשלמא.** מחילה דרבנן בכדי שיראה הוא כי אמר להו ר' טרפון במחילה דידיה כל היום דהיינו מפרוטה ועד שליש: **משום הכי חזרו.** מעיקרא שמחו דשתות ויהב על שתות עד שליש לרבנן היא ואילו פחות משתות קנה ומחזיר אונאה וכי אמר להו כל היום מפסיד להו טובא דפחות משתות או שתות דלרבנן בכדי שיראה משוי ליה איהו כל היום וצריכין להחזיר אונאה ואי שתות דלרבנן קנה ומחזיר אונאה נוחו להם שתהא חוזרה בתוך כדי שיראה ואם לא בא בכדי שיראה היא מחילה ומקנה ומחזיר אונאה

וחייה לו שהות כל היום:

ולרבי

1 שָׁוֶה שֵׁשׁ בְּחָמֵשׁ מִי נִתְאַנָּה מוֹכֵר יָד מוֹכֵר עַל
2 הָעֲלִינָה רָצָה אוֹמֵר לוֹ תֵּן לִי מָקֶּחִי אוֹ תֵּן לִי מַה
3 שֶּׁאוֹנַיתַנִי אֵיבָעֶיָא לְהוּ פָּחוֹת מִשְּׁתוּת לְרַבָּנַן לְאַלְתַּר
4 הַוְיָא מְחִילָה אוֹ בִּכְדֵי שֶׁיַּרְאֶה לְתַנָּר אוֹ לְקָרוֹבוֹ וְאִם
5 תִּמְצֵי לוֹמַר בִּכְדֵי שֶׁיַּרְאֶה לְתַנָּר אוֹ לְקָרוֹבוֹ מַאי
6 אֵיכָּא בֵּין שְׁתוּת לְפָחוֹת מִשְּׁתוּת אֵיכָּא דְּאִילּוֹ שְׁתוּת
7 יָדוֹ עַל הָעֲלִינָה רָצָה חוֹזֵר רָצָה קוֹנֶה וּמַחֲזִיר אוֹנָאָה
8 וְאִילּוּ פָּחוֹת מִשְּׁתוּת קָנֶה וּמַחֲזִיר אוֹנָאָה מַאי תָּא
9 שְׁמַע חֲזָרוּ לִדְבָרֵי חֲכָמִים סַבְרוּהּ פָּחוֹת מִשְּׁלִישׁ לְר'
10 טַרְפוֹן בְּפָחוֹת מִשְּׁתוּת לְרַבָּנַן דְּמֵי אִי אָמְרַת בְּשְׁלָמָא
11 פָּחוֹת מִשְּׁתוּת לְרַבָּנַן בִּכְדֵי שֶׁיַּרְאֶה לְתַנָּר אוֹ לְקָרוֹבוֹ
12 וּלְרַבִּי טַרְפוֹן כָּל הַיּוֹם מִשּׁוּם הָכִי חָזְרוּ אֶלָּא אִי
13 אָמְרַת פָּחוֹת מִשְּׁתוּת לְרַבָּנַן לְאַלְתַּר הַוְיָא מְחִילָה

אי אמרת בשלמא פחות משתות לרבנן בכדי שיראה הוא. מעיקרא שמחו בר' טרפון משום דשתות לרבנן ידו על העלינה ויהב משתות נמי יכול לחזור בו בכדי שיראה ולר' טרפון כל פחות משליש קנה בע"ש ובתגרי לוד לא היו חצעים שיתבטל המקח וכ"ש אי בטול מקח לרבנן לעולם חוזר דניהא להו בר' טרפון דלקנה בכדי שיראה הוי מחילה וכי אמר להו כל היום חזרו דניהא להו בדרבנן דאמרי בפחות משתות משתות ויהב על שתות יהי מחילה לאחר כדי שיראה תהא מחילה ממה שקנה בע"ש ויחזיר לו אונאה כל היום ומיהו אי בטול מקח לרבנן לעולם חוזר לא חזרו אלא משום פחות משתות ושתות אע"ג דביהב ליה פחות מחילה והוי בר' טרפון דקנה בע"ש ולאחר כל היום הוי מחילה ולרבנן לעולם חוזר מ"מ ברווחא דפחות משתות ושתות ניהא להו טפי דבטול מקח לא שכיחא רואפ' שכיחא יותר מרחיים בשתות ופחות משתות שהוא מחילה לאחר כדי שיראה ולר' טרפון עד לאחר כל היום ממה שמפסידין ביהב משתות דריחוח מועט הוא בין קנה ומחזיר אונאה לחזרה והא דלאחר כל היום חזרו לר' טרפון מחילה ולרבנן לעולם חוזר ליכא נפקותא נמי בל כך דרוב פעמים מי שחוזר חוזר בו ביום ומי שאינו חוזר בכל היום אינו חוזר לעולם אלא אי אמרת לאלתר הויא מחילה אמאי חזרו הא בדר' טרפון ניהא להו טפי דהא כל היום הא ודאי לא שכיח בכל היום ומחילה הכל לאלתר מאונאה שליש ויהיה הכל מחילה לאלתר מי סברת כו' לא משתות ועד שליש פירוש ושתות בכלל בשתות לרבנן דמי ואין חולק על חכמים אלא בפחות משתות ושתות אבשתות מקח לחודיה פליג במאי שמחו מעיקרא תפשוט מדשמחו דלרבנן לעולם חוזר ולהכי שמחו דלר' טרפון הויא מחילה לאחר כדי שיראה ובשתות ופחות משתות הם שוים וכי אמר להו כל היום חזרו דשתות הויא מחילה בכדי שיראה לרבנן ולר' טרפון לאחר כל היום גם ביהב משתות נמי ניחא להו בדרבנן דשניהם כחם שוה לחזור ולר' טרפון ידו על העלינה כדין שתות ואע"ג דלרבנן לעולם חוזר ולר' טרפון כל היום ותו לא ליכא נפקותא בין חזרה דכל היום ולעולם דאי ס"ד בכדי שיראה במאי שמחו חלא לב"ע פחות משתות מחילה לאלתר ושתות ויהב משתות לב"ע מחילה לאחר שיראה ואדרבה בדרבנן ניחא להו טפי דאמרי ביהב על שתות שניהם חוזרים מר' טרפון דאמר ידו על העלינה ומשני שמחו בשתות שעצמה פירוש לא נאמר דשתות שעצמה הויא אונאה לר' טרפון משום דלרבנן בכדאמר עד השתא אלא משתות ואילך לרבי טרפון כשתות לרבנן אבל שתות שעצמה לר' טרפון הויא בפחות משתות והויא מחילה דלאלתר ולכך שמחו דלרבנן בכדי שיראה וגם ידו על העלינה וזה הריוח ניחא להו טפי מריוח דיהב על שתות דשניהם חוזרים לרבנן ולר' טרפון ידו על העלינה וכי אמר כל היום חזרו דריוח של יהב משתות דהויא מחילה בכדי שיראה ולר' טרפון אחר כל היום ניחא להו טפי מריוח דשתות שעצמה דחזי לאלתר לר' טרפון לפי שהוא דבר מצוי ואע"ג דקאי אשיטה זו נראה דגרס דאיבעיא להו דקאי אמסקנא דאוקימנא משתות עד שליש לר' טרפון כשתות לרבנן ושתות שעצמה כפחות משתות וקא מבעיא ליה בטול מקח לעולם חוזר או בכדי שיראה ת"ש חזרו אי אמרת בשלמא בטול מקח לכבי חזרו דמעיקרא משום שתות עצמה דהויא לר' טרפון מחילה לאלתר וכי אמר בכל היום חזרו משום יותר משתות דהויא מחילה לרבנן לאחר כדי שיראה ולר' טרפון כל היום ותו לא ליכא נפקותא בין חזרה דכל היום ולעולם בן נראה הסוגיא לפי שיטת רש"י ודקשה דמעיקרא כי אמר מי סברת כו' הני שתות לר' טרפון כמו שתות לרבנן וכי אמר שמחו בשתות עצמה לרבנן לעולם חוזר ולר' טרפון מסברתו וסובר דשתות לר' טרפון כפחות משתות וכן סוברת בעיא שניה ובמסקנא כי משני בטול מקח לא שכיח חוזר לסברתו הראשונה דשתות לר' טרפון כמו לרבנן והיה לו לגמרא לפרש מי סברת שתות לר' טרפון כמו לרבנן לא שתות כפחות משתות לכן נראה דמעיקרא נמי כי אמר מי סברת כו' היי פירוש משתות עד שליש ולא שתות עצמה כשתות לרבנן אבל שתות הויא מחילה לאלתר ולא חשש הגמ' דקרי דמה שהוא בטול מקח לרבנן עד שליש הויא אונאה לר' טרפון סברא הוא דאין לו אונאה אלא דוקא במקום בטול מקח לרבנן ולא בשתות א"ה במאי שמחו תפשוט דבטול מקח לעולם חוזר ולהכי שמחו מעיקרא דשתות הויא מחילה לאלתר לר' טרפון ויהב משתות מחילה לאחר כדי שיראה ולרבנן שתות כמו חוזר כל היום חזרו דשתות עצמה דהויא מחילה לאלתר לר' טרפון כל היום ותו לא שכיח מקח לרבנן לעולם חוזר ולר' טרפון כל היום חזרו דלעולם חוזר ולא אין בפחות בין חזרה דכל היום ולעולם ניחא להו בדרבנן דאמרו ביהב על שתות שניהם כחם שוה לחזור מדר' טרפון דאמר ידו על העלינה דאי בטול מקח לבכדי שיראה במאי שמחו חלא ביהב משתות ניחא להו בדרבנן טפי דאמרו בשתות עצמה שהוא כדבר מצוי מדר' טרפון דאמר ידו על העלינה דבשתות עצמה אין ריוח בך בך במה שהוא מחילה לאלתר לר' טרפון ומשני שמחו בשתות עצמה דהויא מחילה לאלתר לר' טרפון ובקא ניחא להו טפי אע"ג דדבר מצוי הוא מריוח דיהב על שתות דשניהם חוזרים לרבנן איבעיא להו בטול מקח לרבנן לעולם חוזר ת"ש חזרו לדברי חכמים ודשוהא טבר פחות משליש לר' טרפון כפחות משתות לרבנן וקבר נמי פחות משתות משליש לר' טרפון בכדי שיראה ולא הויא מחילה לאלתר דהכי משמע ליה פשטא דמתני' טפי ועוד אי משתות ועד שליש לר' טרפון הויא אונאה אתי שפיר שמחו וחזרו בין בטול מקח לרבנן לעולם חוזר בין בכדי שיראה דאמר לעיל ומשום קושיא זו דחק לפרש בקונט' דמעיקרא דקאמר משתות ועד שליש לר' טרפון כו' דשתות בכלל דלפי זה לא פירשנו המשנה עד אתי ל' בטול מקח בכדי שיראה אבל אם לעולם חוזר לפי זה לא דקדק אמאי חזרו ולהכי פשיט שפיר ממתניתין אי אמרת בשלמא בטול מקח לבכדי חזרו ומעיקרא שמחו דשתות ועד שליש קנה המקח לר' טרפון ולרבנן יכול לחזור בו וכי אמר כל היום חזרו דלר' טרפון עד שליש לא הויא מחילה עד לאחר כל היום ולרבנן עד לאחר בכדי שיראה אלא אי בטול

בטול מקח חוזר אמאי חזרו הלא לרבי טרפון לאחר כל היום הוי מחילה עד שליש ולרבנן לעולם חוזר ומשני בטול מקח לא שכיח ויותר יש ריוח בפחות משתות ושתות דהוה מחילה לרבנן לאחר כדי שיראה ולר' טרפון כל היום מריוח דייהר על שתות דלא שכיחי ואין נפקותא בין חזרה כל היום ולעולם ושקשה קצת לפירושו זה לישנא דקאמר גמרא דקמשלאי ליה אונאה כל היום ותו לא דצריך לפרש אונאה מה שקנה ומחזיר אונאה ולעיל דקאמר כיון דאמר להו דהוה אונאה שמחו קרי אונאה הא דיהיב על העליונה ולפי' רש"י אתי שפיר דקרי אונאה נמי הדי יהב על העליונה:

ואילו ייתר על שתות שניהם חוזרי. וא"ת דבפרק הספינה (ב"ב דף פג: ושם פד. ד"ה מי לא) אמר רב חסדא מכר לו שדה ה' בר' והוסיף ועמד על ח' לוקח יכול לחזור ולא מוכר דאמר ליה לוקח אי לאו דאוניתני לי מצית הדר בך: וה"נ אמאי מאנה יכול לחזור נימא ליה נמי דהמוציא אי לאו דאוניתני בי' וי"ל דהכא כיון שהוא יותר משתות ה"ל כחוזר מן המקח יותר מדאי וכאילו לא מכר בלל דה"ל כייון ונמצא חומץ ונמצא יין דשניהם חוזרין (שם דף פג:) והר"י יצחק בר' מרדכי תירץ דהתם בשאין הלוקח תובע אונאתו לכך אין המוכר יכול לחזור בו אבל הכא מיירי כשמתאנה תובע אונאתו ולכך המאנה יכול לבטל המקח:

אמר רבא הלכתא שתות קנה ומחזיר אונאה. פ"ה קנה בע"כ בר' נתן דבסמוך לפי זה פחות משתות לאלתר הויא מחילה וזה יש בין שתות לפחות משתות וכן משמע לקמן (דף נא.) גבי ההוא גברא דנקט ורשכי לזבוני אמר אי יהיבנא ליה חמשא ופלגא הויא מחילה משמע דלאלתר דייו מחילה ודקאמר זה וזה בכדי שיראה אייתר משתות ושתות קאי ולא אפחות משתות וקרא איתי שפיר דרב חסדא דקאמר בפ' הספינה (ב"ב דף פג:) מכר לו שדה ה' בר' לוקח יכול לחזור בו ולא מוכר ביון שהוסיף בכדי שיראה שזהו זמן שלוקח יכול לתבוע אונאתו והדר בו בטול מקח לכך לוקח יכול לחזור בו ולכך קאמר ועמד על ח' ולא קאמר ועמדו על ד' שאין זה בטול מקח וק"ל ר"ת וכי חולק רבא על סתם מתניתין (לקמן נא.) דקתני מי שהוטל עליו ירו על העליונה ועוד דהלכה כרבי מחבירו ועוד דקרא גופיה מוקי מתני' בר' יהודה הנשיא ולא בר' נתן א"כ משמע דכבר ליה בהוחיה ועוד מה שייך למימר הניא בהוחיה בדבר שיש מחלוקת תנאים בתוב באותה ברייתא ופ"ה ר"ת דקרא דאמר שתות קנה היינו אם רצה לפרש משום דקאי אמתני' חש לפרש בהדיא רצה משום דקאי אמתני' ותנא בהוחיה מייתי משום דקתני בברייתא זה וזה בכדי שיראה כדאיתא בפרק המפקיד (ב"מ דף לה: ד"ה אי לא) דאי לא אמר רצה אפילו משתות לא קתני רצה משום דר' נתן לא קאי אמתניתין וה"ל לפרושי רבא דקאי אמתני' לא חש לפרש ואע"ג דקתני בברייתא לישנא דמילתא דרבי נתן אין פי' קנה דהכא בקנה דרבי נתן:

אי אמרת בשלמא מוכר לעולם חוזר משום דכתי חזרו, אע"פ שגם תגרי לוד היו מוכרים תמיד במעט מעט והיו לוקחים ולא היה להם לחזור מ"מ חזרו משום דתגרי לוד היו מוכרים תמיד במעט מעט והיו לוקחים בבבת אחת:

ודהתנן

ולילמיך אינו מביר באונאתו עד שיראה טלית אחרת כדמותה נמכרת בדמים יקרים הלכך לעולם חוזר אם לא נתייקרו טליתות בינתים:

משום

ולרבי טרפון נמי לאלתר הוי מחילה. פחות משלש: **אמאי** חזרו, הא כל היום דר' טרפון בשלשה הוא דקאמר להו ויזדרזו מאונאת שליש ויהא הכל מחילה לאלתר: **משתות ועד** שליש הוא דקאמר לרבי טרפון, הויא אונאה כשתות שעמה לרבנן ואינו חולק על החכמים אלא דבטול מקח דיהיבו משוי להו אונאה ויבוא על העליונה ואליבא דרבנן שניהם חוזרין: **אי הכי**. דר' טרפון אבטול מקח לחודיה קאי: **בבאי שמחו**.

מעיקרא: **תפשוט**. דמדשמחו: **בטול מקח לרבנן**. דמיבעיא לן לקמן אי לעולם חוזר או בכדי שיראה תפשוט דמדשמחו דלרבנן לעולם חוזר וכי אמר ר' טרפון כל היום דוקא היא לדידהו דשתות הרבה יש לימלך כל היום ועוד אונאה יתר על שתות לא שכיחא וקמסייפי להו בשתות עצמה לרבנן בכדי שיראה ולרבי ס"ל באונאה שמחו: **כי אמר להו** כל היום חזרו. חדא דבין לעולם חוזר ובין שתות כל היום הנאה פורתא היא לדידהו דשתות הרבה יש לימלך כל היום ועוד אונאה יתר על שתות לא שכיחא וקמסייפי להו בשתות עצמה לרבנן בכדי שיראה ולרבי ס"ל באונאה שמחו: **דאי ס"ד בטול מקח לרבנן**. באונאה בכדי שיראה ואין בין אונאה לבטול מקח אלא דבאונאה ידו על העליונה ובבטול מקח שניהם חוזרין כי משך רבי טרפון לבטול מקח אונאה אין זו טובה להם: **שמחו בשתות עצמה כו'**. דקא דאמרן משתות ועד שליש לר"ט בשתות לרבנן משתות ומעלה אמרו ולא שתות עצמה: **אם תמצא לומר כו'**. בלומר אם באת לומר פשיטא דלעולם חוזר דאי בבדי שיראה מאי איכא בו: **איכא דאילו שתות כו'**. כי נמי אמרינן תרוייהו בבדי שיראה עדיין יש לחלוק זה ביניהם: **משום הכי חזרו**. מעיקרא כי שוי להו ר' טרפון ייתר על שתות אונאה דלרבנן בטול מקח ולא הרחיב זמן החזרה שמחו בשתות עצמה דמחילה לאלתר כדאמרן וכי הדר אמר להו כל היום חזרו דהחמיר להם בייתר על שתות ופשט להם יותר ממה שהשביחם בשתות עצמה כדפרישית: **אלא** אי אמרת לעולם חוזר. נהי נמי דשתות עצמה משוי להו אונאה כרבנן דהאי דאמר לעיל שמחו בשתות עצמה שיפויא דחיקא משום דהשתא אמרת לי דשמחה מעיקרא משום בטול מקח היא דהאי דלרבנן לעולם ולר' טרפון היו סבורין בבדי שיראה בדין אונאה דרבנן כי הדר אמר להו כל היום אבתי שמחה איכא דלרבנן לעולם ולר' טרפון כל היום וחו לא ואי משום שתות עצמה דלרבנן בבדי שיראה ולדידיה כל היום הנאה פורתא היא לדידהו דשתות הרבה הוא שבח שמשביחה רבי טרפון ביתר שתות עצמה מפגם בשתות עצמה שהרי יכולין ליזהר בשתות עצמה יפחתו לו מעט ותהא מחילה נמצאו משתברין בשל רבי טרפון כל אונאה שייתר על שתות: **בטול מקח לא**

שכיח. ואין שבח זה חשוב להם במידי דלא שכיחי וכי מיקרי ייתר נמי הרי נתן לו שתות כל היום לחזור ורוב הנמלכים נמלכים בו ביום הלכך פגם דשתות עצמה עדיף להו: **הלכתא פחות משתות נקנה מקח**. לאלתר: **ייתר על שתות בטל מקח**. ושניהם חוזרין: **שתות קנה**. ואין אחד מהן יכול לחזור: **ומחזיר אונאה**. ולית ליה לרבא ידו על העליונה דמתני' דס"ל בר' נתן דברייתא קתני לן ר' נתן דיניה הוא ונחית לעומקא דדינא בפרק הבית והעלייה (לעיל דף קיז: ובב"ק נג.): **זה וזה**. אונאה ובטול מקח: **יד מוכר על העליונה**. אם נתאנה מוכר והוא הדין אם נתאנה לוקח יד לוקח על העליונה **וקבי** מוקמינן לה לקמן (דף נא) מאי דשייר בברייתא: **זה וזה**. אונאה ובטול מקח: **לא שנו** בבבדי שיראה: **אלא** לוקח. שמקחו בידו ויכול להחראות: **מוכר**. שאין בידו מה להחראות

חזרי טרפון נמי לאלתר חוי מחילה פחות משלש: **אמאי חזרו**, הא כל היום דר' טרפון בשלשה הוא דקאמר להו ויזדרזו מאונאת שליש ויהא הכל מחילה לאלתר: **משתות ועד** שליש הוא דקאמר לרבי טרפון, הויא אונאה כשתות שעמה לרבנן ואינו חולק על החכמים אלא דבטול מקח דיהיבו משוי להו אונאה ויבוא על העליונה ואליבא דרבנן שניהם חוזרין: **אי הכי**. דר' טרפון אבטול מקח לחודיה קאי: **בבאי שמחו**.

מעיקרא: **תפשוט**. דמדשמחו: **בטול מקח לרבנן**. דמיבעיא לן לקמן אי לעולם חוזר או בכדי שיראה תפשוט דמדשמחו דלרבנן לעולם חוזר וכי אמר ר' טרפון כל היום דוקא היא לדידהו דשתות הרבה יש לימלך כל היום ועוד אונאה יתר על שתות לא שכיחא וקמסייפי להו בשתות עצמה לרבנן בכדי שיראה ולרבי ס"ל באונאה שמחו: **כי אמר להו** כל היום חזרו. חדא דבין לעולם חוזר ובין שתות כל היום הנאה פורתא היא לדידהו דשתות הרבה יש לימלך כל היום ועוד אונאה יתר על שתות לא שכיחא וקמסייפי להו בשתות עצמה לרבנן בכדי שיראה ולרבי ס"ל באונאה שמחו: **דאי ס"ד בטול מקח לרבנן**. באונאה בכדי שיראה ואין בין אונאה לבטול מקח אלא דבאונאה ידו על העליונה ובבטול מקח שניהם חוזרין כי משך רבי טרפון לבטול מקח אונאה אין זו טובה להם: **שמחו בשתות עצמה כו'**. דקא דאמרן משתות ועד שליש לר"ט בשתות לרבנן משתות ומעלה אמרו ולא שתות עצמה: **אם תמצא לומר כו'**. בלומר אם באת לומר פשיטא דלעולם חוזר דאי בבדי שיראה מאי איכא בו: **איכא דאילו שתות כו'**. כי נמי אמרינן תרוייהו בבדי שיראה עדיין יש לחלוק זה ביניהם: **משום הכי חזרו**. מעיקרא כי שוי להו ר' טרפון ייתר על שתות ופשט להם יותר ממה שהשביחם בשתות עצמה כדפרישית: **אלא** אי אמרת לעולם חוזר. נהי נמי דשתות עצמה משוי להו אונאה כרבנן דהאי דאמר לעיל שמחו בשתות עצמה שיפויא דחיקא משום דהשתא אמרת לי דשמחה מעיקרא משום בטול מקח היא דהאי דלרבנן לעולם ולר' טרפון היו סבורין בבדי שיראה בדין אונאה דרבנן כי הדר אמר להו כל היום אבתי שמחה איכא דלרבנן לעולם ולר' טרפון כל היום וחו לא ואי משום שתות עצמה דלרבנן בבדי שיראה ולדידיה כל היום הנאה פורתא היא לדידהו דשתות הרבה הוא שבח שמשביחה רבי טרפון ביתר שתות עצמה מפגם בשתות עצמה שהרי יכולין ליזהר בשתות עצמה יפחתו לו מעט ותהא מחילה נמצאו משתברין בשל רבי טרפון כל אונאה שייתר על שתות: **בטול מקח לא**

אמר רבא הלכתא שתות קנה ומחזיר אונאה. פ"ה קנה בע"כ בר' נתן דבסמוך לפי זה פחות משתות לאלתר הויא מחילה וזה יש בין שתות לפחות משתות וכן משמע לקמן (דף נא.) גבי ההוא גברא דנקט ורשכי לזבוני אמר אי יהיבנא ליה חמשא ופלגא הויא מחילה משמע דלאלתר דייו מחילה ודקאמר זה וזה בכדי שיראה אייתר משתות ושתות קאי ולא אפחות משתות וקרא איתי שפיר דרב חסדא דקאמר בפ' הספינה (ב"ב דף פג:) מכר לו שדה ה' בר' לוקח יכול לחזור בו ולא מוכר ביון שהוסיף בכדי שיראה שזהו זמן שלוקח יכול לתבוע אונאתו והדר בו בטול מקח לכך לוקח יכול לחזור בו ולכך קאמר ועמד על ח' ולא קאמר ועמדו על ד' שאין זה בטול מקח וק"ל ר"ת וכי חולק רבא על סתם מתניתין (לקמן נא.) דקתני מי שהוטל עליו ירו על העליונה ועוד דהלכה כרבי מחבירו ועוד דקרא גופיה מוקי מתני' בר' יהודה הנשיא ולא בר' נתן א"כ משמע דכבר ליה בהוחיה ועוד מה שייך למימר הניא בהוחיה בדבר שיש מחלוקת תנאים בתוב באותה ברייתא ופ"ה ר"ת דקרא דאמר שתות קנה היינו אם רצה לפרש משום דקאי אמתני' חש לפרש בהדיא רצה משום דקאי אמתני' ותנא בהוחיה מייתי משום דקתני בברייתא זה וזה בכדי שיראה כדאיתא בפרק המפקיד (ב"מ דף לה: ד"ה אי לא) דאי לא אמר רצה אפילו משתות לא קתני רצה משום דר' נתן לא קאי אמתניתין וה"ל לפרושי רבא דקאי אמתני' לא חש לפרש ואע"ג דקתני בברייתא לישנא דמילתא דרבי נתן אין פי' קנה דהכא בקנה דרבי נתן:

אי אמרת בשלמא מוכר לעולם חוזר משום דכתי חזרו, אע"פ שגם תגרי לוד היו מוכרים תמיד במעט מעט והיו לוקחים ולא היה להם לחזור מ"מ חזרו משום דתגרי לוד היו מוכרים תמיד במעט מעט והיו לוקחים בבבת אחת:

ודהתנן

ולילמיך אינו מביר באונאתו עד שיראה טלית אחרת כדמותה נמכרת בדמים יקרים הלכך לעולם חוזר אם לא נתייקרו טליתות בינתים:

משום

מִשּׁוּם הָכֵי חָזְרוּ אֶלָּא אִי אַמְרַתְּ מוֹכֵר נַמִּי כְּלוֹקֵחַ דָּמֵי מַאי נַפְקָא לְהוּ מִינָּהּ כִּי הֵיכִי דְּעַבְדֵי לֵיהּ רַבָּנַן תַּקַּנְתָּא לַלּוֹקֵחַ הָכֵי נַמִּי עַבְדֵי לֵיהּ רַבָּנַן תַּקַּנְתָּא לַמּוֹכֵר תַּגָּרֵי לוּד לָא שְׁכִיחַ דְּטָעוּ אוּשְׁפִּיזְכָנֵיהּ דְּרָמֵי בַּר חָמָא זַבִּין חַמְרָא וְטָעָה אַשְׁכְּחֵיהּ דַּהֲוָה עָצִיב א"ל אַמַּאי עֲצִיבַת א"ל זַבִּינִי חַמְרָא וּטְעַאי א"ל זִיל הֲדַר בָּךְ אָמַר לֵיהּ הָא שְׁהַאי לִי יוֹתֵר מִכְּדֵי שֶׁיַּרְאֶה לְתַגָּר אוֹ לִקְרוֹבִי שַׁדְרֵיהּ לְקַמֵּיהּ דְּרַב נַחְמָן א"ל לֹא שָׁנוּ אֶלָּא לוֹקֵחַ אֲבָל מוֹכֵר לְעוֹלָם חוֹזֵר מַאי טַעְמָא לוֹקֵחַ מִקְּחוֹ בְּיָדוֹ כָּל הֵיכָא דְּאָזֵיל מַחְוֵי לֵיהּ וְאָמְרֵי לֵיהּ אִי טָעָה אִי לֹא טָעָה מוֹכֵר דְּלָא נָקֵט מִקְּחֵיהּ בִּידֵיהּ עַד דְּמִיתְרְמֵי לֵיהּ זְבִינְתָּא כִּזְבִינְתֵּיהּ וְיָדַע אִי טָעָה וְאִי לֹא טָעָה הַהוּא גַּבְרָא דַּהֲוָה נָקֵט וַרְשְׁכֵי לְזַבּוּנֵי קָרֵי שִׁיתָּא וְשַׁוְיָא חַמְשָׁא וְאִי הֲווּ יָהֲבֵי לֵיהּ חַמְשָׁא וּפַלְגָּא הֲוָה שָׁקֵיל אָתָא הַהוּא גַּבְרָא וְאָמַר אִי יָהֵיבְנָא לֵיהּ חַמְשָׁא וּפַלְגָּא הַוְיָא מְחִילָה אֶתֵּן לֵיהּ שִׁיתָּא וְאֶתְבְּעֵיהּ לְדִינָא אָתָא לְקַמֵּיהּ דְּרָבָא א"ל לֹא שָׁנוּ אֶלָּא בְּלוֹקֵחַ מִן הַתַּגָּר אֲבָל בְּלוֹקֵחַ מִבַּעַל הַבַּיִת אֵין לוֹ עָלָיו אוֹנָאָה הַהוּא גַּבְרָא דַּהֲוָה נָקִיט כֵּיפֵי לְזַבּוּנֵי קָרֵי שִׁתִּין וְשָׁוֵי חַמְשִׁין וְאִי הֲווּ יָהֲבֵי לֵיהּ חַמְשִׁין וְחַמְשָׁא הֲוָה שָׁקֵיל אָתָא הַהוּא גַּבְרָא וְאָמַר אִי יָהֵיבְנָא לֵיהּ חַמְשִׁין וְחַמְשָׁא הַוְיָא מְחִילָה אֶתֵּן לֵיהּ שִׁתִּין וְאֶתְבְּעֵיהּ לְדִינָא אָתָא לְקַמֵּיהּ דְּרַב חִסְדָּא א"ל לֹא שָׁנוּ אֶלָּא בְּלוֹקֵחַ מִן הַתַּגָּר אֲבָל בְּלוֹקֵחַ מִן בַּעַל הַבַּיִת אֵין לוֹ עָלָיו אוֹנָאָה א"ל רַב דִּימִי יִשַּׁר וְכֵן אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר יִשַּׁר וְהָא אֲנַן תְּנַן כְּשֵׁם שֶׁאוֹנָאָה לְהֶדְיוֹט כָּךְ אוֹנָאָה לְתַגָּר מַאן הֶדְיוֹט לָאו בַּעַל הַבַּיִת אָמַר רַב חִסְדָּא בְּצַדְרָיָיתָא אֲבָל מָאנֵי תַּשְׁמִישְׁתֵּיהּ דְּיַקִּירֵי עֲלֵיהּ לָא מְזַבֵּין לְהוּ אִי לָאו בִּדְמֵי יְתֵירֵי: **מתני'** אֶחָד הַלּוֹקֵחַ וְאֶחָד הַמּוֹכֵר יֵשׁ לָהֶן אוֹנָאָה כְּשֵׁם שֶׁאוֹנָאָה לְהֶדְיוֹט כָּךְ אוֹנָאָה לְתַגָּר וְרַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אֵין אוֹנָאָה לְתַגָּר מִי שֶׁהוּטַּל עָלָיו יָדוֹ עַל הָעֶלְיוֹנָה רָצָה אוֹמֵר לוֹ תֵּן לִי מָעוֹתַי אוֹ תֵּן לִי מַה שֶּׁאוֹנִיתַנִי: **גמ'** מְנָהָנֵי מִילֵּי דְּתָ"ר וְכִי תִמְכְּרוּ מִמְכָּר לַעֲמִיתֶךָ אַל תּוֹנוּ אֵין לִי אֶלָּא שֶׁנִּתְאַנָּה לוֹקֵחַ נִתְאַנָּה מוֹכֵר מִנַּיִן תַּלְמוּד לוֹמַר אוֹ קָנֹה אַל תּוֹנוּ וְאִיצְטְרִיךְ לְמִכְתַּב לוֹקֵחַ וְאִיצְטְרִיךְ לְמִכְתַּב מוֹכֵר דְּאִי כָּתַב רַחֲמָנָא מוֹכֵר מִשּׁוּם דְּקָיֵים לֵיהּ בִּזְבִינְתֵּיהּ אֲבָל לוֹקֵחַ דְּלָא קָיֵים לֵיהּ בִּזְבִינְתֵּיהּ אֵימָא לָא אַזְהַרֵיהּ רַחֲמָנָא בְּלָא תוֹנוּ וְאִי כָּתַב רַחֲמָנָא לוֹקֵחַ מִשּׁוּם דְּקָא קָנֵי דְּאָמְרֵי אִינָשֵׁי זְבִנְתְּ קָנֵית אֲבָל מוֹכֵר דְּקָא מוֹבֵיד דַּאֲבוּהֵי קָא מוֹבֵיד דְּאָמְרֵי אִינָשֵׁי זַבִּין אוֹבִיד אֵימָא לָא אַזְהַרֵיהּ רַחֲמָנָא בְּלָא תוֹנוּ צְרִיכָא: רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אֵין אוֹנָאָה לְתַגָּר: מִשּׁוּם שֶׁהוּא תַּגָּר אֵין לוֹ אוֹנָאָה אָמַר רַב נַחְמָן אָמַר רַב בְּתַגָּר סַפְסָר שָׁנוּ מַאי טַעְמָא מֵידַע יָדַע זְבִינְתֵּיהּ כַּמָּה שַׁוְיָא וְאַחוּלֵי אַחֵיל גַּבֵּיהּ וְהַאי דְּזַבְּנָא הָכֵי מִשּׁוּם דְּאִתְרְמְיָא לֵיהּ זְבִינְתָּא אַחֲרִיתִי וְהַשְׁתָּא מִיהָא קָא הָדַר בֵּיהּ רַב אַשִׁי אָמַר מַאי אֵין לְתַגָּר אוֹנָאָה אֵינוֹ בְּתוֹרַת אוֹנָאָה שֶׁאֲפִילּוּ פָּחוֹת מִכְּדֵי אוֹנָאָה חוֹזֵר תַּנְיָא כְּוָותֵיהּ דְּרַב נַחְמָן רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר תַּגָּר אֵין לוֹ אוֹנָאָה מִפְּנֵי שֶׁהוּא בָּקִי: מִי שֶׁהוּטַּל עָלָיו יָדוֹ עַל הָעֶלְיוֹנָה וְכוּ': מַנִּי מַתְנִיתִין לָא רַבִּי נָתָן וְלָא רַבִּי יְהוּדָה הַנָּשִׂיא אִי רַבִּי נָתָן מַתְנִיתִין קָתָנֵי רָצָה וּבְרַיְיתָא לָא קָתָנֵי רָצָה אִי רַבִּי יְהוּדָה הַנָּשִׂיא מַתְנִיתִין קָתָנֵי לוֹקֵחַ בְּרַיְיתָא קָתָנֵי מוֹכֵר (סִימָן ז"ב ר"ש) אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אוֹנָאָה זוֹ אֵינִי יוֹדֵעַ מִי שְׁנָאָהּ רַבָּה אָמַר לְעוֹלָם רַבִּי נָתָן הִיא וּתְנֵי נַמִּי בִּבְרַיְיתָא רָצָה רָבָא אָמַר לְעוֹלָם ר' יְהוּדָה הַנָּשִׂיא הִיא וּמַאי דְּשַׁיֵּיר בְּמַתְנִיתִין קָא מְפָרֵשׁ בִּבְרַיְיתָא אָמַר רַב אַשִׁי דַּיְקָא נַמִּי דְּקָתָנֵי אֶחָד הַלּוֹקֵחַ וְאֶחָד הַמּוֹכֵר וּמְפָרֵשׁ לֵיהּ לַלּוֹקֵחַ שְׁמַע מִינָּהּ שִׁיּוּרֵיהּ שַׁיְּירֵיהּ לַמּוֹכֵר שְׁמַע מִינָּהּ אִיתְּמַר הָאוֹמֵר לַחֲבֵירוֹ עַל מְנָת שֶׁאֵין לְךָ עָלַי אוֹנָאָה רַב אָמַר יֵשׁ לוֹ עָלָיו אוֹנָאָה וּשְׁמוּאֵל אָמַר אֵין לוֹ עָלָיו אוֹנָאָה לֵימָא רַב דְּאָמַר כְּרַבִּי מֵאִיר וּשְׁמוּאֵל דְּאָמַר כְּרַבִּי יְהוּדָה דְּתַנְיָא הָאוֹמֵר לְאִשָּׁה הֲרֵי אַתְּ מְקוּדֶּשֶׁת לִי עַל מְנָת שֶׁאֵין לָךְ עָלַי שְׁאֵר כְּסוּת וְעוֹנָה הֲרֵי זוֹ מְקוּדֶּשֶׁת וּתְנָאוֹ בָּטֵל דִּבְרֵי ר"מ רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר בְּדָבָר שֶׁבְּמָמוֹן תְּנָאוֹ קַיָּים אָמַר לָךְ רַב אֲנָא דְּאָמְרִי אֲפִי' לְר' יְהוּדָה עַד כָּאן לָא קָאָמַר ר' יְהוּדָה הָתָם אֶלָּא דְּיָדְעָה וְקָא מָחֲלָה

אבל

מִשּׁוּם הָכֵי חָזְרוּ. שֶׁהֵם הָיוּ מוֹכְרִין וְאֵינָן נֶהֱנִין בְּהַרְחָבַת זְמַן הַחֲזָרָה דְּר' טַרְפוֹן שֶׁהֲרֵי אֲפִי' לְרַבָּנַן לְעוֹלָם חוֹזְרִים: **אַמַּאי חָזְרוּ.** לְדִידְהוּ נַמִּי מְהַנֵּי הַרְחָבַת זְמַן הַחֲזָרָה דְּאִי טָעוּ אִינְהוּ נֶהְדְּרוּ בְּהוּ: **וַרְשְׁכֵי.** קִשּׁוּרֵי מֶשִׁי שֶׁקּוֹרִין בינדיל"ש: **קָרֵי שִׁיתָּא.** שׁוֹאֵל בִּדְמֵיהֶם שִׁשָּׁה זוּזִים: **מִבַּעַל הַבַּיִת.** תַּכְשִׁיטִין וּכְלֵי תַּשְׁמִישׁ שֶׁלּוֹ חֲבִיבִין עָלָיו וְאֵינוֹ מוֹכְרָן אֶלָּא בְּיוֹקֶר וַהֲוָה לֵיהּ כִּמְפָרֵשׁ יוֹדֵעַ אֲנִי שֶׁיֵּשׁ בּוֹ אוֹנָאָה דְּאָמְרִינַן לְקַמָּן אֵין לוֹ עָלָיו אוֹנָאָה כַּךְ מָצָאתִי בִּשְׁאִילְתּוֹת דְּרַב אַחַאי (פ' בהר סי' קיג): **כֵּיפֵי.** נְזָמִים: **הֲוֵי מְחִילָה.** לְאַלְתַּר דַּהֲוָה לֵיהּ פָּחוֹת מִשְּׁתוּת: **וְאֶתְבְּעֵיהּ בְּדִינָא.** בִּכְדֵי שֶׁיַּרְאֶה לְתַגָּר: **בְּצַדְרָיָיתָא.** בִּגְדֵי קַנְבּוּס הָעוֹמְדִים לִימָּכֵר: **מתני'** ר' יְהוּדָה אוֹמֵר אֵין אוֹנָאָה לְתַגָּר. לְקַמֵּיהּ מְפָרֵשׁ לָהּ: **מִי שֶׁהוּטַּל עָלָיו.** מִי שֶׁנִּתְאַנָּה: **תֵּן לִי מָעוֹתַי.** אִם נִתְאַנָּה לוֹקֵחַ: **גמ'** **דְּאִי כָּתַב רַחֲמָנָא מוֹכֵר.** שֶׁהוּא מוּזְהָר בְּבַל תּוֹנוּ: **דְּקָיֵים לֵיהּ בִּזְבִינְתֵּיהּ.** כַּמָּה נָתַן בָּהּ וּבְמֵזִיד הוּא עוֹשֶׂה: **זַבְנַת קָנֵית.** אִם לָקַחְתָּ חֵפֶץ הַמִּתְקַיֵּים. שָׂכָר הוּא אֶצְלְךָ שֶׁלֹּא הוֹצֵאתָ הַמָּעוֹת בַּיְּצִיאָה וַהֲרֵי הוּא מִתְקַיֵּים לְךָ: **זַבִּין אוֹבִיד.** מָכַרְתָּ חֵפֶץ שֶׁלְּךָ הֲרֵי אַתָּה נִפְסָד שֶׁיִּכְלוּ הַמָּעוֹת בַּיְּצִיאָה: **סַפְסָר.** קוֹנֶה וּמוֹכֵר מִיָּד תָּמִיד: **מֵידַע יָדַע זְבִינְתֵּיהּ כַּמָּה שַׁוְיָא.** שֶׁהֲרֵי לֹא שָׁהָה בֵּין קְנִיָּיתָהּ לִמְכִירָתָהּ: **שֶׁאֲפִי' פָּחוֹת מִכְּדֵי אוֹנָאָה חוֹזֵר.** אִם נִתְאַנָּה דְּחַיָּיו תְּלוּיִין בְּכָךְ וְתִקְּנוּ לוֹ שֶׁיַּחֲזוֹר: **תַּנְיָא כְּוָותֵיהּ דְּרַב נַחְמָן.** דַּאֲפִי' בִּכְדֵי אוֹנָאָה אֵינוֹ חוֹזֵר בּוֹ וְאֵין מַחֲזִירִין לוֹ אוֹנָאָה מִדְּתָלֵי טַעְמָא מִפְּנֵי שֶׁהוּא בָּקִי כְּגוֹן סַפְסָר: **קָתָנֵי רָצָה.** דְּיָדוֹ עַל הָעֶלְיוֹנָה: **בְּרַיְיתָא.** בִּדְרַבִּי נָתָן: **לֹא קָתָנֵי רָצָה.** אֶלָּא עַל כָּרְחוֹ קָנָה וּמַחֲזִיר לוֹ אוֹנָאָה: **מַתְנִי' קָתָנֵי לוֹקֵחַ.** הֵיכָא דְּנִתְאַנָּה לוֹקֵחַ קָתָנֵי דְּיָדוֹ עַל הָעֶלְיוֹנָה כִּדְקָתָנֵי תֵּן לִי מָעוֹתַי: **בְּרַיְיתָא.** בְּר' יְהוּדָה הַנָּשִׂיא: **קָתָנֵי מוֹכֵר.** דְּהֵיכָא דְּנִתְאַנָּה מוֹכֵר הוּא דְּיָדוֹ עַל הָעֶלְיוֹנָה אֲבָל אִם נִתְאַנָּה לוֹקֵחַ לֹא: **אוֹנָאָה זוֹ.** מִשְׁנָתֵינוּ זוֹ: **וְתָנֵי נַמִּי בִּבְרַיְיתָא.** בְּר' נָתָן רָצָה וּבְלוֹקֵחַ וּמוֹכֵר הוּא דִּפְלִיגֵי: **דַּיְקָא נַמִּי.** דְּמַתְנִיתִין בְּמוֹכֵר נַמִּי ס"ל הָכֵי וּמְפָרֵשׁ לַלּוֹקֵחַ וְלֹא פֵּירֵשׁ לַמּוֹכֵר: **לֵימָא רַב דְּאָמַר כְּר' מֵאִיר.** דְּאָמַר מַתְנֶה עַל מַה שֶּׁכָּתוּב בַּתּוֹרָה תְּנָאוֹ בָּטֵל אֲפִי' בְּדָבָר שֶׁבְּמָמוֹן: **ר' יְהוּדָה אוֹמֵר בְּדָבָר שֶׁבְּמָמוֹן.** כְּגוֹן שְׁאֵר וּכְסוּת נִיתָּן לִמְחִילָה וַהֲרֵי מָחֲלָה אֲבָל עוֹנָה שֶׁהִיא צַעַר הַגּוּף לֹא נִיתָּן לִמְחִילָה:

מי

וְהָתְנַן כְּשֵׁם שֶׁאוֹנָאָה לְהֶדְיוֹט כַּךְ אוֹנָאָה לְתַגָּר. פֵּירוּשׁ לַאֲפוּקֵי מֵר' יְהוּדָה דְּאָמַר תַּגָּר אֵין לוֹ אוֹנָאָה כְּשֶׁמָּכַר בְּזוֹל לְפִי שֶׁהוּא בָּקִי וְאַחוּלֵי אַחִיל לֵיהּ וְהַאי דְּזַבְנֵי' הָכֵי מִשּׁוּם דְּאִתְרַמֵּי לֵיהּ זְבִינְתָּא אַחֲרִיתִי כִּדְאַמְרִי' בְּסָמוּךְ וְהַשְׁתָּא פָּרִיךְ שַׁפִּיר דְּע"כ מַיְירֵי בְּהֶדְיוֹט מוֹכֵר מִדְּתָלֵי תַּגָּר בְּהֶדְיוֹט דְּטַעְמָא דְּיָדַע וּמָחִיל לֹא שַׁיָּיךְ אֶלָּא בְּמוֹכֵר וְא"ת וּמנ"ל דְּמַיְירֵי בְּהֶדְיוֹט שֶׁמּוֹכֵר בְּיוֹקֶר וְנִתְאַנָּה לוֹקֵחַ דִּילְמָא מַיְירֵי בְּהֶדְיוֹט שֶׁמָּכַר בְּזוֹל וְנִתְאַנָּה דְּהַשְׁתָּא הֲוֵי דּוּמְיָא דְּתַגָּר וְי"ל דְּאוֹנָאָה מַשְׁמַע בְּכָל עִנְיָן בֵּין שֶׁהוּא מְאַנֶּה בֵּין שֶׁהוּא מִתְאַנֶּה:

הכא

הָכָא מִי יָדֵע דְּמָחִיל. וּבפ' הכּוֹתֵב (כתובות דף פד. ושם ד"ה וסבר) דְּפָסִיק רַב אם מַתָּה אֵינוֹ יוֹרֵשׁה וּפָרִיךְ וְסָבַר רַב חָנָא קָיְים וְהָאָמַר רַב יֵשׁ לוֹ עֵלְיוֹ אוֹנָאָה הָתָם נַמִּי לֹא יָדַע שֶׁתְּמוּת אִשְׁתּוֹ קוֹדֶם שֶׁיְּמוּת וא"ת בפ' אע"פ (שם דף נו. ושם) דְּפָרִיךְ טַעְמָא דְּבַכְתָּב הָא עַל פֶּה אֵינָהּ יְכוֹלָה לְמִיחַל לְכְתוּבָּתָהּ וְהָא סָבַר ר' יְהוּדָה דְּבַמְּמוֹן תְּנָאו קַיָּים וּלְיִשְׁנֵי דְּכְתוּבָּה לא יָדַע דְּמֻחְלָה דְּאִימּוֹר הִיא תְּמוּת קוֹדֶם וי"ל דְּהָתָם פָּרִיךְ לִשְׁמוּאֵל דְּלֹא מְפַלֵּג א"נ פָּרִיךְ לְאַבָּיֵי דְּאָמַר בְּסָמוּךְ מְחוֹרְתָּא רַב דְּאָמַר כֵּן"מ א"נ בְּיָון דְּלֹא הֻקְּלָה בְּעֵינָיו לְהוֹצִיאָה יָדְעָה וּמְחָלָה:

אֲבָל הָכָא מִי יֵימַר דְּקָעֲקַר. וּבפ' ד' דמכות (דף ג: ושם ד"ה ושמואל) דְּפָרִיךְ לִשְׁמוּאֵל מֵאוֹנָאָה לִשְׁבִיעִית הָתָם בִּשְׁבִיעִית נַמִּי לֹא יָדַע דְּקָעֲקַר דְּאִימּוֹר הִיא תְּמוּת קוֹדֶם שְׁבִיעִית:

עַל מְנָת שֶׁאֵין כֵּן. פֵּי' רַשִׁ"י אֲנִי מַבְטִיחֲךָ שֶׁאֵין בּוֹ אוֹנָאָה וְיֵשׁ בּוֹ אוֹנָאָה וְחַיֵּי גַּם מַקָּח טָעוּת וְקָשָׁה דִּבפ"ק דִּמכות (שם) מִדְּמֵהּ לְעֵל מְנָת שֶׁלֹּא תִּשְׁמַטְהוּ שְׁבִיעִית דִּמשמטתו שְׁבִיעִית וְהָתָם לא טָעֲמָא שֶׁאֵין לוֹ כֹּחַ לְהַחְנוֹת שֶׁלֹּא תֶּחוֹל שְׁבִיעִית עַל הַמַּלְוֶה וי"ל דְּלֹא מַדְּמֵי אֶלָּא כִּי הַיְכִי דְּגַבֵּי אוֹנָאָה יֵשׁ חִילּוּק בֵּין לְשׁוֹן שֶׁאֵין עָלַיִךְ לִשְׁאֵין בּוֹ ה"נ גַּבֵּי שְׁבִיעִית יֵשׁ חִילּוּק בֵּין לְשׁוֹן זֶה לְלָשׁוֹן זֶה וְרַבֵּינוּ שִׁמְעוֹן מִפֵּרֵשׁ דְּ"מ שֶׁאֵין בּוֹ אוֹנָאָה מִשְׁמַע עַל מְנָת שֶׁלֹּא יְחוֹל אִיסּוּר דִּלֹא תוֹנוּ עַל הַמָּקָח וע"כ הוּא חָל וְהִשְׁתָּא הַיְנוּ מְמַּשׁ דּוּמְיָא דְּשִׁבְיעִית:

הַנּוֹשֵׂא וְנוֹתֵן בֶּאֱמָנָה. פֵּי' רַשִׁ"י שֶׁמְּאֲמִינוֹ שֶׁיִּמְכְּרֶנּוּ כְּמוֹ שֶׁיּוֹכֵל אֵין לוֹ עָלָיו אוֹנָאָה וְהָרִיעְתָּה הֶהְפֵּסֵד לְמִשְׁלַחְתִּי וְקָשָׁה דְּאֵין שַׁיָּיךְ לְשׁוֹן אוֹנָאָה עַל זֶה וְעוֹד אִי שְׁלִיחַ לֹא קִבֵּל עָלָיו אַחֲרָיוּת פְּשִׁיטָא שֶׁהָרִיעְתָּה וְהֶהְפֵּסֵד לְמִשְׁלַחְתִּי וְאִי קִבֵּל הַשְׁלִיחַ עָלָיו אַחֲרָיוּת הֶהְפֵּסֵד א"כ יֵשׁ לוֹ עָלָיו אוֹנָאָה וּנְרְאֶה דְּנוֹשֵׂא וְנוֹתֵן בֶּאֱמָנָה הַיְינוּ שֶׁמְּאֲמִינוֹ בְּכַמָּה קָנָה וְנוֹתֵן לוֹ בְּךָ וּיוֹתֵר מֵעט וְהַשְׁתָּא שַׁיָּיךְ שִׁפּוּר אֵין עָלָיו אוֹנָאָה:

בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים בְּסָתָם. ר"ח פֹּסֵק בְּרַב דִּהִלְכְתָא בְּרַב בְּאִיסּוּרֵי תִּימָה דְּהָא לא פְּלִיגִי אם מוּתָּר לַעֲשׂוֹת בֵּן אֶלָּא פְּלִיגִי אם חַיָּב לְהַחֲזִיר הָאוֹנָאָה וְהַלָּכָה בִּשְׁמוּאֵל בְּדִינֵי וּבִשְׁאֵלוֹת דְּרַב אַחַאי פָּרָשַׁת בְּהַר סִינַי פּוֹסֵק כְּרַב מִשּׁוּם דְּרַב בְּרֵיהּ וְקָאֵי כְּתוֹסְפְתָּא דְּמַפְלֵיג בֵּין סָתָם לְמְפֹרָשׁ וְאַתְיָא לִדְיֵדֵיהּ שפ"ר כְּרַ' יְהוּדָה דְּלִשְׁמוּאֵל הָכִי פְּרוּשָׁא דְּבַרַיְיתָא בד"א בְּסָתָם פֵּי' שֶׁלֹּא אָמַר ע"מ אֲבָל מְפֹרָשׁ ע"מ שֶׁאֵין לְךָ עָלַי אוֹנָאָה נַעֲשָׂה כְּאוֹמֵר יוֹדֵעַ אֲנִי שֶׁזֶּוָה בְּרַבִּי וְאוֹתְיָא כְּרַבִּי יְהוּדָה אי נַמִּי ר"ל אוֹרְחָא דְּמִילְתָא נָקֵט דְּאוֹתוֹ שֶׁאָמַר ע"מ שֶׁאֵין לְךָ עָלַי אוֹנָאָה רָגִיל לוֹמַר אֵינִי יוֹדֵעַ שֶׁאֵינוֹ שֶׁוֶּה בּ' אע"פ שֶׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ אם אָמַר אֱמֶת וְאוֹתְיָא אֲפִילּוּ כְּר"מ דְּלֹא יָדַע דְּקָעֲקַר: **לֹא** יֹחֵשׁ אֵינוֹ מְאַמֵּן לוֹ כְּשֶׁיִּמְכְּרֶנּוּ בַּחֲנוּת כְּמוֹ שֶׁיּוֹכֵל לוֹ אֶת הָרָע וּמְאַמֵּן לוֹ כְּשֶׁיִּמְכְּרֶנּוּ שֶׁיִּשָּׁלֵם לוֹ אֶת הַיֶּתֶר בְּשָׁוֶה כְּמוֹ שֶׁשָּׁוֶה עַכְשָׁיו לְמָכְרוֹ מֵיד וּמִמְּתִין לוֹ מְעוֹת הַיֶּתֶר עַד שֶׁיִּמְכּוֹר בַּחֲנוּת בְּמָעט מָעט רבית וְקָשֶׁה דִּבפ' אֵיזֶהוּ נָשָׁךְ (לקמן דף סה.) ד"ה לְאַחְוויי וְלא הָכָא וְתו דִּבתוֹסְפְתָּא (פ"ג) מִתְנֵיָא לְגַבֵּי אוֹנָאָה וְעוֹד שֶׁכְּבָר נָתַן לוֹ שְׁכָרוֹ מִשֶּׁמַע שֶׁמְּקוֹדֶם כְּבָר הָיָה לוֹ שְׁכָרוֹ וּנְרְאֶה כְּפֵי' ר"ח שֶׁקָּנָה י' דְּבָרִים בְּי' דְּיָרִים ה' הֵיפֵיץ שָׁוֶה כָּל אֶחָד דִּינָר וְחֲמִשָּׁה דְּבָרִים אֵינָן שָׁוִים כָּל אֶחָד כ"א חֲצִי דִּינָר וְזֶה א"ל אֲנִי מְאַמִּינְךָ כַּמָּה נָתַתָּ עֲלֵיהֶם וְאַתָּן לְךָ מֵעט יוֹתֵר לְהַרְוִיחַ וְלא יֹחֵשׁ לוֹ הָרָע דִּינָר כְּמוֹ שֶׁקָּנָה הֵיפֵיץ דִּינָר וְחֲצִי כְּמוֹ שֶׁשָּׁוֶה שְׁנֵי דִּינָר וְזֶה נָתַן לוֹ עַל הָרָע דִּינָר אֲבָל בְּשָׁבִיל שֶׁגַּם הֵיפֵיץ נָתַן לוֹ בְּדִינָר דִּינָר וְהַיְינוּ אוֹנָאָה אֲבָל אִם זֶה וְזֶה בֶּאֱמָנָה פִּירוּשׁ אִם יִמְכְּרֵם בּוֹלֵם יַחַד יֹחֵשׁ בּוֹלֵם דִּינָר דִּינָר אוֹ זֶה וְזֶה בְּשָׁוִים אִם יִמְכּוֹר רָעִים לְבַדָּם יֹחֵשׁ בְּכָל אֶחָד וְאֶחָד בְּחֲצִי דִּינָר וְאִם יִמְכּוֹר יָפִים לְבַדָּם יֹחֵשׁ כָּל אֶחָד בְּדִינָר וְחֲצִי וְגַם יֹחֵשׁ שֶׁכֵּר כְּתָף כו' שֶׁכֵּר עַצְמוֹ אֵינוֹ נוֹטֵל שֶׁכְּבָר נָתַן לוֹ שְׂכָרוֹ פִּי' הַמּוֹכֵר הָרִאשׁוֹן שֶׁקִּבְּלוּ תְּחִלָּה מִמֶּנּוּ:

אִיסָּר לְדִינָר. וְאֵ"ת הָאָמַר רָבָא (לקמן דף נו:) כָּל דָּבָר שֶׁבְּמִדָּה וְשֶׁבְּמִנְיָן וְשֶׁבְּמִשְׁקָל אֲפִי' פְּחוֹת מִכְּדֵי אוֹנָאָה הוֹזִיר וי"ל דְּהָכָא בְּתוֹרַת מְטַבֵּעַ נְתָנוּ לוֹ וּבְתוֹרַת מִשְׁקָל: **שְׁנֵי** פוּנְדְיוֹנִים לְדִינָר. וְהָא דְּלֹא אָמַר מָעָה לְדִינָר מִשּׁוּם דְּרַבִּי יְהוּדָה נָקֵט פוּנְדְיוֹנִים וְא"ת הִקְשָׁה לְרַב דְּאָמַר שְׁתוּת מָקָח שְׁנֵינוּ וְלא שְׁתוּת מְעוּת דְּהָכָא לֵר' שִׁמְעוֹן מִכְּבָר סָלַע שָׁוֶה כ' מְעוֹת בְּכ"ד לְרַב אוֹנָאָה וְהַיְינוּ שָׁוֶה ה' בְּר' דְּדֵי לְרַב בֵּיטוּל מָקָח וּבְגֵמ' מוֹקֵי מָתְנֵי' דְּלֵעֵיל בְּר' שִׁמְעוֹן וְאַפִּי' לִשְׁמוּאֵל דְּאָמַר שְׁתוּת מְעוּת שְׁנֵינוּ תִּקְשֶׁה דִּבשְׁתוּת מָקָח מוֹדֶה דְּדֵי נַמִּי אוֹנָאָה וְת"ק ב' פּוּנְדְיוֹנוֹת לְדִינָר הַיְינוּ אוֹנָאָה אֲבָל ב' פּוּנְדְיוֹנוֹת פְּחוֹת פְּרוּטָה הֵיכִי מְחִילָה אע"ג דְּאַבַּתְּרֵי הֵיכִי שְׁתוּת מָקָח וי"ל דְּמִיירִי שֶׁמָּכַר לוֹ שְׁלֵימָה שָׁוֶה ב' דִּינָרִים בְּסָלַע וְנָתַן לוֹ סָלַע שֶׁחָסֵר ד' מְעוֹת דְּהַיְינוּ שְׁתוּת מָקָח מִיהוּ לְעֵיל פֵּי' טַעַם דְּמ"ד שְׁתוּת מָקָח לְפִי שֶׁהָאוֹנָאָה הִתְּעוּת תְּלוּי בְּחֶפְצָא שֶׁצָּרִיךְ שׁוּמָא וְלא בְּמָעוֹת וְהָכָא הִתְּעוּת וְהָאוֹנָאָה הָיָה בְּסָלַע:

תנא

אֲבָל הָכָא מִי יָדַע דְּמָחִיל וּשְׁמוּאֵל אָמַר אֲנָא דְּאָמְרִי אֲפִילּוּ לְר"מ עַד כַּאן לֹא קָאָמַר ר"מ הָתָם אֶלָּא עַל אוֹנָאָה ע"מ שֶׁאֵין בּוֹ אוֹנָאָה הָרֵי יֵשׁ בּוֹ אוֹנָאָה מֵיתִיבֵי הַנּוֹשֵׂא וְהַנּוֹתֵן בֶּאֱמָנָה וְהָאוֹמֵר לַחֲבֵירוֹ ע"מ שֶׁאֵין לְךָ עָלַי אוֹנָאָה אֵין לוֹ עָלָיו אוֹנָאָה לְרַב דְּאָמַר אֲנָא דְּאָמְרִי אֲפִילּוּ לְר' יְהוּדָה הָא מַנִּי אָמַר אַבַּיֵי מְחוֹרְתָּא רַב אָמַר כְּר"מ וּשְׁמוּאֵל דְּאָמַר כְּר' יְהוּדָה רָבָא אָמַר לֹא קַשְׁיָא כַּאן בְּסָתָם כַּאן בְּמְפֹרָשׁ דְּתַנְיָא בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים בְּסָתָם אֲבָל בְּמְפֹרָשׁ מוֹכֵר שֶׁאָמַר לַלּוֹקֵחַ חֻפָּץ זֶה שֶׁאֲנִי מוֹכֵר לְךָ בְּמֵאתַיִם יוֹדֵעַ אֲנִי בּוֹ שֶׁאֵינוֹ שָׁוֶה אֶלָּא מָנֶה עַל מְנָת שֶׁאֵין לְךָ עָלַי אוֹנָאָה וְכֵן לוֹקֵחַ שֶׁאָמַר לַמּוֹכֵר חֻפָּץ זֶה שֶׁאֲנִי לוֹקֵחַ מִמְּךָ בְּמֵאָה יוֹדֵעַ אֲנִי בּוֹ שֶׁשָּׁוֶה מֵאתַיִם ע"מ שֶׁאֵין לְךָ עָלַי אוֹנָאָה אֵין לוֹ עָלָיו אוֹנָאָה ת"ר הַנּוֹשֵׂא וְהַנּוֹתֵן בֶּאֱמָנָה הָרֵי זֶה לֹא יֹחֵשׁ אֶת הָרָע בֶּאֱמָנָה וְאֶת הֵיפֵיץ בִּשְׁוֶה אֶלָּא אוֹ זֶה וְזֶה בֶּאֱמָנָה אוֹ זֶה וְזֶה בִּשְׁוֶה וְנוֹתֵן לוֹ שְׂכַר כְּתָף שְׂכַר גְּמַל שְׂכַר פּוֹגְדֵךְ שְׂכַר עַצְמוֹ אֵינוֹ נוֹטֵל שֶׁכְּבָר נָתַן לוֹ שְׂכָרוֹ מְשֻׁלָּם שְׂכָרוֹ מְשֻׁלָּם מֵהֵיכָא קָא יָהֵיב לֵיהּ אָמַר רַב פָּפָּא בְּצִדְדִיוּי דְּיַהֲבֵי אַרְבַּע לְמֵאָה: **מתני' בַּמֶּה תְּהֵא הַסֶּלַע חֲסֵירָה וְלֹא יֵהָא בָּהּ אוֹנָאָה ר"מ אוֹמֵר אַרְבַּע אֲסָרוֹת אִיסָּר לְדִינָר וְר' יְהוּדָה אוֹמֵר אַרְבַּע פּוּנְדְיוֹנוֹת פּוּנְדְיוֹן לְדִינָר וְר"ש אוֹמֵר**

שמונה

מִי יָדַע. דְּאֵיכָא אוֹנָאָה הוּא סְבוּר דְּאֵין בּוֹ אוֹנָאָה: **דְּיוֹדֵעַ עֵקֶר. בִּשְׁעַת הַתְּנָאִי עוֹקֵר דִּבְרֵי תּוֹרָה שֶׁהַטִּילָה עָלָיו שֶׁאֵר כִּסּוּת וְעוֹנָה וְזֶה עוֹקֵר הַחוֹבָה מֵעָלָיו וְאַפִּי' הוּא נוֹתֵן לְאַחַר זְמַן מַתָּנָה בְּעָלְמָא הוּא: **אֲבָל הָכָא** מִי יֵימַר דְּעָקַר. שֶׁמָּא לֹא יָהֵב בּוֹ אוֹנָאָה: **אֵין לוֹ עָלָיו אוֹנָאָה.** מִדְּפָרִיךְ טַעְמָא דְּבַכְתָּב הָא עַל פֶּה אֵינָהּ יְכוֹלָה לְמִיחַל לְכְתוּבָּתָהּ וְהָא סָבַר ר' יְהוּדָה דְּבַמְּמוֹן תְּנָאו קַיָּים וְלִישְׁנֵי דְּכְתוּבָּה לא יָדַע דְּמֻחְלָה דְּאִימּוֹר הִיא תְּמוּת קוֹדֶם וי"ל דְּהָתָם פָּרִיךְ לִשְׁמוּאֵל דְּלֹא מְפַלֵּג א"נ פָּרִיךְ לְאַבָּיֵי דְּאָמַר בְּסָמוּךְ מְחוֹרְתָּא רַב דְּאָמַר כֵּן"מ א"נ בְּיָון דְּלֹא הֻקְּלָה בְּעֵינָיו לְהוֹצִיאָה יָדְעָה וּמְחָלָה:

אֲבָל הָכָא מִי יֵימַר דְּקָעֲקַר. וּבפ' ד' דמכות (דף ג: ושם ד"ה ושמואל) דְּפָרִיךְ לִשְׁמוּאֵל מֵאוֹנָאָה לִשְׁבִיעִית הָתָם בִּשְׁבִיעִית נַמִּי לֹא יָדַע דְּקָעֲקַר דְּאִימּוֹר הִיא תְּמוּת קוֹדֶם שְׁבִיעִית:

עַל מְנָת שֶׁאֵין כֵּן. פֵּי' רַשִׁ"י אֲנִי מַבְטִיחֲךָ שֶׁאֵין בּוֹ אוֹנָאָה וְיֵשׁ בּוֹ אוֹנָאָה וְחַיֵּי גַּם מַקָּח טָעוּת וְקָשָׁה דִּבפ"ק דִּמכות (שם) מִדְּמֵהּ לְעֵל מְנָת שֶׁלֹּא תִּשְׁמַטְהוּ שְׁבִיעִית דִּמשמטתו שְׁבִיעִית וְהָתָם לא טָעֲמָא שֶׁאֵין לוֹ כֹּחַ לְהַחְנוֹת שֶׁלֹּא תֶּחוֹל שְׁבִיעִית עַל הַמַּלְוֶה וי"ל דְּלֹא מַדְּמֵי אֶלָּא כִּי הַיְכִי דְּגַבֵּי אוֹנָאָה יֵשׁ חִילּוּק בֵּין לְשׁוֹן שֶׁאֵין עָלַיִךְ לִשְׁאֵין בּוֹ ה"נ גַּבֵּי שְׁבִיעִית יֵשׁ חִילּוּק בֵּין לְשׁוֹן זֶה לְלָשׁוֹן זֶה וְרַבֵּינוּ שִׁמְעוֹן מִפֵּרֵשׁ דְּ"מ שֶׁאֵין בּוֹ אוֹנָאָה מִשְׁמַע עַל מְנָת שֶׁלֹּא יְחוֹל אִיסּוּר דִּלֹא תוֹנוּ עַל הַמָּקָח וע"כ הוּא חָל וְהִשְׁתָּא הַיְנוּ מְמַּשׁ דּוּמְיָא דִּשְׁבִיעִית:

הַנּוֹשֵׂא וְנוֹתֵן בֶּאֱמָנָה. פֵּי' רַשִׁ"י שֶׁמְּאֲמִינוֹ שֶׁיִּמְכְּרֶנּוּ כְּמוֹ שֶׁיּוֹכֵל אֵין לוֹ עָלָיו אוֹנָאָה וְהָרִיעְתָּה הֶהְפֵּסֵד לְמִשְׁלַחְתִּי וְקָשָׁה דְּאֵין שַׁיָּיךְ לְשׁוֹן אוֹנָאָה עַל זֶה וְעוֹד אִי שְׁלִיחַ לֹא קִבֵּל עָלָיו אַחֲרָיוּת פְּשִׁיטָא שֶׁהָרִיעְתָּה וְהֶהְפֵּסֵד לְמִשְׁלַחְתִּי וְאִי קִבֵּל הַשְׁלִיחַ עָלָיו אַחֲרָיוּת הֶהְפֵּסֵד א"כ יֵשׁ לוֹ עָלָיו אוֹנָאָה וְנִרְאֶה דְּנוֹשֵׂא וְנוֹתֵן בֶּאֱמָנָה הַיְינוּ שֶׁמְּאֲמִינוֹ בְּכַמָּה קָנָה וְנוֹתֵן לוֹ בְּךָ וּיוֹתֵר מֵעט וְהַשְׁתָּא שַׁיָּיךְ שִׁפּוּר אֵין עָלָיו אוֹנָאָה:

בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים בְּסָתָם. ר"ח פֹּסֵק בְּרַב דִּהִלְכְתָא בְּרַב בְּאִיסּוּרֵי תִּימָה דְּהָא לא פְּלִיגִי אם מוּתָּר לַעֲשׂוֹת בֵּן אֶלָּא פְּלִיגִי אם חַיָּב לְהַחֲזִיר הָאוֹנָאָה וְהַלָּכָה בִּשְׁמוּאֵל בְּדִינֵי וּבִשְׁאֵלוֹת דְּרַב אַחַאי פָּרָשַׁת בְּהַר סִינַי פּוֹסֵק כְּרַב מִשּׁוּם דְּרַב בְּרֵיהּ וְקָאֵי כְּתוֹסְפְתָּא דְּמַפְלֵיג בֵּין סָתָם לְמְפֹרָשׁ וְאַתְיָא לִדְיֵדֵיהּ שפ"ר כְּרַ' יְהוּדָה דְּלִשְׁמוּאֵל הָכִי פְּרוּשָׁא דְּבַרַיְיתָא בד"א בְּסָתָם פֵּי' שֶׁלֹּא אָמַר ע"מ אֲבָל מְפֹרָשׁ ע"מ שֶׁאֵין לְךָ עָלַי אוֹנָאָה נַעֲשָׂה כְּאוֹמֵר יוֹדֵעַ אֲנִי שֶׁזֶּוָה בְּרַבִּי וְאוֹתְיָא כְּרַבִּי יְהוּדָה אי נַמִּי ר"ל אוֹרְחָא דְּמִילְתָא נָקֵט דְּאוֹתוֹ שֶׁאָמַר ע"מ שֶׁאֵין לְךָ עָלַי אוֹנָאָה רָגִיל לוֹמַר אֵינִי יוֹדֵעַ שֶׁאֵינוֹ שָׁוֶה בּ' אע"פ שֶׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ אם אָמַר אֱמֶת וְאוֹתְיָא אֲפִילּוּ כְּר"מ דְּלֹא יָדַע דְּקָעֲקַר: **לֹא** יֹחֵשׁ אֵינוֹ מְאַמֵּן לוֹ כְּשֶׁיִּמְכְּרֶנּוּ בַּחֲנוּת כְּמוֹ שֶׁיּוֹכֵל לוֹ אֶת הָרָע וּמְאַמֵּן לוֹ כְּשֶׁיִּמְכְּרֶנּוּ שֶׁיִּשָּׁלֵם לוֹ אֶת הַיֶּתֶר בְּשָׁוֶה כְּמוֹ שֶׁשָּׁוֶה עַכְשָׁיו לְמָכְרוֹ מֵיד וּמִמְּתִין לוֹ מְעוֹת הַיֶּתֶר עַד שֶׁיִּמְכּוֹר בַּחֲנוּת בְּמָעט מָעט רבית וְקָשֶׁה דִּבפ' אֵיזֶהוּ נָשָׁךְ (לקמן דף סה.) ד"ה לְאַחְוויי וְלא הָכָא וְתו דִּבתוֹסְפְתָּא (פ"ג) מִתְנֵיָא לְגַבֵּי אוֹנָאָה וְעוֹד שֶׁכְּבָר נָתַן לוֹ שְׂכָרוֹ מִשֶּׁמַע שֶׁמְּקוֹדֶם כְּבָר הָיָה לוֹ שְׂכָרוֹ וּנְרְאֶה כְּפֵי' ר"ח שֶׁקָּנָה י' דְּבָרִים בְּי' דְּיָרִים ה' הֵיפֵיץ שָׁוֶה כָּל אֶחָד דִּינָר וְחֲמִשָּׁה דְּבָרִים אֵינָן שָׁוִים כָּל אֶחָד כ"א חֲצִי דִּינָר וְזֶה א"ל אֲנִי מְאַמִּינְךָ כַּמָּה נָתַתָּ עֲלֵיהֶם וְאַתָּן לְךָ מֵעט יוֹתֵר לְהַרְוִיחַ וְלא יֹחֵשׁ לוֹ הָרָע דִּינָר כְּמוֹ שֶׁקָּנָה הֵיפֵיץ דִּינָר וְחֲצִי כְּמוֹ שֶׁשָּׁוֶה שְׁנֵי דִּינָר וְזֶה נָתַן לוֹ עַל הָרָע דִּינָר אֲבָל בְּשָׁבִיל שֶׁגַּם הֵיפֵיץ נָתַן לוֹ בְּדִינָר דִּינָר וְהַיְינוּ אוֹנָאָה אֲבָל אִם זֶה וְזֶה בֶּאֱמָנָה פִּירוּשׁ אִם יִמְכְּרֵם בּוֹלֵם יַחַד יֹחֵשׁ בּוֹלֵם דִּינָר דִּינָר אוֹ זֶה וְזֶה בְּשָׁוִים אִם יִמְכּוֹר רָעִים לְבַדָּם יֹחֵשׁ בְּכָל אֶחָד וְאֶחָד בְּחֲצִי דִּינָר וְאִם יִמְכּוֹר יָפִים לְבַדָּם יֹחֵשׁ כָּל אֶחָד בְּדִינָר וְחֲצִי וְגַם יֹחֵשׁ שֶׁכֵּר כְּתָף כו' שֶׁכֵּר עַצְמוֹ אֵינוֹ נוֹטֵל שֶׁכְּבָר נָתַן לוֹ שְׂכָרוֹ פִּי' הַמּוֹכֵר הָרִאשׁוֹן שֶׁקִּבְּלוּ תְּחִלָּה מִמֶּנּוּ:

אִיסָּר לְדִינָר. וְאֵ"ת הָאָמַר רָבָא (לקמן דף נו:) כָּל דָּבָר שֶׁבְּמִדָּה וְשֶׁבְּמִנְיָן וְשֶׁבְּמִשְׁקָל אֲפִי' פְּחוֹת מִכְּדֵי אוֹנָאָה הוֹזִיר וי"ל דְּהָכָא בְּתוֹרַת מְטַבֵּעַ נְתָנוּ לוֹ וּבְתוֹרַת מִשְׁקָל: **שְׁנֵי** פוּנְדְיוֹנִים לְדִינָר. וְהָא דְּלֹא אָמַר מָעָה לְדִינָר מִשּׁוּם דְּרַבִּי יְהוּדָה נָקֵט פוּנְדְיוֹנִים וְא"ת הִקְשָׁה לְרַב דְּאָמַר שְׁתוּת מָקָח שְׁנֵינוּ וְלא שְׁתוּת מְעוּת דְּהָכָא לֵר' שִׁמְעוֹן מִכְּבָר סָלַע שָׁוֶה כ' מְעוֹת בְּכ"ד לְרַב אוֹנָאָה וְהַיְינוּ שָׁוֶה ה' בְּר' דְּדֵי לְרַב בֵּיטוּל מָקָח וּבְגֵמ' מוֹקֵי מָתְנֵי' דְּלֵעֵיל בְּר' שִׁמְעוֹן וְאַפִּי' לִשְׁמוּאֵל דְּאָמַר שְׁתוּת מְעוּת שְׁנֵינוּ תִּקְשֶׁה דִּבשְׁתוּת מָקָח מוֹדֶה דְּדֵי נַמִּי אוֹנָאָה וְת"ק ב' פּוּנְדְיוֹנוֹת לְדִינָר הַיְינוּ אוֹנָאָה אֲבָל ב' פּוּנְדְיוֹנוֹת פְּחוֹת פְּרוּטָה הֵיכִי מְחִילָה אע"ג דְּאַבַּתְּרֵי הֵיכִי שְׁתוּת מָקָח וי"ל דְּמִיירִי שֶׁמָּכַר לוֹ שְׁלֵימָה שָׁוֶה ב' דִּינָרִים בְּסָלַע וְנָתַן לוֹ סָלַע שֶׁחָסֵר ד' מְעוֹת דְּהַיְינוּ שְׁתוּת מָקָח מִיהוּ לְעֵיל פֵּי' טַעַם דְּמ"ד שְׁתוּת מָקָח לְפִי שֶׁהָאוֹנָאָה הִתְּעוּת תְּלוּי בְּחֶפְצָא שֶׁצָּרִיךְ שׁוּמָא וְלא בְּמָעוֹת וְהָכָא הִתְּעוּת וְהָאוֹנָאָה הָיָה בְּסָלַע:

תנא

מִי יָדַע. דְּאֵיכָא אוֹנָאָה הוּא סְבוּר דְּאֵין בּוֹ אוֹנָאָה: **דְּיוֹדֵעַ עֵקֶר. בִּשְׁעַת הַתְּנָאִי עוֹקֵר דִּבְרֵי תּוֹרָה שֶׁהַטִּילָה עָלָיו שֶׁאֵר כִּסּוּת וְעוֹנָה וְזֶה עוֹקֵר הַחוֹבָה מֵעָלָיו וְאַפִּי' הוּא נוֹתֵן לְאַחַר זְמַן מַתָּנָה בְּעָלְמָא הוּא: **אֲבָל הָכָא** מִי יֵימַר דְּעָקַר. שֶׁמָּא לֹא יָהֵב בּוֹ אוֹנָאָה: **אֵין לוֹ עָלָיו אוֹנָאָה.** מִדְּפָרִיךְ טַעְמָא דְּבַכְתָּב הָא עַל פֶּה אֵינָהּ יְכוֹלָה לְמִיחַל לְכְתוּבָּתָהּ וְהָא סָבַר ר' יְהוּדָה דְּבַמְּמוֹן תְּנָאו קַיָּים וְלִישְׁנֵי דְּכְתוּבָּה לא יָדַע דְּמֻחְלָה דְּאִימּוֹר הִיא תְּמוּת קוֹדֶם שְׁבִיעִית וְהָכָא הִתְּעוּת תְּלוּי בְּחֶפְצָא שֶׁצָּרִיךְ שׁוּמָא וְלא בְּמָעוֹת וְהָכָא הִתְּעוּת וְהָאוֹנָאָה הָיָה בְּסָלַע: **אֲבָל הָכָא מִי יָדַע דְּמָחִיל וּשְׁמוּאֵל אָמַר אֲנָא דְּאָמְרִי אֲפִילּוּ לְר"מ עַד כַּאן לֹא קָאָמַר ר"מ הָתָם אֶלָּא עַל אוֹנָאָה ע"מ שֶׁאֵין בּוֹ אוֹנָאָה הָרֵי יֵשׁ בּוֹ אוֹנָאָה מֵיתִיבֵי הַנּוֹשֵׂא וְהַנּוֹתֵן בֶּאֱמָנָה וְהָאוֹמֵר לַחֲבֵירוֹ ע"מ שֶׁאֵין לְךָ עָלַי אוֹנָאָה אֵין לוֹ עָלָיו אוֹנָאָה לְרַב דְּאָמַר אֲנָא דְּאָמְרִי אֲפִילּוּ לְר' יְהוּדָה הָא מַנִּי אָמַר אַבַּיֵי מְחוֹרְתָּא רַב אָמַר כְּר"מ וּשְׁמוּאֵל דְּאָמַר כְּר' יְהוּדָה רָבָא אָמַר לֹא קַשְׁיָא כַּאן בְּסָתָם כַּאן בְּמְפֹרָשׁ דְּתַנְיָא בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים בְּסָתָם אֲבָל בְּמְפֹרָשׁ מוֹכֵר שֶׁאָמַר לַלּוֹקֵחַ חֻפָּץ זֶה שֶׁאֲנִי מוֹכֵר לְךָ בְּמֵאתַיִם יוֹדֵעַ אֲנִי בּוֹ שֶׁאֵינוֹ שָׁוֶה אֶלָּא מָנֶה עַל מְנָת שֶׁאֵין לְךָ עָלַי אוֹנָאָה וְכֵן לוֹקֵחַ שֶׁאָמַר לַמּוֹכֵר חֻפָּץ זֶה שֶׁאֲנִי לוֹקֵחַ מִמְּךָ בְּמֵאָה יוֹדֵעַ אֲנִי בּוֹ שֶׁשָּׁוֶה מֵאתַיִם ע"מ שֶׁאֵין לְךָ עָלַי אוֹנָאָה אֵין לוֹ עָלָיו אוֹנָאָה ת"ר הַנּוֹשֵׂא וְהַנּוֹתֵן בֶּאֱמָנָה הָרֵי זֶה לֹא יֹחֵשׁ אֶת הָרָע בֶּאֱמָנָה וְאֶת הֵיפֵיץ בִּשְׁוֶה אֶלָּא אוֹ זֶה וְזֶה בֶּאֱמָנָה אוֹ זֶה וְזֶה בִּשְׁוֶה וְנוֹתֵן לוֹ שְׂכַר כְּתָף שְׂכַר גְּמַל שְׂכַר פּוֹגְדֵךְ שְׂכַר עַצְמוֹ אֵינוֹ נוֹטֵל שֶׁכְּבָר נָתַן לוֹ שְׂכָרוֹ מְשֻׁלָּם שְׂכָרוֹ מְשֻׁלָּם מֵהֵיכָא קָא יָהֵיב לֵיהּ אָמַר רַב פָּפָּא בְּצִדְדִיוּי דְּיַהֲבֵי אַרְבַּע לְמֵאָה: **מתני'** בַּמֶּה תְּהֵא הַסֶּלַע חֲסֵירָה וְלֹא יֵהָא בָּהּ אוֹנָאָה ר"מ אוֹמֵר אַרְבַּע אֲסָרוֹת אִיסָּר לְדִינָר וְר' יְהוּדָה אוֹמֵר אַרְבַּע פּוּנְדְיוֹנוֹת פּוּנְדְיוֹן לְדִינָר וְר"ש אוֹמֵר**

שמונה

אִיסָּרִין. לְסָלַע: **איסר** לְדִינָר. וְהוּא אֶחָד מִכ"ד בּוֹ דִּ' מֵעָה כְּסָף דִּינָר מֵעָה שְׁנֵי פּוּנְדְיוֹנִים פּוּנְדְיוֹן שְׁנֵי אִיסְרִין וּבְגֵמ' מִפֵּרֵשׁ מֵאי שְׁנָא דִּבְגֵי אִיסְרִין שֶׁאֵר סְחוֹרָה אָמְרִי' שְׁתוּת וְכָאן יֵשׁ אוֹמְרִים כָּךְ וְיֵשׁ אוֹמְרִים כָּךְ: **אַרְבָּעָה פּוּנְדְיוֹנִים.** אֶחָד מִשְּׁמוֹנָה עָשָׂר:

שמונה

שְׁמוֹנָה פּוּנְדְיוֹנוֹת. שְׁתוּת כִּשְׁאָר אוֹנָאָה: **בִּכְרָכִים.** שֶׁיֵּשׁ שָׁם שׁוּלְחָנֵי עַד כְּדֵי שְׁיֵרָאֶה לְשׁוּלְחָנֵי בִּכְרָכִים עַד עַרְבֵי שַׁבָּתוֹת. שֶׁבָּא לְהוֹצִיאָה בְּעֶרֶב שַׁבָּת לִסְעֹדַת שַׁבָּת אוֹ יָדַע אִם יוּכַל לְהוֹצִיאָה וְיִקָּבְלוּהָ מִמֶּנּוּ: **וְאִם** הָיָה. הַנּוֹתֵן מַכִּירָה: **אֲפִילּוּ** לְאַחַר י"ב חוֹדֶשׁ כּוּ'. בַּגְּמָרָא פָּרִיךְ הָא אָמְרַת עַד עַרְבֵי שַׁבָּתוֹת: וְאֵין לוֹ עָלָיו אֶלָּא תַּרְעֹמֶת. מִפְּרָשׁ בַּגְּמָרָא: וְנוֹתְנָהּ. בְּהֵידֵּוֹת אִם בְּטֶלָּא יָפָה לְפִי שְׁנֵי וּבְגַמ' מִפְּרָשׁ אִם בְּשָׁוְיָה אִם בְּטֶלָּא יָפָה לְפִי שֶׁאֵינָהּ מִדָּה זוֹ שֶׁל פּוֹסְלֵי מִטְבֵּעַ בְּשִׁבְיִל חִסָּרוֹן מֵעט אֶלָּא נָפֵץ רָעָה: **גמ'** וְרִמְיָנֵי בְּמָה תֵּהָא כָּלָע חֲבֵירָה וְיֹרְדָה בָּהּ אוֹנָאָה. אֶלְמָא בְּהָנֵי שיעורי הַוָּיָא אוֹנָאָה וּמְתָנֵי קָתָנֵי וְלֹא יְהָא אֶלְמָא בְּהָנֵי שיעורי לֹא הַוָּיָא אוֹנָאָה הֵיא עַד דְּאִיכָּא טִפֵּי: **אֲמַר רַב פָּפָּא.** לְעוֹלָם אֵימָא לָךְ בְּהָנֵי שיעורי הַוָּיָא אוֹנָאָה וְלֹא יְהָא דְּמַתְנֵי לְאו בְּהָנֵי מִלְּמַטָּה מִכְּשִׁיעוּרָא קָאֵי אֶלָּא אִפְּחוֹת מִכְּשִׁיעוּר קָאֵי: וְהוֹלְכָת עַד כַּמָּה יָכוֹל לְהוֹצִיאָה עַד שֶׁתִּפְחֹת שִׁיעוּר כָּךְ וְכָךְ וּמִכְּזַיִן שֶׁהִגִּיעָה לְשִׁיעוּר הַזֶּה יָהֵא בָּהּ אוֹנָאָה: **וְתַנָּא בָּרָא.** דְּנָקֵט וְיֵשׁ בָּהּ: **מִלְּמַטָּה חֻמְשׁ.** סֶלַע שֶׁפָּחֲתָה כַּמָּה פָּחֲתָה לְהִיוֹת בָּהּ אוֹנָאָה מִפָּרָט סֶלַע יוֹתֵר מִכְּדֵי אוֹנָאָה שֶׁבָּהּ גְּדוֹלָה כְּגוֹן שֶׁבָּע אִיסְרוֹת אוֹ שֵׁשׁ אוֹ חֲמֵשׁ הָוֵיָא אוֹנָאָה עַד ד' וְהֵיא בִּכְלָל אֲבָל לְתָנָא דִּידָן אֵין אַרְבָּעָה בִּכְלָל לֹא יְהָא וְעוֹד בְּרַבָּךְ לֹא מִיתְוַקְּמָא אֶלָּא בְּהָנֵי: **וּמַאי שְׁנָא בְּמֵילִּי.** סְתָם סְחוֹרָה דִּתְנַן בְּדַ בָּהּ אוֹנָאָה מִפָּרָט סֶלַע יוֹתֵר מִכְּדֵי אוֹנָאָה אֵינָהּ לְעִיל (דף מט:) שְׁתוּת לְמֻקָּה: **ר"ש הִיא.** דְּגַבֵּי סֶלַע אֵית לֵיהּ שְׁתוּת: **עֲשִׂיךְ לְגַבְּיךְ.** הַצָּרִיךְ לִכְסוֹת גּוּפְךָ וְגַבְּיךְ קְנֵה בְּיוֹקֶר: וְשָׁוֶה לִבְרֵיסָךְ. לְמַאֲכָלְךָ: לֹא תַּקְנֵה אֶלָּא בְּשׁוּוְיוֹ: **עֲשִׂיךְ.** לְשׁוֹן יוֹקֶר הוּא וְחַבְרוֹ בְּאִידְּהוּ נְשַׂךְ (לקמן דף עד.) בְּאִתְרָא דְּאַמְּמֵר עֲשִׂיק עִפְּרָא: **בֵּין לֵילֵא כְּנֵי לֵיהּ.** שֶׁאֵינוֹ יוֹצֵא בְּהוֹצָאָה: **יֶתֶר** עַל בֵּן מוֹכְרָהּ בְּשָׁוְיוֹהָ. לְקַמָּיהּ מִפָּרָט לָהּ יְתִירָה עַל כֵּן שֶׁלֹּא פָּחֲתָה כְּדֵי אוֹנָאָה: **מוֹכְרָהּ בְּשָׁוְיוֹהָ.** בְּטֶלָּא יָפָה: **בְּטֶלָּא עַד שֶׁקֶל.** סֶלַע הַטְּבוּעַ וּפוֹחֵת וְהוֹלֵךְ עַד שֶׁקֶל מוּתָּר לְקַיְּמוֹ דְּאִין עֲשׂוֹי לְרַמּוֹת בּוֹ בְּנֵי אָדָם לְמוֹכְרוֹ בְּטֶלָּא יָפָה לְפִי שֶׁפַּחַת שֶׁלּוֹ נִיכָּר אֲבָל מִשֶּׁפָּחַת מִשֶּׁקֶל לֹא יְקַיְּמֶנּוּ לְפִי שֶׁבָּא לְרַמּוֹת וּלְמוֹכְרוֹ בְּתוֹרַת שֶׁקֶל שֶׁאֵין פַּחַת שֶׁלּוֹ נִיכָּר לְגַבֵּי שֶׁקֶל מִתּוֹךְ שֶׁהוּא רָחֵב שֶׁבַּתְּחִילָּה הָיָה סֶלַע אֵינוֹ נִרְאֶה חָסֵר מִשֶּׁקֶל שֶׁקֶל הוּא מִטְבֵּעַ שֶׁל חֲצִי סֶלַע וְדִינָר מִטְבֵּעַ קָטָן שְׁנַיִם מֵהֶם יֵשׁ בְּשֶׁקֶל: **בְּדִינָר עַד רוֹבַע.** וְאִם הָיָה דִּינָר נִפְחָת עַד שֶׁעָמַד עַל רוֹבַע מוּתָּר לְקַיְּמוֹ קס"ד רוֹבַע דִּינָר קָאָמַר וּלְקַמָּיהּ פָּרִיךְ מַאי שְׁנָא סֶלַע דְּלָא מָצֵי לְשַׁדּוֹיֵי אֶלָּא עַד חֲצִיוֹ וְדִינָר עַד רוֹבַע מִשְׁחַסֵּר וְעָמַד עַל פַּחוֹת מִרוֹבַע לֹא יְקַיְּמֶנּוּ דְּאִתְיָא לְאִפּוּקֵי מִדְּרוֹבַע: **מַבְאן אֵיכָּר אָסוּר.** לְקַמָּיהּ מְפָרֵשׁ: **לֹא יִמְכְּרֶנָּה.** זוּ שֶׁאָמְרוּ אָסוּר לְקַיְּמָהּ לֹא הַתִּירוּ לוֹ שֶׁיִּמְכְּרֶנָּה בְּדָמֶיהָ לֹא לִתֵּן: **וְלֹא** לְחֵרֵם. אָדָם אֲנוּס: **וְלֹא** לְחֵרֵם. רוֹצֵנוּ: **שֶׁמַּרְמִין** בָּהּ **אֶת אֲחֵרִים.** וּמֵיכָּאן יְקַבְּלוּהָ מִיָּדָם בְּיָפָה: **רוֹבַע** שֶׁקֶל. מִטְבֵּעַ קָטָן שֶׁל חֲצִי דִּינָר: **תּוֹתֵר לְקַיְּמוֹ.** וְלוֹהוֹצִיאוֹ בְּדִינָר: **דִּינָר הָבָא מִסֶּלַע אָסוּר** לְקַיְּמוֹ: **מִשּׁוּם** פְּחוֹת מִכֵּן יָקוֹץ רַבִּי אַמֵּי אָמַר פְּחוֹת מִכֵּן יָקוֹץ יֶתֶר עַל כֵּן יָקִים מֵיתִיבִי יְקַיְּמִים. דִּלְגַבֵּי סֶלַע מַנְבְּרָא פְּחִיתָתָהּ וְלֹא מַחֲלִיפָה בְּסֶלַע:

שְׁמוֹנָה פּוּנְדְיוֹנוֹת שְׁנֵי פּוּנְדְיוֹנוֹת לְדִינָר עַד כַּמָּה מוּתָּר לְהַחֲזִיר בִּכְרָכִים עַד כְּדֵי שֶׁיִּרָאֶה לְשׁוּלְחָנֵי בִּכְפָרִים עַד עַרְבֵי שַׁבָּתוֹת אִם הָיָה מְכִירָה אֲפִי' לְאַחַר שְׁנֵים עָשָׂר חֹדֶשׁ מִקַּבָּלָה הֵימֶנּוּ וְאֵין לוֹ עָלָיו אֶלָּא תַּרְעֹמֶת וְנוֹתְנָהּ לְמַעֲשֵׂר שֵׁנִי וְאִינוֹ חוֹשֵׁשׁ שֶׁאֵינוֹ אֶלָּא נָפֵץ רָעָה: גמ' וּרְמִינְהִי עַד כַּמָּה תֵּהָא הַפֹּלַע חֲסֵרָה וְיוֹרֶדֶת בָּהּ אוֹנָאָה אָמַר רַב פָּפָּא לֹא קָשָׁיָא תַּנָּא דִּידָן קָא חָשִׁישׁ מִלְּמַעְלָה לְמַטָּה תַּנָּא בָּרָא קָא חָשִׁישׁ מִלְּמַטָּה לְמַעְלָה אִי הָכִי מַאי שְׁנָא בְּסֶלַע דְּפָלִיגִי וּמַאי שְׁנָא בְּמֵילִּי דְּלָא פָּלִיגִי אָמַר רַבָּא מַאן דְּתָנָא טַלִּית ר"ש הִיא אַבַּיֵי אָמַר טַלִּית עַד שְׁתוּת מָחִיל אִינִישׁ דְּאָמְרִי אִינְשֵׁי עֲשִׂיךְ לְגַבְּיךְ וְשָׁוֶי לִבְרֵיסָךְ סֶלַע כְּיוָן דְּלָא סָגֵי לֵיהּ לֹא מָחִיל גּוּפָא עַד כַּמָּה תֵּהָא הַפֹּלַע חֲסֵרָה וְיוֹרֶדֶת בָּהּ אוֹנָאָה ר' יְהוּדָה אוֹמֵר ר"מ אוֹמֵר אַרְבָּעָה אִיסְרוֹת אִיסָּר לְדִינָר ר' יְהוּדָה אוֹמֵר ד' פּוּנְדְיוֹנוֹת פּוּנְדְיוֹן לְדִינָר ר"ש אוֹמֵר שְׁמוֹנָה פּוּנְדְיוֹנוֹת שְׁנֵי פּוּנְדְיוֹן לְדִינָר יָתֵר עַל כֵּן מוֹכְרָהּ בְּשָׁוְיָהּ עַד כַּמָּה תִּיפָּחֵת וְיֹרֵד לְקַיְּמָהּ בְּטֶלָּא עַד שֶׁקֶל בְּדִינָר עַד רוֹבַע אָסוּר (לְהוֹצִיאָהּ) חָרֵי זֶה לֹא יִמְכְּרֶנָּה לֹא לְתַגָּר וְלֹא לְחֵרֵם וְלֹא לְתַגָּר עַל כֵּן מוֹכְרָהּ בְּשָׁוְיָהּ עַד כַּמָּה תִּיפָּחֵת וְיֹרֵד לְקַיְּמָהּ בְּטֶלָּא עַד שֶׁקֶל בְּדִינָר עַד רוֹבַע אָסוּר לְהָחֵזִיר וְלֹא עַל כֵּן יְקַיְּמֶנּוּ לְפִי שֶׁאֵין פַּחַת שֶׁלּוֹ נִיכָּר לְגַבֵּי שֶׁקֶל מִתּוֹךְ שֶׁהוּא רָחֵב שֶׁבַּתְּחִילָּה הָיָה סֶלַע אֵינוֹ נִרְאֶה חָסֵר מִשֶּׁקֶל שֶׁקֶל הוּא מִטְבֵּעַ שֶׁל חֲצִי סֶלַע וְדִינָר מִטְבֵּעַ קָטָן שְׁנַיִם מֵהֶם יֵשׁ בְּשֶׁקֶל: **בְּדִינָר עַד רוֹבַע. וְאִם הָיָה דִּינָר נִפְחָת עַד שֶׁעָמַד עַל רוֹבַע מוּתָּר לְקַיְּמוֹ קס"ד רוֹבַע דִּינָר קָאָמַר וּלְקַמָּיהּ פָּרִיךְ מַאי שְׁנָא סֶלַע דְּלָא מָצֵי לְשַׁדּוֹיֵי אֶלָּא עַד חֲצִיוֹ וְדִינָר עַד רוֹבַע מִשְׁחַסֵּר וְעָמַד עַל פַּחוֹת מִרוֹבַע לֹא יְקַיְּמֶנּוּ דְּאִתְיָא לְאִפּוּקֵי מִדְּרוֹבַע: **מַבְאן אֵיכָּר אָסוּר.** לְקַמָּיהּ מְפָרֵשׁ: **לֹא יִמְכְּרֶנָּה.** זוּ שֶׁאָמְרוּ אָסוּר לְקַיְּמָהּ לֹא הִתִּירוּ לוֹ שֶׁיִּמְכְּרֶנָּה בְּדָמֶיהָ לֹא לִתֵּן: **וְלֹא** לְחֵרֵם. אָדָם אָנוּס: **וְלֹא** לְחֵרֵם. רוֹצֵנוּ: **שֶׁמַּרְמִין** בָּהּ **אֶת אֲחֵרִים.** וּמֵיכָּאן יְקַבְּלוּהָ מִיָּדָם בְּיָפָה: **רוֹבַע** שֶׁקֶל. מִטְבֵּעַ קָטָן שֶׁל חֲצִי דִּינָר: **תּוֹתֵר לְקַיְּמוֹ.** וְלוֹהוֹצִיאוֹ בְּדִינָר: **דִּינָר הָבָא מִסֶּלַע אָסוּר** לְקַיְּמוֹ: **מִשּׁוּם** פְּחוֹת מִכֵּן יָקוֹץ רַבִּי אַמֵּי אָמַר פְּחוֹת מִכֵּן יָקוֹץ יֶתֶר עַל כֵּן יָקִים מֵיתִיבִי יְקַיְּמִים. דִּלְגַבֵּי סֶלַע מַנְבְּרָא פְּחִיתָתָהּ וְלֹא מַחֲלִיפָה בְּסֶלַע:

תַּנָּא דִּידָן קָחָשִׁישׁ מִלְּמַטָּה לְמַעְלָה. דְּאִין אוֹנָאָה עַד ד' אִיסָּרִין וְלֹא עַד בְּכָלָל דִּבְד' אִיסָּרִין יֵשׁ אוֹנָאָה דִּבְגְּמָרָא אֲמַרִינַן מֵאן תַּנָּא שְׁלִית ר"ש הִיא דְּאָמַר ח' פּוּנְדְיוֹנִין הֲוֵיִן אוֹנָאָה: **וְתַנָּאן** בָּרָא קָחָשִׁישׁ מִלְּמַעְלָה לְמַטָּה. אִי גַּרְסִינַן בִּבְרַיְיתָא עַד כַּמָּה אָתֵי שִׁפּוּר דְּחָשִׁישׁ מִלְּמַעְלָה לְמַטָּה וְקָבַר עַד וְעַד בְּכָלָל אֲבָל אִי לֹא גַּרְסִינַן עַד לֹא הָוֵה צָרִיךְ לְמֵימַר דְּחָשִׁישׁ מִלְּמַעְלָה לְמַטָּה אֶלָּא כְּמִשְׁמָעוּ כַּמָּה יְהֵא אוֹנָאָה ד' אִיסָּרִין וְאַגַּב דְּקָאָמַר לְתַנָּא מִלְּמַטָּה לְמַעְלָה נָקִט לְתַנָּא בָּרָא מִלְּמַעְלָה לְמַטָּה:

עֲשִׂיק לְגַבְּיךָ. וְאִ"ת הָתָם נָתְאַבָּה לוֹקֵחַ נָתְאַבָּה מוֹכֵר מַאי אִיכָּא לְמֵימַר וְיִהְיוּ הַתְּנָיוֹת בְּסוּמָּא בְּפִירוּת מַאי אִיכָּא לְמֵימַר וְיִ"ל דְּלָא פְּלוּג רַבָּנָן וְעִי"ל דְּעִיקַּר הַטַּעַם הֲוֵי סֶלַע פָּגֵי בְּיָן דְּלָא פָּגֵי לֹא מָחִיל:

וְלֹא קָחָנֵי עַד רְבִיעַ. וְאַע"ג דְּרוֹבֵעַ מְצֵי לְמֶהֱוֵי כְּאִיסּוּר אָסוּר לְהוֹצִיאָה. פְּרִישׁ"י בְּיָפָה וְאַ"ת פְּשִׁיטָא וְרַבָּא נַמִּי אִשְׁכַּחְתֵּיהּ דְּקָאָמַר לְהוֹצִיאָהּ אֲפִילּוּ מִשֶּׁהוּ נַמִּי הָיָה לוֹ לְהַקְשׁוֹת אַפִּי' בְּדִי אוֹנָאָה נַמִּי וְיֵ"ל דְּמִיירֵי אַפִּי' בְּדַעְתּוֹ לְהַחֲזִיר לְאוֹנָאָה אָסוּר כְּיָן דְּהַשְׁתָּא טָעוּת הוּא אֲבָל כְּדֵי אוֹנָאָה מוּתָּר לְהוֹצִיאָהּ בְּיָפָה וּבִלְבַד שֶׁיַּחֲזִיר לְאוֹנָאָה אִם יִתְבָּעֶנּוּ הִלָּה קוֹדֶם שֶׁיַּראֶה לְשׁוּלְחָנֵי וּמוּתָּר כְּיָן שֶׁהַשְּׁקָלִים מְתֻקָּנִים וּפְחוֹת מִכְּדֵי אוֹנָאָה מוּכְרָהּ בְּיָפָה אֲפִילּוּ אִם אֵין דַּעְתּוֹ לְהַחֲזִיר אוֹנָאָה מִשּׁוּם דְּדַוְקָא לְאַלְתַּר מְחִילָה רַבָּא אָמַר פְּתָחָהּ אִיסּוּר לְהוֹצִיאָהּ בְּיָפָה אִם אֵין דַּעְתּוֹ לְהַחֲזִיר מִשּׁוּם דְּהַוֵי אוֹנָאָה בְּרִי"ת וְיֵשׁ לְפָרֵשׁ אָמַר אַבַּיֵי כּוֹ' אָסוּר לְהוֹצִיאָהּ אֲפִילּוּ בְּשָׁוְיָהּ וְקָבַר כְּמוֹ' בְּסָמוּךְ יֶתֶר עַל כֵּן יְקוֹץ אֲבָל פְּחוֹת מֵאִיסָּר שָׁרֵי דְּלִכְפֹּסֶד מְרוּבֶּה יִחְשְׁבוּ וְלֹא לְהַכְפִּיד מוּעָט וְרַבָּא דְּקָאָמַר אַפִּי' מְשֶׁהוּ נַמִּי לֵיתִי לֵיהּ הַאי סַבְרָה וּמְצִי נַמִּי סָבַר רַבָּא בֵּין כְּמ"ד יְקוֹץ בֵּין כְּמ"ד יְקִיִּים: **יֶתֶר** עַל כֵּן יְקוֹץ. וְלֹא יִמְכְּרֶנּוּ לְתַגָּר כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְתִּי בְּסוּגְיַת הַמּוֹכֵר פֵּרוֹת לַחֲבֵרוֹ: **וְלֹא** לְחֵרֵם. אָדָם אָנוּס: **וְלֹא** לְתַגָּר. רוֹצֵנוּ: **שֶׁמַּרְמִין** בָּהּ **אֶת אֲחֵרִים.** וּמֵיכָּאן יְקַבְּלוּהָ מִיָּדָם בְּיָפָה: **רוֹבַע** שֶׁקֶל. מִטְבֵּעַ קָטָן שֶׁל חֲצִי דִּינָר: **תּוֹתֵר לְקַיְּמוֹ.** וְלוֹהוֹצִיאוֹ בְּדִינָר: **דִּינָר הָבָא מִסֶּלַע אָסוּר** לְקַיְּמוֹ: **מִשּׁוּם** פְּחוֹת מִכֵּן יָקוֹץ רַבִּי אַמֵּי אָמַר פְּחוֹת מִכֵּן יָקוֹץ יֶתֶר עַל כֵּן יָקִים מֵיתִיבִי יְקַיְּמִים. דִּלְגַבֵּי סֶלַע מַנְבְּרָא פְּחִיתָתָהּ וְלֹא מַחֲלִיפָה בְּסֶלַע:

כְּר"מ תְּנֵן הָתָם סֶלַע שֶׁנִּפְסְלָה וְהִתְקִינָהּ שֶׁהֵיא שׁוֹקֶלֶת בָּהּ מִשְׁקָלוֹת טְמֵאָה עַד כַּמָּה תִּיפָּחֵת וְיֹרֵד רַשָּׁאי לְקַיְּמָהּ לְסֶלַע פְּחוֹת מִכֵּן יָקוֹץ יֶתֶר עַל כֵּן מַאי אָמַר רַב הוּנָא פְּחוֹת מִכֵּן יָקוֹץ יֶתֶר עַל כֵּן יָקוֹץ רַבִּי אַמֵּי אָמַר פְּחוֹת מִכֵּן יָקוֹץ יֶתֶר עַל כֵּן יָקִים מֵיתִיבִי

יתר

יתר

יֶתֶר עַל כֵּן מוֹכְרָהּ בְּשָׁוְיָהּ מַאי לַאו שֶׁפָּחֲתָה יוֹתֵר מִכְּדֵי אוֹנָאָתָהּ לֹא יְתֵירָה דְּאַכַּתִּי לֹא פָּחֲתָה בִּכְדֵי אוֹנָאָתָהּ מוֹכְרָהּ בְּשָׁוְיָהּ מֵיתִיבֵי עַד כַּמָּה תִּיפָּחֵת וִיהֵא רַשַּׁאי לְקַיְּימָהּ בְּסֶלַע עַד שֶׁקֶל מַאי לַאו דִּפְחִית פּוּרְתָּא פּוּרְתָּא לֹא דְּנָפִיל לְנוּרָא וְאִפְּחוּת בְּחַדָא זִימְנָא אָמַר מַר יִקְבֶנָּה וְיִתְלֶנָּה בְּצַוַּאר בְּנוֹ אוֹ בְּצַוַּאר בִּתּוֹ וּרְמִינְהִי לֹא יַעֲשֶׂנָּה מִשְׁקָל בֵּין מִשְׁקְלוֹתָיו וְלֹא יִזְרְקֶנָּה בֵּין גְּרוּטוֹתָיו וְלֹא יִקְבֶנָּה וְיִתְלֶנָּה בְּצַוַּאר בְּנוֹ וּבְצַוַּאר בִּתּוֹ אֶלָּא אוֹ יִשְׁחוֹק אוֹ יִתּוֹךְ אוֹ יָקוֹץ אוֹ יוֹלִיךְ לְיָם הַמֶּלַח אָמַר ר׳ אֶלְעָזָר וְאָמְרֵי לָהּ רַב הוּנָא אָמַר ר׳ אֶלְעָזָר לֹא קַשְׁיָא כָּאן בְּאֶמְצַע כָּאן מִן הַצַּד: עַד מָתַי מוּתָּר לְהַחֲזִיר בִּכְרַכִּים עַד שֶׁיַּרְאֶה לְשׁוּלְחָנִי בִּכְפָרִים עַד עַרְבֵי שַׁבָּתוֹת: מַאי שְׁנָא בְּסֶלַע דְּמַפְלִיג וּמַאי שְׁנָא בְּטַלִּית דְּלֹא מַפְלִיג אָמַר אַבַּיֵי כִּי תְּנַן נַמִּי מַתְנִי׳ בְּטַלִּית בִּכְרַכִּין תְּנַן רָבָא אָמַר טַלִּית כָּל אִינִישׁ קִים לֵיהּ בְּגַוָּהּ סֶלַע כֵּיוָן דְּלָאו כָּל אִינִישׁ קִים לֵיהּ בְּגַוָּהּ אֶלָּא שׁוּלְחָנִי הִלְכָּךְ בִּכְרַכִּים דְּאִיכָּא שׁוּלְחָנֵי עַד שֶׁיַּרְאֶה לְשׁוּלְחָנִי בִּכְפָרִים דְּלֵיכָּא שׁוּלְחָנֵי עַד עַרְבֵי שַׁבָּתוֹת דְּסָלְקִין לְשׁוּקָא: וְאִם הָיָה מַכִּירָהּ אֲפִי׳ לְאַחַר שְׁנֵים עָשָׂר חֹדֶשׁ כוּ׳: הֵיכָא אִי בִּכְרַכִּין הָא אָמְרַת עַד שֶׁיַּרְאֶה לְשׁוּלְחָנִי אִי בִּכְפָרִים הָא אָמְרַת עַד עַרְבֵי שַׁבָּתוֹת אָמַר רַב חִסְדָּא מִדַּת חֲסִידוּת שָׁנוּ כָּאן אִי הָכִי אֵימָא סֵיפָא אֵין לוֹ עָלָיו אֶלָּא תַּרְעוֹמֶת לְמַאן אִי לְחָסִיד לֹא קַבּוּלֵי לִיקַבְּלָהּ מִינֵּיהּ וְלֹא תַּרְעוֹמֶת תֶּיהֱוֵי לֵיהּ וְאֶלָּא לְהָאֵיךְ דְּקִבְּלָהּ מִינֵּיהּ וּלְבָתַר דִּמְקַבְּלָהּ מִינֵּיהּ תַּרְעוֹמֶת תֶּיהֱוֵי לֵיהּ ה״ק הָא אַחֵר אע״פ שֶׁאֵין מְקַבְּלָהּ הֵימֶנּוּ אֵין לוֹ עָלָיו אֶלָּא תַּרְעוֹמֶת: וְנוֹתְנָהּ לְמַעֲשֵׂר שֵׁנִי וְאֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ שֶׁאֵינוֹ אֶלָּא נֶפֶשׁ רָעָה: אָמַר רַב פָּפָּא ש״מ הַאי מַאן דִּמוֹקִים אַזּוּזֵי מִיקְּרֵי נֶפֶשׁ רָעָה וְהַנֵּי מִילֵּי הוּא דְּסָגֵי לְהוּ מְסַיֵּיעַ לֵיהּ לְחִזְקִיָּה דְּאָמַר חִזְקִיָּה בָּא לְפוֹרְטָהּ פּוֹרְטָהּ בְּשָׁוְיָהּ בָּא לְחַלְּלָהּ מְחַלְּלָהּ בְּיָפָה מַאי קָאָמַר הָכִי קָאָמַר אע״פ כְּשֶׁבָּא לְפוֹרְטָהּ פּוֹרְטָהּ בְּשָׁוְיָהּ כְּשֶׁהוּא מְחַלְּלָהּ מְחַלְּלָהּ בְּיָפָה לְמֵימְרָא דְּסָבַר חִזְקִיָּה דִּמְזַלְזְלִינַן בְּמַעֲשֵׂר שֵׁנִי וְהָאָמַר חִזְקִיָּה מַעֲשֵׂר שֵׁנִי שֶׁאֵין בּוֹ שָׁוֶה פְּרוּטָה אוֹמֵר הוּא וְחוּמְשׁוֹ מְחוּלָּל עַל מָעוֹת הָרִאשׁוֹנוֹת לְפִי שֶׁאִי אֶפְשָׁר לוֹ לְאָדָם לְצַמְצֵם מְעוֹתָיו מַאי בְּיָפָה בְּתוֹרַת יָפָה דִּתְרֵי זִילֵי לֹא מְזַלְזְלִינַן בֵּיהּ גּוּפָא אָמַר חִזְקִיָּה מַעֲשֵׂר שֵׁנִי שֶׁאֵין בּוֹ שָׁוֶה פְּרוּטָה אוֹמֵר הוּא וְחוּמְשׁוֹ מְחוּלָּל עַל מָעוֹת הָרִאשׁוֹנוֹת לְפִי שֶׁאִי אֶפְשָׁר לוֹ לְאָדָם לְצַמְצֵם מְעוֹתָיו מֵיתִיבֵי הַתְּרוּמָה וְהַבִּיכּוּרִים חַיָּיבִין עֲלֵיהֶן מִיתָה וְחוֹמֶשׁ

ואסורים

רש״י

וְהִתְקִינָהּ. אִם צְרִיכָה מַעֲשֶׂה כְּמוֹ חִיתּוּךְ אָתֵי שַׁפִּיר דְּנָקַט הִתְקִינָהּ דְּמִידֵּי דִּמְחוּסַּר מְלָאכָה אֵין טָמֵא בְּמַחְשָׁבָה כִּדְאַמְרִינָן בִּמְרוּבֶּה (ב״ק דף סו:) וְאִי אֵינָהּ צְרִיכָה חִיתּוּךְ הֲוֵי הִתְקִינָהּ לַאו דַּוְקָא דְּכָל הַכֵּלִים יוֹרְדִים לִידֵי טוּמְאָתָם בְּמַחְשָׁבָה:

שֶׁיְּהֵא שׁוֹקֵל בָּהּ מִשְׁקָלוֹת. וְא״ת דְּהָכָא מַשְׁמַע שֶׁעוֹשִׂי׳ מִשְׁקָל בְּשֶׁל מַתֶּכֶת וּבְהַמּוֹכֵר אֶת הַסְּפִינָה (ב״ב דף פט: ושם ד״ה ולא) אַמְרִינָן אֵין עוֹשִׂין מִשְׁקָלוֹת מִשֶּׁל מַתֶּכֶת וְיֵ״ל דְּדַוְקָא לִשְׁקוֹל בָּשָׂר וְשֶׁמֶן שֶׁהַלַּחְלוּחִית נִדְבָּק בָּהֶם וּמִתְיַבֵּשׁ וּמַכְבִּיד אָסוּר אֲבָל לִשְׁקוֹל בָּהֶם כֶּסֶף וְזָהָב שָׁרֵי אֶלָּא צָרִיךְ לְחוֹפָן בְּעוֹר שֶׁלֹּא יִשָּׁחֲקוּ כִּדְאִיתָא פ׳ הַמֵּבִיא תַּנְיָין (גיטין כב. ושם) שְׁלֹשָׁה עוֹרוֹת הֵן כו׳ כְּדֵי לָצוּר בּוֹ מִשְׁקוֹלֶת קְטַנָּה וְהַיְינוּ שֶׁל מַתֶּכֶת דִּמְחַפִּים אוֹתָהּ בְּעוֹר:

נוֹתְנָהּ לְמַעֲשֵׂר שֵׁנִי. אַחֲסֵרָה כְּדֵי אוֹנָאָה קָאֵי וְנוֹתְנָהּ לְמַעֲשֵׂר שֵׁנִי בְּשָׁוְיָהּ וְאֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ מִשּׁוּם אֲסִימוֹן דְּשֵׁם מַטְבֵּעַ יֵשׁ עָלֶיהָ דְּמִי שֶׁאֵינוֹ לוֹקְחָהּ בְּשָׁוְיָהּ בְּתוֹרַת מַטְבֵּעַ כִּי אִם כְּמוֹ נַסְכָא אֵינוֹ אֶלָּא נֶפֶשׁ רָעָה וְרַב פָּפָּא בָּא לְהוֹסִיף אֲפִילוּ שְׁאָר מַטְבֵּעוֹת מְסַיֵּיעַ לֵיהּ לְחִזְקִיָּה דְּאָמַר מְחַלְּלָהּ בְּיָפָה פי׳ כְּאִילוּ מִתְּחִילָּה הָיְתָה כֵּן וְלֹא חֲסֵרָה דְּהַיְינוּ בְּשָׁוְיָהּ דְּאִי מִמַּתְנִי׳ ה״א נוֹתְנָהּ לְמַעֲשֵׂר שֵׁנִי בִּפְחוֹת מִשָּׁוְיָהּ מִשּׁוּם דְּנֶפֶשׁ רָעָה אֵינוֹ מְקַבְּלָהּ בְּשָׁוְיָהּ בְּתוֹרַת מַטְבֵּעַ וְקמ״ל דְּלֹא מִיקְּרֵי אֲסִימוֹן מִשּׁוּם דְּמִי שֶׁאֵינוֹ לוֹקְחָהּ אֵינוֹ אֶלָּא נֶפֶשׁ רָעָה קמ״ל חִזְקִיָּה דִּמְחַלְּלָהּ בְּיָפָה כְּאִילוּ הָיְתָה מִתְּחִילָּה כַּךְ דְּכ״ע הָכִי שַׁקְלֵי לָהּ וְהַיְינוּ בְּשָׁוְיָהּ מַמָּשׁ וּפָרִיךְ דְּאֵין לְצַמְצֵם וּלְחַלֵּל בְּשָׁוְיָהּ וּמְשַׁנֵּי בְּתוֹרַת יָפֶה כְּלוֹמַר שֶׁמְּחַלֵּל בִּפְחוֹת מְעַט מִשּׁוּם דְּאֵין יָכוֹל לְצַמְצֵם כְּמוֹ בְּיָפָה שֶׁמְּחַלֵּל כְּמוֹ כֵן בִּפְחוֹת מְעַט וְהָרַב רַבִּי יִצְחָק בֶּן הָרַב ר׳ מֵאִיר מְפָרֵשׁ דְּקָאֵי אַפָּחוֹת מִכְּדֵי אוֹנָאָה וְנוֹתְנָהּ לְמַעֲשֵׂר שֵׁנִי בְּסֶלַע שָׁלֵם שֶׁאֵינוֹ אֶלָּא נֶפֶשׁ רָעָה מִי שֶׁאֵינוֹ מְקַבְּלָהּ בְּסֶלַע שָׁלֵם מְסַיֵּיעַ לֵיהּ לְחִזְקִיָּה דְּאָמַר אע״פ שֶׁפּוֹרְטָהּ לְשׁוּלְחָנִי בְּשָׁוְיָהּ וְלֹא בְּסֶלַע שָׁלֵם לְפִי שֶׁהוּא מְדַקְדֵּק יוֹתֵר אֲפִי׳ הָכִי מְחַלֵּל בְּיָפָה בְּסֶלַע שָׁלֵם דְּאַזְלִינַן בָּתַר שְׁאָר בְּנֵי אָדָם שֶׁאֵינָם מְדַקְדְּקִים וּמְקַבְּלִין אוֹתָהּ בְּסֶלַע שָׁלֵם וְהַשְׁתָּא הֲוֵי בְּיָפָה כְּמַשְׁמָעוֹ וּפָרִיךְ וְהָא אָמַר חִזְקִיָּה לְפִי שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְצַמְצֵם וּמְשַׁנֵּי בְּתוֹרַת יָפֶה כְּלוֹמַר פָּחוֹת מְעַט מִסֶּלַע שָׁלֵם כְּמוֹ אִם לֹא חָסְרָה כְּלָל הָיָה מְחַלֵּל עָלֶיהָ פָּחוֹת מְעַט וְקָא מַשְׁמַע לָן חִזְקִיָּה דִּמְחַלְּלָהּ בְּיָפָה דְּאִי מִמַּתְנִי׳ ה״א נוֹתְנָהּ לְמַעֲשֵׂר שֵׁנִי בְּשָׁוְיָהּ כְּמוֹ שֶׁיִּתֵּן עָלֶיהָ שׁוּלְחָנִי לְפִי שֶׁאֵינוֹ אֶלָּא נֶפֶשׁ רָעָה לְמִי שֶׁאֵינוֹ מְקַבְּלָהּ בְּשָׁלֵם א״כ לֹא הֲוֵי אֲסִימוֹן וְהָרִיבָ״ן פי׳ נוֹתְנָהּ לְמַעֲשֵׂר שֵׁנִי בְּסֶלַע שָׁלֵם אוֹתָהּ שֶׁחָסְרָה כְּדֵי אוֹנָאָה וְקָשֶׁה דְּאַמַּאי הֲוֵי נֶפֶשׁ רָעָה אוֹתוֹ שֶׁאֵינוֹ מְקַבְּלָהּ הֲלֹא חַיָּיב לְהַחֲזִיר הָאוֹנָאָה:

ואסורים

תוספות

יֶתֶר עַל כֵּן מוֹכְרָהּ בְּשָׁוְיָהּ. לְעֵיל קָתָנֵי לָהּ גַּבֵּי סֶלַע שֶׁפִּיחֲתָה מוֹכְרָהּ בְּשָׁוְיָהּ לְפִי דָּמֶיהָ וְלֹא בְּיָפָה אַלְמָא מוּתָּר לְקַיְּימָהּ: **יֶתֶר עַל כֵּן.** עַל כְּדֵי אוֹנָאָה דְּלֹא פָּחֲתָה כְּדֵי אוֹנָאָה לְכָל חַד וְחַד כִּדְאִית לֵיהּ: מוֹכְרָהּ בְּשָׁוְיָהּ. בְּיָפָה: **מַאי לַאו דְּפָחֲתָ׳ פּוּרְתָּא פּוּרְתָּא.** וְקָאָמַר מוּתָּר לְקַיְּימָהּ עַד שֶׁקֶל אַלְמָא לֹא מִיחַלְּפָא בְּסֶלַע וּתְיוּבְתָּא דְּרַב הוּנָא: **גְּרוּטוֹתָיו.** שִׁבְרֵי כְּלֵי כֶּסֶף: ה״ג **אוֹ יָקוֹץ אוֹ יָתוֹךְ.** לְשׁוֹן הַתָּכָה וְלֹא גָּרְסִינָן יַחְתּוֹךְ: **בָּאֶמְצַע.** יִקְבֶנָּה דְּמִשֶּׁנִּקְּבָה לֹא סַגְיָא: **מִן הַצַּד לֹא יִקְבֶנָּה.** לְפִי שֶׁהָרַמַּאי שֶׁיִּמְצָאֶנָּה יָקוֹץ אוֹתָהּ סָבִיב עַד שֶׁיּוֹצִיא אֶת הַנֶּקֶב וּמְרַמֶּה בָּהּ אֶת הָאֲחֵרִים וְיוֹצִיאֶנָּה בְּשֶׁקֶל: **דְּמַפְלִיג.** בֵּין כְּפָרִים לִכְרַכִּים: **וּמַאי שְׁנָא טַלִּית דְּלֹא מַפְלִיג.** דְּקָתָנֵי בִּכְדֵי שֶׁיַּרְאֶה לְתַגָּר אוֹ לִקְרוֹבוֹ לֹא שְׁנָא כְּרַךְ לֹא שְׁנָא כְּפָר: **דְּסָלְקִין לְשׁוּקָא.** לִקְנוֹת צוֹרֶךְ סְעוּדַת שַׁבָּת: **מִדַּת חֲסִידוּת.** וְה״ק אִם חָסִיד הוּא מְקַבְּלָהּ: **לְמַאן.** מִי הַמִּתְרַעֵם: **אִם לְחָסִיד.** קָאָמַר דְּיֵשׁ לוֹ תַּרְעוֹמֶת עַל הַמַּחֲזִיר מִי כּוֹפֵהוּ לְקַבֵּל שֶׁיִּתְרַעֵם טוֹב לוֹ שֶׁלֹּא יְקַבְּלֶנָּה מִשֶּׁיְּקַבְּלֶנָּה וְיוֹצִיא דִּבָּה עַל חֲבֵירוֹ: **וְאַחֵר שֶׁאֵינוֹ חָסִיד.** וְלֹא רָצָה לְקַבְּלָהּ אֵין לָזֶה עָלָיו אֶלָּא תַּרְעוֹמֶת דְּאִיהוּ הוּא דְּאַפְסֵיד אַנַּפְשֵׁיהּ שֶׁלֹּא הֶחֱזִירוֹ בִּזְמַנּוֹ: **דְּמוֹקֵי אַזּוּזָא.** מַעֲמִיד עַצְמוֹ מִלְּקַבְּלָם כְּשֶׁמּוֹצֵא בָּהֶם פְּגַם: **מְסַיֵּיעַ לֵיהּ.** מַתְנִי׳ דְּקָתָנֵי נוֹתְנָהּ לְמַעֲשֵׂר שֵׁנִי: **בָּא לְפוֹרְטָהּ.** בָּא לְהַחֲלִיף סֶלַע חֲסֵירָה בִּפְרוּטוֹת: **פּוֹרְטָהּ בְּשָׁוְיָהּ.** לְפִי חֶסְרוֹנָהּ וְלֹא יְרַמֶּה אֶת חֲבֵירוֹ לְפוֹרְטָהּ בְּיָפָה: **בָּא לְחַלְּלָהּ.** לְחַלֵּל מַעֲשֵׂר שֵׁנִי עָלֶיהָ: **מְחַלֵּל עָלֶיהָ.** מַעֲשֵׂר בִּדְמֵי סֶלַע יָפָה: **בְּיָפָה.** כְּאִילוּ הִיא יָפָה: **מַאי קָאָמַר.** בָּא לְפוֹרְטָהּ פּוֹרְטָהּ בְּשָׁוְיָהּ מַתְנִיתִין אָתָא לְאַשְׁמוּעִינַן דְּכֵיוָן דְּפִיחֲתָה כְּדֵי אוֹנָאָה אָסוּר לְהוֹצִיאָהּ בְּיָפָה: **ה״ק.** אע״פ שֶׁכְּשֶׁבָּא לְפוֹרְטָהּ בִּירוּשָׁלַיִם בִּפְרוּטוֹת לִיקַּח סְעוּדַת מַעֲשֵׂר עַל כָּרְחוֹ יִפְרְטֶנָּה בְּשָׁוְיָהּ וְלֹא בְּיָפָה אֲפִילוּ הָכִי סֶלַע שְׁמָהּ שֶׁאֵינָהּ אֶלָּא נֶפֶשׁ רָעָה וּכְשֶׁחִילֵּל מַעֲשֵׂר עָלֶיהָ מְחַלֵּל בְּיָפָה וְאַשְׁמוּעִינַן חִזְקִיָּה דְּמַתְנִי׳ דְּקָתָנֵי נוֹתְנָהּ לְמַעֲשֵׂר שֵׁנִי כְּאִילוּ הִיא יָפָה קָאָמַר: **דִּמְזַלְזְלִינַן.** לְצַמְצֵם דְּמֵי פִּדְיוֹנוֹ: **שֶׁאֵין בּוֹ שָׁוֶה פְּרוּטָה.** וְאֵין בּוֹ כֹּחַ לִתְפּוֹס פִּדְיוֹנוֹ שֶׁיִּתֵּן פְּרוּטָה וִיחַלְּלֶנָּה כִּדְאָמַר לְקַמָּן מִמַּעַשְׂרוֹ וְלֹא כָּל מַעֲשֵׂר כו׳: **אוֹמֵר הוּא וְחוּמְשׁוֹ.** שֶׁאֲנִי צָרִיךְ לְהוֹסִיף עָלָיו: **יְהֵא מְחוּלָּל עַל מָעוֹת הָרִאשׁוֹנוֹת.** שֶׁחִילַּלְתִּי עָלֶיהָ מַעֲשֵׂר שֵׁנִי וְעוֹדָן בְּיָדִי יְהֵא אַף זֶה מְחוּלָּל עַל אוֹתוֹ מַעֲשֵׂר: **שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְאָדָם לְצַמְצֵם מְעוֹתָיו.** לְחַלֵּל בְּשָׁוְיָן בְּצִמְצוּם שֶׁמִּתּוֹךְ שֶׁהוּא יָרֵא מִלִּפְחוֹת וְנִמְצָא אוֹכְלוֹ בְּלֹא חִילּוּף הוּא מוֹסִיף עַל דָּמָיו הִילְכָּךְ פָּחוֹת מִשָּׁוֶה פְּרוּטָה זֶה מְחַלֵּל עַל אוֹתוֹ עוֹדֶף אַלְמָא לֹא פַּרְקִינַן בְּצִמְצוּם וְכ״שׁ בְּפָחוֹת: **בְּתוֹרַת יָפָה.** בְּשָׁוְיָהּ וְה״ק כְּשֵׁם שֶׁכְּשֶׁבָּא לְפוֹרְטָהּ בִּירוּשָׁלַיִם לֹא יְקַבְּלוּהָ הֵימֶנּוּ לְהֶדְיָא אֶלָּא בְּשָׁוְיָהּ וְיֵשׁ מְזַלְזְלִין בְּדָמֶיהָ יוֹתֵר מִכְּדֵי פְּחָתָהּ כַּךְ כְּשֶׁבָּא לְחַלְּלָהּ מְחַלְּלָהּ בְּשָׁוְיָהּ דָּמִים פְּחוּתִים: **בְּתוֹרַת יָפָה.** מְשֶׁחַלֵּל עָלֶיהָ כְּפִי דָּמִים וַדַּאי שֶׁלָּהּ כַּךְ לֹא יְחַלֵּל עַל זוּ אֶלָּא בְּדָמִים וַדַּאי שֶׁלָּהּ: **דִּתְרֵי זִילֵי לֹא מְזַלְזְלִינַן בֵּיהּ.** דְּאע״ג דִּתְנַן נוֹתֵן לְמַעֲשֵׂר שֵׁנִי חַד זִילוּתָא אַשְׁמוּעִינַן דְּמִתְחַלֵּל עַל סֶלַע חֲסֵירָה וְלֹא אַמְרִינַן הֲרֵי הוּא כַּאֲסִימוֹן אוֹ כְּמָעוֹת הַנִּיתָּנוֹת בַּאֲסִימוֹן אֲבָל תְּרֵי זִילֵי לְחַלֵּל עָלֶיהָ מַעֲשֵׂר בִּדְמֵי סֶלַע יָפָה לֹא: **בִּיכּוּרִים.** הוּקְשׁוּ לִתְרוּמָה דְּקָרֵינְהוּ רַחְמָנָא תְּרוּמָה דְּאָמַר מַר (מכות דף יז.) וּתְרוּמַת יָדֶךָ אֵלּוּ בִּכּוּרִים: חַיָּיבִין עֲלֵיהֶן מִיתָה. זָר אוֹ כֹּהֵן טָמֵא הָאוֹכְלוֹ בְּמֵזִיד: וְחוֹמֶשׁ. זָר הָאוֹכְלָן בְּשׁוֹגֵג דִּכְתִיב (ויקרא כב) וְאִישׁ כִּי יֹאכַל קֹדֶשׁ בִּשְׁגָגָה וְגוֹ׳:

ואסורים

תַּמָּן תְּנִינַן, לִפְנֵי אֵידֵיהֶן וּשְׁמוּאֵל תָּנֵי עֵידֵיהֶן מַאן דְּמַר אֵידֵיהֶן כִּי קָרוֹב יוֹם אֵידָם (דְּבָרִים לב, לה). וּמָאן דְּמַר עֵידֵיהֶן – "וְעֲדֵיהֶם הֵמָּה" (יְשַׁעְיָה מד, ט). שֶׁהֵן עֲתִידִין לְבַיֵּשׁ עוֹבְדֵיהֶם לְיוֹם הַדִּין.

ר' יוֹחָנָן בְּשֵׁם רַבִּי הוֹשַׁעְיָה מוֹסִיפִין לָהּ אֵבֶר.

[דף ל"א ע"א]

תָּלָה עֵינוֹי וְאִיסְתַּכַּל בֵּיהּ. אָמַר לֵיהּ: לָמָּה אַתָּה מִסְתַּכֵּל בִּי? צָרִיךְ לָךְ, צָחַק לָךְ, הִפְלִיג עָלַיִךְ. תְּלָת עֲשָׂר שְׁנִין עָבַד עָלִיל קוֹמֵי רַבֵּיהּ דְּלָא צָרִיךְ.

רַבִּי שְׁמוּאֵל בְּשֵׁם רַבִּי זְעֵירָא: אִלּוּלֵא דַּיּוּ, אֶלָּא שֶׁהָיָה מְקַבֵּל פְּנֵי רַבּוֹ, שֶׁכָּל הַמְקַבֵּל פְּנֵי רַבּוֹ כְּאִלּוּ מְקַבֵּל פְּנֵי שְׁכִינָה.

רַבִּי בֶּרֶכְיָה רַבִּי יִרְמְיָה בְּשֵׁם רַבִּי חִיָּה בַּר בָּא: כְּתִיב "וּמֹשֶׁה יִקַּח אֶת הָאֹהֶל" וְגוֹ'. כַּמָּה הָוָה רָחִיק? רַבִּי יִצְחָק אָמַר: מִיל. וְהָיָה כָּל מְבַקֵּשׁ מֹשֶׁה' אֵין כְּתִיב כָּאן אֶלָּא "וְהָיָה כָּל מְבַקֵּשׁ ה'", מִיכַּן שֶׁכָּל הַמְקַבֵּל פְּנֵי רַבּוֹ כְּאִלּוּ מְקַבֵּל פְּנֵי שְׁכִינָה.

רַבִּי חֶלְבּוֹ רַבִּי חוֹנָה בְּשֵׁם רַב: כְּתִיב "וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ הַתִּשְׁבִּי" וְגוֹ', וַהֲלֹא אֵלִיָּהוּ טִירוֹנִין לִנְבִיאִים הָיָה! אֶלָּא מְלַמֵּד שֶׁכָּל עָמִידוֹת שֶׁעָמַד לִפְנֵי אַחְיָה הַשִּׁילוֹנִי רַבּוֹ כִּלּוּ עָמַד לִפְנֵי הַשְּׁכִינָה.

ר' חֶלְבּוֹ בְּשֵׁם אִיזֵּן דְּבֵית שִׁילֹה: אֲפִילּוּ אֵלִיָּהוּ מְבַקֵּשׁ מַיִם לְפָנָיו הָיָה אֱלִישָׁע נוֹתֵן עַל יָדָיו, מַה טַּעֲמָא? "פֹּה אֱלִישָׁע בֶּן שָׁפָט אֲשֶׁר לָמַד תּוֹרָה" אֵין כְּתִיב כָּאן, אֶלָּא "אֲשֶׁר יָצַק מַיִם עַל יְדֵי אֵלִיָּהוּ". כְּתִיב "וְהַנַּעַר שְׁמוּאֵל מְשָׁרֵת אֶת ה' לִפְנֵי עֵלִי", וַהֲלֹא לֹא מְשָׁרֵת אֶלָּא לִפְנֵי עֵלִי, אֶלָּא מְלַמֵּד שֶׁכָּל שֵׁרוּת שֶׁשָּׁרָה לִפְנֵי עֵלִי רַבּוֹ כִּלּוּ שֵׁרַת לִפְנֵי שְׁכִינָה.

תָּנֵי רַבִּי יִשְׁמָעֵאל, "וַיָּבֹא אַהֲרֹן וְכֹל זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל לֶאֱכָל לֶחֶם עִם חֹתֵן מֹשֶׁה לִפְנֵי הָאֱלֹהִים"; וְכִי לִפְנֵי הָאֱלֹהִים אָכְלוּ? אֶלָּא מִיכַּן שֶׁהַמְקַבֵּל פְּנֵי חֲבֵרוֹ כִּלּוּ מְקַבֵּל פְּנֵי שְׁכִינָה.

רַבִּי יַעֲקֹב בַּר אַחָא רַבִּי יֶסָא בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן, מֵאֵיכָן מְעַבְּרִין? כְּנֶגֶד הַשָּׁקוֹף עַד אַלְפַּיִן אַמָּה.

אָמַר רַבִּי יוֹסָה לְרַבִּי יֶסָא בַּר אַחָא: לֹא מִסְתַּבְּרָא אֶלָּא כְּנֶגֶד הַפָּגוּם, אֲבָל מִכְּנֶגֶד הָעִיר אֲפִילּוּ כַּמָּה. אָמַר לֵיהּ: אוּף אֲנָא סָבַר כֵּן.

אָמַר לֵיהּ: וּמַה חָמִית מֵימָר, פְּגוּם אוֹ נָאֶמַר הֶהֵן גּוֹ פְּגוּם.

אָמַר רַב נַחְמָן:

[דף ל״א ע״ב]

עַד רֵאשָׁהּ דִּמְדִינְתָּא,

מִלְּתֵיהּ דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר בֵּן, דְּמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחַי: יָכוֹל אֲנִי לַעֲשׂוֹת שֶׁיִּהוּ מְהַלְּכִין מִצּוּר לְצִידוֹן מִטְּבֶרְיָה לְצִפּוֹרִין עַל יְדֵי מְעָרוֹת וְעַל יְדֵי בַּרְגָּנִין.

מַהוּ לִתֵּן פָּגוּם לְפָגוּם?

מִילְּתָא דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמְרָה בֵּן, נוֹתְנִין פָּגוּם לְפָגוּם, דְּמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ: יָכוֹל אֲנִי לַעֲשׂוֹת שֶׁתְּהֵא בֵּית מָעוֹן מִתְעַבֶּרֶת עִם טְבֶרְיָא. וְאַתְּ רוֹאֶה אֶת הָאִצְטַדְיִן כְּלוּם הִיא מְלֵאָה בָתִּים. וְחַמְקְצִרִין נָתוּן בְּתוֹךְ שִׁבְעִים וְשִׁירִים לְאִצְטַדְיִן, וּבֵית מָעוֹן נָתוּן בְּתוֹךְ שִׁבְעִים וְשִׁירִים לְקָצָרִים, וְאֵין תִּמְשָׁח מִן פִּיגְמָא לַיִת נַפְשָׁהּ דְּסִירִיקִין בְּתוֹךְ שִׁבְעִים וְשִׁירִים. וְאֵין תִּמְשָׁךְ מִן פְּחוֹרָתָהּ נַפְשָׁהּ דְּסִירִיקִין בְּתוֹךְ שִׁבְעִים וְשִׁירִים. מַהוּ לִתֵּן עִבּוּר לְעִבּוּר?

מִילְּתָא דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן בַּר יוֹחַי אָמְרָה כֵּן: נוֹתְנִין עִבּוּר לְעִבּוּר. דְּמַר ר׳ שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחַי: יָכוֹל אֲנִי לַעֲשׂוֹת שֶׁיִּהוּ מְהַלְּכִין מִצּוּר לְצִידוֹן מִטְּבֶרְיָה לְצִפּוֹרִין עַל יְדֵי מְעָרוֹת וְעַל יְדֵי בַּרְגָּנִין.

כָּאן לְהִלּוּךְ וְכָאן לְעִבּוּר.

רַבִּי אַחָא אָמַר אִיתְפַּלְגוּן רַבִּי חִיָּה רוּבָּה וּבַר קַפָּרָא, חַד אָמַר הֲדָא דְּאַתְּ מַר בְּעִיר גְּדוֹלָה, אֲבָל בְּעִיר קְטַנָּה לֹא תְהֵא הַתּוֹסֶפֶת יְתֵרָה עַל הָעֻקָּר. וְחוֹרָנָה אָמַר: בֵּין גְּדוֹלָה בֵּין קְטַנָּה הִיא וְאַלְפַּיִם.

אָמַר רַבִּי פִּנְחָס: מַעֲשֶׂה בְּתַלְמִיד וָתִיק לָמַד עִבּוּרוֹ בִּשְׁלֹשָׁה שָׁנִים וּמֶחֱצָה לִפְנֵי רַבּוֹ, וּבָא וְעִבֵּר אֶת הַגְּלִיל, וְלֹא הִסְפִּיק לְעַבּוֹר אֶת הַדָּרוֹם עַד שֶׁנִּטְרְפָה הַשָּׁעָה.

רַבִּי בָּא רַב יְהוּדָה בְּשֵׁם רַב:

[דף ל״ב ע״א]

עִיר שֶׁהִיא בְּנוּיָה בְּמִין קֶשֶׁת, אִם יֵשׁ בֵּין זוֹ לְזוֹ אַרְבַּעַת אַלְפַּיִם חָסֵר אַחַת – מְהַלֵּךְ אֶת כֻּלָּהּ וְחוּצָה לָהּ אַלְפַּיִם אַמָּה אַרְבַּעַת אַלְפַּיִם, אֵין לוֹ מִמָּקוֹם עֲרוּבוֹ אֶלָּא אַלְפַּיִם אַמָּה.

אָמַר רַבִּי אַחָא סָבַר רַבִּי שְׁמוּאֵל: אֵין יִתֵּן סַנְדָּלוֹ, הָכָא הוּא אָתֵי בְּרָא וְנָסֵי לוֹן. וְאֵין יִתֵּן סַנְדָּלוֹ הָכָא הוּא אָתֵי בְּרָא וְנָסֵי לוֹן. מִן כָּאן אָתָא בְּרָא וּמִן כָּאן אָתָא בְּרָא מֵרוּחַ אַחַת – אָסוּר. מְשָׁתֵי רוּחוֹת – מֻתָּר.

רַבִּי בָּא בְּשֵׁם רַב יְהוּדָה: הָיְתָה עִיר אַחַת גְּדוֹלָה וְיֵשׁ בָּהּ חָרִיץ עָמוֹק עֲשָׂרָה וְרָחָב אַרְבָּעָה אַתְּ רוֹאֶה אוֹתוֹ כְּלוּם מָלֵא עָפָר וּצְרוֹרוֹת, וְאִם לָאו רוֹאֶה אוֹתוֹ כְּמַפָּלָשׁ.

רַבִּי בָּא אַמִּי בַּר יְחֶזְקֵאל בְּשֵׁם רַב: עִיר שֶׁהִיא בְּנוּיָה עַל שְׂפַת הַנַּחַל, אִם יֵשׁ בֵּינָהּ לַנַּחַל אַרְבַּע טְפָחִים – מוֹדֵד מִן הַחוֹמָה. שְׁלֹשָׁה מוֹדֵד מִשְּׂפַת הַנַּחַל הַחִיצוֹנָה וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יְהֵא בַּנַּחַל יוֹתֵר מִשִּׁבְעִים וְשִׁירַיִם.

מַה נָן קַיָּמִין? אִם בְּמִתְלַקֶּטֶת עֲשָׂרָה טְפָחִים מִתּוֹךְ שָׁלֹשׁ – מוֹדֵד מִשְּׂפַת הַנַּחַל הַחִיצוֹנָה. אִם מִתּוֹךְ אַרְבַּע – מוֹדֵד מִן הַחוֹמָה,

אֶלָּא אִם כֵּן אָנַן קַיָּמִין מִשָּׁלֹשׁ וְעַד אַרְבַּע. רַב אָמַר:

[דף ל"ב ע"ב]

עִיר שֶׁהִיא בְּנוּיָה אֹהָלִים כָּל אֶחָד וְאֶחָד מוֹדֵד מֵאֶהֱלוֹ. הָיוּ שָׁם שְׁלֹשָׁה צְרִיפִין וּשְׁלֹשָׁה בַּרְגָּנִין, מוֹדֵד מִן הַחִיצוֹן.

הֵתִיב אַבִּי, וְהָכְתִיב: "וְיָד תִּהְיֶה לְךָ מִחוּץ לַמַּחֲנֶה", הֵיאַךְ הָיוּ נִפְנִין לַחוּץ?

רַבִּי חִיָּה בְּרֵיהּ דְּרַבִּי שִׁיבְתַּיי מַקְשֵׁי, הֵיאַךְ הָיוּ יוֹצְאִין לְבֵית מִדְרָשׁוֹ שֶׁל מֹשֶׁה. מֹשֶׁה עָשָׂה לָהֶן שְׁלֹשָׁה צְרִיפִין וּשְׁלֹשָׁה בַּרְגָּנִין.

אָמַר רַבִּי יוֹסָה: מִכָּיוָן שֶׁהָיוּ חוֹנִין וְנוֹסְעִין עַל פִּי הַדִּבּוּר כְּמִי שֶׁהָיוּ חוֹנִין לְשָׁעָה. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי בֵּי רַבִּי בוֹן: מִכָּיוָן שֶׁהִבְטִיחָן הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שֶׁהוּא מַכְנִיסָן לָאָרֶץ כְּמִי שֶׁהוּא לְעוֹלָם. עֲלֵיהּ אָמַר רַבִּי אָבִין: מֹשֶׁה עָשָׂה לָהֶן שְׁלֹשָׁה צְרִיפִין וּשְׁלֹשָׁה בַּרְגָּנִין. מְרַבְּעָהּ רִבּוּעַ עוֹלָם כְּדֵי שֶׁיְּהֵא מַעֲרָבָהּ לְמַעֲרָבוֹ שֶׁל עוֹלָם וְדָרוֹמָהּ לְדָרוֹמוֹ שֶׁל עוֹלָם. אָמַר רַבִּי יוֹסָה: אִם אֵין יוֹדֵעַ לְכַוֵּן אֶת הָרוּחוֹת צֵא וּלְמַד מִן הַתְּקוּפָה, מִמְּקוֹם שֶׁהַחַמָּה זוֹרַחַת בְּאֶחָד בְּתְקוּפַת תַּמּוּז, עַד מָקוֹם שֶׁהִיא זוֹרַחַת בְּאֶחָד בְּתְקוּפַת טֵבֵת, אֵלּוּ פְּנֵי מִזְרָח, מִמְּקוֹם שֶׁהַחַמָּה שׁוֹקַעַת בְּאֶחָד בְּתְקוּפַת טֵבֵת עַד מָקוֹם שֶׁהִיא שׁוֹקַעַת בְּאֶחָד בְּתְקוּפַת תַּמּוּז, אֵלּוּ פְּנֵי הַמַּעֲרָב, וְהַשְׁאָר צָפוֹן וְדָרוֹם, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (קֹהֶלֶת א, ו): "הוֹלֵךְ אֶל דָּרוֹם וְסוֹבֵב אֶל צָפוֹן". "הוֹלֵךְ אֶל דָּרוֹם" – בַּיּוֹם. "וְסוֹבֵב אֶל צָפוֹן" – בַּלַּיְלָה. "סוֹבֵב סֹבֵב הוֹלֵךְ הָרוּחַ וְעַל סְבִיבֹתָיו שָׁב הָרוּחַ" – אֵלּוּ פְּנֵי הַמִּזְרָח וְהַמַּעֲרָב.

[דף ל"ג ע"א]

נִיחָא בְּשִׁילֹה וּבְבֵית הָעוֹלָמִים, דְּאָמַר רַבִּי אַחָא בְּשֵׁם שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק: כַּמָּה יָגְעוּ נְבִיאִים הָרִאשׁוֹנִים לַעֲשׂוֹת שַׁעַר הַמִּזְרָחִי שֶׁתְּהֵא הַחַמָּה מְצַמְצֶמֶת בּוֹ, בְּאֶחָד בְּתִקּוּפַת טֵבֵת וּבְאֶחָד בְּתִקּוּפַת תַּמּוּז.

שְׁבָעָה שֵׁמוֹת נִקְרְאוּ לוֹ: שַׁעַר סוּר, שַׁעַר הַיְסוֹד, שַׁעַר הַרֵיסִית, שַׁעַר אִיתוֹן, שַׁעַר הַתָּוֶךְ, שַׁעַר חָדָשׁ, שַׁעַר הָעֶלְיוֹן.

שַׁעַר סוּר – שָׁשָׁם הָיוּ טְמֵאִים פּוֹרְשִׁין, הֲדָא הוּא דִכְתִיב: "סוּרוּ טָמֵא קָרְאוּ לָמוֹ". שַׁעַר הַיְסוֹד – שָׁשָׁם הָיוּ מְיַיפְּדִין אֶת הַהֲלָכָה. שַׁעַר הָרֵיסִית – שֶׁהוּא מְכַוֵּן כְּנֶגֶד זְרִיחַת הַחַמָּה, הֵיךְ מַה דְּאַתְּ אָמַר: "הָאֹמֵר לַחֹרֶם וְלֹא יִזְרָח". שַׁעַר הָאִיתוֹן – שֶׁהוּא מְשַׁמֵּשׁ כְּנִיסָה וִיצִיאָה. שַׁעַר הַתָּוֶךְ – שֶׁהוּא מְיֻפָּד בֵּין שְׁנֵי שְׁעָרִים. שַׁעַר חָדָשׁ – שָׁשָׁם חִדְּשׁוּ סוֹפְרִים אֶת הַהֲלָכָה. שַׁעַר הָעֶלְיוֹן – שֶׁהוּא לְמַעְלָה מֵעֲזָרַת יִשְׂרָאֵל, הַחוֹל וְעֲזָרַת הַנָּשִׁים. וּמַעֲלָה יִתֵּרָה הָיְתָה בְּבֵית הָעוֹלָמִים.

וּבַמִּדְבָּר מִי הָיָה מְכַוֵּן לָהֶן אֶת הָרוּחוֹת? אָמַר רַבִּי אַחָא: אָרוֹן הָיָה מְכַוֵּן לָהֶם אֶת הָרוּחוֹת, הֲדָא הוּא דִכְתִיב: "וְנָסְעוּ הַקְּהָתִים נֹשְׂאֵי הַמִּקְדָּשׁ" – זֶה הָאָרוֹן. וְהֵקִימוּ בְּנֵי מְרָרִי אֶת הַמִּשְׁכָּן עַד בֹּאָם, בְּנֵי קְהָת שֶׁעֲלֵיהֶן הָיָה הָאָרוֹן נָתוּן.

כֵּיצַד הָיוּ יִשְׂרָאֵל מְהַלְּכִין בַּמִּדְבָּר? רַבִּי חָמָא בַּר חֲנִינָה וְרַבִּי הוֹשַׁעְיָה: חַד אָמַר: כְּתִיבָה. וְחָרָנָה אָמַר: כְּקוֹרָה. מַאן דְּאַמַר כְּתִיבָה – "כַּאֲשֶׁר יַחֲנוּ כֵּן יִסָּעוּ", מַאן דְּאַמַר כְּקוֹרָה –"מְאַסֵּף לְכָל הַמַּחֲנֹת לְצִבְאוֹתָם".

מַאן דְּאַמַר כְּקוֹרָה, וּמַה מְקַיֵּם כְּתִיבָה "כַּאֲשֶׁר יַחֲנוּ כֵּן יִסָּעוּ" –

[דף ל"ג ע"ב]

מַה בַּחֲנָיָתָן עַל פִּי הַדִּבּוּר אַף בְּנִסְיָעָתָן עַל פִּי הַדִּבּוּר.

וּמָאן דְּאַמַר כְּתִיבָה מַה מְקַיֵּם כְּקוֹרָה "מְאַסֵּף לְכָל הַמַּחֲנוֹת לְצִבְאוֹתָם",

לְפִי שֶׁהָיָה שִׁבְטוֹ שֶׁל דָּן מְרֻבֶּה בְּאוֹכְלוּסִין הָיָה נוֹסֵעַ בָּאַחֲרוֹנָה. וְכָל מִי שֶׁהָיָה מְאַבֵּד דָּבָר – הָיָה מַחְזִירוֹ לוֹ, הֲדָא הוּא דִכְתִיב: "מְאַסֵּף לְכָל הַמַּחֲנֹת לְצִבְאוֹתָם".

תָּנֵי בְּשֵׁם רַבִּי יוּדָה: אַף זִיזֵיהֶן וּכְתָלֶיהָ הָיוּ נִמְדָּדִין עִמָּהּ.

בָּעֵי רַב הוֹשַׁעְיָה: אֲוִיר חָצֵר, מַהוּ שֶׁיְּמוֹד עִמָּהּ?

נִישְׁמַעִינָהּ מִן הָדָא: בַּיִת שֶׁנִּפְרַץ מֵרוּחַ אֶחָד – נִמְדָּד עִמָּהּ, מִשְּׁתֵּי רוּחוֹת – אֵין נִמְדָּד עִמָּהּ. רַבִּי אָבִין בְּשֵׁם רַב יְהוּדָה: כְּשֶׁנִּטְּלָה קוֹרָתוֹ, אֲבָל אִם לֹא נִטְּלָה קוֹרָתוֹ – נִמְדָּד עִמָּהֶם. אִם כְּשֶׁנִּטְּלָה קוֹרָתוֹ לֹא כַּאֲוִיר חָצֵר הוּא? תַּמָּן חֲקַק לְבֵית דִּירָה בְּרַם הָכָא לֹא חֲקַק לְדִירָה.

וּכְשֶׁהוּא מוֹדֵד לֹא יְהֵא מוֹדֵד מִן הָאֶמְצָעִי, מִפְּנֵי שֶׁהוּא מַפְסִיד אֶלָּא מִן הַקְּרָנוֹת.

הֲלָכָה ב׳ מַתְנִי׳ – נוֹתְנִין קַרְפֵּף לָעִיר, דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים, לֹא אָמְרוּ קַרְפֵּף, אֶלָּא בֵּין שְׁתֵּי עֲיָרוֹת, אִם יֵשׁ לָזוֹ שִׁבְעִים אַמָּה וְשִׁירַיִם, וְלָזוֹ שִׁבְעִים אַמָּה וְשִׁירַיִם, עוֹשֶׂה קַרְפֵּף לִשְׁתֵּיהֶן לִחְיוֹתָן כְּאֶחָת; וְכֵן שְׁלֹשָׁה כְּפָרִים הַמְשֻׁלָּשִׁין, אִם יֵשׁ בֵּין שְׁנַיִם הַחִיצוֹנִים

[דף ל״ד ע״א]

מֵאָה וְאַרְבָּעִים וְאֶחָד וּשְׁלִישׁ, עָשָׂה אֶמְצָעִי אֶת שְׁלִשְׁתָּן לִחְיוֹתָן כְּאֶחָד.

גְּמָרָא – רַב חוֹנָה בְּשֵׁם רַבִּי מֵאִיר וְרַבָּנָן מִקְרָא אֶחָד דּוֹרְשִׁין. רַבִּי מֵאִיר דָּרַשׁ: ״מִקְּיר הָעִיר״ מַה תַּלְמוּד לוֹמַר ״וְחוּצָה״? מִיכַּן שֶׁנּוֹתְנִין קַרְפֵּף לָעִיר. רַבָּנִין דּוֹרְשִׁין: ״וְחוּצָה״, מַה תַּלְמוּד לוֹמַר ״מִקְּיר הָעִיר״? אֶלָּא מִיכַּן שֶׁנּוֹתְנִין קַרְפֵּף לָעִיר.

הֲדָא אָמְרָה, שֶׁנּוֹתְנִין קַרְפֵּף לָעִיר. רַבִּי יַעֲקֹב בַּר אַחָא רַבִּי אֲבוּנָה רַבִּי נַחוּם בְּשֵׁם שְׁמוּאֵל בַּר אַבָּא סְלֶקֶת מַתְנִיתָא:

וְכֵן שְׁלֹשָׁה כְּפָרִים הַמְשֻׁלָּשִׁין כו׳. שְׁמוּאֵל אָמַר: בַּעֲשׂוּיִים שׁוּרָה. בַּר קַפָּרָא אָמַר: בַּעֲשׂוּיִים צוּבָּה.

הֵיידָנִי אֶמְצַע? נֵיתָא מַאן דְּמַר בַּעֲשׂוּיִים שׁוּרָה, הַהִנּוּ אֶמְצָעִי, מַאן דְּאָמַר בַּעֲשׂוּיִים צוּבָּה הֵיידָנִי אֶמְצָעִי. אָמַר רַבִּי שְׁמוּאֵל אָחוּי דְּרַבִּי בֶּרֶכְיָה: אֵין תִּמְשֵׁךְ מִן הָהֵן הַהַנּוּ אֶמְצָעִי. אֵין תִּמְשַׁח מִן הָהֵן הַהַנּוּ אֶמְצָעִי.

רַבִּי יַעֲקֹב בַּר אַחָא רַבִּי יוֹסֵא בְּשֵׁם רַבִּי חֲנַנְיָה: וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יְהֵא הָאֶמְצָעִי מַפְלִיג יוֹתֵר מֵאַלְפַּיִם אַמָּה.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵה: קַשְׁיְתָהּ קוֹמֵי רַבִּי יַעֲקֹב בַּר אַחָא, תְּנִינָן, אִם יֵשׁ בֵּין שְׁנֵי הַחִיצוֹנִים מֵאָה וְאַרְבָּעִים וְאַחַת וּשְׁלִישׁ – עָשָׂה הָאֶמְצָעִי שְׁלִשְׁתָּן לְהַתִּיר שְׁנֵי הַחִיצוֹנִים. הֲוֵי שְׁנַיִם, הָאֶמְצָעִי מַהוּ שֶׁיְּדוּן לְכָאן וּלְכָאן?

[דף ל״ד ע״ב] מַה צְרִיכָה לָהּ, כְּשֶׁהָיוּ שְׁנַיִם מְהַלְּכִין, אֲבָל אִם הָיָה אֶחָד מְהַלֵּךְ, נִדּוֹן לְכָאן וּלְכָאן.

הֲלָכָה ג' מַתְנִי' – אֵין מוֹדְדִין אֶלָּא בְּחֶבֶל שֶׁל חֲמִישִׁים אַמָּה, לֹא פָּחוֹת וְלֹא יוֹתֵר. וְלֹא יִמְדּוֹד אֶלָּא כְּנֶגֶד לִבּוֹ.

הָיָה מוֹדֵד וְהִגִּיעַ לְגַיְא אוֹ לְגָדֵר, מַבְלִיעוֹ וְחוֹזֵר לְמִדָּתוֹ,

וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יֵצֵא חוּץ לַתְּחוּם.

אִם אֵינוֹ יָכוֹל לְהַבְלִיעוֹ, בָּזוֹ אָמַר רַבִּי דוֹסְתַּאי בַּר רַבִּי יַנַּאי מִשּׁוּם רַבִּי מֵאִיר, שָׁמַעְתִּי שֶׁמְּקַדְּרִין בָּהָרִים.

גְּמָרָא – כַּמָּה הוּא מִדַּת הַתְּחוּם? אַרְבָּעִים חֲבָלִים. לֹא פָּחוֹת שֶׁהוּא נִמְתָּח וְנִשְׁבָּר, וְלֹא יֶתֶר שֶׁהוּא נִקְמָז וּמַפְסִיד.

אִית תַּנָּיֵי תָּנֵי: מוֹדֵד בְּחֶבֶל שֶׁל פִּשְׁתָּן. וְאִית תַּנָּיֵי תָּנֵי: בְּחֶבֶל שֶׁל שָׁלֹשׁ לַח. וְאִית תַּנָּיֵי תָּנֵי: בְּחֶבֶל שֶׁל אַרְבַּע אַמּוֹת.

אָמַר רַבִּי יוֹשׁוּעַ: אֵין לְךָ מִדָּה שֶׁל אֶמֶת אֶלָּא שָׁלֹשׁ. אֲבָל מַה אֶעֱשֶׂה? וּכְתִיב בַּנְּבִיאִים חֲבָלִים – "וּפְתִיל פִּשְׁתִּים בְּיָדוֹ וּקְנֵה הַמִּדָּה".

הָיָה מְמָנוּ לַנַּחַל שִׁבְעִים וְחָמֵשׁ אַמָּה, תְּרֵין אָמוֹרִין: חַד אָמַר: מוֹדֵד בְּחֶבֶל שֶׁל חֲמִשִּׁים אַמָּה וְחוֹזֵר לַאֲחוֹרָיו עֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ אַמָּה. וְחוֹרָנָה אָמַר: מוֹדֵד בַּחֶבֶל שֶׁל חֲמִשִּׁים אַמָּה, וְהַשְׁאָר מוֹדֵד בְּחֶבֶל שֶׁל אַרְבַּע אַמּוֹת.

הָיָה הַנַּחַל צַר מִלְּמַעְלָן וְרָחָב מִלְּמַטָּה עַד חֲמִשִּׁים אַמָּה, אַתְּ רוֹאֶה אוֹתוֹ

[דף ל"ה ע"א]

כִּלּוּ מָלֵא עָפָר וּצְרוֹרוֹת, וְאִם לָאו, אַתְּ רוֹאֶה אוֹתוֹ כִּי מִתְרַפֵּם וְעוֹלֶה מִתְרַפֵּם וְיוֹרֵד.

הָיָה הַנַּחַל מְעֻקָּם, רַבִּי חִסְדַּיי אָמַר: מְצַפִּין, וּמְשַׁעֵר בָּהּ בְּעֵינָיו בְּמִישׁוֹר, וְחוֹזֵר וְעוֹשֶׂה בֵּן בָּהָר.

רַבִּי אַחָא, רַבִּי חִינְנָא, רַבִּי יִרְמְיָה בְּשֵׁם רַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק: וְהוּא שֶׁתְּהֵא מִדָּה יוֹצְאָה בָּהָר אַרְבָּעָה טְפָחִים בְּדֵי מָקוֹם.

רַבִּי יוֹסֵה רַבִּי אֲבוּנָה בְּשֵׁם רַב יְהוּדָה רַבִּי יוּדָן מָטֵי בָּהּ בְּשֵׁם רַב: הָעֲלִיּוֹן כְּנֶגֶד רֹאשׁוֹ, וְהַתַּחְתּוֹן כְּנֶגֶד רַגְלָיו. כָּל עַמָּהּ מוֹדֵיי שֶׁמְּקוֹדִימִין הָעֲלִיּוֹן כְּנֶגֶד רֹאשׁוֹ, וְהַתַּחְתּוֹן כְּנֶגֶד מָתְנָיו, כָּל עַמָּא מוֹדֵיי שֶׁמְּקוֹדְרִין. מַה פְּלִיגִין? כְּנֶגֶד לִבּוֹ, רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: מְקוֹדְרִין. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: אֵין מְקוֹדְרִין.

רַבִּי בָּא בְּשֵׁם רַב יְהוּדָה רַבִּי זְעִירָא בְּשֵׁם מַר עוּקְבָן: אֵין מְקוֹדְרִין אֶלָּא בְּחֶבֶל שֶׁל חֲמִשִּׁים אַמָּה.

רַבִּי זְעִירָא בְּשֵׁם רַב חִסְדָּאי: אֵין מְקוֹדְרִין אֶלָּא בָּהָרִים, וְלֹא בְּמָקוֹם עֶגְלָה עֲרוּפָּה.

נִיחָא כְּמַאן דְּאָמַר: אֶלָּהּ מִגְרַשׁ וְאַלְפַּיִם תְּחוּם שַׁבָּת, בְּרַם כְּמַאן דְּמַר אֶלָּהּ אַמָּה מִגְרָשׁ וְאַלְפַּיִם שָׁדוֹת וּכְרָמִים, כְּלוּם לָמְדוּ לִתְחוּם שַׁבָּת וְלֹא מִתְּחוּם עָרֵי הַלְוִיִּם? לְעִקַּר – אֵין מְקוֹדְרִין. לִטְפֵלָה – מְקוֹדְרִין.

וּמִנַּיִן שֶׁלֹּא הָיוּ קוֹבְרִין בִּתְחוּם עָרֵי הַלְוִיִּם? רַבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רַבִּי יוֹסֵי בֶּן חֲנִינָה: "וּמִגְרְשֵׁיהֶם יִהְיוּ לִבְהֶמְתָּם... וּלְכֹל חַיָּתָם" – לְחַיִּים נִתָּנוּ לֹא נִתָּנוּ לִקְבָרוֹת.

הֲלָכָה ד' מַתְנִי' – אֵין מוֹדְדִין אֶלָּא מִן הַמְּמֻחֶה. רִבָּה לְמָקוֹם אֶחָד וּמֵעֵט לְמָקוֹם אַחֵר, שׁוֹמְעִין לְמֻרְבֶּה.

אֲפִלּוּ עֶבֶד, אֲפִלּוּ שִׁפְחָה, נֶאֱמָנִין לוֹמַר, עַד כָּאן תְּחוּם שַׁבָּת, שֶׁלֹּא אָמְרוּ חֲכָמִים בְּדָבָר לְהַחְמִיר אֶלָּא לְהָקֵל.

[דף ל"ה ע"ב]

גְּמָרָא – הַהֶדְיוֹט שֶׁרִבָּה – אֵין שׁוֹמְעִין לוֹ. אָמַר רַבִּי הוֹשַׁעְיָה: הִגִּיעוּךְ סוֹף תְּחוּמֵי שַׁבָּת שֶׁאֵינָן מְחֻוָּרִין מִדְּבַר תּוֹרָה. רַבִּי מָנָא בָּעֵי: נִיחָא אַלְפַּיִם אַמָּה אֵינוֹ מְחֻוָּור, אַרְבַּעַת אֲלָפִים אַמָּה מְחֻוָּור הוּא? רַבִּי שִׁמְעוֹן בַּר בָּרְסַנָּא בְּשֵׁם רַבִּי אַחָא: אֵין לְךָ מְחֻוָּור מִכֻּלָּם אֶלָּא תְּחוּם שְׁנַיִם עָשָׂר מִיל כְּמַהֲנֵה יִשְׂרָאֵל.

הֲלָכָה ה' מַתְנִי' – עִיר שֶׁל יָחִיד וְנַעֲשֵׂת שֶׁל רַבִּים, מְעָרְבִין אֶת בָּלָּהּ.

וְשֶׁל רַבִּים וְנַעֲשֵׂת שֶׁל יָחִיד, אֵין מְעָרְבִין אֶת בָּלָּהּ, אֶלָּא אִם כֵּן עָשָׂה חוּצָה לָהּ כְּעִיר הֲדָשָׁה שֶׁבִּיהוּדָה, שֶׁיֵּשׁ בָּהּ חֲמִשִּׁים דִּיוּרִים, דִּבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר, שְׁלֹשׁ חֲצֵרוֹת שֶׁל שְׁנֵי בָתִּים.

גְּמָרָא – תָּנֵי בְּשֵׁם רַבִּי יוּדָה: אֵין מְעָרְבִין אוֹתָהּ חֲצָיָן. מְחַלְּפָה שִׁיטָּתֵיהּ דְּרַבִּי יוּדָה, דְּתָנֵי רַבִּי חִיָּה: כֵּיצַד מַתִּירִין רְשׁוּת הָרַבִּים? רַבִּי יוּדָה אוֹמֵר: לֶחִי מִיכָּן וְלֶחִי מִיכָּן, קוֹרָה מִיכָּן, וְקוֹרָה מִיכָּן. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: לֶחִי וְקוֹרָה מִיכָּן, וְעוֹשֶׂה צוּרַת פֶּתַח מִיכָּן. וְהָכָא אָמַר הָכֵן?!

לֹא עַל הָדָא אִיתְאֲמַרַת, אֶלָּא עַל הָדָא: אֲפִילוּ עִיר גְּדוֹלָה כְּאַנְטוֹכְיָא, וְאֵין בָּהּ אֶלָּא דֶּלֶת אַחַת בִּלְבַד – מְעָרְבִין עָלֶיהָ. תֵּנֵי בְּשֵׁם רַבִּי יוּדָה: אֵין מְעָרְבִין אוֹתָהּ חֲצִינָן.

אָמַר רַבִּי יוֹסָה: הָדָא אָמְרָה בְּנֵי הַמָּבוֹי שָׁנְתְנוּ קוֹרָתָן עַל פֶּתַח הַמָּבוֹי – אֵלּוּ מַתָּרִין וְאֵלּוּ אֲסוּרִין. נָתְנוּ אֵלּוּ וְאֵלּוּ – אֵלּוּ וְאֵלּוּ אֲסוּרִין. כֵּיצַד הוּא עוֹשֶׂה? נוֹתֵן אֶת הַקּוֹרָה עַל פֶּתַח הַמָּבוֹי וּמַתִּיר אֶת הַמָּבוֹי.

חֲמִשָּׁה מְבוֹאוֹת לַמָּבוֹי, נָתְנוּ קוֹרָתָן בְּאֶמְצַע הַמָּבוֹי – אֵלּוּ מַתָּרִין וְאֵלּוּ אֲסוּרִין. נָתְנוּ אֵלּוּ וְאֵלּוּ – אֵלּוּ וְאֵלּוּ אֲסוּרִין. כֵּיצַד הוּא עוֹשֶׂה? נוֹתֵן אֶת הַקּוֹרָה עַל פֶּתַח הַמָּבוֹי, וּמַתִּיר אֶת הַמָּבוֹי.

[דף ל"ו ע"א]

חַד רַבִּי פִּנְחָס סַלֵּק לְהָכָא, חֲזָא בְּפֶתַח דִּשְׁקַתָּא דִּגְוֹזָרֵי, אָמַר לְהֶן: חֲלַקְתֶּם עֵירוּבְכֶם. אָמַר לֵיהּ רַבִּי יוּדָה בַּר שָׁלוֹם: לְחַזּוּק בָּתִּים נַעֲשֵׂית:

אֶלָּא אִם כֵּן עָשָׂה חוּצָה לָהּ כְּעֵיר חֲדָשָׁה שֶׁבִּיהוּדָה. כְּגוֹן צְנָן, וַחֲדָשָׁה, וּמִגְדָּל גָּד, שֶׁיֵּשׁ בָּהּ חֲמִשָּׁה דִּיּוּרִין,

אֲפִילוּ אֲנָשִׁים נָשִׁים וְטַף. אַבָּי אָמַר: וּבִלְבַד יִשְׂרָאֵל. רַבִּי בָּא בַּר מָמָל, שִׁמְעוֹן בַּר חִיָּה בְּשֵׁם רַב: בִּפְתוּחִין לְתוֹכָהּ. אָמַר רַבִּי מָנָא: מִבְּיָון שֶׁהֵן פְּתוּחִין לְתוֹכָהּ – נַעֲשָׂה כֻּלָּן רְשׁוּת אַחַת.

הֲלָכָה ז' מַתְנִי' – מִי שֶׁהָיָה בַּמִּזְרָח וְאָמַר לִבְנוֹ, עֲרֹב לִי בַּמַּעֲרָב, בַּמַּעֲרָב וְאָמַר לִבְנוֹ, עֲרֹב לִי בַּמִּזְרָח, אִם יֵשׁ מְמָנוּ וּלְבֵיתוֹ אַלְפַּיִם אַמָּה, וּלְעֵרוּבוֹ יוֹתֵר מִכָּאן, מֻתָּר לְבֵיתוֹ וְאָסוּר לְעֵרוּבוֹ. לְעֵרוּבוֹ. אַלְפַּיִם אַמָּה וּלְבֵיתוֹ יוֹתֵר מִכָּאן, מוּתָּר לְעֵירוּבוֹ וְאָסוּר לְבֵיתוֹ.

הַנּוֹתֵן אֶת עֵרוּבוֹ בְּעִבּוּרָהּ שֶׁל עִיר, לֹא עָשָׂה כְלוּם.

נָתְנוּ חוּץ לַתְּחוּם, מַה שֶׁנִּשְׁכַּר הוּא מַפְסִיד:

גְּמָרָא – מִן קַשְׁיָא מַקְשֵׁי לָהּ בַּר קַפָּרָא: לְמִזְרָח בְּנוֹ וְלַמַּעֲרָב בְּנוֹ. נִיחָא אִם יֵשׁ מְמָנוּ וּלְבֵיתוֹ אַלְפַּיִם אַמָּה, וּלְעֵרוּבוֹ יוֹתֵר מִיכָּן – מֻתָּר לְבֵיתוֹ וְאָסוּר לְעֵרוּבוֹ. לְעֵרוּבוֹ אַלְפַּיִם אַמָּה וּלְבֵיתוֹ יוֹתֵר מִיכָּן – מֻתָּר לְעֵרוּבוֹ וּלְבֵיתוֹ אָסוּר.

הֲלָכָה ז' מַתְנִי' – אַנְשֵׁי עִיר גְּדוֹלָה מְחַלְּקִין אֶת כָּל עִיר קְטַנָּה, וְאֵין אַנְשֵׁי עִיר קְטַנָּה מְחַלְּקִין אֶת כָּל עִיר גְּדוֹלָה. כֵּיצַד, מִי

[דף ל״ז ע״ב]

שֶׁהָיָה בְּעִיר גְּדוֹלָה וְנָתַן אֶת עֵרוּבוֹ בְּעִיר קְטַנָּה וְנָתַן אֶת עֵרוּבוֹ בְּעִיר גְּדוֹלָה, מְהַלֵּךְ אֶת כַּלָּהּ וְחוּצָה לָהּ אַלְפַּיִם אַמָּה. וְרַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר, אֵין לוֹ אֶלָּא מִמְּקוֹם עֵרוּבוֹ אַלְפַּיִם אַמָּה.

גְּמָרָא – כִּינִי מַתְנִיתָא, אַנְשֵׁי עִיר גְּדוֹלָה מְהַלְּכִין אֶת כָּל הָעִיר קְטַנָּה, אַנְשֵׁי הָעִיר קְטַנָּה אֵינָן מְהַלְּכִין אֶת כָּל עִיר גְּדוֹלָה? בֵּיצַד? לֵית כָּאן בֵּיצַד.

עִיר, מַהוּ שֶׁתַּעֲלֶה מִמִּדַּת אַלְפַּיִם? אָמַר רַבִּי חִזְקִיָּה, רַבִּי סִימוֹן בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: אֵין עִיר עוֹלָה מִמִּדַּת אַלְפַּיִם. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר: עִיר עוֹלָה מִמִּדַּת אַלְפַּיִם.

בָּרְאשׁוֹנָה הָיוּ בְּנֵי טִיבֶּרְיָא מְהַלְּכִין אֶת כָּל חֲמָתָה וּבְנֵי חֲמָתָה אֵינָן מַגִּיעִין אֶלָּא עַד הַכִּפָּה, וְעַכְשָׁו בְּנֵי חֲמָתָה וּבְנֵי טִיבֶּרְיָא עִיר אַחַת הִיא. אָמַר רַבִּי יִרְמְיָה: מַעֲשֶׂה בְּרוֹעֶה אֶחָד זָקֵן שָׁבָא וְאָמַר לִפְנֵי רַבִּי: זָכוּר אֲנִי שֶׁהָיוּ בְּנֵי מִגְדָּל עוֹלִין לַחֲמָתָה, וּמְהַלְּכִין אֶת כָּל חֲמָתָה, וּמַגִּיעִין לָחָצֵר הַחִיצוֹנָה הַפְּמוּכָה לַגֶּשֶׁר, וְהִתִּיר רַבִּי שֶׁיְּהוּ בְּנֵי מִגְדָּל עוֹלִין לַחֲמָתָה וּמְהַלְּכִין אֶת כָּל חֲמָתָה, וּמַגִּיעִין לָחָצֵר הַחִיצוֹנָה עַד הַגֶּשֶׁר. וְעוֹד הִתִּיר רַבִּי, שֶׁיְּהוּ בְּנֵי גֶדֶר יוֹרְדִין לַחֲמָתָה וְעוֹלִין לַגֶּדֶר, וּבְנֵי חֲמָתָה אֵין עוֹלִין לַגֶּדֶר. אָמַר רַבִּי מָנָא: מִפְּנֵי הָרְשׁוּיוֹת. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי בֵּי רַבִּי בּוֹן: לֹא מִן הַטַּעַם הַזֶּה, אֶלָּא בְּגִין דְּתָנֵינָן: אַנְשֵׁי עִיר גְּדוֹלָה מְהַלְּכִין אֶת כָּל עִיר קְטַנָּה וְאֵין אַנְשֵׁי עִיר קְטַנָּה מְהַלְּכִין אֶת כָּל עִיר גְּדוֹלָה.

רַבִּי יִצְחָק בַּר נַחְמָן בְּשֵׁם רַבִּי חֲנִינָה: מַה פְּלִיגֵי, בְּשֶׁנָּתְנוּ עֵרוּבָן בְּפַלְטֵיָא, אֲבָל אִם נָתְנוּ עֵרוּבָן בַּבָּתִּים, אַף רַבִּי עֲקִיבָה מוֹדֶה.

רַבִּי בָּא בְּרֵיהּ דְּרַבִּי פַּפַּי בָּעֵי: הָיְתָה עִיר שֶׁעֵרְבָה וְנָתְנוּ עֵרוּבָן בְּפַלְטֵיָא,

[דף ל״ז ע״א]

לֹא כְּמִי שֶׁנָּתְנוּ עֵרוּבָן בַּבָּתִּים?

עִיר שֶׁחָרְבָה, רַבִּי לְעָזָר אוֹמֵר: מְהַלֵּךְ אֶת כַּלָּהּ וְחוּצָה לָהּ אַלְפַּיִם אַמָּה. שְׁמוּאֵל אָמַר: אֵין לוֹ מְקוֹם עֵרוּבוֹ אֶלָּא אַלְפַּיִם אַמָּה.

רַבִּי בָּא בַּר בַּהֲנָא, רַב חִיָּה בַּר אַשִׁי בְּשֵׁם רַב: הַנּוֹתֵן עֵרוּבוֹ בַּדִּיר אוֹ בַּסַּהַר – מְהַלֵּךְ אֶת כַּלָּהּ וְחוּצָה לָהּ אַלְפַּיִם אַמָּה. וְדִיר וְסַהַר לֹא כְּמִי שֶׁחָרְבוּ בָּתִּים וְדִיּוּרִין?

עִיר חֲדָשָׁה מוֹדֵד מִן הַבָּתִּים, וְיִשָּׁנָה מוֹדֵד מִן הַחוֹמָה. אֵי זוֹ הִיא חֲדָשָׁה וְאֵי זוֹ הִיא יְשָׁנָה? רַבִּי זְעֵירָא בְּשֵׁם רַב חִסְדָּא: בָּנָה בָתִּים וְאַחַר כָּךְ בָּנָה חוֹמָה – זוֹ הִיא חֲדָשָׁה, בָּנָה חוֹמָה וְאַחַר כָּךְ בָּנָה בָתִּים – זוֹ הִיא יְשָׁנָה. רַבִּי זְעֵירָא אָמַר: בֵּין זוֹ וּבֵין זוֹ חֲדָשָׁה. וְאֵי זוֹ הִיא יְשָׁנָה? כָּל שֶׁהָיוּ בָהּ דִּיּוּרִין וְחָרְבוּ. רַבִּי זְעֵירָא כְּדַעְתֵּיהּ, דְּאִיתְפַּלְגוּן: בָּנָה תִּשְׁעָה לְשֵׁם קַרְפַּף וְאֶחָד לְשֵׁם דַּיָּר. אָמַר רַבִּי לְעָזָר: וַאֲפִילוּ בָּנָה אֶת הָעֲשִׂירִי לְשֵׁם דַּיָּר הֲרֵי הוּא כְּדַיָּר.

הֲלָכָה ח׳ מַתְנִי׳ – אָמַר לָהֶן רַבִּי עֲקִיבָה, אִי אַתֶּם מוֹדִים לִי בְּנוֹתֵן עֵרוּבוֹ בַּמְּעָרָה, שֶׁאֵין לוֹ מְמְקוֹם עֵרוּבוֹ אֶלָּא אַלְפַּיִם אַמָּה. אָמְרוּ לוֹ, אֵימָתַי, בִּזְמַן שֶׁאֵין בָּהּ דִּיּוּרִין, אֲבָל יֵשׁ בָּהּ דִּיּוּרִין מְהַלֵּךְ אֶת כֻּלָּהּ וְחוּצָה לָהּ אַלְפַּיִם אַמָּה. נִמְצָא קַל תּוֹכָהּ מֵעַל גַּבָּהּ. וְלַמּוֹדֵד שֶׁאָמְרוּ נוֹתְנִין לוֹ אַלְפַּיִם, שֶׁאֲפִלּוּ סוֹף מִדָּתוֹ כְּלֶה בַּמְּעָרָה.

גְּמָרָא – יַעֲקֹב בַּר אַחָא בְּשֵׁם רַבִּי אֱלִיעֶזֶר: קַל הוּא הַקּוֹנֶה שְׁבִיתָה בְּקַרְפַּף מִן הַנּוֹתֵן עֵרוּבוֹ בְּקַרְפַּף, הַקּוֹנֶה שְׁבִיתָה בְּקַרְפַּף – מְהַלֵּךְ אֶת כֻּלּוֹ וְחוּצָה לוֹ אַלְפַּיִם אַמָּה. הַנּוֹתֵן עֵרוּבוֹ בְּקַרְפַּף – אֵין לוֹ מְקוֹם עֵרוּבוֹ אֶלָּא אַלְפַּיִם אַמָּה.

רַבִּי זְעֵירָא בָּעֵי: אָמַר, תִּקְנָה לִי שְׁבִיתָה בְּקַרְפַּף? אָמַר רַבִּי חֲנַנְיָה בְּרֵיהּ דְּרַבִּי חִילֵּל: מַחֲלֹקֶת רַבִּי מֵאִיר וְרַבִּי יוּדָא, רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר:

[דף ל״ז ע״ב]

עִקַּר עֵרוּב בְּכִבָּר, בְּנוֹתֵן עֵרוּבוֹ בְּקַרְפַּף אֵין לוֹ מְקוֹם עֵרוּבוֹ אֶלָּא אַלְפַּיִם אַמָּה. רַבִּי יוּדָה אוֹמֵר: עִקַּר עֵרוּב בְּרַגְלָיו, בְּאוֹמֵר תִּקְנָה לִי שְׁבִיתָה בְּקַרְפַּף – מְהַלֵּךְ אֶת כֻּלּוֹ וְחוּצָה לָהּ אַלְפַּיִם אַמָּה.

גַּג הַמְּגֻדָּל נִדּוֹן כְּעִיר, גַּג הַמְּעָרָה נִדּוֹן כְּשָׂדוֹת.

מַה, דִּיּוּרִין מַמָּשׁ אוֹ אֲפִלּוּ רְאוּיָה לְדִיּוּרִין? מִן מַה דְּמַר רַבִּי יִצְחָק בַּר נַחְמָן בְּשֵׁם רַבִּי חֲנִינָה: אַתְּ רוֹאֶה אוֹתוֹ כְּלוּ מְלֵאָה מַיִם וְטִיט, הֲדָא אָמְרָה אֲפִלּוּ רְאוּיָה לְדִיּוּרִין.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק בֵּי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר: הֲדָא אָמְרָה, עִיר שֶׁיֵּשׁ לָהּ שְׁנֵי פְּתָחִים, אִם יֵשׁ בֵּין זֶה לָזֶה אַרְבַּעַת אֲלָפַיִם אַמָּה חָסֵר אַחַת – מְהַלֵּךְ אֶת כֻּלָּהּ וְחוּצָה לָהּ אַלְפַּיִם אַמָּה. אַרְבַּעַת אֲלָפַיִם אַמָּה – אֵין לוֹ מִמְּקוֹם עֵרוּבוֹ אֶלָּא אַלְפַּיִם אַמָּה.

אָמַר רַבִּי בָּא: אַסְבְּרִי רַבִּי זְעֵירָא: אֵין יִתֵּן סַנְדְּלוֹ הֲכָא – הוּא אָתֵי בְּרָא וְנָפֵי לוֹן, אֵין יִתֵּן סַנְדְּלוֹ הֲכָא – הוּא אָתֵי בְּרָא וְנָפֵי לוֹן. מַה בֵּין אָתֵי בְּרָא וּמַה בֵּין אָתֵי בְּרָא? מֵרוּחַ אַחַת – אָסוּר, מִשְּׁתֵּי רוּחוֹת – מֻתָּר.

רַבִּי אַחָא בְּשֵׁם רַבִּי חִינְנָא: אִם הָיְתָה גַּגָּהּ שֶׁל מְעָרָה אַרְבַּעַת אַלְפַּיִם אַמָּה – מְהַלֵּךְ אֶת כֻּלָּהּ וְחוּצָה לָהּ אַלְפַּיִם אַמָּה, עַל גַּבֵּי חוֹמָה, דַּאֲפִילוּ כַּמָּה מֻתָּר. אִם הָיָה גַּגָּהּ שֶׁל מְעָרָה שֵׁשֶׁת אַלְפַּיִם אַמָּה – מְהַלֵּךְ אֶת כֻּלָּהּ וְחוּצָה לָהּ עַל יְדֵי גִּיבָּרִיּוֹת.

אַחֲרֵי הַגַּגִּין מַהֵן? רַבִּי יוֹסָה בְּשֵׁם רַבִּי יַעֲקֹב בַּר אַחָא רַבִּי אִינְיָא בַּר פָּזִי בְּשֵׁם רַבִּי יְהוּדָה, רַבִּי אַחָא מָטֵי בָּהּ בְּשֵׁם שְׁמוּאֵל: אַחוֹרֵי הַגַּגִּים מְטַלְטְלִין בָּהֶן עַד בֵּית סָאתַיִם.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי בֵּי רַבִּי בוֹן: מִלְּתֵיהּ דְּרַב פְּלִיגָא עָלוֹי, דְּתָנֵינַן תַּמָּן: כָּל גַּגּוֹת הָעִיר רְשׁוּת אַחַת. שְׁמוּאֵל אָמַר: עַד בֵּית סָאתַיִם. רַב אָמַר: מְטַלְטְלִין בָּהֶן אֲפִלּוּ כוֹר וַאֲפִלּוּ כוֹרִים.

הִיא אַחוֹרֵי הַגַּגִּים הִיא אַחוֹרֵי הַפְּפִינָה.

הדרן עלך כיצד מעברין

פרק ששי

[דף ל״ח ע״א]

הֲלָכָה א׳ מַתְנִי׳ – הַדָּר עִם הַנָּכְרִי בֶּחָצֵר, אוֹ עִם מִי שֶׁאֵינוֹ מוֹדֶה בָּעֵרוּב, הֲרֵי זֶה אוֹסֵר עָלָיו. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר, לְעוֹלָם אֵינוֹ אוֹסֵר עַד שֶׁיִּהוּ שְׁנֵי יִשְׂרְאֵלִים אוֹסְרִין זֶה עַל זֶה:

גְּמָרָא – חָצֵר שֶׁל עַכּו״ם כְּדִיר וְסַהַר שֶׁל בְּהֵמָה. מְתִיבִין רַבָּנִין לְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב: אִילּוּ יִשְׂרָאֵל וּבְהֵמָה שֶׁהָיוּ דָּרִים בְּחָצֵר, שֶׁמָּא אֵין הַבְּהֵמָה אוֹסֶרֶת, בְּשֵׁם שֶׁהַבְּהֵמָה אוֹסֶרֶת כָּךְ הָעַכּו״ם אוֹסֵר.

מֵתִיב רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב לְרַבָּנִין: אִילּוּ יִשְׂרָאֵל וּבְהֵמָה שֶׁהָיוּ דָּרִין בְּחָצֵר, מַה הַבְּהֵמָה אוֹסֶרֶת? בְּשֵׁם שֶׁאֵין הַבְּהֵמָה אוֹסֶרֶת כָּךְ הָעַכּו״ם אֵינוֹ אוֹסֵר.

רַבִּי יַעֲקֹב בַּר אַחָא רַבִּי יֶסָא בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: הֲלָכָה כְּרַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי. רַבִּי הוֹשַׁעְיָה בָּעֵי: מַה צְרִיכָה, כַּהֲדָא דְתָנֵי, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר: בְּרַם כְּרַבָּנִין חֲלוּקִין עַל רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי.

תּוֹסֶפְתָּא

מַסֶּכֶת בָּבָא מְצִיעָא פֶּרֶק רִאשׁוֹן

א,א שְׁנַיִם אוֹחֲזִין בְּטַלִּית, זֶה נוֹטֵל עַד מָקוֹם שֶׁתְּפוּסָה, וְזֶה נוֹטֵל עַד מָקוֹם שֶׁתְּפוּסָה. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בִּזְמַן שֶׁהָיוּ שְׁנֵיהֶם תּוֹפְסִין בָּהּ, אֲבָל אִם הָיְתָה בְּיָדוֹ שֶׁל אֶחָד מֵהֶן - הַמּוֹצִיא מֵחֲבֵרוֹ עָלָיו הָרְאָיָה. זֶה אוֹמֵר: ׳כֻּלָּהּ שֶׁלִּי׳, וְזֶה אוֹמֵר: ׳שְׁלִישׁ שֶׁלִּי׳. הָאוֹמֵר כֻּלָּהּ שֶׁלִּי - יִשְׁבַּע שֶׁאֵין לוֹ בָּהּ פָּחוֹת מֵחֲמִשָּׁה חֲלָקִים. וְהָאוֹמֵר שְׁלִישׁ שֶׁלִּי - יִשָּׁבַע שֶׁאֵין לוֹ בָּהּ פָּחוֹת מִשְּׁתּוֹת. כְּלָלוֹ שֶׁל דָּבָר, אֵין נִשְׁבָּע אֶלָּא עַל חֲצִי טוֹעֲנוֹ בִּלְבַד.

א,ב שְׁנַיִם שֶׁהָיוּ מוֹשְׁכִין אֶת הַגָּמָל וּמַנְהִיגִין אֶת הַחֲמוֹר, אוֹ שֶׁהָיָה אֶחָד מוֹשֵׁךְ וְאֶחָד מַנְהִיג כַּמִּדָּה הַזֹּאת; רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: הַמּוֹשֵׁךְ אֶת הַגָּמָל וְהַמַּנְהִיג אֶת הַחֲמוֹר - הֲרֵי זֶה זָכָה.

א,ג הָאוֹמֵר יִזָּכֶה לִי בֵּיתִי בְּמִצִיאָה שֶׁתִּפֹּל לְתוֹכוֹ הַיּוֹם לֹא אָמַר כְּלוּם יָצָא לוֹ שֵׁם מְצִיאָה דְּבָרָיו קַיָּמִין.

א,ד מָצָא שְׁטָרֵי חוֹב שֶׁאֵין בָּהֶם אַחֲרָיוּת נְכָסִים, בִּזְמַן שֶׁלְּוָה מוֹדֶה - יַחֲזִיר לַמַּלְוֶה. אִם לֹא - לֹא יַחֲזִיר לֹא לָזֶה וְלֹא לָזֶה; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר, שֶׁהָיָה רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: שְׁטַר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ אַחֲרָיוּת נְכָסִים - גּוֹבֶה מִנְּכָסִים מְשֻׁעְבָּדִין, וְשֶׁאֵין בּוֹ אַחֲרָיוּת נְכָסִים - גּוֹבֶה מִנְּכָסִים בְּנֵי חוֹרִין. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: זֶה וְזֶה לֹא יַחֲזִיר, מִפְּנֵי שֶׁזֶּה וְזֶה גּוֹבֶה מִנְּכָסִים מְשֻׁעְבָּדִין.

א,ה מָצָא גֵּט אִשָּׁה, בִּזְמַן שֶׁהָאִישׁ מוֹדֶה - יַחֲזִיר לְאִשָּׁה. אִם לָאו - לֹא יַחֲזִיר לֹא לָזֶה וְלֹא זֶה. גֵּט שְׁחָרוּר, בִּזְמַן שֶׁהָרַב מוֹדֶה - יַחֲזִיר לָעֶבֶד. וְאִם לָאו - לֹא יַחֲזִיר, לֹא לָזֶה וְלֹא לָזֶה. אוּנְקְלוּסְיָא בִּזְמַן שֶׁהַלְוֶה מוֹדֶה - יַחֲזִיר לַמַּלְוֶה. וְאִם לָאו - לֹא יַחֲזִיר, לֹא לָזֶה וְלֹא לָזֶה. דִּיתַקָּאוֹת, וּפִתְיָקָאוֹת, וּמַתָּנוֹת בִּזְמַן שֶׁהַנּוֹתֵן מוֹדֶה - יַחֲזִיר לַמְקַבֵּל. וְאִם לָאו - לֹא יַחֲזִיר, לֹא לָזֶה וְלֹא לָזֶה. שְׁטָרֵי מֶקַח וּמִמְכָּר, שְׁטָרֵי אֲרִיסוּת וְקַבְּלָנוּת

הַשָּׁלֵם

בְּהֵמָה - הֲרֵי זֶה לֹא יַחֲזִיר, לֹא לָזֶה וְלֹא לָזֶה.

א,ו גּוּזֵי דִּין וּפְרוֹזְבּוּלִין - הֲרֵי זֶה יַחֲזִיר, לְפִי שֶׁכְּתוּבִין עַל שְׁמוֹ, בֵּין שֶׁמְּצָאָן בַּשּׁוּק, וּבֵין שֶׁמְּצָאָן בֵּין שְׁטָרוֹתָיו שֶׁל אָבִיו. כְּלָלוֹ שֶׁל דָּבָר: אִם יֵשׁ עִמָּהֶן סִמְפּוֹנוֹת - יַעֲשֶׂה מַה שֶּׁבִּסְמְפּוֹנוֹת. הוֹדָאַת בַּעַל דִּין כְּמֵאָה עֵדִים אֵימָתַי בִּזְמַן שֶׁטָּעָנוּ וְהוֹדָה, אֲבָל אִם הוֹדָה מִפִּי עַצְמוֹ - יָכוֹל לַחֲזוֹר בּוֹ, שֶׁהַפֶּה שֶׁאָסַר הוּא הַפֶּה שֶׁהִתִּיר. הוֹדָאַת בַּעַל דִּין כְּמֵאָה עֵדִים. וְהַשְּׁלִישׁ נֶאֱמָן מִשְּׁנֵיהֶן. זֶה אוֹמֵר כָּךְ, וְזֶה אוֹמֵר כָּךְ, וְהַשְּׁלִישׁ אוֹמֵר כָּךְ - הַשְּׁלִישׁ נֶאֱמָן. אֵימָתַי? בִּזְמַן שֶׁהַשְּׁלִישׁוּת יוֹצֵא מִתַּחַת יָדוֹ, אֵין הַשְּׁלִישׁוּת יוֹצֵא מִתַּחַת יָדוֹ - הֲרֵי הוּא כְּאֶחָד מִכָּל אָדָם.

נֶאֱמָן בַּעַל הַמֶּקַח לוֹמַר: ׳לָזֶה מָכַרְתִּי אֶת מִקְחִי׳; אֵימָתַי? בִּזְמַן שֶׁהַמֶּקַח יוֹצֵא מִתַּחַת יָדוֹ. אֵין הַמֶּקַח יוֹצֵא מִתַּחַת יָדוֹ - הֲרֵי הוּא כְּאֶחָד מִכָּל הָאָדָם. נֶאֱמָן הַדַּיָּן לוֹמַר: ׳לָזֶה זָכִיתִי וְלָזֶה חִיַּבְתִּי׳; אֵימָתַי? בִּזְמַן שֶׁהַדַּיָּן לְפָנָיו, אֲבָל אֵין הַדַּיָּן לְפָנָיו - הֲרֵי הוּא כְּאֶחָד מִכָּל הָאָדָם.

א,ז וְסִמְפּוֹן שֶׁיֵּשׁ עָלָיו עֵדִים מִתְקַיֵּם בְּחוֹתָמָיו, וְשֶׁאֵין עָלָיו עֵדִים וְיוֹצֵא מִתַּחַת יְדֵי שְׁלִישׁ, אַחַר חִתּוּם שְׁטָרוֹת - כָּשֵׁר. אֵיזֶהוּ אַחַר חִתּוּם שְׁטָרוֹת? אֵיךְ אֲנִי פְּלוֹנִי בֶּן פְּלוֹנִי מְקַבֵּל אֲנִי עָלַי כָּל מַה שֶּׁכָּתוּב בִּשְׁטָר זֶה, וְהָעֵדִים לְמַטָּה - כָּשֵׁר.

א,ח אֵיזוֹ הִיא אִגּוּד שֶׁל שְׁטָר? שְׁלֹשָׁה קְשׁוּרִין זֶה בָּזֶה. אֵיזֶהוּ תַּכְרִיךְ שֶׁל שְׁטָר? כָּל שֶׁחוּט אוֹ מְשִׁיחָה אוֹ דָּבָר אַחֵר כָּרוּךְ עָלָיו מִבַּחוּץ. אֵיזוֹ חֲפִיסָה? - זוֹ חֻמַּת קְטָנָה. שְׁנַיִם שֶׁהָיוּ תְּפוּסִים בִּשְׁטָר, זֶה אוֹמֵר: ׳שֶׁלִּי הוּא וְאָבַד מִמֶּנִּי׳, וְזֶה אוֹמֵר: ׳בְּיָדִי הוּא וּפְרַעְתִּיו לְךָ׳ - יִתְקַיֵּם שְׁטַר בְּחוֹתָמָיו; דִּבְרֵי רַבִּי. וְרַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: יַחֲלֹקוּ.

א,ט שְׁנַיִם שֶׁנִּתְעַצְּמוּ זֶה בָּזֶה, וְאָמַר אֶחָד מֵהֶן לַחֲבֵרוֹ: אִם לֹא בָּאתִי מִכָּן וְעַד יוֹם

תּוֹסֶפְתָּא

פְּלוֹנִי, יְהֵא לְךָ בְּיָדִי כָּךְ וְכָךְ. הִגִּיעַ זְמַן וְלֹא בָא - יִתְקַיֵּם הַתְּנַאי; דִּבְרֵי רַבִּי יוֹסֵי. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: הֵיאַךְ זוֹכֶה בְּדָבָר שֶׁלֹּא בָא לְתוֹךְ יָדוֹ? אֶלָּא יְנַתְּחֻנוּ. מִשְׁכֵּן לוֹ בַּיִת, מִשְׁכֵּן לוֹ שָׂדֶה, וְאָמַר לוֹ: אִם לֹא נָתַתִּי לְךָ מִכַּן וְעַד יוֹם פְּלוֹנִי - אֵין לִי בְּיָדְךָ כְּלוּם. הִגִּיעַ זְמַן וְלֹא נָתַן - הִגִּיעוּ. מַשְׁכוֹן, בֵּין רַע בֵּין יָפֶה. לָוָה הֵימֶנּוּ אֶלֶף דִּינָר בִּשְׁטָר וּפָרַע לוֹ מֵהֶן שְׁמֹנָה מֵאוֹת זוּז - הֲרֵי זֶה מְקֻרָּע לוֹ שְׁטָרוֹ הָרִאשׁוֹן, וְכוֹתֵב לוֹ שְׁטַר שֶׁל מָאתַיִם זוּז; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: הַשְׁטָר בִּמְקוֹמוֹ וְהַלָּה כּוֹתֵב לוֹ: מִפְּנֵי שֶׁמָּרַע כֹּחוֹ בְּשֶׁנֵי דְּבָרִים, שֶׁאֵינוֹ כּוֹפֶה אֶת לִבּוֹ לְפָרְעָן לוֹ, וְשֶׁאֵין יָכוֹל לְגֹבּוֹת מִנְּכָסִים מְשֻׁעְבָּדִין.

שְׁנַיִם שֶׁלָּווּ בִּשְׁטָר אֶחָד, וּפָרַע אֶחָד מֵהֶן אֶת שֶׁלּוֹ, הַשְׁטָר בְּמְקוֹמוֹ וְהַלָּה כּוֹתֵב לוֹ הִתְקַבַּלְתִּי אֶת שֶׁלְּךָ.

מַסֶּכֶת בָּבָא מְצִיעָא פֶּרֶק שֵׁנִי

ב,א מוֹדֶה רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר בִּכְלִי אַנְפּוּרְיָא שֶׁמְּשַׁתְּמְשִׁין בָּהֶן וְחַיָּב. וְאֵלּוּ הֵן כְּלֵי אַנְפּוּרְיָא בְּדֵי מְחָטִין וְצִנּוֹרִיּוֹן, וּמַחֲרוֹזוֹת שֶׁל קְרִדָּמוֹת. וְכֵן הָיָה רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר: כָּל אֵלּוּ שֶׁאָמְרוּ - הֲרֵי אֵלּוּ שֶׁלּוֹ. אֵימָתַי? בִּזְמַן שֶׁמְּצָאָן אֶחָד אֶחָד, אֲבָל אִם מְצָאָן שְׁנַיִם שְׁנַיִם - חַיָּב לְהַכְרִיז. וְכֵן הָיָה רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר: הַמּוֹצִיל מִפִּי הָאֲרִי, וּמִפִּי הַזְּאֵב, וּמִפִּי הַדּוֹב, וּמִשְּׁלוּלִיתוֹ שֶׁל יָם, וּמִשְּׁלוּלִיתוֹ שֶׁל נָהָר. הַמּוֹצֵא בְּאַסְרְטָיָא וּבְפַלְטָיָא גְּדוֹלָה - הֲרֵי אֵלּוּ שֶׁלּוֹ, מִפְּנֵי שֶׁהַבְּעָלִים מִתְיָאְשִׁין מֵהֶן.

ב,ב מָצָא חֲתִיכוֹת שֶׁל בָּשָׂר, וּמַחֲרוֹזוֹת שֶׁל דָּגִים, וְחֲבִיּוֹת שֶׁל יַיִן, וְשֶׁל שֶׁמֶן, וְשֶׁל תְּבוּאָה, וְשֶׁל גְּרוֹגְרוֹת, וְשֶׁל זֵיתִים - אֵין חַיָּב לְהַכְרִיז. כָּתוּב בְּחֶרֶשׁ וְנָתוּן עַל פִּי חָבִית, בְּנֵיר וְנָתוּן עַל פִּי עִגּוּל - חַיָּב לְהַכְרִיז. מָצָא כְּרִיכוֹת בִּרְשׁוּת הַיָּחִיד - חַיָּב לְהַכְרִיז. בִּרְשׁוּת הָרַבִּים - אֵין חַיָּב לְהַכְרִיז.

הַשָּׁלֵם

שֶׁלּוֹ. מֵת - יִנָּתֵן לְיוֹרְשָׁיו. וְאִם אָמַר בְּשָׁעַת מִיתָה יִנָּתְנוּ לִפְלוֹנִי שֶׁהֵן שֶׁלּוֹ - יַעֲשׂוּ מִפְרָשׁ כְּפִרוּשׁוֹ.

הַמַּלְוֶה אֶת חֲבֵרוֹ עַל הַמַּשְׁכּוֹן, וְאָמַר לוֹ: אִם לֹא נָתַתִּי לְךָ מִכַּן עַד יוֹם פְּלוֹנִי - אֵין לִי בְּיָדְךָ כְּלוּם. הִגִּיעַ זְמַן וְלֹא נָתַן - הִגִּיעוּ. מַשְׁכוֹן, בֵּין רַע בֵּין יָפֶה. לָוָה הֵימֶנּוּ אֶלֶף דִּינָר בִּשְׁטָר וּפָרַע לוֹ מֵהֶן שְׁמֹנָה מֵאוֹת זוּז - הֲרֵי זֶה מְקֻרָּע לוֹ שְׁטָרוֹ הָרִאשׁוֹן, וְכוֹתֵב לוֹ שְׁטַר שֶׁל מָאתַיִם זוּז; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: הַשְׁטָר בִּמְקוֹמוֹ וְהַלָּה כּוֹתֵב לוֹ: מִפְּנֵי שֶׁמָּרַע כֹּחוֹ בְּשֶׁנֵי דְּבָרִים, שֶׁאֵינוֹ כּוֹפֶה אֶת לִבּוֹ לְפָרְעָן לוֹ, וְשֶׁאֵין יָכוֹל לְגֹבּוֹת מִנְּכָסִים מְשֻׁעְבָּדִין.

שְׁנַיִם שֶׁלָּווּ בִּשְׁטָר אֶחָד, וּפָרַע אֶחָד מֵהֶן אֶת שֶׁלּוֹ, הַשְׁטָר בְּמְקוֹמוֹ וְהַלָּה כּוֹתֵב לוֹ הִתְקַבַּלְתִּי אֶת שֶׁלְּךָ.

מַסֶּכֶת בָּבָא מְצִיעָא פֶּרֶק שֵׁנִי

ב,א מוֹדֶה רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר בִּכְלִי אַנְפּוּרְיָא שֶׁמְּשַׁתְּמְשִׁין בָּהֶן וְחַיָּב. וְאֵלּוּ הֵן כְּלֵי אַנְפּוּרְיָא בְּדֵי מְחָטִין וְצִנּוֹרִיּוֹן, וּמַחֲרוֹזוֹת שֶׁל קְרִדָּמוֹת. וְכֵן הָיָה רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר: כָּל אֵלּוּ שֶׁאָמְרוּ - הֲרֵי אֵלּוּ שֶׁלּוֹ. אֵימָתַי? בִּזְמַן שֶׁמְּצָאָן אֶחָד אֶחָד, אֲבָל אִם מְצָאָן שְׁנַיִם שְׁנַיִם - חַיָּב לְהַכְרִיז. וְכֵן הָיָה רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר: הַמּוֹצִיל מִפִּי הָאֲרִי, וּמִפִּי הַזְּאֵב, וּמִפִּי הַדּוֹב, וּמִשְּׁלוּלִיתוֹ שֶׁל יָם, וּמִשְּׁלוּלִיתוֹ שֶׁל נָהָר. הַמּוֹצֵא בְּאַסְרְטָיָא וּבְפַלְטָיָא גְּדוֹלָה - הֲרֵי אֵלּוּ שֶׁלּוֹ, מִפְּנֵי שֶׁהַבְּעָלִים מִתְיָאְשִׁין מֵהֶן.

ב,ב מָצָא חֲתִיכוֹת שֶׁל בָּשָׂר, וּמַחֲרוֹזוֹת שֶׁל דָּגִים, וְחֲבִיּוֹת שֶׁל יַיִן, וְשֶׁל שֶׁמֶן, וְשֶׁל תְּבוּאָה, וְשֶׁל גְּרוֹגְרוֹת, וְשֶׁל זֵיתִים - אֵין חַיָּב לְהַכְרִיז. כָּתוּב בְּחֶרֶשׁ וְנָתוּן עַל פִּי חָבִית, בְּנֵיר וְנָתוּן עַל פִּי עִגּוּל - חַיָּב לְהַכְרִיז. מָצָא כְּרִיכוֹת בִּרְשׁוּת הַיָּחִיד - חַיָּב לְהַכְרִיז. בִּרְשׁוּת הָרַבִּים - אֵין חַיָּב לְהַכְרִיז.

א,י הַמַּפְקִיד שְׁטָרוֹת אֵצֶל חֲבֵרוֹ, אַף עַל פִּי שֶׁאֵינָן כְּתוּבִין בִּשְׁמוֹ - הֲרֵי זֶה יַחֲזִיר אֶת

תּוֹסֶפְתָּא

הָאֲלוּמוֹת, בֵּין בִּרְשׁוּת הַיָּחִיד בֵּין בִּרְשׁוּת הָרַבִּים - חַיָּב לְהַכְרִיז. מָצָא פֵּרוֹת צְבוּרִין - חַיָּב לְהַכְרִיז. מְפֻזָּרִין - אֵין חַיָּב לְהַכְרִיז. מִקְצָתָן צְבוּרִין וּמִקְצָתָן מְפֻזָּרִין - חַיָּב לְהַכְרִיז. מָצָא מָעוֹת עֲשׂוּיוֹת מִגְדָּלוֹת - חַיָּב לְהַכְרִיז. מְפֻזָּרוֹת - אֵין חַיָּב לְהַכְרִיז. מִקְצָתָן מִגְדָּלִין וּמִקְצָתָן אֵין מִגְדָּלִין - חַיָּב לְהַכְרִיז. וְכַמָּה הוּא מִגְדָּל? שְׁלֹשׁ מַטְבְּעוֹת זֶה עַל גַּבֵּי זֶה.

מָצָא כֵּלִי וּלְפָנָיו פֵּרוֹת, כִּיס וּלְפָנָיו מָעוֹת - חַיָּב לְהַכְרִיז. מִקְצָתָן בִּכְלִי וּמִקְצָתָן בָּאָרֶץ, מִקְצָתָן בַּכִּיס וּמִקְצָתָן בָּאָרֶץ - חַיָּב לְהַכְרִיז. מָצָא דָּבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ סִימָן, בְּצַד דָּבָר שֶׁאֵין בּוֹ סִימָן - חַיָּב לְהַכְרִיז. אִם בָּא בַּעַל סִימָן וְנָטַל אֶת שֶׁלּוֹ - זָכָה זֶה בִּדְבָר שֶׁאֵין בּוֹ סִימָן.

ב,ג הַמּוֹצֵא סֶלַע, וְאָמַר לוֹ חֲבֵרוֹ: סֶלַע זוֹ חֲדָשָׁה הִיא. נִירוֹנִית הִיא, שֶׁל מֶלֶךְ פְּלוֹנִי הִיא - לֹא אָמַר כְּלוּם, שֶׁאֵין סִימָן לַמַּטְבֵּעַ. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא אֲפִלּוּ שָׁמוֹ כָּתוּב עָלֶיהָ - לֹא אָמַר כְּלוּם, אֶלָּא הֲרֵי הִיא שֶׁל מוֹצְאָהּ. מָצָא בְּאַשְׁפָּה - חַיָּב לְהַכְרִיז, שֶׁדֶּרֶךְ הָאַשְׁפָּה לְהִטַּלְטֵל.

ב,ד מָצָא בְּגַל אוֹ בְּכוֹתֶל יָשָׁן - הֲרֵי אֵלּוּ שֶׁלּוֹ, שֶׁיָּכוֹל לוֹמַר שֶׁל אֱמוֹרִיִּין הֵן. מָצָא בְּחוֹר אוֹ בְּכוֹתֶל חָדָשׁ, מֵחֶצְיוֹ וְלַחוּץ - שֶׁלּוֹ. מֵחֶצְיוֹ וְלִפְנִים - שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת. אִם הָיָה מְפֻלָּשׁ כֻּלּוֹ לַחוּץ - אַף מַה שֶּׁחֶצְיוֹ וְלִפְנִים שֶׁלּוֹ. אִם הָיָה מְפֻלָּשׁ כֻּלּוֹ לִפְנִים - אַף מַה שֶּׁחֶצְיוֹ וְלִפְנִים שֶׁלּוֹ. אִם הָיָה מְפֻלָּשׁ כֻּלּוֹ לִפְנִים - אַף מַה שֶּׁחֶצְיוֹ וְלַחוּץ שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת. מָצָא בֵּין פַּצִּים, מִן הָאָגוּף וְלִפְנִים - שֶׁלּוֹ. מִן הָאָגוּף וְלִפְנִים - שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת.

ב,ה מָצָא בְּבַיִת, אִם שָׁרוּ בּוֹ אוֹרְחִין לְפָנָיו - הֲרֵי אֵלּוּ שֶׁלּוֹ. וְאִם לָאו - הֲרֵי אֵלּוּ שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת. מָצָא בְּהּ בַּחֲנוּת, עַד מָקוֹם שֶׁדֶּרֶךְ בְּנֵי אָדָם רְגִילִין לִכָּנֵס - הֲרֵי אֵלּוּ שֶׁלּוֹ. יֶתֶר עַל כֵּן - הֲרֵי אֵלּוּ שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת. הַלּוֹקֵחַ בְּהֵמָה מֵחֲבֵרוֹ וּמָצָא עָלֶיהָ דָּבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ שָׁוֶה פְּרוּטָה - חַיָּב לְהַכְרִיז. הַמּוֹצֵא שָׁוֶה פְּרוּטָה - חַיָּב לְהַכְרִיז. פָּחוֹת מִשָּׁוֶה פְּרוּטָה - אֵין חַיָּב לְהַכְרִיז. שֶׁנֶּאֱמַר: "שִׁלְמָה"; מַה שִּׁלְמָה מְיֻחֶדֶת דָּבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ שָׁוֶה פְּרוּטָה חַיָּב לְהַכְרִיז, כָּךְ כָּל דָּבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ שָׁוֶה פְּרוּטָה חַיָּב לְהַכְרִיז. פָּחוֹת מִשָּׁוֶה פְּרוּטָה - אֵין חַיָּב לְהַכְרִיז.

הַשָּׁלֵם

ב,ו בְּרֵאשׁוֹנָה, כָּל הַבָּא וְנוֹתֵן סִימָנֶיהָ - הָיָה נוֹטְלָהּ. מִשֶּׁרַבּוּ הָרַמָּאִין - הִתְקִינוּ שֶׁיְּהֵא זֶה נוֹתֵן סִימָנֶיהָ וּמֵבִיא רְאָיָה שֶׁאֵינוֹ רַמַּאי. בְּרֵאשׁוֹנָה הָיוּ מַכְרִיזִין עָלֶיהָ שָׁלֹשׁ רְגָלִים, וְאַחַר הָרֶגֶל הָאַחֲרוֹן שִׁבְעָה יָמִים. וּמִשֶּׁחָרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הִתְקִינוּ שֶׁיְּהוּ מַכְרִיזִין עָלֶיהָ שְׁלוֹשִׁים יוֹם. וּמִן הַסַּכָּנָה וְאֵילָךְ הִתְקִינוּ, שֶׁיְּהֵא מוֹדִיעַ לִשְׁכֵנָיו וְלִקְרוֹבָיו וּלְמֻכָּרָיו וּלְאַנְשֵׁי עִירוֹ, וְדַיּוֹ.

ב,ז הַמּוֹצֵא מְצִיאָה, אִם יֵשׁ בָּהּ כְּדֵי לְהַחֲזִיר לַבְּעָלִים בְּשָׁוֶה פְּרוּטָה וְלִגְבּוֹת שְׂכָרָהּ מִמֶּנָּה - מְטַפֵּל מִמֶּנָּה. וְאִם לָאו - מַנִּיחָהּ בִּמְקוֹמוֹ. אֵיזוֹ הִיא אֲבֵדָה? מָצָא קֻרְדֹּם בְּאִסְרַטְיָא וְטַלִּית בְּאִסְרַטְיָא וּפָרָה רוֹעָה בֵּין הַזְּרָעִים - הֲרֵי זוֹ אֲבֵדָה. טַלִּית מְנֻחַת בְּצַד הַגָּדֵר. וְחָבִית מְנֻחַת בֵּין הַגְּדֵר וַחֲמוֹר רוֹעֶה בֵּין עֲשָׂבִים - אֵין זֶה אֲבֵדָה. מְצָאָן שְׁלשָׁה יָמִים זֶה אַחַר זֶה - הֲרֵי זוֹ אֲבֵדָה.

ב,ח כָּל דָּבָר שֶׁעוֹשֶׂה וְאוֹכֵל, כְּגוֹן פָּרָה וַחֲמוֹר - יַעֲשֶׂה וְיֹאכַל. לֹא יַעֲשֶׂה בְּהּ יוֹתֵר מִמַּה שֶּׁהֵן אוֹכְלִין. כָּל דָּבָר שֶׁאֵין עוֹשֶׂה וְאוֹכֵל, כְּגוֹן אַוָּזִין וְתַרְנְגוֹלִין - מְטַפֵּל בָּהֶן שְׁלשָׁה יָמִים. בַּעֲגָלִין וּבַסְּחִין שְׁלוֹשִׁים יוֹם. יֶתֶר עַל כֵּן - מוֹכְרָן בְּבֵית דִּין. מָצָא סְפָרִים - קוֹרֵא בָּהֶן אֶחָד לְשִׁלְשִׁים יוֹם. לֹא יִקְרָא בָּהֶן אֶת הַפָּרָשָׁה וְיִשְׁנֶה, וְלֹא יִקְרָא בָּהֶן אֶת הַפָּרָשָׁה וְיִתְרַגֵּם, וְלֹא יִקְרְאוּ שְׁלשָׁה בְּכֶרֶךְ אֶחָד. וְלֹא יִפְתַּח בְּסֵפֶר יוֹתֵר מִשְּׁלשָׁה דַּפִּין. סוּמְכוֹס אוֹמֵר: בַּחֲדָשִׁים אֶחָד לִשְׁלשָׁה יָמִים. בַּיָּשָׁנִים אֶחָד לִשְׁנַיִם עָשָׂר חֹדֶשׁ. כְּלֵי כֶסֶף מִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן בְּצוֹנָן, אֲבָל לֹא בְּחַמִּין, מִפְּנֵי שֶׁמִּשְׁחִירִין. כְּלֵי נְחֹשֶׁת מִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן בְּחַמִּין, אֲבָל לֹא בְּאוּר מִפְּנֵי שֶׁהוּא מִשְׁחַקֵּן. מַגְרְפוֹת וְקַרְדֻּמּוֹת -

תּוֹסֶפְתָּא

מִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן בְּדָבָר הֶרֵהּ אֲבָל לֹא בְּדָבָר הַקָּשֶׁה. מַגֵּרָפָה, גּוֹרֵף בָּהּ אֶת הַטִּיט. מְדִיחָה וּמַנִּיחָהּ בִּמְקוֹמָהּ. קַרְדֻּמּוֹת מַבְקִיעַ בּוֹ אֶת הָעֵצִים, וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יִבְקַע בּוֹ לֹא צְנוֹן וְלֹא זֵית. וּכְשֵׁם שֶׁאָתָּה אוֹמֵר בַּאֲבָדָה - כָּךְ אַתָּה אוֹמֵר בִּפְקָדוֹן.

ב,ט הַמַּפְקִיד כְּסוּת אֵצֶל חֲבֵרוֹ - מְנַעֲרָהּ אַחַת לִשְׁלֹשִׁים יוֹם, שׁוֹטְחָהּ לְצָרְכָּהּ אֲבָל לֹא לְכִבּוּדוֹ. אִם הָיְתָה מְרֻבָּה - נוֹטֵל שְׁכָרוֹ מִמֶּנָּה. הַמּוֹצֵא בֶּהֱמַת חֲבֵרוֹ - חַיָּב לְטַפֵּל בָּהּ. עַד מָתַי חַיָּב לְטַפֵּל בָּהּ? עַד שֶׁיַּכְנִיסָהּ לִרְשׁוּתוֹ. הִכְנִיסָהּ לְמָקוֹם שֶׁיִּרְעֶנָּה - לֹא יְטַפֵּל בָּהּ. נִגְנְבָה אוֹ אָבְדָה - חַיָּב בְּאַחֲרָיוּתָהּ. לְעוֹלָם חַיָּב בְּאַחֲרָיוּתָהּ עַד שֶׁיַּכְנִיסֶנָּה לִרְשׁוּתוֹ. הִכְנִיסָהּ לִגְנָתוֹ אוֹ לְחוּרְבָתוֹ, וְאָבְדָה אוֹ נִגְנְבָה - פָּטוּר.

ב,י מָצָא חֲמוֹר טָעוּן חָמֵץ, אוֹ דְּבָרִים הָאֲסוּרִים - אֵין מְחַיְּבִין אוֹתוֹ לִגַּע בָּהֶן. זֶה הַכְּלָל, כָּל הָעוֹשֶׂה בְּתוֹךְ שֶׁלּוֹ - הֲרֵי זֶה נִזְקָק לוֹ. וְכָל שֶׁאֵינוֹ עוֹשֶׂה בְּתוֹךְ שֶׁלּוֹ - אֵין נִזְקָק לוֹ. אִם הָיָה חֲמוֹרוֹ נוֹפֵל - פּוֹרֵק עִמּוֹ אֲפִלּוּ מֵאָה פְּעָמִים, רַשַּׁאי לְהָקֵל אֶת הַפַּרְסָה וְלִגְבּוֹת שְׂכָרוֹ הֵימֶנּוּ, אֵין מְחַיְּבִין אוֹתוֹ לִהְיוֹת עוֹמֵד וּמְחַזִּיר, מִפֶּרֶק וּמַטְעִין, שֶׁנֶּאֱמַר (שמות כג): "כִּי תִפְגַּע וְכִי תִרְאֶה"; יָכוֹל שְׁנַיִם וּשְׁלֹשָׁה מִיל, תַּלְמוּד לוֹמַר: "כִּי תִפְגַּע", יָכוֹל אֲפִלּוּ בְּתוֹךְ אַרְבַּע אַמּוֹת, תַּלְמוּד לוֹמַר "כִּי תִרְאֶה", שִׁעֲרוּ חֲכָמִים אֶחָד מִשִּׁבְעָה וּמֶחֱצָה בְּמִיל, וְזֶה הוּא רֵיס.

ב,יא אוֹהֵב לִטְעוֹן וְשׂוֹנֵא לִפְרֹק - מִצְוָה לִפְרֹק עִם הַשּׂוֹנֵא, שֶׁלֹּא לִשְׁכּוֹר אֶת לִבּוֹ. שׂוֹנֵא שֶׁאָמְרוּ - שׂוֹנֵא שֶׁבְּיִשְׂרָאֵל, לֹא שׂוֹנֵא שֶׁבְּעוֹבְדֵי כּוֹכָבִים. רָאָה חֲמוֹרוֹ שֶׁל עוֹבֵד כּוֹכָבִים - חַיָּב לְטַפֵּל בּוֹ כְּדֶרֶךְ שֶׁמְּטַפֵּל בְּשֶׁל יִשְׂרָאֵל. אִם הָיָה טָעוּן יַיִן נֶסֶךְ - אֵין רַשַּׁאי לִגַּע בּוֹ. רָאָה מַיִם שֶׁהֵן שׁוֹטְפִין וְהוֹלְכִין חַיָּב לְגָדְרָן. זֶה הַכְּלָל, כָּל דָּבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ מִשּׁוּם חֶסְרוֹן כִּיס - יֵשׁ בּוֹ מִשּׁוּם הָשֵׁב אֲבֵדָה.

הַשָּׁלֵם

ב,יב מִצְוָה מִן הַתּוֹרָה לִפְרֹק, אֲבָל לֹא לִטְעוֹן. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: אַף לִטְעוֹן, שֶׁנֶּאֱמַר: "עִמּוֹ" - עִמּוֹ עַל גַּבֵּי הַחֲמוֹר; דִּבְרֵי רַבִּי שִׁמְעוֹן. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: "עִמּוֹ" אַתָּה בְּשָׂכָר. וּכְשֵׁם שֶׁמִּצְוָה עַל בֶּהֱמַת עַצְמוֹ כָּךְ מִצְוָה עַל בֶּהֱמַת חֲבֵרוֹ. חֲבֵרוֹ שֶׁטָּעָה - תּוֹפְסוֹ בְּיָדוֹ, וּמְפַסְּגוֹ בְּשָׂדוֹת וּכְרָמִים, עַד שֶׁמַּגִּיעַ לָעִיר אוֹ לַדֶּרֶךְ. וּכְשֵׁם שֶׁמִּצְוָה עַל יְדֵי חֲבֵרוֹ כָּךְ מִצְוָה עַל יְדֵי עַצְמוֹ. הוּא עַצְמוֹ שֶׁטָּעָה מְפַסֵּג בְּשָׂדוֹת וּכְרָמִים עַד שֶׁמַּגִּיעַ לַדֶּרֶךְ אוֹ לָעִיר, שֶׁעַל מְנָת כֵּן הִנְחִיל יְהוֹשֻׁעַ לְיִשְׂרָאֵל אֶת הָאָרֶץ.

ב,יג אֲבֵדַת רַבּוֹ וַאֲבֵדַת אָבִיו - אֲבֵדַת רַבּוֹ קוֹדֶמֶת לַאֲבֵדַת אָבִיו. וְאִם הָיָה אָבִיו שָׁקוּל כְּרַבּוֹ - אֲבֵדַת אָבִיו קוֹדֶמֶת לַאֲבֵדַת רַבּוֹ. וְאֵיזֶהוּ רַבּוֹ? שֶׁלִּמְּדוֹ תּוֹרָה וְלֹא שֶׁלִּמְּדוֹ אוּמָנוּת. וְאִי זֶה? זֶה רַבּוֹ שֶׁלִּמְּדוֹ וּפִתַּח לוֹ תְּחִלָּה. הָיָה רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: רַבּוֹ שֶׁלִּמְּדוֹ חָכְמָה וְלֹא רַבּוֹ שֶׁלִּמְּדוֹ מִקְרָא. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: כָּל שֶׁרֹב תַּלְמוּדוֹ מִמֶּנּוּ. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: כָּל שֶׁהֵאִיר עֵינָיו בְּמִשְׁנָתוֹ.

אֲבֵדַת אָבִיו וַאֲבֵדַת אִמּוֹ - אֲבֵדַת אָבִיו קוֹדֶמֶת לַאֲבֵדַת אִמּוֹ. אֵימָתַי? בִּזְמַן שֶׁהִיא תַּחְתָּיו אֲבָל אֵינָהּ תַּחְתָּיו - שְׁנֵיהֶם שָׁוִין. אֲבֵדַת הָאִישׁ וַאֲבֵדַת הָאִשָּׁה - אֲבֵדַת הָאִישׁ קוֹדֶמֶת לַאֲבֵדַת הָאִשָּׁה. וְהָעוֹבְדֵי כוֹכָבִים וְהָרוֹעִים בְּהֵמָה דַּקָּה וּמְגַדְּלֵיהָ - לֹא מַעֲלִין וְלֹא מוֹרִידִין. הַמּוּמָרִים לַעֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וְהַמְּסֹרֶת - מוֹרִידִין וְלֹא מַעֲלִין.

מַסֶּכֶת בָּבָא מְצִיעָא פֶּרֶק שְׁלִישִׁי

ג,א אֵין הַשּׁוֹאֵל רַשַּׁאי לְהַשְׁאִיל, וְלֹא הַשּׁוֹכֵר רַשַּׁאי לְהַשְׂכִּיר, וְלֹא הַשּׁוֹאֵל רַשַּׁאי לְהַשְׂכִּיר, וְלֹא הַשּׁוֹכֵר רַשַּׁאי לְהַשְׁאִיל, וְלֹא זֶה שֶׁמַּפְקִידִין אֶצְלוֹ רַשַּׁאי לְהַפְקִידָן אֵצֶל אַחֵר, אֶלָּא אִם כֵּן נָתַן לוֹ בַּעַל הַבַּיִת רְשׁוּת. הַשּׁוֹאֵל פָּרָה מֵחֲבֵרוֹ וְנִגְנְבָה, וְקָדַם הַשּׁוֹאֵל וְשִׁלֵּם, וְאַחַר כָּךְ נִמְצָא הַגַּנָּב - מְשֻׁלָּם תַּשְׁלוּמֵי כֶּפֶל לַשּׁוֹאֵל, וְתַשְׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה לַשֵּׁנִי. הַשּׁוֹכֵר פָּרָה מֵחֲבֵרוֹ, וְנִגְנְבָה אוֹ אָבְדָה, וְאוֹמֵר הֲרֵינִי מְשַׁלֵּם וְאֵינִי נִשְׁבָּע.

תּוֹסֶפְתָּא

שְׁלֹם וְאַחַר כָּךְ נִמְצָא הַגַּנָּב - מְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי כֶּפֶל אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה לְשֵׁנִי. הַמַּפְקִיד פָּרָה אֵצֶל חֲבֵרוֹ וְנִגְנְבָה אוֹ אָבְדָה, וְאָמַר הַלָּה: ׳הֲרֵינִי מְשַׁלֵּם לְךָ בְּלֹא שְׁבוּעָה׳, וְאַחַר כָּךְ נִמְצָא הַגַּנָּב - מְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי כֶּפֶל לָרִאשׁוֹן וְתַשְׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה לַשֵּׁנִי.

ג,ב הַמּוֹכֵר פָּרָה לַחֲבֵרוֹ וְנִגְנְבָה, זֶה אוֹמֵר: ׳בִּרְשׁוּתְךָ נִגְנְבָה׳, וְזֶה אוֹמֵר: ׳בִּרְשׁוּתְךָ נִגְנְבָה׳ - יְחֻלָּקוּ. נִמְצָא גַּנָּב, זֶה אוֹמֵר: ׳בִּרְשׁוּתוֹ נִגְנְבָה׳. וְזֶה אוֹמֵר: ׳בִּרְשׁוּתוֹ נִגְנְבָה׳ - יְחֻלָּקוּ. הָאוֹמֵר: ׳מָנֶה אֲנִי חַיָּב, וְאֵינִי יוֹדֵעַ אִם לְפְלוֹנִי וְאִם לְפְלוֹנִי׳ - נוֹתֵן לָזֶה מָנֶה וְלָזֶה מָנֶה - שֶׁהוֹדָה מִפִּי עַצְמוֹ. אָמַר לִשְׁנַיִם: ׳גָּזַלְתִּי אֶת אֶחָד מִכֶּם מָנֶה, וְאֶת אֶחָד מִכֶּם מָאתַיִם, וְאֵינִי יוֹדֵעַ אֵיזֶה מִכֶּם׳ - נוֹתֵן לָזֶה מָאתַיִם וּלָזֶה מָאתַיִם. וְאִם לָאו - הָיָה לוֹ לִשְׁתֹּק, זֶה אוֹמֵר: ׳מָאתַיִם שֶׁלִּי׳, וְזֶה אוֹמֵר: ׳מְאתַיִם שֶׁלִּי׳ - נוֹתֵן לָזֶה מָנֶה וְלָזֶה מָנֶה, וְהַשְּׁאָר לֹא יִתֵּן לָהֶם עַד שֶׁיַּעֲשׂוּ בֵּינֵיהֶן פְּשָׁרָה. שְׁנַיִם שֶׁהִפְקִידוּ אֵצֶל אֶחָד, זֶה מָנֶה וְזֶה מָאתַיִם. בְּשָׁעַת הַתְּבִיעָה, זֶה אוֹמֵר: ׳מָאתַיִם שֶׁלִּי׳ וְזֶה אוֹמֵר: ׳מָאתַיִם שֶׁלִּי׳ - נוֹתֵן לָזֶה מָנֶה וְלָזֶה מָנֶה, וְהַשְּׁאָר יִהֵא מֻנָּח עַד שֶׁיָּבֹא אֵלִיָּהוּ. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: אִם כֵּן, מַה הִפְסִיד הָרַמַּאי? אֶלָּא הַכֹּל יִהֵא מֻנָּח עַד שֶׁיָּבֹא אֵלִיָּהוּ, וְכֵן שְׁנֵי כֵלִים - אֶחָד גָּדוֹל וְאֶחָד קָטָן.

ג,ג הַמַּפְקִיד פֵּרוֹת אֵצֶל חֲבֵרוֹ, אֲפִלּוּ הֵן אֲבוּדִין - לֹא יִגַּע בָּהֶן, לְפִיכָךְ בַּעַל הַבַּיִת עוֹשֶׂה אוֹתָן תְּרוּמָה וּמַעֲשְׂרוֹת עַל מָקוֹם אַחֵר. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: בַּאֲבוּדִין יִמְכֹּר בְּפָנֵי בֵּית דִּין מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּמֵשִׁיב אֲבֵדָה לַבְּעָלִים. הַמַּפְקִיד פֵּרוֹת אֵצֶל חֲבֵרוֹ וְהִרְקִיבוּ, יַיִן וְהֶחְמִיץ, שֶׁמֶן וְהִבְאִישׁ, אֲפִלּוּ הֵן אֲבוּדִין - לֹא יִגַּע בָּהֶן. דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: עוֹשֶׂה אוֹתָן דָּמִים בְּבֵית דִּין. מוֹכְרָן לָאֲחֵרִים וְאֵין מוֹכְרָן לְעַצְמוֹ, כַּיּוֹצֵא בּוֹ, גַּבֵּי צְדָקָה שֶׁלֹּא מָצְאוּ עֲנִיִּים לְחַלֵּק לָהֶן אֶת הַפֵּת, מוֹכְרִין לָאֲחֵרִים

הַשָּׁלֵם

וְאֵין מוֹכְרִין לְעַצְמָן. גַּבֵּאי צְדָקָה פּוֹרְטִין לָאֲחֵרִים וְאֵין פּוֹרְטִין לְעַצְמָן.

ג,ד הַמַּפְקִיד פֵּרוֹת אֵצֶל חֲבֵרוֹ - הֲרֵי זֶה יוֹצִיא לוֹ חֶסְרוֹנוֹת. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בִּזְמַן שֶׁעֵרְכָם עִם פֵּרוֹתָיו, אֲבָל אִם הָיוּ מֻנָּחִין בִּפְנֵי עַצְמָן, יֹאמַר לוֹ: ׳הֲרֵי שֶׁלְּךָ לְפָנֶיךָ׳. אֶחָד מְעֻרָב וְאֶחָד קוֹרֵא שָׁם מַעֲשֵׂר שֵׁנִי בַּמְּגוּרָה[1]. בִּמְתִיקָה וּשְׁאָר מִינֵי קִטְנִיּוֹת לֹא נָתְנוּ לָהֶן חֲכָמִים שִׁעוּר. אָמַר בֶּן עַזַּאי: הַחֲזֵק כֹּחוֹ שֶׁל רַבִּי עֲקִיבָא שֶׁנָּתַן שִׁעוּר לְאֵלּוּ, וְלֹא נָתַן שִׁעוּר לְאֵלּוּ. אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי: מַה אִכְפַּת לָהֶן לָעַכְבָּרִין? אוֹכְלִין בֵּין מֵהָרִבּה בֵּין מִקְמָעָא! אֵין יוֹצִיא לוֹ חֶסְרוֹנוֹת אֶלָּא לְכוֹר בִּלְבַד. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בִּזְמַן שֶׁמְּדַד לוֹ מִתּוֹךְ בֵּיתוֹ, אֲבָל מָדַד לוֹ מִתּוֹךְ גָּרְנוֹ - אֵין יוֹצִיא לוֹ חֶסְרוֹנוֹת מִפְּנֵי שֶׁהֵן מוֹתִירוֹת. אָמְרוּ לוֹ: לֹא! מִפְּנֵי שֶׁהֵן מִתְפַּזְּרוֹת אֶלָּא מִפְּנֵי שֶׁהֵן אוֹבְדוֹת. וְכֵן הָיָה רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: לֹא אָמְרוּ שְׁמָרִים וְדָבָר אַחֵר אֶלָּא בְּשֶׁמֶן בִּלְבַד, שֶׁפְּעָמִים שֶׁאָדָם לוֹקֵחַ מֵחֲבֵרוֹ שֶׁמֶן מְזֻקָּק בְּלֹא פַקְטִין.

ג,ה שָׁאַל רַבִּי יוֹסֵי לַחֲכָמִים: הֲרֵי שֶׁהִפְרִישׁ עֶשֶׂר כּוֹרִין לְמֵאָה, וּמָדַד אֶת הַמַּעֲשֵׂר וּפָחַת מֵהֶן, מַה הוּא? אָמְרוּ לוֹ: כְּשֵׁם שֶׁפָּחַת מַעֲשֵׂר כָּךְ פָּחֲתוּ חֻלִּין. וְאַף עַל פִּי שֶׁלֹּא פָּחֲתוּ חֻלִּין - מָתָר. מָדַד אֶת הַחֻלִּין וְהוֹתִירוּ, מַהוּ? אָמְרוּ לוֹ: כְּשֵׁם שֶׁהוֹתִירוּ הַחֻלִּין כָּךְ הוֹתִירוּ הַמַּעֲשֵׂר. וְאַף עַל פִּי שֶׁלֹּא הוֹתִיר מַעֲשֵׂר - מָתָר. יֵשׁ לוֹ חֻלִּין וּמַעֲשֵׂר שֵׁנִי וּמְבַקֵּשׁ לְמוֹכְרָן, אֵיזֶה מֵהֶן מוֹכֵר תְּחִלָּה? אָמְרוּ לוֹ: מוֹכֵר אֶת הַחֻלִּין וְאַחַר כָּךְ מוֹכֵר מַעֲשֵׂר שֵׁנִי.

ג,ו הַשּׁוֹלֵחַ יָד בַּפִּקָּדוֹן. בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים: יִלְקֶה בְּחֶסֶר וּבְיֶתֶר. כֵּיצַד? הִפְקִיד לוֹ מִשְׁתַּיִם וְעָמְדוּ מֵאַרְבַּע, מֵאַרְבַּע וְעָמְדוּ מִשְׁתַּיִם, נוֹתֵן לוֹ מִשְׁתַּיִם.

---

[1] מקום אוצר התבואה.

תּוֹסֶפְתָּא

ג,ז הַזָּהָב קוֹנֶה אֶת הַכֶּסֶף, כֵּיצַד? נָתַן לוֹ דִּינָר זָהָב בְּעֶשְׂרִים וַחֲמִשָּׁה כֶּסֶף - הֲרֵי זֶה קָנָה כָּל מָקוֹם שֶׁהוּא. אֲבָל אִם נָתַן לוֹ עֶשְׂרִים וַחֲמִשָּׁה כֶּסֶף בְּדִינָר זָהָב - הֲרֵי זֶה לֹא קָנָה, עַד שֶׁיִּמְשֹׁךְ. הַנְּחֹשֶׁת קוֹנָה אֶת הַכֶּסֶף, כֵּיצַד? נָתַן לוֹ שִׁלְשִׁים דִּינָר בְּדִינַר כֶּסֶף - הֲרֵי זֶה קָנָה כָּל מָקוֹם שֶׁהוּא. אֲבָל אִם נָתַן לוֹ דִּינָר שֶׁל כֶּסֶף בִּשְׁלֹשִׁים אִיסָר - הֲרֵי זֶה לֹא קָנָה, עַד שֶׁיִּמְשֹׁךְ. אֲסִימוֹן קוֹנֶה אֶת הַמַּטְבֵּעַ. כְּלָלוֹ שֶׁל דָּבָר, כָּל שֶׁנִּקְנֶה - קוֹנֶה. טַלִּית קוֹנָה דִּינְרֵי זָהָב. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: אַף כְּשֶׁאָמְרוּ טַלִּית קוֹנָה דִּינְרֵי זָהָב בְּכָל מָקוֹם - כָּךְ הֲלָכָה, אֲבָל אָמְרוּ: מִי שֶׁפָּרַע מֵאַנְשֵׁי דּוֹר הַמַּבּוּל עָתִיד לִפְרַע מִמִּי שֶׁאֵינוֹ עוֹמֵד בְּדִבּוּרוֹ. וְהַנּוֹשֵׂא וְנוֹתֵן בְּדִבְרִים - אֵין לוֹ עָלָיו אוֹנָאָה. אֲבָל אָמְרוּ חֲכָמִים: כָּל הַמְבַטֵּל אֶת דְּבָרָיו אֵין רוּחַ חֲכָמִים נוֹחָה הֵימֶנּוּ.

ג,ח אוֹנָאָה אַרְבָּעָה כֶּסֶף מֵעֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה כֶּסֶף לְסֶלַע, לְשִׁתּוּת לְמֻקָּח׳. עַד מָתַי מָתָר לְהַחְזִיר? עַד כְּדֵי שֶׁיִּרָאֶה לַתָּגָר אוֹ לַבָּקִי. הוֹרָה רַבִּי טַרְפוֹן בְּלוֹד, הָאוֹנָאָה שְׁמוֹנָה כֶּסֶף לַסֶּלַע, שְׁלִישׁ לַמֻּקָּח, וְשָׁמְחוּ תַּגָּרֵי לוֹד. אָמַר לָהֶם: כָּל הַיּוֹם מָתָר לְהַחְזִיר. אָמְרוּ לוֹ: יָנִיחַ לָנוּ רַבִּי טַרְפוֹן בִּמְקוֹמֵנוּ, וְחָזְרוּ לִדְבְרֵי חֲכָמִים.

ג,ט מִי שֶׁהִטָּל עָלָיו - יָדוֹ עַל הָעֶלְיוֹנָה. כֵּיצַד? מָכַר לוֹ חָלוּק שָׁוֶה חָמֵשׁ בְּשֵׁשׁ, יָדוֹ שֶׁל לוֹקֵחַ עַל הָעֶלְיוֹנָה, רָצָה אוֹמֵר לוֹ תֵּן לִי סֶלַע, רָצָה אוֹמֵר לוֹ: הֵילֵךְ חָלוּקֶךָ, וְתֵן לִי מְעוֹתַי. אֲבָל אִם מָכַר לוֹ שָׁוֶה שֵׁשׁ בְּחָמֵשׁ - יַד הַמּוֹכֵר עַל הָעֶלְיוֹנָה, רָצָה אוֹמֵר לוֹ: תֵּן לִי סֶלַע, רָצָה אוֹמֵר לוֹ: הֵילֵךְ מְעוֹתֶיךָ וְתֵן לִי חָלוּקִי. וְרַבִּי אוֹמֵר: לְעוֹלָם יַד הַמּוֹכֵר עַל הָעֶלְיוֹנָה, וּכְשֶׁם שֶׁהַמּוֹכֵר יָכוֹל לַחֲזֹר בּוֹ - כָּךְ לוֹקֵחַ יָכוֹל לַחֲזֹר בּוֹ. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: הַמּוֹכֵר יָכוֹל לַחֲזֹר בּוֹ, הַלּוֹקֵחַ אֵין יָכוֹל לַחֲזֹר בּוֹ, שֶׁכְּבָר קִבֵּל הַלָּה אֶת מְעוֹתָיו.

ג,י סֶלַע, כַּמָּה תְּהֵא חֲסֵרָה? וְלֹא יְהֵא בָּהּ אוֹנָאָה. סֶלַע אַרְבָּעָה אִסְרוֹת וְדִינָר אִיסָר;

הַשָּׁלֵם

דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: סֶלַע אַרְבַּע פּוּנְדְיוֹנוֹת וְדִינָר פּוּנְדְיוֹן. וְרַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: סֶלַע שְׁמוֹנָה פּוּנְדְיוֹנוֹת, וְדִינָר שְׁנֵי פּוּנְדְיוֹנִין. יֶתֶר עַל כֵּן אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: הָיָה מוֹצִיאָה בְּשָׁוְיהּ הַסֶּלַע עַד שֶׁקֶל. וְהַדִּינָר עַד רֻבַּע. פָּחוֹת מִכֵּן, אֲפִלּוּ אִיסָר אֵין לְהוֹצִיאָה. לֹא יִמְכְּרֶנָּה לֹא לְתַגָּר וְלֹא לַהֲרָג וְלֹא לַחֲרָם, מִפְּנֵי שֶׁמְּרַמֶּה בָּהּ אֶת אֲחֵרִים. אֲבָל נוֹקְבָהּ וְתוֹלֶה בַּצַּוָּאר. וּכְשֵׁם שֶׁאַתָּה אוֹמֵר בְּחֻלִּין, כָּךְ אַתָּה אוֹמֵר בְּמַעֲשֵׂר שֵׁנִי, וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יִתְכַּוֵּן לְהַטִּיל סֶלַע עַל הַשֵּׁנִי. הָאוֹנָאָה - שְׁמוֹנָה כֶּסֶף. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בִּדְינְרִין וּבְסֶלְעֵיהֶן אֲבָל בִּדְינְרֵי זָהָב וּבְמַטְבְּעוֹת שֶׁל נְחֹשֶׁת הָיָה מוֹצִיאָן בְּשָׁוְיֵהֶן.

ג,יא עַד מָתַי מָתָר לְהַחְזִיר? בִּכְרָכִין - עַד כְּדֵי שֶׁיִּרָאֶה לְשַׁלְחָנִי. וּבִכְפָרִים - עַד עַרְבֵי שַׁבָּתוֹת, שֶׁכֵּן דֶּרֶךְ הַשּׁוּק לִהְיוֹת עוֹמֵד בַּעֲיָרוֹת מֵעֶרֶב שַׁבָּת לְעֶרֶב שַׁבָּת. הָאוֹנָאָה - אַרְבָּעָה כֶּסֶף. וְהַטָּעָנָה - שְׁתֵּי כֶּסֶף. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בִּזְמַן שֶׁמָּכַר לוֹ סְתָם, אֲבָל אִם קָצַץ עִמּוֹ - אֵין כְּלוּם אַחַר הַקְּצִיצָה.

ג,יב הַנּוֹשֵׂא וְנוֹתֵן בֶּאֱמוּנָה, וְהָאוֹמֵר לַחֲבֵרוֹ עַל מְנָת שֶׁאֵין לְךָ עָלַי אוֹנָאָה - אֵין לוֹ עָלָיו אוֹנָאָה. לֹא יְהֵא מוֹכֵר לוֹ אֶת הַיָּפָה בְּשָׁוְיהּ, וְלֹא אֶת הָרָעָה בֶּאֱמוּנָה, אֶלָּא [אוֹ] שְׁתֵּיהֶן בְּשָׁוְיֵיהֶן אוֹ שְׁתֵּיהֶן בֶּאֱמוּנָה. מְחַשֵּׁב עִמּוֹ שֶׁכַּר חֲמוֹר, שֶׁכַּר הַמְּחַר, שֶׁכַּר הַפַּנְדָּק, וְלֹא יְהֵא מְחַשֵּׁב עִמּוֹ שְׁכָרוֹ - מִפְּנֵי שֶׁנּוֹטֵל שְׂכָרוֹ מִמֶּנּוּ.

ג,יג רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: סֵפֶר תּוֹרָה בְּהֵמָה וּמַרְגָּלִית - אֵין לָהֶן אוֹנָאָה. סֵפֶר תּוֹרָה - מִפְּנֵי שֶׁאֵין לוֹ דָּמִים. בְּהֵמָה וּמַרְגָּלִית - מִפְּנֵי שֶׁרּוֹצָה לְזַוֵּג! אָמְרוּ לוֹ: וַהֲלֹא כָּל דָּבָר רוֹצֶה לְזַוֵּג! רַבִּי יְהוּדָה בֶּן בְּתֵירָא אוֹמֵר: הַסּוּס וְהַטִּיטוּס וְהַסַּיִף בַּמִּלְחָמָה - אֵין לָהֶן אוֹנָאָה. כְּשֵׁם שֶׁאוֹנָאָה בְּמֻקָּח - כָּךְ אוֹנָאָה בַּדְּבָרִים. וְעוֹד מְרֻבָּה אוֹנָאַת דְּבָרִים מֵאוֹנָאַת מָמוֹן, בְּאוֹנָאַת מָמוֹן אוֹמֵר (ויקרא כה, יד): "אַל תּוֹנוּ אִישׁ אֶת אֲחִיו". וּבְאוֹנָאַת

תּוֹסֶפְתָּא

דִּבְרִים הוּא אוֹמֵר (שם שם יז): ״וְלֹא תוֹנוּ אִישׁ אֶת עֲמִיתוֹ וְיָרֵאתָ מֵאֱלֹהֶיךָ״; ״וְיָרֵאתָ״ מִמִּי שֶׁפּוֹקֵד עַל אֵלּוּ.

ג,יד הָיוּ חַמָּרִין מְבַקְּשִׁין יַיִן וְשָׁמָן, לֹא יֹאמַר לָהֶן: ״לְכוּ אֵצֶל פְּלוֹנִי״ וְהוּא לֹא מָכַר יַיִן וְשָׁמָן מֵעוֹלָם. הָיוּ חֲלָאִין בָּאִין עָלָיו וְיִסּוּרִין בָּאִין עָלָיו וְקוֹבֵר אֶת בָּנָיו, לֹא יֹאמַר לוֹ כְּדֶרֶךְ שֶׁאָמְרוּ חֲבֵרָיו לְאִיּוֹב (איוב ד, ו): ״הֲלֹא יִרְאָתְךָ כִּסְלָתֶךָ״ וְגוֹ׳ – ׳זְכָר אַתָּה׳ אֵין כְּתִיב כָּאן אֶלָּא ״זְכָר נָא״ וְגוֹ׳. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אַף לֹא יִתְלֶה אֶת עֵינָיו וְיֹאמַר לוֹ: ״בְּכַמָּה חֻפָּץ זֶה?״ וְהוּא אֵין רוֹצֶה לְקַח. רָאָה גֵּר שֶׁבָּא לִלְמֹד תּוֹרָה, לֹא יֹאמַר: ״רְאוּ מִי שֶׁבָּא לִלְמֹד! פֶּה שֶׁאָכַל נְבֵלוֹת וּטְרֵפוֹת שְׁקָצִין וּרְמָשִׁין״. וְכֵן הוּא אוֹמֵר (שְׁמוּאֵל א י, יב): ״וַיַּעַן אִישׁ מִשָּׁם וַיֹּאמֶר וּמִאֲבִיהֶם״, וְכִי יֵשׁ אַב לְתוֹרָה וְלֹא כְּבָר נֶאֱמַר (מִשְׁלֵי ל, ד): ״מַה שְּׁמוֹ וּמַה שֵּׁם בְּנוֹ כִּי תֵדָע״. וְאוֹמֵר (מִשְׁלֵי יט, יד): ״בַּיִת וָהוֹן נַחֲלַת אָבוֹת וּמֵה׳ אִשָּׁה מַשְׂכֶּלֶת״.

ג,טו אֵין מְעָרְבִין פֵּרוֹת בְּפֵרוֹת, וַאֲפִילוּ חֲדָשִׁים בַּחֲדָשִׁים, וִישָׁנִים בִּישָׁנִים, וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר חֲדָשִׁים בַּיְשָׁנִים, וִישָׁנִים בַּחֲדָשִׁים, אֲפִלּוּ סְאָה בְּדִינָר וּסְאָה בְּדִינָר וּטְרִיסִית – לֹא יְעָרְבֵם וְיִמְכְּרֵם סְאָה בְּדִינָר. אֵין מְעָרְבִין יַיִן חָדָשׁ בֶּחָדָשׁ, וְיָשָׁן בְּיָשָׁן, וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר חָדָשׁ בְּיָשָׁן וְיָשָׁן בֶּחָדָשׁ, וְלֹא קָשֶׁה בְּרַךְ. וְרַבִּי יְהוּדָה מַתִּיר קָשֶׁה בְּרַךְ מִפְּנֵי שֶׁהוּא מַשְׁבִּיחוֹ. וְכֵן הָיָה רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: מִין אֶחָד הַמַּשְׁבִּיחַ אֶת חֲבֵרוֹ – מָתָר. שְׁנֵי מִינִין הַמַּשְׁבִּיחִין אֶת אֶחָד – אָסוּר. אֵין מְעָרְבִין שְׁמָרֵי יַיִן בְּיַיִן, אֲבָל נוֹתְנִים לוֹ שְׁמָרָיו. כֵּיצַד? הָיָה שׁוֹפֶה יַיִן לַחֲמָרִין – נוֹתֵן לוֹ שְׁמָרֵי אוֹתוֹ יַיִן. אֲבָל לֹא שְׁמָרֵי יַיִן אַחֵר. אַף כְּשֶׁאָמְרוּ נוֹתֵן לוֹ שְׁמָרָיו – נוֹתֵן לוֹ שֶׁל הַיּוֹם הַיּוֹם, וְשֶׁל מָחָר לְמָחָר, אֲבָל לֹא שֶׁל הַיּוֹם לְמָחָר, וְלֹא שֶׁל מָחָר לְהַבָּא. לֹא יְעָרְבֵם חֲנְוָנִי וְיִמְכְּרֵם בַּחֲנוּתוֹ, אֶלָּא אִם כֵּן הוֹדִיעַ. לֹא יַרְבֶּה בְּתוֹךְ חֲנוּתוֹ יַיִן וְשֶׁמֶן, מִפְּנֵי שֶׁגּוֹנֵב דַּעַת הַבְּרִיּוֹת. מָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ לְהַטִּיל מַיִם לְמֶחֱצָה לְשָׁלִישׁ וּלְרְבִיעַ – יַטִּילוּ, וְאֵין מְשַׁנִּין מִמִּנְהַג הַמְּדִינָה. מְעָרְבִין חוֹמְטִין בַּתְּבוּאָה, קַב בַּכּוֹר וְאֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ. וּבַעֲלֵי בָּתִּים מַטִּילִין כָּל צָרְכָּן, חֲנֻנִי צוֹרֵר וּמַנִּיחַ עַל פִּי הַמְּגוֹרָה. אֵין מְשָׁרְבְּטִין וּמְסָרְטִין אֶת הַבְּהֵמָה, וְאֵין נוֹפְחִין בַּקְּרָבַיִם, וְאֵין מַטִּיל בְּשָׂר לְתוֹךְ הַמַּיִם.

מַסֶּכֶת בָּבָא מְצִיעָא פֶּרֶק רְבִיעִי

ד,א הַמּוֹכֵר פֵּרוֹת לַחֲבֵרוֹ בְּחֶזְקַת שֶׁיֵּשׁ לוֹ, וְנִמְצָא שֶׁאֵין לוֹ, לֹא כָל הֵימֶנּוּ לְאַבֵּד זְכוּתוֹ שֶׁל זֶה. מַרְבִּין עַל הַשָּׂכָר וְאֵין מַרְבִּין עַל הַמֶּכֶר, שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוֹת כב, כד): ״אִם כֶּסֶף תַּלְוֶה אֶת עַמִּי וְגוֹ׳ כְּנֹשֶׁה״; מַה מְּלֵוֶה מֵיחֶדֶת לוֹ, מַה שֶּׁאַתְּ נוֹתֵן לוֹ – אַתְּ נוֹטֵל מִמֶּנּוּ. יָצְאוּ אֵלּוּ שֶׁמַּה שֶּׁאַתְּ נוֹתֵן לוֹ יוֹתֵר – אַתְּ נוֹטֵל הֵימֶנּוּ. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: אַף מַרְבִּין עַל הַמֶּכֶר בְּהֶקְדֵּשׁ, כֵּיצַד? מַשְׁכִּיר אָדָם מְעוֹתָיו לְשַׁלְחָנִי לְהִתְנָאוֹת בָּהֶן, וּלְהִתְלַמֵּד בָּהֶן וּלְהִתְעַטֵּר בָּהֶן, נִגְנְבוּ אוֹ אָבְדוּ – חַיָּב בְּאַחֲרָיוּתָן. נִטְּלוּ מִלְּפָנָיו בְּאֹנֶס – הֲרֵי הִיא כְּנוֹשֵׁא שָׂכָר. נִשְׁתַּלְּשׁוּ עֲלֵיהֶם – אָסוּר מִשּׁוּם רִבִּית. אִם עָשָׂה כֵּן בְּהֶקְדֵּשׁ – הֲרֵי זֶה מָעַל. שָׁנָה הָאֲמוּרָה בְּבָתֵּי עָרֵי חוֹמָה – הֲרֵי זוֹ רִבִּית, אֲבָל שֶׁהִתִּירַתּוּ תּוֹרָה. חַיָּב לוֹ מָעוֹת וְכָתַב לוֹ שָׂדֵהוּ מֶכֶר, בִּזְמַן שֶׁהַמּוֹכֵר אוֹכֵל פֵּרוֹת – מָתָר, הַלּוֹקֵחַ – אָסוּר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: בֵּין זֶה וּבֵין זֶה – מָתָר. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: כָּךְ הָיָה בֵּיתוֹס בֶּן זוֹנִין עוֹשֶׂה עַל פִּי רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה. אָמְרוּ לוֹ: מִשָּׁם רְאָיָה? אֶלָּא שֶׁהַמּוֹכֵר אוֹכֵל פֵּרוֹת הָיָה.

ד,ב יֵשׁ דְּבָרִים שֶׁהֵן רִבִּית וְאֵינָן רִבִּית. לוֹקֵחַ אָדָם הַלְוָאָתוֹ שֶׁל חֲבֵרוֹ בְּפָחוֹת, וּשְׁטָרוֹתָיו בְּפָחוֹת, יֵשׁ דְּבָרִים שֶׁאֵינָן רִבִּית, אֲבָל אֲסוּרִין מִפְּנֵי עַרְמוּת רִבִּית. כֵּיצַד? אָמַר לוֹ: הַלְוֵינִי מָנֶה. אָמַר לוֹ: אֵין לִי מָנֶה. טוֹל לְךָ עֶשְׂרִים סְאָה שֶׁל חִטִּין. אַף עַל פִּי שֶׁחְזַר וְלָקַח מִמֶּנּוּ עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה, אֵינָן רִבִּית. אֲבָל אֲסוּרִין מִשּׁוּם עַרְמוּת רִבִּית.

הַשָּׁלֵם

תּוֹסֶפְתָּא

ד,ג הַמּוֹכֵר שָׂדֶה לַחֲבֵרוֹ, וְאָמַר לוֹ: עַל מְנָת שֶׁאֶהֱא בָּהּ אָרִיס, וְעַל מְנָת שֶׁאֶהֱא בָּהּ שָׁתָף, וְעַל מְנָת שֶׁהַמַּעֲשְׂרוֹת שֶׁלִּי, כְּשֶׁתִּמְכְּרֶנָּה - מִכְרָהּ לִי בְּדָמִים הַלָּלוּ, אֵימָתַי שֶׁאִרְצֶה אֲנִי בָּא נוֹתֵן לוֹ דָּמֶיהָ וְנוֹטְלָהּ - מַתְּר.

ד,ד הָיָה חַיָּב לוֹ מָעוֹת, וְהִשְׁכִּיר לוֹ בַּיִת מִדֵּינָר לַחֹדֶשׁ, וְהָיָה יָפֶה סֶלַע בְּחֹדֶשׁ - אָסוּר. הִשְׁכִּיר מִמֶּנּוּ בְּדִינָר בְּחֹדֶשׁ, אִם הָיָה יָפֶה סֶלַע בְּחֹדֶשׁ - מַתְּר. מִשְׁכֵּן לוֹ בַּיִת, מִשְׁכֵּן לוֹ שָׂדֶה, וְאָמַר: כְּשֶׁתִּמְכְּרֵם -מִכְרָם לִי בְּדָמִים הַלָּלוּ - אָסוּר. אִם אָמַר לוֹ בְּשׁוֹוֶיהֶן - מַתְּר.

ד,ה הָיָה מוֹלִיךְ חֲבִילָה מִמָּקוֹם לְמָקוֹם, וְאָמַר לוֹ: תְּנָהּ לִי, וַאֲנִי נוֹתְנָהּ לוֹ כְּדַרְכְּךָ שֶׁאַתָּה נוֹתְנָהּ לִי מִמָּקוֹם פְּלוֹנִי, בִּזְמַן שֶׁבַּאַחֲרִיוּת הַנּוֹתֵן - מַתְּר. וְהַמְקַבֵּל - אָסוּר. הָיָה מוֹלִיךְ פֵּרוֹת מִמָּקוֹם הַיֵּקֶר לְמָקוֹם הַזּוֹל, וְאָמַר לוֹ: תְּנֵם לִי וַאֲנִי אַעֲמִידֵנוּ לְךָ בְּמָקוֹם הַיֵּקֶר בְּשַׁעַר הַזּוֹל מִפֵּרוֹת שֶׁיֵּשׁ לִי, אִם יֵשׁ לוֹ בְּאוֹתוֹ מָקוֹם - מַתְּר. וְאִם לָאו - אָסוּר. אֲבָל חֲמָרִין מְקַבְּלִין מִבַּעַל הַבַּיִת וּמַעֲמִידִים בְּמָקוֹם הַיֵּקֶר כְּשַׁעַר הַזּוֹל, וְאֵין חוֹשְׁשִׁין. הָיוּ חֲמָרִין וּפוֹעֲלִין עוֹמְדִין עָלָיו בַּשּׁוּק, וְאָמַר לְשָׁלְחָנִי: תֵּן לִי בְּדִינָר מָעוֹת וַאֲפַרְנְסֵם, וַאֲנִי נוֹתֵן לְךָ יָפֶה דִּינָר וּטְרִיסִית מִמָּעוֹת שֶׁיֵּשׁ לִי בְּכִיס, אִם יֵשׁ לוֹ בְּכִיס - מַתְּר. וְאִם לָאו - אָסוּר.

ד,ו מַה שֶּׁאֵירַשׁ מֵאַבָּא מְכוּר לְךָ, וּמַה שֶּׁתַּעֲלֶה מְצוּדָתִי מְכוּר לְךָ - לֹא אָמַר כְּלוּם. מַה שֶּׁאֵרַשׁ מֵאַבָּא הַיּוֹם, וּמַה שֶּׁתַּעֲלֶה מְצוּדָתִי הַיּוֹם מְכוּר לְךָ - דִּבְרֵיו קַיָּמִין.

ד,ז הַמּוֹשִׁיב אֶת חֲבֵרוֹ בַּחֲנוּת לְמַחֲצִית שָׂכָר - הֲרֵי זֶה נוֹתֵן לוֹ שְׂכָרוֹ כְּפוֹעֵל בָּטֵל; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אֲפִלּוּ אָכַל פִּתּוֹ בְּצִיר, וַאֲפִלּוּ אָכַל עִמּוֹ שְׁתֵּי גְרוֹגָרוֹת - זֶה הוּא שְׂכָרוֹ. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: נוֹתֵן לוֹ שְׂכָרוֹ מְשֻׁלָּם, אֵינוֹ דּוֹמֶה הָעוֹשֶׂה מְלָאכָה לְיוֹשֵׁב וּבָטֵל, וְאֵינוֹ דּוֹמֶה הַיּוֹשֵׁב בַּחַמָּה לְיוֹשֵׁב בַּצֵּל, אֲבָל אִם אָמַר לוֹ בְּשָׁלִישׁ: אַתָּה שָׁתָף לִי, וְהַשָּׁלִישׁ עָשׂוּי עָלֶיךָ הַדָּבָר בְּבַטָּלָה -מַתְּר. הַמּוֹשִׁיב אֶת חֲבֵרוֹ בַּחֲנוּת לְמַחֲצִית שָׂכָר, אִם הָיָה אָמָּן - לֹא יַעֲסֹק בְּאַמַּנְתּוֹ, לְפִי שֶׁאֵין עֵינָיו עַל הַחֲנוּת בְּשָׁעָה שֶׁעוֹסֵק בְּאַמַּנְתּוֹ. וְאִם הָיָה שָׁתָף עִמּוֹ בַּחֲנוּת - מַתְּר. הַמּוֹשִׁיב אֶת חֲבֵרוֹ בַּחֲנוּת לְמַחֲצִית שָׂכָר, לֹא יְהֵא לוֹקֵחַ וּמוֹכֵר דְּבָרִים אֲחֵרִים, וְאִם לָקַח וּמָכַר - הַשָּׂכָר לָאֶמְצַע.

ד,ח הַנּוֹתֵן מָעוֹת לַחֲבֵרוֹ לִקַּח בָּהֶן פֵּרוֹת לְמַחֲצִית שָׂכָר - הֲרֵי זֶה מְחֻשָּׁב עִמּוֹ שָׂכָר בַּטָּלָה? בְּשָׁעָה שֶׁלּוֹקֵחַ וּבְשָׁעָה שֶׁמּוֹכֵר. אֶחָד לוֹקֵחַ וּשְׁנַיִם מוֹכְרִין - מְחֻשָּׁב עִמּוֹ שָׂכָר מְכִירָה. אֶחָד מוֹכֵר וּשְׁנַיִם לוֹקְחִין, מְחֻשָּׁב עִמּוֹ שָׂכָר לְקִיחָה, אֶחָד לוֹקֵחַ וְאֶחָד מוֹכֵר, שְׁנַיִם לוֹקְחִין וּשְׁנַיִם מוֹכְרִין, אַף עַל פִּי שֶׁמַּעֲדִיפִין זֶה עַל זֶה - אֵין בְּכָךְ כְּלוּם. אֲבָל אִם אָמַר לוֹ: שְׂכַר בַּיִת מִשֶּׁלִּי וּשְׂכַר בַּטָּלָה מִשֶּׁלְּךָ בְּשָׁלִישׁ אַתָּה מִשְׁתַּתֵּף לִי, וְהַשָּׁלִישׁ עָשׂוּי עָלֶיךָ בְּבַטָּלָה - מַתְּר. הַנּוֹתֵן מָעוֹת לַחֲבֵרוֹ לִקַּח בָּהֶן פֵּרוֹת לְמַחֲצִית שָׂכָר, לֹא יֹאמַר לוֹ: הֲרֵי הֵן עֲשׂוּיוֹת עָלֶיךָ לְמֶחֱצָה לִשְׁלִישׁ וּלְרִבְיַע, אֶלָּא מְחֻשָּׁב עִמּוֹ שָׂכָר בַּטָּלָה. הָיוּ פֵּרוֹתָיו מְפֻקָּדִין אֶצְלוֹ, וְאָמַר לוֹ: הֲרֵי הֵן עֲשׂוּיוֹת עָלֶיךָ לְמֶחֱצָה לִשְׁלִישׁ וּלְרִבְיַע - הֲרֵי זֶה מְחֻשָּׁב עִמּוֹ שָׂכָר בַּיִת, שָׂכָר בַּטָּלָה מֵעַכְשָׁו, אִם אָמַר לוֹ: יֵצֵא שָׂכָר כַּתָּף בְּשָׂכָר עֲלֵיהֶ - מַתְּר.

ד,ט הַנּוֹתֵן מָעוֹת לַחֲבֵרוֹ לִקַּח בָּהֶן פֵּרוֹת לְמַחֲצִית שָׂכָר, וְאָמַר לוֹ: קְרוֹב לְהֶפְסֵד וְרָחוֹק לִשְׂכָר - מַתְּר מִשּׁוּם רִבִּית, וְזוֹ הִיא מִדַּת צַדִּיקִים. קָרוֹב לִשְׂכָר וְרָחוֹק לְהֶפְסֵד - אָסוּר מִשּׁוּם רִבִּית וְזוֹ הִיא מִדַּת רְשָׁעִים. קָרוֹב זֶה וְזֶה, וְרָחוֹק זֶה וְזֶה - מַתְּר מִשּׁוּם רִבִּית, וְכָךְ כָּל אָדָם נוֹהֲגִין. הַנּוֹתֵן מָעוֹת לַחֲבֵרוֹ לִקַּח בָּהֶן פֵּרוֹת לְמַחֲצִית שָׂכָר, וְאָמַר לוֹ: הֵילֵךְ מָנֶה וְאֵין אֲנִי יָכוֹל לַעֲמֹד עַל הַפְּרוֹטְרוֹט - אָסוּר. רָאָה פֵּרוֹת שֶׁהוּקְרוּ, וְאָמַר: הֵילֵךְ מָנֶה וְיָכוֹלְנִי לַעֲמֹד עַל הַפְּרוֹטְרוֹט - מַתְּר.

הַשָּׁלֵם

תּוֹסֶפְתָּא

ד,י הַנּוֹתֵן מָעוֹת לַחֲבֵרוֹ לִקַּח בָּהֶן פֵּרוֹת לְמַחֲצִית שָׂכָר, וְרָצָה אֶחָד מֵהֶן לְיַשְׁנָן - חֲבֵרוֹ מְעַכֵּב עֲלֵיהֶן עַל יָדוֹ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אִם הָיְתָה עֶרֶב שְׁבִיעִית - מַתָּר, שֶׁמִּתְחִלָּה לֹא לְקָחוֹ אֶלָּא עַל מְנָת כֵּן. וְכֵן הָיָה רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: בִּשְׁלֹשָׁה פְּרָקִים מוֹכְרִין אֶת הַזֶּרַע, בְּפִנֵּי הַזֶּרַע וּבְשָׁעַת הַזֶּרַע וּבְפִרּוֹס הַפֶּסַח, וּבִשְׁלֹשָׁה פְּרָקִים מוֹכְרִין אֶת הַיַּיִן, בְּפִרּוֹס הַפֶּסַח, וּבְפִרּוֹס הָעֲצֶרֶת, וּבְפִרּוֹס הֶחָג, וּבוֹדְקִין אוֹתוֹ בִּשְׁלֹשָׁה פְּרָקִים. וְהַשֵּׁמֶן - מוֹכְרִין אוֹתוֹ מִן הָעֲצֶרֶת וְעַד הֶחָג.

ד,יא הַנּוֹתֵן מָעוֹת לַחֲבֵרוֹ לִקַּח בָּהֶן פֵּרוֹת לְמַחֲצִית שָׂכָר, לֹא יְהֵא לוֹקֵחַ בְּשֶׁלּוֹ חִטִּין וּבְשֶׁל חֲבֵרוֹ שְׂעוֹרִים, אֶלָּא אוֹ בִּכְלָן חִטִּים אוֹ בִּכְלָן שְׂעוֹרִים, כְּדֵי שֶׁיְּהוּ מָעוֹת שְׁנֵיהֶן שָׁווֹת בַּחֲבִילָה. הַנּוֹתֵן מָעוֹת לַחֲבֵרוֹ לִקַּח בָּהֶן חִטִּין, וְלָקַח בָּהֶן שְׂעוֹרִין, שְׂעוֹרִין וְלָקַח בָּהֶן חִטִּין - יָדוֹ עַל הַתַּחְתּוֹנָה. אִם פָּחֲתוּ - פָּחֲתוּ לוֹ. וְאִם הוֹסִיפוּ - הוֹסִיפוּ לָאֶמְצַע. הַנּוֹתֵן מָעוֹת לַחֲבֵרוֹ לִקַּח בָּהֶן פֵּרוֹת לְמַחֲצִית שָׂכָר, רַשַּׁאי הַלּוֹקֵחַ לִקַּח בָּהֶן כָּל מַה שֶּׁיִּרְצֶה, וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יִקַּח בָּהֶן, לֹא כְסוּת וְלֹא עֵצִים. הַנּוֹתֵן מָעוֹת לַחֲבֵרוֹ לִקַּח בָּהֶן פֵּרוֹת לְמַחֲצִית שָׂכָר - רַשַּׁאי הַלּוֹקֵחַ לִקַּח בְּאוֹתוֹ הַמִּין. וּכְשֶׁהוּא מוֹכֵר - אֵין מוֹכֵר אֶלּוּ בִּפְנֵי עַצְמָן וְאֵלּוּ בִּפְנֵי עַצְמָן. הַנּוֹתֵן מָעוֹת לַחֲבֵרוֹ לִקַּח בָּהֶן פֵּרוֹת לְמַחֲצִית שָׂכָר, וּבָאַחֲרוֹנָה אָמַר לוֹ: לֹא לָקַחְתִּי - אֵין לוֹ עָלָיו אֶלָּא תַּרְעֹמֶת. וְאִם יֵשׁ עֵדִים שֶׁלָּקַח וּמָכַר - מוֹצִיאִין מִמֶּנּוּ עַל כָּרְחוֹ.

ד,יב הָיָה חַיָּב לוֹ מָעוֹת, וּבָא לִטּוֹל מִמֶּנּוּ פֵּרוֹת בְּגָרֶן. אָמַר לוֹ: צֵא וַעֲשֵׂה לִי בִּשְׂעָר הַשּׁוּק, וַאֲנִי נוֹתֵן לוֹ מִכָּאן וְעַד שְׁנַיִם עָשָׂר חֹדֶשׁ - הֲרֵי זוֹ רִבִּית, וְלֹא כְּאִסָּרוֹ הַבָּא לְיָדוֹ. בָּא וְאָמַר לוֹ, הַלְוֵינִי כּוֹר אֶחָד שֶׁל חִטִּין וַאֲנִי נוֹתֵן לְךָ כְּשַׁעַר שֶׁאַתָּה מוֹכֵר בּוֹ - מַתָּר. מַשְׁכֶּרֶת אִשָּׁה לַחֲבֶרְתָּהּ תַּרְנְגֹלֶת לֵישֵׁב עַל הַבֵּיצִים בִּשְׁנֵי אֶפְרוֹחִין בַּשָּׁנָה, וְאֵינָהּ חוֹשֶׁשֶׁת. הָאִשָּׁה שֶׁאָמְרָה לַחֲבֶרְתָּהּ:

הַשָּׁלֵם

תַּרְנְגֹלֶת מִשֶּׁלִּי, וּבֵיצִים מִשֶּׁלִּיכִי, וְאָנוּ חוֹלְקִים אֶת הָאֶפְרוֹחִין. רַבִּי יְהוּדָה מַתִּיר, וְרַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹסֵר.

מַסֶּכֶת בָּבָא מְצִיעָא פֶּרֶק חֲמִישִׁי

ה,א קִבֵּל מִמֶּנּוּ מֵאָה צֹאן בְּמֵאָה שֶׁל זָהָב, לְמֶחֱצָה לִשְׁלִישׁ וּלְרִבְיעַ, וַאֲנִי נוֹטֵל סֶלַע מִכָּל אֶחָד וְאֶחָד בָּאַחֲרוֹנָה - אָסוּר; לְמֶחֱצָה לִשְׁלִישׁ וּלְרִבְיעַ, מֶחֱצָה לִמְזוֹנוֹת וּמֶחֱצָה לְבַטָּלָה, וַאֲנִי נוֹטֵל מִכָּל אֶחָד וְאֶחָד בָּאַחֲרוֹנָה - מַתָּר. קִבֵּל מִמֶּנּוּ מֵאָה עֵגֶל בְּמֵאָה שֶׁל זָהָב, לְמֶחֱצָה לִשְׁלִישׁ וּלְרִבְיעַ, מֶחֱצָה לִמְזוֹנוֹת וּמֶחֱצָה לְבַטָּלָה, וַאֲנִי נוֹטֵל דִּינָר זָהָב מִתּוֹךְ חֶלְקָךְ בָּאַחֲרוֹנָה - מַתָּר.

ה,ב אֵין שָׁמִין בִּכּוּרוֹת תְּמִימִים לְיִשְׂרָאֵל, אֲבָל שָׁמִין לָהֶן בִּכּוּרוֹת בַּעֲלֵי מוּמִין, וְשָׁמִין בִּכּוּרוֹת תְּמִימִים לַכֹּהֲנִים, וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר בַּעֲלֵי מוּמִין.

ה,ג אֵין שָׁמִין לֹא אֶת הָעִזִּים וְלֹא אֶת הָרְחֵלִים, וְלֹא כָּל דָּבָר שֶׁאֵינוֹ עוֹשֶׂה וְאוֹכֵל, רַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: שָׁמִין אֶת הָעִזִּים מִפְּנֵי שֶׁהֵן חוֹלְבוֹת, וְאֶת הָרְחֵלִים מִפְּנֵי שֶׁהֵן גּוֹזְזוֹת וְאֶת הַתַּרְנְגֹלֶת מִפְּנֵי שֶׁעוֹשָׂה וְאוֹכֶלֶת. הַשָּׂמֶה תַּרְנְגֹלֶת מֵחֲבֶרְתָּהּ מְטַפֶּלֶת בְּאֶפְרוֹחִים כָּל זְמַן שֶׁצְּרִיכִין לְאִמָּן. מְטַפֵּל אָדָם בַּבְּהֵמָה טְמֵאָה שְׁנַיִם עָשָׂר חֹדֶשׁ, וּבָאָדָם עֶשְׂרִים וַאַרְבָּעָה חֹדֶשׁ, מָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ לַעֲלוֹת שְׂכַר כַּתֶּף לְמָעוֹת - מַעֲלִין, לִבְהֵמָה - מַעֲלִין, וְאֵין מְשַׁנִּין מִמִּנְהַג הַמְּדִינָה. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: שָׂמִין עֵגֶל עִם אִמּוֹ וּסְיָח עִם אִמּוֹ, וְאַף עַל פִּי שֶׁמַּעֲלֶה שְׂכַר כַּתֶּף לַמָּעוֹת, וְאֵין חוֹשֵׁשׁ מִשּׁוּם רִבִּית.

ה,ד הַשָּׂם בְּהֵמָה מֵחֲבֵרוֹ, עַד מָתַי חַיָּב לְטַפֵּל בָּהּ? סוּמְכוֹס אוֹמֵר: בִּבְהֵמָה דַּקָּה שְׁלוֹשִׁים יוֹם וּבַגַּסָּה חֲמִישִׁים יוֹם. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: בַּדַּקָּה שְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים מִפְּנֵי שֶׁטְּפוּלָהּ מְרֻבֶּה. יֶתֶר עַל כֵּן, בְּכֶלֶם, אִם הָיָה חֶלְקוֹ שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת שָׁם עָלָיו - אֵין מְשַׁנִּין מִמִּנְהַג הַמְּדִינָה. הַשָּׂם בְּהֵמָה טְמֵאָה

תּוֹסֶפְתָּא

מֵחֲבֵרוֹ, עַד מָתַי חַיָּב לְיַטֵּפֵל בְּוָלָדוֹת? סוּמְכוֹס אוֹמֵר: בַּאֲתוֹנוֹת - שְׁמוֹנָה עָשָׂר חֹדֶשׁ. וּבַגְּדֵרוֹת - עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה חֹדֶשׁ. וְאִם עָמַד עָלָיו בְּתוֹךְ הַזְּמַן - חֲבֵרוֹ מְעַכֵּב עַל יָדוֹ, אֲבָל אֵינוֹ דּוֹמֶה טִפּוּלָהּ שֶׁל שָׁנָה רִאשׁוֹנָה לְטִפּוּלָהּ שֶׁל שָׁנָה שְׁנִיָּה. הַשָּׁם בְּהֵמָה מֵחֲבֵרוֹ, אֵין פָּחוֹת מִשְּׁנֵים עָשָׂר חֹדֶשׁ. עָשָׂה בָהּ כָּל יְמוֹת הַחַמָּה, וּמְבַקֵּשׁ לְמוֹכְרָהּ בִּימוֹת הַגְּשָׁמִים - יָכוֹל לְעַכֵּב עַל יָדוֹ, עַד שֶׁיֹּאכִילֶנָּה כָּל יְמוֹת הַגְּשָׁמִים, הֶאֱכִילָהּ כָּל יְמוֹת הַגְּשָׁמִים, וּמְבַקֵּשׁ לְמוֹכְרָהּ בִּימוֹת הַחַמָּה - יָכוֹל לְעַכֵּב עַל יָדוֹ, עַד שֶׁיַּעֲשֶׂה בָהּ כָּל יְמוֹת הַחַמָּה.

ה,ח הַשָּׁם בְּהֵמָה מֵחֲבֵרוֹ מֵתָה, בְּכוּסְיָא[2] - מְשַׁלֵּם כְּלָהּ. וְשֶׁלֹּא בְּכוּסְיָא - מְשַׁלֵּם פְּלֻגָּא, שֶׁכָּךְ הוּא כּוֹתֵב לוֹ: אִם תָּמוּת בְּכוּסְיָא אֲשַׁלֵּם כְּלָהּ, דְּלֹא בְּכוּסְיָא אֲשַׁלֵּם פְּלֻגָּא. שָׁמְּהּ בְּמָנֶה וְהִשְׁבִּיחָהּ, וַהֲרֵי יָפָה מָאתַיִם זוּז, מֵתָה בְּכוּסְיָא - מְשַׁלֵּם שִׁשָּׁה שֶׁל זָהָב. שֶׁלֹּא בְּכוּסְיָא - מְשַׁלֵּם חֲמִשִּׁים זוּז. שָׁמְּהּ בְּמָנֶה וְהִכְחִישָׁהּ, וַהֲרֵי יָפָה חֲמִשִּׁים זוּז, מֵתָה, בְּכוּסְיָא - מְשַׁלֵּם שְׁלֹשָׁה שֶׁל זָהָב. שֶׁלֹּא בְּכוּסְיָא - מְשַׁלֵּם חֲמִשִּׁים זוּז.

ה,ו רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: מַפְרִין עַל שְׁדֵהוּ, כֵּיצַד? קִבֵּל מִמֶּנּוּ שָׂדֶה בַּעֲשָׂרָה כּוֹרִין חִטִּין, וְאָמַר לוֹ: תֵּן לִי מָאתַיִם דִּינָר וַאֲפַרְנְסָהּ, וַאֲנִי נוֹתֵן לְךָ שְׁנַיִם עָשָׂר כּוֹר בַּשָּׁנָה - מֻתָּר. אֲבָל אֵין מַפְרִין עַל סְפִינָתוֹ, וְעַל חֲנוּתוֹ, וְעַל כָּל דָּבָר שֶׁאֵינוֹ עוֹשֶׂה וְאוֹכֵל. מְקַבֵּל אָדָם צֹאן בַּרְזֶל מֵאִשְׁתּוֹ, וְהַוְלָדוֹת וְהַגִּזִּין שֶׁלּוֹ. וְאִם מֵתוּ - חַיָּב בְּאַחֲרָיוּתָן.

ה,ז אֵיזֶה הוּא צֹאן בַּרְזֶל? הָיוּ לְפָנָיו מֵאָה צֹאן, וְאָמַר לוֹ: הֲרֵי הֵן עֲשׂוּיוֹת עָלֶיךָ לְמֵחָצָה לְשָׁלִישׁ וּלְרֶבַע, בְּמֵאָה שֶׁל זָהָב, וְהַוְלָדוֹת וְהַגִּזִּין שֶׁלְּךָ. וְאִם מֵתוּ - אַתָּה חַיָּב בְּאַחֲרָיוּתָן, וְאַתָּה מַעֲלֶה לְסֹלַע מִכָּל אֶחָד וְאֶחָד - מֻתָּר. מְקַבְּלִין צֹאן בַּרְזֶל מִן הָעוֹבֵד

[2] בפשיעה.

הַשָּׁלֵם

כּוֹכָבִים וּשְׂדֵה צֹאן בַּרְזֶל אֲפִלּוּ מִישְׂרָאֵל, לְוֶה אָדָם מֵאִשְׁתּוֹ וּבָנָיו בְּרִבִּית, אֲלָא שֶׁמְּחַנְּכָן בְּרִבִּית.

ה,ח אֵין יִשְׂרָאֵל רַשַּׁאי לִלְווֹת שֶׁקֶל וּלְהַלְווֹת בְּסֶלַע, אֲבָל עוֹבֵד כּוֹכָבִים רַשַּׁאי לִלְווֹת בְּשֶׁקֶל וּלְהַלְווֹת בְּסֶלַע. יִשְׂרָאֵל שֶׁלָּוָה מָעוֹת מִן הָעוֹבֵד כּוֹכָבִים, וּמְבַקֵּשׁ לְהַחְזִירָן לוֹ, מְצָאוֹ חֲבֵרוֹ וְאָמַר לוֹ: תֵּנִם לִי וַאֲנִי נוֹתֵן לְךָ, כְּדֵרֶךְ שֶׁאַתָּה נוֹתֵן לוֹ - אָסוּר. וְאִם הֶעֱמִידוֹ אֵצֶל הָעוֹבֵד כּוֹכָבִים שֶׁלָּוָה מָעוֹת מִיִּשְׂרָאֵל אַחֵר, וּמְבַקֵּשׁ לְהַחְזִירָן לוֹ, מְצָאוֹ יִשְׂרָאֵל אַחֵר, וְאָמַר לוֹ: תֵּנִם לִי וַאֲנִי נוֹתְנָם לְךָ, כְּדֵרֶךְ שֶׁאַתָּה נוֹתֵן לוֹ - מֻתָּר. וְאִם הֶעֱמִידוֹ אֵצֶל יִשְׂרָאֵל - אָסוּר. יִשְׂרָאֵל שֶׁאָמַר לְעוֹבֵד כּוֹכָבִים: הֵילֵךְ שְׁכָרְךָ וְצֵא, וְהַלְוֵה מְעוֹתַי בְּרִבִּית - אָסוּר. וְעוֹבֵד כּוֹכָבִים שֶׁאָמַר לְיִשְׂרָאֵל: הֵילֵךְ שְׁכָרְךָ וְהַלְוֵה מְעוֹתַי בְּרִבִּית - מֻתָּר. אֲבָל אָסוּר מִפְּנֵי מַרְאִית הָעַיִן. מָעוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל מַפְקְדוֹת אֵצֶל הָעוֹבֵד כּוֹכָבִים - מֻתָּר לְהַלְווֹתָן בְּרִבִּית, וְשֶׁל עוֹבֵד כּוֹכָבִים הַמַּפְקָדוֹת אֵצֶל יִשְׂרָאֵל - אָסוּר לְהַלְווֹתָן בְּרִבִּית. זֶה הַכְּלָל, כָּל שֶׁבְּאַחֲרָיוּת יִשְׂרָאֵל - אָסוּר. כָּל שֶׁבְּאַחֲרָיוּת עוֹבֵד כּוֹכָבִים - מֻתָּר. יִשְׂרָאֵל שֶׁנַּעֲשָׂה לוֹ לְעוֹבֵד כּוֹכָבִים אַפּוֹטְרוֹפּוֹס, אוֹ סַנְטֶר - מֻתָּר לְלְווֹת הֵימֶנּוּ בְּרִבִּית, וְעוֹבֵד כּוֹכָבִים שֶׁנַּעֲשָׂה אַפּוֹטְרוֹפּוֹס לְיִשְׂרָאֵל, אוֹ סַנְטֶר - אָסוּר לְלְווֹת הֵימֶנּוּ בְּרִבִּית. יִשְׂרָאֵל הַלָּוֶה מִן הָעוֹבֵד כּוֹכָבִים וְעוֹבֵד כּוֹכָבִים הַלָּוֶה מִיִּשְׂרָאֵל, יִשְׂרָאֵל אַחֵר נַעֲשֶׂה לוֹ עֵרֶב וְאֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ.

ה,ט יִשְׂרָאֵל שֶׁלָּוָה מָעוֹת מִן הָעוֹבֵד כּוֹכָבִים, וְעוֹבֵד כּוֹכָבִים שֶׁלָּוָה מָעוֹת מִיִּשְׂרָאֵל, וְנִתְגַּיֵּר. בֵּין שֶׁזִּקְפָן עָלָיו עַד שֶׁלֹּא נִתְגַּיֵּר, וּבֵין שֶׁזִּקְפָן עָלָיו מִשֶּׁנִּתְגַּיֵּר, גּוֹבֶה אֶת הַקֶּרֶן וְאֵינוֹ גּוֹבֶה אֶת הָרִבִּית; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: עוֹבֵד כּוֹכָבִים שֶׁלָּוָה מָעוֹת מִיִּשְׂרָאֵל וְנִתְגַּיֵּר, בֵּין שֶׁזִּקְפָן עָלָיו בְּמִלְוֶה עַד שֶׁלֹּא נִתְגַּיֵּר, וּבֵין שֶׁזִּקְפָן עָלָיו בְּמִלְוֶה מִשֶּׁנִּתְגַּיֵּר - גּוֹבֶה אֶת הַקֶּרֶן

תּוֹסֶפְתָּא

וְאֵינוֹ גּוֹבֶה אֶת הָרִבִּית. וְיִשְׂרָאֵל הַלָּוֶה מָעוֹת מֵעוֹבֵד כּוֹכָבִים וְנִתְגַּיֵּר, וְזָקְפוֹ עָלָיו בְּמִלְוֶה, עַד שֶׁלֹּא נִתְגַּיֵּר - גּוֹבֶה אֶת הַקֶּרֶן וְגוֹבֶה אֶת הָרִבִּית, מִשֶּׁנִּתְגַּיֵּר - גּוֹבֶה אֶת הַקֶּרֶן וְאֵין גּוֹבֶה אֶת הָרִבִּית. הַמַּלְוֶה אֶת חֲבֵרוֹ בְּרִבִּית, וּבָא לִפְנֵי בֵּית דִּין - קוֹנְסִין אוֹתוֹ, וְאֵינוֹ גּוֹבֶה, לֹא אֶת הַקֶּרֶן וְלֹא אֶת הָרִבִּית; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר, שֶׁהָיָה רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: שְׁטַר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ רִבִּית - קוֹנְסִין אוֹתוֹ, וְאֵינוֹ גּוֹבֶה לֹא אֶת הַקֶּרֶן וְלֹא אֶת הָרִבִּית. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: גּוֹבֶה אֶת הַקֶּרֶן וְאֵינוֹ גּוֹבֶה אֶת הָרִבִּית. הַמּוֹצֵא שְׁטַר רִבִּית - יִקָּרֵעַ. בָּא לְבֵית דִּין - יִקָּרֵעוּהוּ. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: הַכֹּל כְּמִנְהָג הַמְּדִינָה. הַמַּלְוֶה אֶת חֲבֵרוֹ בְּרִבִּית, וְהָלַךְ הַלְוֶה, וְיָרַשׁ עָלָיו שְׁטָרֵי רִבִּיּוֹת, וְאָמַר לוֹ: צֵא שֶׁלִּי בְּשֶׁלְּךָ - מָתָר. אִם בָּאוּ לְבֵית הַחֶשְׁבּוֹן - אָסוּר. הַמַּלְוֶה אֶת חֲבֵרוֹ בְּרִבִּית, וְעָשָׂה תְּשׁוּבָה - חַיָּב לְהַחְזִיר. מֵת וְהִנִּיחַ לִפְנֵי בָנָיו - לֹא יַחְזִירוּ בָנָיו, עַל זֶה נֶאֱמַר (אִיּוֹב כז, טז): "יָכִין וְצַדִּיק יִלְבַּשׁ" וְגוֹ'. אֲבָל הִנִּיחַ לָהֶן אֲבִיהֶן פְּרָה שָׂדֶה וְטַלִּית, וְכָל דָּבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ אַחֲרָיוּת - חַיָּבִין לְהַחְזִיר.

מַסֶּכֶת בָּבָא מְצִיעָא פֶּרֶק שִׁישִּׁי

ו,א אֵין פּוֹסְקִין עַל הַפֵּרוֹת עַד שֶׁיֵּצֵא הַשַּׁעַר, אֲפִלּוּ יְשָׁנוֹת הוֹלְכוֹת מֵאַרְבַּע - אֵין פּוֹסְקִין עַל הַחֲדָשׁוֹת מֵאַרְבַּע, עַד שֶׁיֵּצֵא הַשַּׁעַר לְחָדָשׁ וְלִישָׁן. יָצָא שַׁעַר לַאֲחֵרִים, אַף עַל פִּי שֶׁאֵין לוֹ - מָתָר לָקוּץ הֵימֶנּוּ. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בִּזְמַן שֶׁמּוֹצֵא לְקַח בְּאוֹתוֹ הַשַּׁעַר, אֲבָל אִם הָיוּ לְקוּטוֹת וְהוֹלְכוֹת מֵאַרְבַּע, וְהוּא אֵינוֹ מוֹצֵא לְקַח, אֶלָּא מִשְּׁלִשָּׁה - הֲרֵי זֶה אֵינוֹ פּוֹסֵק עַד שֶׁיֵּצֵא הַשַּׁעַר לַלּוֹקֵט וְלַמּוֹכֵר, וּפוֹסֵק עִמּוֹ עַל הַגְּדִישׁ שֶׁל תְּבוּאָה, וְעַל הָעֲבִיט שֶׁל עֲנָבִים, וְעַל הַמַּעֲטִים[3] שֶׁל זֵיתִים, אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא יָצָא הַשַּׁעַר. אֲבָל אֲחֵרִים לֹא יָקִיצוּ עַל

[3] לְמַעֲטָן

הַשָּׁלֵם

גַּבָּיו. וּפוֹסֵק עִמּוֹ עַל הַזֶּבֶל בְּאַשְׁפּוֹת כָּל יְמוֹת הַשָּׁנָה, אַף עַל פִּי שֶׁאֵין לָזֶה - יֵשׁ לָזֶה.

ו,ב אֵין פּוֹסְקִים עַל הַבֵּיצִים שֶׁל יוֹצֵר, אֶלָּא עַד שֶׁיַּעֲשׂוּ. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בְּאֵלּוּ הָעוֹשִׂים בֶּעָפָר לְבָנָן, אֲבָל בְּאֵלּוּ הָעוֹשִׂים בֶּעָפָר שָׁחוֹר, כְּגוֹן כְּפַר חֲנַנְיָא וְחַבְרוֹתֶיהָ, כְּפַר שִׁיחִין וְחַבְרוֹתֶיהָ - מָתָר לָקוּץ. שֶׁאַף עַל פִּי שֶׁאֵין לָזֶה יֵשׁ לָזֶה. אֵין פּוֹסְקִין עַל הֶחָלָב וְעַל הַגְּזִין, אֶלָּא עַד שֶׁיַּעֲשׂוּ. הִתְחִיל לַחֲלֹב - מָתָר לָקוּץ. הִתְחִיל לָגֹז - מָתָר לָקוּץ. אֵין פּוֹסְקִין, לֹא עַל הָאַפְרוֹחִין וְלֹא עַל הַפַּרְגִּיוֹת, וְלֹא עַל הַדָּגִים בְּטַבָּרְיָא, וְלֹא חֲבִילֵי קַשׁ. אֲבָל פּוֹסְקִין עַל הַבֵּיצִים, וְעַל הַצִּפֳּרִים, וְעַל הַדָּגִים, שֶׁבִּשְׁאָר כָּל מְקוֹמוֹת, וְעַל חֲבִילֵי עֵצִים. זֶה הַכְּלָל: כָּל שֶׁיֵּשׁ לוֹ גֶּרֶן - קוֹצֵץ עִמּוֹ כְּשַׁעַר גֶּרֶן. וְכָל שֶׁאֵין לוֹ גֶּרֶן - קוֹצֵץ עִמּוֹ כָּל שָׁעָה שֶׁיִּרְצֶה.

ו,ג הָיוּ לְפָנָיו מֵאָה צֹאן, וְאָמַר לוֹ: הֲרֵי גִּיזֵיהֶם שֶׁל אֵלּוּ עֲשׂוּיוֹת עָלֶיךָ בְּמֵאָה שֶׁל זָהָב - מָתָר. מִלִּיטְרָא כָּךְ וְכָךְ - אָסוּר. אִם יֵשׁ לוֹ - מָתָר לָגֹז וְלִתֵּן לוֹ. הָיוּ לְפָנָיו מֵאָה כּוֹר, אָמַר לוֹ: קָמָה זוֹ עֲשׂוּיָה עָלֶיךָ בְּמֵאָה שֶׁל זָהָב - מָתָר. בְּכוֹר כָּךְ וְכָךְ - אָסוּר. וְאִם יֵשׁ לוֹ - מָתָר לְקַצֵּר וְלִתֵּן לוֹ. אוֹמֵר אָדָם לַחֲבֵרוֹ: הֵילֵךְ מֵאתַיִם זוּז עַל מַה שֶׁשָּׁדְךָ עוֹשֶׂה, וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יֹאמַר לוֹ מֵאַרְבַּע בְּסֶלַע, מִשְּׁאתַיִם בְּסֶלַע, מִלְּוֶה אָדָם אֶת אֲרִיסְיוֹ מֵאַרְבַּע בְּסֶלַע, מִשְּׁאתַיִם בְּסֶלַע, בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בִּזְמַן שֶׁלֹּא יָרַד לְתוֹךְ שָׂדֵהוּ, אֲבָל אִם יָרַד לְתוֹךְ שָׂדֵהוּ - הֲרֵי הוּא כְּכָל אָדָם. פּוֹסֵק אָדָם עִם אֲרִיסְיוֹ לְזָרַע לְהוֹצָאָה - הֲרֵי זֶה אָסוּר. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא אֲפִלּוּ זָרַע וְהוֹסִיף בְּסָאתַיִם - לֹא יוֹצִיאֵם לָאֶמְצַע לְתוֹךְ שָׂדֵהוּ, עַד שֶׁיַּעֲשֶׂה עָלָיו דָּמִים, פָּסַק הֵימֶנּוּ חִטִּין, וְנָתַן לוֹ שְׂעוֹרִין, שְׂעוֹרִין וְנָתַן לוֹ חִטִּין - אָסוּר. לֹא יֹאמַר לוֹ: הֵילֵךְ מָנֶה וְצֵא קַח לְךָ מִן הַשּׁוּק, אֶלָּא לוֹקֵחַ וְנוֹתֵן לוֹ. אוֹמֵר אָדָם לַחֲבֵרוֹ: הַלְוֵינִי חָבִית אַחַת שֶׁל יַיִן, עַד שֶׁיִּבְצָא בְּנִי, אוֹ עַד שֶׁאֶפְתַּח אֶת הַדּוּת. הָיְתָה לוֹ חָבִית בְּתוֹךְ

תּוֹסֶפְתָּא

הַדּוּת, וְנִפְתַּח הַדּוּת וְנָפְלָה וְנִשְׁבְּרָה, אַף עַל פִּי שֶׁחַיָּב בְּאַחֲרָיוּתָהּ – מָתָר. וְהַלֵּל אוֹסֵר. לְמַה זֶּה דּוֹמֶה? לְנוֹתֵן מָעוֹת לַחֲבֵרוֹ לִתֵּן לוֹ פָּרוֹת בְּגָרָן, וְנִגְנְבוּ, אוֹ אָבְדוּ - חַיָּב בְּאַחֲרָיוּתָן. אִם פָּחֲתוּ אוֹ הוֹתִירוּ - חַיָּב לְהַעֲמִיד לוֹ.

ו,ד לָקַח הֵימֶנּוּ לְגִין וַחֲצִי לְגִין, רְבִיעִית וּשְׁמִינִית - רַשַּׁאי שֶׁיֹּאמַר לוֹ: תֵּן לִי מִיָּד בְּפָחוֹת, וְאֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ מִשּׁוּם רִבִּית. כֵּיצַד בּוֹ, הִלּוֹקֵחַ מֹקֶח מֵחֲבֵרוֹ עַל מְנָת לִתֵּן לוֹ מִכָּאן וְעַד שְׁנֵים עָשָׂר חֹדֶשׁ, רַשַּׁאי שֶׁיֹּאמַר לוֹ: תֵּן לִי מִיָּד בְּפָחוֹת, וְאֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ מִשּׁוּם רִבִּית. הַמּוֹכֵר יַיִן וְשֶׁמֶן לַחֲבֵרוֹ כָּל יְמוֹת הַשָּׁנָה - חַיָּב לְהַעֲמִיד לוֹ כְּדֶרֶךְ שֶׁהֶעֱמִיד בְּקוֹטְלִוזִין[4], וְלֹא יְהֵא מוֹכֵר אֶת הֶחָבִית בִּשְׁלֹשָׁה שְׁעָרִים, וְאִם הָיָה מְסַבֵּב וְהוֹתִיר - מוֹכֵר אֶת הַשְּׁאָר בְּאֵיזֶה מֵהֶן שֶׁיִּרְצֶה. אִגְּרִי-מָמוֹן[5] הָיָה בִּירוּשָׁלַיִם, וְלֹא הָיוּ מְכַוְּנִים עַל הַשְּׁעָרִים, אֶלָּא עַל הַמִּדּוֹת, כְּשֶׁהָיְתָה חָבִית נִמְכֶּרֶת בִּירוּשָׁלַיִם בִּשְׁלֹשָׁה שְׁעָרִים, פִּיהָ שׁוּלֶיהָ וְאֶמְצָעָהּ.

ו,ה אוֹמֵר אָדָם לַחֲבֵרוֹ: יֵלֵךְ חֲמוֹרִי עִמְּךָ הַיּוֹם, וְשֶׁלְּךָ עִמִּי לְמָחָר. תַּחְרֹשׁ פָּרָתִי עִמְּךָ הַיּוֹם וְשֶׁלְּךָ עִמִּי לְמָחָר. אֲבָל לֹא יֹאמַר לוֹ: חֲמוֹרִי עִמְּךָ הַיּוֹם לַמִּזְרָח וְשֶׁלְּךָ עִמִּי לְמָחָר בַּמַּעֲרָב, תַּחְרֹשׁ פָּרָתִי עִמְּךָ הַיּוֹם בַּמִּזְרָח וְשֶׁלְּךָ עִמִּי לְמָחָר בַּמַּעֲרָב, וְאִם הָיָה שָׂכָר שָׁוֶה - הֲרֵי זֶה מֻתָּר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: כָּל יְמֵי הַגָּרִיד אֶחָד, וְכָל יְמֵי הָרְבִיעָה אֶחָד. הָאוֹמֵר לְפוֹעֵל: ׳הֵילֵךְ מָנֶה זֶה, וְיֹהֵא בְּיָדְךָ שֶׁתַּעֲשֶׂה עִמִּי בְּפִעָלָה בְּגָרָן מְדִינָר לְיוֹם׳, וְהָיָה יָפֶה סָלַע בְּיוֹם - מֻתָּר. הַנּוֹתֵן מָעוֹת לַחֲבֵרוֹ לִתֵּן לוֹ פֵּרוֹת בַּגָּרָן - חַיָּב לְהַעֲמִיד לוֹ בְּשָׁעַר בֵּינוֹנִי. וְאֵיזֶה שַׁעַר בֵּינוֹנִי? הָיוּ הוֹלְכוֹת מִשְּׁמוֹנֶה וְתִשְׁעָה וּמֵעֲשָׂרָה - נוֹתְנָן לוֹ מִתִּשְׁעָה. בִּשְׁעַר הַזּוֹל - נוֹתְנָן לוֹ בְּשַׁעַר הַזּוֹל. בְּשַׁעַר הַיָּקָר - נוֹתְנָן לוֹ כְּשַׁעַר הַיָּקָר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: לְעוֹלָם נוֹתְנָן לוֹ כְּשַׁעַר הַזּוֹל. לֹא יֹאמַר לוֹ: ׳תֵּן לִי כְּשַׁעַר הַזּוֹל׳, אֶלָּא אוֹמֵר לוֹ: ׳תֵּן לִי מְעוֹתַי שֶׁלּוֹקַחַ אֲנִי בָּהֶן כְּשַׁעַר הַזּוֹל׳. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בִּזְמַן שֶׁמּוֹצֵא לִקַּח בְּכָל מָעוֹת שֶׁנָּתַן לוֹ, אֲבָל אֵינוֹ מוֹצֵא לִקַּח אֶלָּא כּוֹר אֶחָד בְּסֶלַע - נוֹתֵן לוֹ כּוֹר אֶחָד בְּסֶלַע, וְהַשְּׁאָר נוֹתֵן לוֹ כְּשַׁעַר בֵּינוֹנִי.

ו,ו רַבִּי נְחֶמְיָה וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב פּוֹטְרִין בְּלַבְלָר, וּפָטְרוּ אֶת הַמַּלְוֶה מִלְּלְקוֹת מִפְּנֵי שֶׁהוּא בְּ׳קוּם עֲשֵׂה׳. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: בּוֹא וּרְאֵה כַּמָּה סְמוּיוֹת עֵינֵיהֶם שֶׁל מַלְוֵי רִבִּית. אָדָם קוֹרֵא לַחֲבֵרוֹ ״עוֹבֵד כּוֹכָבִים וּמְגַלֶּה עֲרָיוֹת וְשׁוֹפֵךְ דָּמִים״ - מְבַקֵּשׁ שֶׁיִּפּוֹל עִמּוֹ לְחַיִּים, וְהַלָּה מֵבִיא אֶת הַלַּבְלָר, וְאֶת הַקַּלְמוֹס, וְאֶת הַדְּיוֹ, וְאֶת הַשְּׁטָר וְאֶת הָעֵדִים, וְאוֹמֵר: בּוֹאוּ וְכִתְבוּ עָלָיו שֶׁאֵין לוֹ חֵלֶק בְּמִי שֶׁפּוֹקֵד עַל הָרִבִּית, וְכוֹתֵב וּמַעֲלֶה בְּעַרְכָּאִים, וְכָפַר בְּמִי שֶׁאָמַר וְהָיָה הָעוֹלָם, הָא לָמַדְתָּ, שֶׁמַּלְוֵי בְּרִבִּית כּוֹפְרִין בָּעִקָּר. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר: יֶתֶר עַל מַה שֶּׁמַּרְוִיחִין - הֵן מַתְחִיבִין, שֶׁהֵן עוֹשִׂין אֶת הַתּוֹרָה פְּלַסְטֵר, וְאֶת מִשֶּׁה טִפֵּשׁ, וְאוֹמְרִין: אִילּוּ הָיָה מֹשֶׁה יוֹדֵעַ שֶׁכָּךְ אָנוּ מַרְוִיחִין - לֹא הָיָה כּוֹתְבוֹ. רַבִּי עֲקִיבָא אָמַר: קָשָׁה רִבִּית, שֶׁאַף שְׁאֵלַת שָׁלוֹם רִבִּית. כֵּיצַד? וְהוּא שֶׁלֹּא שָׁאַל בִּשְׁלוֹמוֹ מִיָּמָיו, עַד שֶׁלָּוָה הַיּוֹם, הֲרֵי אַף שְׁאֵלַת שָׁלוֹם, הֲוֵי אַף שְׁאֵלַת שָׁלוֹם - רִבִּית.

רַבִּי שִׁמְעָיָה אוֹמֵר: כָּל שֶׁיֵּשׁ לוֹ מָעוֹת וְאֵין מַלְוֶה אוֹתָן בְּרִבִּית, עָלָיו הַכָּתוּב אוֹמֵר (תְּהִלִּים טו, ה): ״כַּסְפּוֹ לֹא נָתַן בְּנֶשֶׁךְ וְשֹׁחַד עַל נָקִי לֹא לָקָח״, הָא לָמַדְתָּ, שֶׁמַּלְוֵי רִבִּית מִתְמוֹטְטִין וְהוֹלְכִים מִן הָעוֹלָם. מִטְמוֹט זֶה אֵינִי יוֹדֵעַ מַה הוּא, כָּעִנְיָן שֶׁנֶּאֱמַר (מִשְׁלֵי כד, יא): ״הַצֵּל לְקֻחִים לַמָּוֶת״ וְגוֹ׳.

---

[4] שוק למכירת יינות.

[5] יש כמה שגורסים כאן כמילה אחת: **אִינְגְּרַאנַאמִין** או **אַגְּרַדַּמִין** – ופירושו: הממונים להלקות את מעוותי המדות.

הַשָּׁלֵם

תּוֹסֶפְתָּא

מַסֶּכֶת בָּבָא מְצִיעָא פֶּרֶק שְׁבִיעִי

ז,א הַשּׂוֹכֵר אֶת הַפּוֹעֲלִים, בֵּין שֶׁהִטְעוּ אֶת בַּעַל הַבַּיִת וּבֵין שֶׁבַּעַל הַבַּיִת הִטְעָה אוֹתָן - אֵין לָהֶם זֶה עַל זֶה אֶלָּא תִּרְעוֹמוֹת. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בִּזְמַן שֶׁלֹּא הָלְכוּ, אֲבָל שָׂכַר הַחֲמָרִין וְהָלְכוּ וּמָצְאוּ אֶת הַשָּׂדֶה כְּשֶׁהִיא לַחָה - נוֹתֵן לָהֶם שְׂכָרָם מִשָּׁלֵם, שֶׁאֵינוֹ דּוֹמֶה הָעוֹשֶׂה מְלָאכָה לְיוֹשֵׁב בָּטֵל, וְאֵינוֹ דּוֹמֶה הַבָּא טָעוּן לַבָּא רֵיקָן. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בִּזְמַן שֶׁלֹּא הִתְחִילוּ, אֲבָל אִם הִתְחִילוּ - הֲרֵי אֵלּוּ שָׁמִין לָהֶם. כֵּיצַד? קִבְּלוּ הַיְמֵנוּ קָמָה לִקְצֹר בִּשְׁתֵּי סְלָעִים, קֶצֶר חֲצָיָהּ וְהִנִּיחַ חֲצָיָהּ. טַלִּית לֶאֱרֹג בִּשְׁתֵּי סְלָעִים, אָרַג חֲצָיָהּ וְהִנִּיחַ חֲצָיָהּ - הֲרֵי אֵלּוּ שָׁמִין לוֹ, אִם הָיָה מַה שֶּׁעָשָׂה יָפֶה שִׁשָּׁה דִּינָרִין - נוֹתֵן לוֹ סֶלַע, אוֹ יִגְמֹר מְלַאכְתּוֹ. וְאִם הָיָה יָפֶה סֶלַע - נוֹתֵן לוֹ סֶלַע. רַבִּי דּוֹסָא אוֹמֵר: שָׁמִין עַל מַה שֶּׁעָתִיד לְהֵעָשׂוֹת, אִם הָיָה מַה שֶּׁעָתִיד לְהֵעָשׂוֹת יָפֶה חֲמִשָּׁה דִּינָרִין - נוֹתְנִין לוֹ שֶׁקֶל, אוֹ יִגְמֹר מְלַאכְתּוֹ. וְאִם הָיָה יָפֶה שֶׁקֶל - נוֹתְנִין לוֹ שֶׁקֶל. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בִּדְבָר שֶׁאֵינוֹ אָבוּד, אֲבָל דָּבָר הָאָבוּד - שׂוֹכֵר עַלֵּיהֶן אוֹ מַטְעֶן. כֵּיצַד? אוֹמֵר לוֹ סֶלַע פַּסְקָתִי לְךָ, הֲרֵינִי נוֹתֵן לְךָ שְׁתַּיִם, הָלַךְ וְשׂוֹכֵר מִמָּקוֹם אַחֵר - בָּא וְנוֹטֵל מִזֶּה וְנוֹתֵן לָזֶה. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בִּזְמַן שֶׁפּוֹסֵק עָלָיו בְּמָקוֹם שֶׁאֵינוֹ מוֹצֵא לִשְׂכֹּר, אֲבָל רָאָה חֲמָרִין מְמַשְׁמְשִׁין וּבָאִין, וְאָמַר לוֹ צֵא וּשְׂכוֹר לְךָ אֶחָד מֵאֵלּוּ - אֵין לוֹ עָלָיו אֶלָּא תִּרְעֹמֶת.

ז,ב הַשּׂוֹכֵר אֶת הַסְּפִינָה וּפָרְקָהּ עָלָיו בְּאֶמְצַע הַנָּמָל - אֵין לוֹ עָלָיו אֶלָּא תִּרְעֹמֶת. הַשּׂוֹכֵר אֶת הַפּוֹעֵל וּמֵת לוֹ מֵת, אוֹ שֶׁאֲחָזָתוּ חַמָּה - הֲרֵי אֵלּוּ שָׁמִין לוֹ. כֵּיצַד שָׁמִין לוֹ? אִם הָיָה שָׂכִיר חֹדֶשׁ - נוֹתְנִים לוֹ לְפִי שְׂכִירוּתוֹ. קִבְּלָן - נוֹתְנִים לוֹ לְפִי קַבָּלָנוּתוֹ. הַשּׂוֹכֵר אֶת הַפּוֹעֵל לְהָבִיא שְׁלִיחוּת מִמָּקוֹם לְמָקוֹם, וְהָלַךְ וְלֹא הֵבִיא - נוֹתֵן לוֹ שְׂכָרוֹ מְשֻׁלָּם. הַשּׂוֹכֵר אֶת הַפּוֹעֵל לְהָבִיא קִנִּים וְדוֹקָרִנִים לַכֶּרֶם, וְהָלַךְ וְלֹא הֵבִיא - נוֹתֵן לוֹ

הַשָּׁלֵם

שְׂכָרוֹ מְשֻׁלָּם. הַשּׂוֹכֵר אֶת הַפּוֹעֵל לְהָבִיא עֲנָבִים וְתַפּוּחִים וְדִרְמַסְקָנוֹת[6] לַחוּלָּה, וְהָלַךְ וּמְצָאוֹ שֶׁמֵּת, אוֹ שֶׁהִבְרִיא, לֹא יֹאמַר לוֹ: 'טוֹל מַה שֶּׁהֵבֵאתָ בִּשְׂכָרְךָ!', אֶלָּא נוֹתֵן לוֹ שְׂכָרוֹ מְשֻׁלָּם.

ז,ג הַשּׂוֹכֵר אֶת הַפּוֹעֵל לַחְרֹשׁ - לֹא יֹאמַר לוֹ: בֹּא וְנַכֵּשׁ. לְנַכֵּשׁ - לֹא יֹאמַר לוֹ: בֹּא וַחֲרוֹשׁ. לַחְרֹשׁ בְּשָׂדֶה זוֹ - לֹא יֹאמַר לוֹ: בֹּא וַחֲרוֹשׁ בְּשָׂדֶה אַחֶרֶת. לְנַכֵּשׁ בְּשָׂדֶה זוֹ - לֹא יֹאמַר לוֹ: בֹּא וְנַכֵּשׁ בְּשָׂדֶה אַחֶרֶת. שְׂכָרוֹ לְנַכֵּשׁ וְגָמַר אֶת שָׂדֵהוּ - לֹא יֹאמַר לוֹ: בֹּא וַעֲדַר שְׁתֵּי גְפָנִים. שְׂכָרוֹ לַעֲדֹר וְגָמַר אֶת שָׂדֵהוּ - לֹא יֹאמַר לוֹ: בֹּא וְנַכֵּשׁ אֶת שְׁתֵּי גְפָנִים. גָּמַר בַּחֲרִישׁוֹ הַיּוֹם - לֹא יֹאמַר לוֹ: בֹּא וַחֲרוֹשׁ בְּשָׂדֶה אַחֶרֶת, שֶׁיֹּאמַר לוֹ: פָּרְנֵס לִי מְלָאכָה מִתּוֹךְ שֶׁלְּךָ אוֹ תֵּן לִי שְׂכָרִי בְּמָה שֶׁעָשִׂיתִי. גָּמַר נִכּוּשׁ בַּחֲצוֹת הַיּוֹם - לֹא יֹאמַר לוֹ: בֹּא וְנַכֵּשׁ בְּשָׂדֶה אַחֶרֶת, שֶׁיֹּאמַר לוֹ פָּרְנֵס לִי מְלָאכָה [מִתּוֹךְ] שֶׁלְּךָ אוֹ תֵּן לִי שְׂכָרִי בְּמָה שֶׁעָשִׂיתִי, וְכֵן הוּא שֶׁגָּמַר חֲרִישׁוֹ בַּחֲצִי הַיּוֹם - לֹא יֹאמַר לוֹ: הֲרֵינִי חוֹרֵשׁ בְּשָׂדֶה פְּלוֹנִי. גָּמַר אֶת נִכּוּשׁוֹ בַּחֲצִי הַיּוֹם - לֹא יֹאמַר לוֹ: הֲרֵינִי מְנַכֵּשׁ עִמְּךָ בְּשָׂדֶה פְּלוֹנִי, וְאִם הִתְנָה עָלֶיהָ מִתְּחִלָּה עַל מְנָת כֵּן - הֲרֵי זֶה מֻתָּר. רַשַּׁאי בַּעַל הַבַּיִת לְשַׁנּוֹתוֹ לִמְלָאכָה קַלָּה, אֲבָל לֹא לִמְלָאכָה חֲמוּרָה. הָא כֵּיצַד? שְׂכָרוֹ לְנַכֵּשׁ בְּשָׂדֵהוּ, וְגָמַר אֶת שָׂדֵהוּ, אוֹמֵר לוֹ מִדַּעְתּוֹ: בֹּא וַעֲדַר שְׁתֵּי גְפָנִים. שְׂכָרוֹ לַעֲדֹר, וְגָמַר אֶת שָׂדֵהוּ, אוֹמֵר לוֹ עַל כָּרְחוֹ: בֹּא וְנַכֵּשׁ שְׁתֵּי גְפָנִים.

ז,ד הַשּׂוֹכֵר אֶת הַפּוֹעֲלִים לַעֲשׂוֹת בְּתוֹךְ שֶׁלּוֹ, וְטָעוּ וְעָשׂוּ בְּתוֹךְ שֶׁל חֲבֵרוֹ - הוּא נוֹתֵן לָהֶם שְׂכָרָן מְשֻׁלָּם, וְחוֹזֵר וְנוֹטֵל מִבַּעַל הַבַּיִת מַה שֶּׁהֶהֱנוּ אוֹתוֹ. הֵרְאָם בְּתוֹךְ שֶׁלּוֹ, וְהָלְכוּ וְעָשׂוּ בְּתוֹךְ שֶׁל חֲבֵרוֹ, הוּא אֵין נוֹתֵן לָהֶם כְּלוּם, וְהֵן הוֹלְכִין וְנוֹטְלִים מִבַּעַל הַבַּיִת, מַה שֶּׁהֶהֱנוּ אוֹתוֹ.

---

[6] פרי הבא מעיר דמשק ונקרא על שמה.

תּוֹסֶפְתָּא

ז,ה הַשּׂוֹכֵר אֶת הַחֲמוֹר וְהִבְרִיקָה אוֹ נִשְׁתַּטְּתָה - אֵינוֹ חַיָּב לְהַעֲמִיד לוֹ חֲמוֹר. מֵתָה אוֹ שֶׁנִּטַּלְתָּה אַנְגַּרְיָא - חַיָּב לְהַעֲמִיד לוֹ חֲמוֹר. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר: אִם בְּדֶרֶךְ הֲלִיכָתָהּ נִטְלָתָהּ - אֵינוֹ חַיָּב לְהַעֲמִיד לוֹ חֲמוֹר. אִם שֶׁלֹּא כְּדֶרֶךְ הֲלִיכָתָהּ נִטְלָתָהּ - חַיָּב לְהַעֲמִיד לוֹ חֲמוֹר. וְכֵן הָיָה רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר: הָאוֹמֵר לַחֲבֵרוֹ שְׂכוֹר לִי חֲמוֹרְךָ וְאֶרְכַּב עָלָיהָ מִכָּאן וְעַד מָקוֹם פְּלוֹנִי וְהִבְרִיקָה אוֹ נִשְׁתַּטְּתָה - חַיָּב לְהַעֲמִיד לוֹ חֲמוֹר. הַשּׂוֹכֵר אֶת הַפּוֹעֵל וְנִזְדַּמְּנָה לוֹ אַנְגַּרְיָא, לֹא יֹאמַר: הֲרֵי זֶה לְפָנֶיךָ! אֶלָּא נוֹתֵן שְׂכָרוֹ בְּמַה שֶּׁעָשָׂה. הַמַּשְׂכִּיר בְּהֵמָה לַחֲבֵרוֹ - לֹא יְשַׁנֶּה לוֹ אֶת הַבְּהֵמָה. הִשְׂכִּיר לוֹ חֲמוֹר - לֹא יְשִׁיבֶנּוּ עַל הַפֶּרֶד. פֶּרֶד - לֹא יְשִׁיבֶנּוּ עַל הַסּוּס. סוּס - לֹא יְשִׁיבֶנּוּ בַּקָּרוֹן.

ז,ו הַשּׂוֹכֵר אֶת הַחֲמוֹר לְהָבִיא לֶתֶךְ חִטִּין וְהֵבִיא שְׁשָׁה עָשָׂר שְׁעוֹרִין - פָּטוּר. אִם הוֹסִיף עַל מַשָּׂאוֹ - חַיָּב. וְכַמָּה יוֹסִיף עַל מַשָּׂאוֹ וִיהֵא חַיָּב? סוֹמְכוֹס אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי מֵאִיר: קַב לַכָּתֶף, שְׁלֹשָׁה סְאִין לַעֲגָלָה וְסִפִּינָה לְפִי מַה שֶּׁהִיא. הַשּׂוֹכֵר אֶת הַחֲמוֹר לְהַרְכִּיב אִישׁ - לֹא יַרְכִּיב אִשָּׁה. אִשָּׁה - מַרְכִּיב אִישׁ. לְהַרְכִּיב אִשָּׁה - מַרְכִּיב אִשָּׁה עֲלֵיהָ, בֵּין מְעֻבֶּרֶת בֵּין מֵינִיקָה. הַשּׂוֹכֵר אֶת הַחֲמוֹר לִרְכֹּב עָלָיהָ - בַּעַל הַבַּיִת נוֹתֵן כְּסוּתוֹ וּמְזוֹנוֹתָיו וְכָל כְּלֵי תַשְׁמִישׁוֹ. יֶתֶר עַל כֵּן - חַמָּר מְעַכֵּב עַל יָדוֹ. חַמָּר נוֹתֵן שְׂעוֹרִים וְתֶבֶן וּמְזוֹנוֹתָיו עַד שֶׁמַּגִּיעַ לְלֵינָה, יֶתֶר עַל כֵּן - בַּעַל הַבַּיִת מְעַכֵּב עַל יָדוֹ. הַשּׂוֹכֵר אֶת הַחֲמוֹר וְטָעֲנוֹ דְּבָרִים הָאֲסוּרִים, נְטָלָם מִמֶּנּוּ חֲרָמִין אוֹ מוֹכְסִין - חַיָּב, וְאִם הוֹדִיעוֹ שֶׁהוּא מוֹכֵס כְּדַרְכּוֹ הַמּוֹכְסִין - פָּטוּר.

ז,ז שְׂיָרָא שֶׁהָיְתָה בַּמִּדְבָּר, וְנָפַל עָלֶיהָ גַּיס וּטְרָפָהּ - מְחַשְּׁבִין לְפִי מָמוֹן וְאֵין מְחַשְּׁבִין לְפִי נְפָשׁוֹת. וְאִם שָׁלְחוּ תַּיָּר לְפָנֶיהֶם - אַף מְחַשְּׁבִין לְפִי נְפָשׁוֹת, וְאֵין מְשַׁנִּין מִמִּנְהַג הוֹלְכֵי שְׂיָרָא. סְפִינָה שֶׁהָיְתָה בָּאָה בַּיָּם, וְעָמַד עָלֶיהָ נַחְשׁוֹל וְהֶקֵּלוּ מִמַּשָּׂאָהּ - מְחַשְּׁבִין לְפִי מַשָּׂאוֹי וְאֵין מְחַשְּׁבִין לְפִי נְפָשׁוֹת, וְאֵין הַסַּפָּנִין מְשַׁנִּין מִמִּנְהַג הוֹלְכֵי שְׂיָרָא. הַמַּשְׂכִּיר לַחֲבֵרוֹ סְפִינָה אוֹ קָרוֹן - מְחַשְּׁבִין לְפִי מַשָּׂאוֹי וּלְפִי נְפָשׁוֹת, וְאֵין מְחַשְּׁבִין לְפִי מָמוֹן.

ז,ח גַּרְדִּי שֶׁהִנִּיחַ נֵר בְּצַד הַבֶּגֶד וְדָלַק - חַיָּב לְשַׁלֵּם, מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּנוֹשֵׂא שָׂכָר. נָפְלָה עָלָיו מַפֹּלֶת, עַד שֶׁלֹּא נִגְמַר מְלַאכְתּוֹ - חַיָּב. מִשֶּׁנִּגְמְרָה מְלַאכְתּוֹ, אִם הוֹדִיעַ לְבַעֲלָיו - פָּטוּר. וְאִם לָאו - חַיָּב. גְּמָרוֹ וְנִגְנַב אוֹ אָבַד, אִם הוֹדִיעַ בּוֹ לְבַעֲלָיו - פָּטוּר. וְאִם לָאו - חַיָּב.

ז,ט אָמַר לוֹ: 'חֲלוֹק אָמַרְתִּי לְךָ'. וְהוּא אוֹמֵר: 'טָלִית אָמַרְתָּ לִי' - עַל בַּעַל הַבַּיִת לְהָבִיא רְאָיָה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אִם הָיָה עוֹשֶׂה אֻצָּל בַּעַל הַבַּיִת - יְקַבֵּל בַּעַל הַבַּיִת אֶת שֶׁלּוֹ. אֻצָּל אָמָּן וּבַעַל הַבַּיִת נִכְנַס וְיוֹצֵא עָלָיו - יְקַבֵּל בַּעַל הַבַּיִת אֶת שֶׁלּוֹ. אֻצָּל אָמָּן וְאֵין בַּעַל הַבַּיִת נִכְנַס וְיוֹצֵא עָלָיו - אָמָּן צָרִיךְ לְהָבִיא רְאָיָה. אָמַר לוֹ: סָלַע אָמַרְתִּי לְךָ, וְהוּא אוֹמֵר: שְׁתַּיִם אָמַרְתָּ לִי, כָּל זְמַן שֶׁאֻצָּל אָמָּן - בַּעַל הַבַּיִת צָרִיךְ לְהָבִיא רְאָיָה. אֻצָּל בַּעַל הַבַּיִת וּבְתוֹךְ זְמַנּוֹ - אָמָּן צָרִיךְ לְהָבִיא רְאָיָה. אַחַר זְמַנּוֹ - גַּרְדִּי נִשְׁבַּע וְנוֹטֵל.

ז,י הַנּוֹתֵן כֵּלָיו לְאָמָּן לַעֲשׂוֹת לוֹ וְנִגְמְרָה מְלַאכְתּוֹ, וְנִגְנַב אוֹ שֶׁאָבַד עַד שֶׁלֹּא נִתְקַבֵּל שְׂכָרוֹ - הֲרֵי הוּא כְּנוֹשֵׂא שָׂכָר. מִשֶּׁנִּתְקַבֵּל שְׂכָרוֹ - הֲרֵי הוּא כְּשׁוֹמֵר חִנָּם. אֵימָתַי? בִּזְמַן שֶׁתְּבָעוֹ וְאוֹמֵר לוֹ: בֹּא וְטוֹל אֶת שֶׁלְּךָ. לֹא תְּבָעוֹ וְלֹא אָמַר לוֹ: בֹּא וְטוֹל אֶת שֶׁלְּךָ, אַף עַל פִּי שֶׁמִּתְקַבֵּל שְׂכָרוֹ - הֲרֵי הוּא כְּנוֹשֵׂא שָׂכָר. הָאוֹמֵר לַחֲבֵרוֹ: הַשְׁאִילֵנִי וְאַשְׁאִילְךָ, שְׁמוֹר לִי וְאֶשְׁמֹר לְךָ - הֲרֵי הוּא כְּשׁוֹמֵר חִנָּם, וְאֵינוֹ עָלָיו כְּנוֹשֵׂא שָׂכָר. אַבָּא שָׁאוּל אוֹמֵר: מָתָר אָדָם לְהַשְׂכִּיר מַשְׂכּוֹנוֹ שֶׁל עָנִי בְּפָחוֹת, וְשֶׁל עָשִׁיר - אֵין רַשַּׁאי לְיַגַּע בּוֹ.

משלי פרק ט

א חָכְמוֹת בָּנְתָה בֵיתָהּ חָצְבָה עַמּוּדֶיהָ שִׁבְעָה:
ב טָבְחָה טִבְחָהּ מָסְכָה יֵינָהּ אַף עָרְכָה שֻׁלְחָנָהּ:
ג שָׁלְחָה נַעֲרֹתֶיהָ תִּקְרָא עַל־גַּפֵּי מְרֹמֵי קָרֶת:
ד מִי־פֶתִי יָסֻר הֵנָּה חֲסַר־לֵב אָמְרָה לּוֹ:
ה לֻכוּ לַחֲמוּ בְלַחֲמִי וּשְׁתוּ בְיַיִן מָסָכְתִּי:
ו עִזְבוּ פְתָאיִם וְחְיוּ וְאִשְׁרוּ בְּדֶרֶךְ בִּינָה:
ז יֹסֵר ׀ לֵץ לֹקֵחַ לוֹ קָלוֹן וּמוֹכִיחַ לְרָשָׁע מוּמוֹ:
ח אַל־תּוֹכַח לֵץ פֶּן־יִשְׂנָאֶךָּ הוֹכַח לְחָכָם וְיֶאֱהָבֶךָּ:
ט תֵּן לֶחָכָם וְיֶחְכַּם־עוֹד הוֹדַע לְצַדִּיק וְיוֹסֶף לֶקַח:
י תְּחִלַּת חָכְמָה יִרְאַת יְהוָה וְדַעַת קְדֹשִׁים בִּינָה:
יא כִּי־בִי יִרְבּוּ יָמֶיךָ וְיוֹסִיפוּ לְךָ שְׁנוֹת חַיִּים:
יב אִם־חָכַמְתָּ חָכַמְתְּ לָךְ וְלֹצְתָּ לְבַדֶּךָ תִּשָּׂא:
יג אֱשֶׁת כְּסִילוּת הֹמְיָה פְּתַיּוּת וּבַל־יָדְעָה מָּה:
יד וְיָשְׁבָה לְפֶתַח בֵּיתָהּ עַל־כִּסֵּא מְרֹמֵי קָרֶת:
טו לִקְרֹא לְעֹבְרֵי־דָרֶךְ הַמְיַשְּׁרִים אׇרְחוֹתָם:
טז מִי־פֶתִי יָסֻר הֵנָּה וַחֲסַר־לֵב וְאָמְרָה לּוֹ:
יז מַיִם־גְּנוּבִים יִמְתָּקוּ וְלֶחֶם סְתָרִים יִנְעָם:
יח וְלֹא־יָדַע כִּי־רְפָאִים שָׁם בְּעִמְקֵי שְׁאוֹל קְרֻאֶיהָ:

משלי פרק י

א מִשְׁלֵי שְׁלֹמֹה
בֵּן חָכָם יְשַׂמַּח־אָב וּבֵן כְּסִיל תּוּגַת אִמּוֹ:
ב לֹא־יוֹעִילוּ אוֹצְרוֹת רֶשַׁע וּצְדָקָה תַּצִּיל מִמָּוֶת:
ג לֹא־יַרְעִיב יְהוָה נֶפֶשׁ צַדִּיק וְהַוַּת רְשָׁעִים יֶהְדֹּף:
ד רָאשׁ עֹשֶׂה כַף־רְמִיָּה וְיַד חָרוּצִים תַּעֲשִׁיר:
ה אֹגֵר בַּקַּיִץ בֵּן מַשְׂכִּיל נִרְדָּם בַּקָּצִיר בֵּן מֵבִישׁ:
ו בְּרָכוֹת לְרֹאשׁ צַדִּיק וּפִי רְשָׁעִים יְכַסֶּה חָמָס:
ז זֵכֶר צַדִּיק לִבְרָכָה וְשֵׁם רְשָׁעִים יִרְקָב:
ח חֲכַם־לֵב יִקַּח מִצְוֹת וֱאִוֶּיל שְׂפָתַיִם יִלָּבֵט:
ט הוֹלֵךְ בְּתֹם יֵלֵךְ בֶּטַח וּמְעַקֵּשׁ דְּרָכָיו יִוָּדֵעַ:
י קֹרֵץ עַיִן יִתֵּן עַצֶּבֶת וֱאִוֶּיל שְׂפָתַיִם יִלָּבֵט:
יא מְקוֹר חַיִּים פִּי צַדִּיק וּפִי רְשָׁעִים יְכַסֶּה חָמָס:
יב שִׂנְאָה תְּעוֹרֵר מְדָנִים וְעַל כָּל־פְּשָׁעִים תְּכַסֶּה אַהֲבָה:
יג בְּשִׂפְתֵי נָבוֹן תִּמָּצֵא חָכְמָה וְשֵׁבֶט לְגֵו חֲסַר־לֵב:
יד חֲכָמִים יִצְפְּנוּ־דָעַת וּפִי־אֱוִיל מְחִתָּה קְרֹבָה:
טו הוֹן עָשִׁיר קִרְיַת עֻזּוֹ מְחִתַּת דַּלִּים רֵישָׁם:
טז פְּעֻלַּת צַדִּיק לְחַיִּים תְּבוּאַת רָשָׁע לְחַטָּאת:
יז אֹרַח לְחַיִּים שׁוֹמֵר מוּסָר וְעֹזֵב תּוֹכַחַת מַתְעֶה:
יח מְכַסֶּה שִׂנְאָה שִׂפְתֵי־שָׁקֶר וּמוֹצֵא דִבָּה הוּא כְסִיל:
יט בְּרֹב דְּבָרִים לֹא יֶחְדַּל־פָּשַׁע וְחוֹשֵׂךְ שְׂפָתָיו מַשְׂכִּיל:
כ כֶּסֶף נִבְחָר לְשׁוֹן צַדִּיק לֵב רְשָׁעִים כִּמְעָט:
כא שִׂפְתֵי צַדִּיק יִרְעוּ רַבִּים וֱאִוִּילִים בַּחֲסַר־לֵב יָמוּתוּ:
כב בִּרְכַּת יְהוָה הִיא תַעֲשִׁיר וְלֹא־יוֹסִף עֶצֶב עִמָּהּ:

כג בִּשְׂחוֹק לֶכְסִיל עֲשׂוֹת זִמָּה וְחָכְמָה לְאִישׁ תְּבוּנָה:
כד מְגוֹרַת רָשָׁע הִיא תְּבוֹאֶנּוּ וְתַאֲוַת צַדִּיקִים יִתֵּן:
כה כַּעֲבוֹר סוּפָה וְאֵין רָשָׁע וְצַדִּיק יְסוֹד עוֹלָם:
כו כַּחֹמֶץ | לַשִּׁנַּיִם וְכֶעָשָׁן לָעֵינָיִם כֵּן הֶעָצֵל לְשֹׁלְחָיו:
כז יִרְאַת יְהוָה תּוֹסִיף יָמִים וּשְׁנוֹת רְשָׁעִים תִּקְצֹרְנָה:
כח תּוֹחֶלֶת צַדִּיקִים שִׂמְחָה וְתִקְוַת רְשָׁעִים תֹּאבֵד:
כט מָעוֹז לַתֹּם דֶּרֶךְ יְהוָה וּמְחִתָּה לְפֹעֲלֵי אָוֶן:
ל צַדִּיק לְעוֹלָם בַּל־יִמּוֹט וּרְשָׁעִים לֹא יִשְׁכְּנוּ־אָרֶץ:
לא פִּי־צַדִּיק יָנוּב חָכְמָה וּלְשׁוֹן תַּהְפֻּכוֹת תִּכָּרֵת:
לב שִׂפְתֵי צַדִּיק יֵדְעוּן רָצוֹן וּפִי רְשָׁעִים תַּהְפֻּכוֹת:

משלי פרק יא

א מֹאזְנֵי מִרְמָה תּוֹעֲבַת יְהוָה וְאֶבֶן שְׁלֵמָה רְצוֹנוֹ:
ב בָּא־זָדוֹן וַיָּבֹא קָלוֹן וְאֶת־צְנוּעִים חָכְמָה:
ג תֻּמַּת יְשָׁרִים תַּנְחֵם וְסֶלֶף בְּגֹדִים ושדם יְשָׁדֵם:
ד לֹא־יוֹעִיל הוֹן בְּיוֹם עֶבְרָה וּצְדָקָה תַּצִּיל מִמָּוֶת:
ה צְדָקַת תָּמִים תְּיַשֵּׁר דַּרְכּוֹ וּבְרִשְׁעָתוֹ יִפֹּל רָשָׁע:
ו צְדָקַת יְשָׁרִים תַּצִּילֵם וּבְהַוַּת בְּגֹדִים יִלָּכֵדוּ:
ז בְּמוֹת אָדָם רָשָׁע תֹּאבַד תִּקְוָה וְתוֹחֶלֶת אוֹנִים אָבָדָה:
ח צַדִּיק מִצָּרָה נֶחֱלָץ וַיָּבֹא רָשָׁע תַּחְתָּיו:
ט בְּפֶה חָנֵף יַשְׁחֵת רֵעֵהוּ וּבְדַעַת צַדִּיקִים יֵחָלֵצוּ:
י בְּטוּב צַדִּיקִים תַּעֲלֹץ קִרְיָה וּבַאֲבֹד רְשָׁעִים רִנָּה:
יא בִּבְרָכַת יְשָׁרִים תָּרוּם קָרֶת וּבְפִי רְשָׁעִים תֵּהָרֵס:
יב בָּז־לְרֵעֵהוּ חֲסַר־לֵב וְאִישׁ תְּבוּנוֹת יַחֲרִישׁ:
יג הוֹלֵךְ רָכִיל מְגַלֶּה־סּוֹד וְנֶאֱמַן־רוּחַ מְכַסֵּה דָבָר:
יד בְּאֵין תַּחְבֻּלוֹת יִפֹּל־עָם וּתְשׁוּעָה בְּרֹב יוֹעֵץ:
טו רַע־יֵרוֹעַ כִּי־עָרַב זָר וְשֹׂנֵא תְקִעִים בּוֹטֵחַ:
טז אֵשֶׁת־חֵן תִּתְמָךְ כָּבוֹד וְעָרִיצִים יִתְמְכוּ־עֹשֶׁר:
יז גֹּמֵל נַפְשׁוֹ אִישׁ חָסֶד וְעֹכֵר שְׁאֵרוֹ אַכְזָרִי:
יח רָשָׁע עֹשֶׂה פְּעֻלַּת־שָׁקֶר וְזֹרֵעַ צְדָקָה שֶׂכֶר אֱמֶת:
יט כֵּן־צְדָקָה לְחַיִּים וּמִרַדֵּף רָעָה לְמוֹתוֹ:
כ תּוֹעֲבַת יְהוָה עִקְּשֵׁי־לֵב וְרֹצוֹנוֹ תְּמִימֵי דָרֶךְ:
כא יָד לְיָד לֹא־יִנָּקֶה רָע וְזֶרַע צַדִּיקִים נִמְלָט:
כב נֶזֶם זָהָב בְּאַף חֲזִיר אִשָּׁה יָפָה וְסָרַת טָעַם:
כג תַּאֲוַת צַדִּיקִים אַךְ־טּוֹב תִּקְוַת רְשָׁעִים עֶבְרָה:
כד יֵשׁ מְפַזֵּר וְנוֹסָף עוֹד וְחוֹשֵׂךְ מִיֹּשֶׁר אַךְ־לְמַחְסוֹר:
כה נֶפֶשׁ־בְּרָכָה תְדֻשָּׁן וּמַרְוֶה גַּם־הוּא יוֹרֵא:
כו מַנַּע בָּר יִקְּבֻהוּ לְאֹום וּבְרָכָה לְרֹאשׁ מַשְׁבִּיר:

כז שֹׁחֵר טוֹב יְבַקֶּשׁ רָצוֹן וְדֹרֵשׁ רָעָה תְּבוֹאֶנּוּ:
כח בּוֹטֵחַ בְּעָשְׁרוֹ הוּא יִפּוֹל וְכֶעָלֶה צַדִּיקִים יִפְרָחוּ:
כט עֹכֵר בֵּיתוֹ יְנַחֵל־רוּחַ וְעֶבֶד אֱוִיל לַחֲכַם־לֵב:
ל פְּרִי־צַדִּיק עֵץ חַיִּים וְלֹקֵחַ נְפָשׁוֹת חָכָם:
לא הֵן צַדִּיק בָּאָרֶץ יְשֻׁלָּם אַף כִּי־רָשָׁע וְחוֹטֵא:

משלי פרק יב

א אֹהֵב מוּסָר אֹהֵב דָּעַת וְשׂוֹנֵא תוֹכַחַת בָּעַר:
ב טוֹב יָפִיק רָצוֹן מֵיְהוָה וְאִישׁ מְזִמּוֹת יַרְשִׁיעַ:
ג לֹא־יִכּוֹן אָדָם בְּרֶשַׁע וְשֹׁרֶשׁ צַדִּיקִים בַּל־יִמּוֹט:
ד אֵשֶׁת־חַיִל עֲטֶרֶת בַּעְלָהּ וּכְרָקָב בְּעַצְמוֹתָיו מְבִישָׁה:
ה מַחְשְׁבוֹת צַדִּיקִים מִשְׁפָּט תַּחְבֻּלוֹת רְשָׁעִים מִרְמָה:
ו דִּבְרֵי רְשָׁעִים אֱרָב־דָּם וּפִי יְשָׁרִים יַצִּילֵם:
ז הָפוֹךְ רְשָׁעִים וְאֵינָם וּבֵית צַדִּיקִים יַעֲמֹד:
ח לְפִי־שִׂכְלוֹ יְהֻלַּל־אִישׁ וְנַעֲוֵה־לֵב יִהְיֶה לָבוּז:
ט טוֹב נָקֶלָּה וְעֶבֶד לוֹ מִמִּתְכַּבֵּד וְחָסַר־לָחֶם:
י יוֹדֵעַ צַדִּיק נֶפֶשׁ בְּהֶמְתּוֹ וְרַחֲמֵי רְשָׁעִים אַכְזָרִי:
יא עֹבֵד אַדְמָתוֹ יִשְׂבַּע־לָחֶם וּמְרַדֵּף רֵיקִים חֲסַר־לֵב:
יב חָמַד רָשָׁע מְצוֹד רָעִים וְשֹׁרֶשׁ צַדִּיקִים יִתֵּן:
יג בְּפֶשַׁע שִׂפְתַיִם מוֹקֵשׁ רָע וַיֵּצֵא מִצָּרָה צַדִּיק:
יד מִפְּרִי פִי־אִישׁ יִשְׂבַּע־טוֹב וּגְמוּל יְדֵי־אָדָם ישוב יָשִׁיב לוֹ:
טו דֶּרֶךְ אֱוִיל יָשָׁר בְּעֵינָיו וְשֹׁמֵעַ לְעֵצָה חָכָם:
טז אֱוִיל בַּיּוֹם יִוָּדַע כַּעְסּוֹ וְכֹסֶה קָלוֹן עָרוּם:
יז יָפִיחַ אֱמוּנָה יַגִּיד צֶדֶק וְעֵד שְׁקָרִים מִרְמָה:
יח יֵשׁ בּוֹטֶה כְּמַדְקְרוֹת חָרֶב וּלְשׁוֹן חֲכָמִים מַרְפֵּא:
יט שִׂפַת־אֱמֶת תִּכּוֹן לָעַד וְעַד־אַרְגִּיעָה לְשׁוֹן שָׁקֶר:
כ מְרִמָּה בְּלֶב־חֹרְשֵׁי רָע וְלִיֹּעֲצֵי שָׁלוֹם שִׂמְחָה:
כא לֹא־יְאֻנֶּה לַצַּדִּיק כָּל־אָוֶן וּרְשָׁעִים מָלְאוּ רָע:
כב תּוֹעֲבַת יְהוָה שִׂפְתֵי־שָׁקֶר וְעֹשֵׂי אֱמוּנָה רְצוֹנוֹ:
כג אָדָם עָרוּם כֹּסֶה דָּעַת וְלֵב כְּסִילִים יִקְרָא אִוֶּלֶת:
כד יַד־חָרוּצִים תִּמְשֹׁל וּרְמִיָּה תִּהְיֶה לָמַס:
כה דְּאָגָה בְלֶב־אִישׁ יַשְׁחֶנָּה וְדָבָר טוֹב יְשַׂמְּחֶנָּה:
כו יָתֵר מֵרֵעֵהוּ צַדִּיק וְדֶרֶךְ רְשָׁעִים תַּתְעֵם:
כז לֹא־יַחֲרֹךְ רְמִיָּה צֵידוֹ וְהוֹן־אָדָם יָקָר חָרוּץ:
כח בְּאֹרַח־צְדָקָה חַיִּים וְדֶרֶךְ נְתִיבָה אַל־מָוֶת:

משלי פרק יג

א בֵּן חָכָם מוּסַר אָב וְלֵץ לֹא־שָׁמַע גְּעָרָה:
ב מִפְּרִי פִי־אִישׁ יֹאכַל טוֹב וְנֶפֶשׁ בֹּגְדִים חָמָס:
ג נֹצֵר פִּיו שֹׁמֵר נַפְשׁוֹ פֹּשֵׂק שְׂפָתָיו מְחִתָּה־לוֹ:
ד מִתְאַוָּה וְאַיִן נַפְשׁוֹ עָצֵל וְנֶפֶשׁ חָרֻצִים תְּדֻשָּׁן:
ה דְּבַר־שֶׁקֶר יִשְׂנָא צַדִּיק וְרָשָׁע יַבְאִישׁ וְיַחְפִּיר:
ו צְדָקָה תִּצַּר תָּם־דָּרֶךְ וְרִשְׁעָה תְּסַלֵּף חַטָּאת:
ז יֵשׁ מֶתְעַשֵּׁר וְאֵין כֹּל מִתְרוֹשֵׁשׁ וְהוֹן רָב:
ח כֹּפֶר נֶפֶשׁ־אִישׁ עָשְׁרוֹ וְרָשׁ לֹא־שָׁמַע גְּעָרָה:
ט אוֹר־צַדִּיקִים יִשְׂמָח וְנֵר רְשָׁעִים יִדְעָךְ:

י רַק־בְּזָדוֹן יִתֵּן מַצָּה וְאֶת־נוֹעָצִים חָכְמָה:
יא הוֹן מֵהֶבֶל יִמְעָט וְקֹבֵץ עַל־יָד יַרְבֶּה:
יב תּוֹחֶלֶת מֻמְשָׁכָה מַחֲלָה־לֵב וְעֵץ חַיִּים תַּאֲוָה
בָּאָה:
יג בָּז לֶדָבָר יֵחָבֶל לוֹ וירֵא מִצְוָה הוּא יְשֻׁלָּם:
יד תּוֹרַת חָכָם מְקוֹר חַיִּים לָסוּר מִמֹּקְשֵׁי מָוֶת:
טו שֵׂכֶל־טוֹב יִתֶּן־חֵן וְדֶרֶךְ בֹּגְדִים אֵיתָן:
טז כָּל־עָרוּם יַעֲשֶׂה בְדָעַת וּכְסִיל יִפְרֹשׂ אִוֶּלֶת:
יז מַלְאָךְ רָשָׁע יִפֹּל בְּרָע וְצִיר אֱמוּנִים מַרְפֵּא:
יח רֵישׁ וְקָלוֹן פּוֹרֵעַ מוּסָר וְשֹׁמֵר תּוֹכַחַת יְכֻבָּד:
יט תַּאֲוָה נֶהְיָה תֵּעֵרַב לְנָפֶשׁ וְתוֹעֲבַת כְּסִילִים
סוּר מֵרָע:
כ הלוך הוֹלֵךְ אֶת־חֲכָמִים וחכם יֵחָכֵם וְרֹעֵה
כְסִילִים יֵרוֹעַ:
כא חַטָּאִים תְּרַדֵּף רָעָה וְאֶת־צַדִּיקִים יְשַׁלֶּם־
טוֹב:
כב טוֹב יַנְחִיל בְּנֵי־בָנִים וְצָפוּן לַצַּדִּיק חֵיל
חוֹטֵא:
כג רַב־אֹכֶל נִיר רָאשִׁים וְיֵשׁ נִסְפֶּה בְּלֹא
מִשְׁפָּט:
כד חוֹשֵׂךְ שִׁבְטוֹ שׂוֹנֵא בְנוֹ וְאֹהֲבוֹ שִׁחֲרוֹ
מוּסָר:
כה צַדִּיק אֹכֵל לְשֹׂבַע נַפְשׁוֹ וּבֶטֶן רְשָׁעִים
תֶּחְסָר:

משלי פרק יד

א חַכְמוֹת נָשִׁים בָּנְתָה בֵיתָהּ וְאִוֶּלֶת בְּיָדֶיהָ
תֲּהֶרְסֶנּוּ:
ב הוֹלֵךְ בְּיָשְׁרוֹ יְרֵא יְהוָה וּנְלוֹז דְּרָכָיו בּוֹזֵהוּ:
ג בְּפִי־אֱוִיל חֹטֶר גַּאֲוָה וְשִׂפְתֵי חֲכָמִים
תִּשְׁמוּרֵם:
ד בְּאֵין אֲלָפִים אֵבוּס בָּר וְרַב־תְּבוּאוֹת בְּכֹחַ
שׁוֹר:
ה עֵד אֱמוּנִים לֹא יְכַזֵּב וְיָפִיחַ כְּזָבִים עֵד שָׁקֶר:
ו בִּקֵּשׁ־לֵץ חָכְמָה וְאָיִן וְדַעַת לִנְבוֹן נָקָל:
ז לֵךְ מֶנֶגֶד לְאִישׁ כְּסִיל וּבַל־יָדַעְתָּ שִׂפְתֵי־דָעַת:
ח חָכְמַת עָרוּם הָבִין דַּרְכּוֹ וְאִוֶּלֶת כְּסִילִים
מִרְמָה:
ט אֱוִלִים יָלִיץ אָשָׁם וּבֵין יְשָׁרִים רָצוֹן:
י לֵב יוֹדֵעַ מָרַת נַפְשׁוֹ וּבְשִׂמְחָתוֹ לֹא־יִתְעָרַב
זָר:
יא בֵּית רְשָׁעִים יִשָּׁמֵד וְאֹהֶל יְשָׁרִים יַפְרִיחַ:
יב יֵשׁ דֶּרֶךְ יָשָׁר לִפְנֵי־אִישׁ וְאַחֲרִיתָהּ דַּרְכֵי־
מָוֶת:
יג גַּם־בִּשְׂחוֹק יִכְאַב־לֵב וְאַחֲרִיתָהּ שִׂמְחָה
תוּגָה:
יד מִדְּרָכָיו יִשְׂבַּע סוּג לֵב וּמֵעָלָיו אִישׁ טוֹב:
טו פֹּתִי יַאֲמִין לְכָל־דָּבָר וְעָרוּם יָבִין לַאֲשֻׁרוֹ:
טז חָכָם יָרֵא וְסָר מֵרָע וּכְסִיל מִתְעַבֵּר וּבוֹטֵחַ:
יז קְצַר־אַפַּיִם יַעֲשֶׂה אִוֶּלֶת וְאִישׁ מְזִמּוֹת יִשָּׂנֵא:
יח נָחֲלוּ פְתָאִים אִוֶּלֶת וַעֲרוּמִים יַכְתִּרוּ דָעַת:
יט שָׁחוּ רָעִים לִפְנֵי טוֹבִים וּרְשָׁעִים עַל־שַׁעֲרֵי
צַדִּיק:
כ גַּם־לְרֵעֵהוּ יִשָּׂנֵא רָשׁ וְאֹהֲבֵי עָשִׁיר רַבִּים:
כא בָּז־לְרֵעֵהוּ חוֹטֵא וּמְחוֹנֵן
עניים עֲנָוִים אַשְׁרָיו:
כב הֲלוֹא־יִתְעוּ חֹרְשֵׁי רָע וְחֶסֶד וֶאֱמֶת חֹרְשֵׁי
טוֹב:
כג בְּכָל־עֶצֶב יִהְיֶה מוֹתָר וּדְבַר־שְׂפָתַיִם אַךְ־
לְמַחְסוֹר:

כד עֲטָרַת חֲכָמִים עָשְׁרָם אִוֶּלֶת כְּסִילִים אִוֶּלֶת:
כה מַצִּיל נְפָשׁוֹת עֵד אֱמֶת וְיָפֵחַ כְּזָבִים מִרְמָה:
כו בְּיִרְאַת יְהוָה מִבְטַח־עֹז וּלְבָנָיו יִהְיֶה מַחְסֶה:
כז יִרְאַת יְהוָה מְקוֹר חַיִּים לָסוּר מִמֹּקְשֵׁי מָוֶת:
כח בְּרֹב־עָם הַדְרַת־מֶלֶךְ וּבְאֶפֶס לְאֹם מְחִתַּת רָזוֹן:
כט אֶרֶךְ אַפַּיִם רַב־תְּבוּנָה וּקְצַר־רוּחַ מֵרִים אִוֶּלֶת:
ל חַיֵּי בְשָׂרִים לֵב מַרְפֵּא וּרְקַב עֲצָמוֹת קִנְאָה:
לא עֹשֵׁק דָּל חֵרֵף עֹשֵׂהוּ וּמְכַבְּדוֹ חֹנֵן אֶבְיוֹן:
לב בְּרָעָתוֹ יִדְּחֶה רָשָׁע וְחֹסֶה בְמוֹתוֹ צַדִּיק:
לג בְּלֵב נָבוֹן תָּנוּחַ חָכְמָה וּבְקֶרֶב כְּסִילִים תִּוָּדָע:
לד צְדָקָה תְרוֹמֵם־גּוֹי וְחֶסֶד לְאֻמִּים חַטָּאת:
לה רְצוֹן־מֶלֶךְ לְעֶבֶד מַשְׂכִּיל וְעֶבְרָתוֹ תִּהְיֶה מֵבִישׁ:

משלי פרק טו

א מַעֲנֶה־רַךְ יָשִׁיב חֵמָה וּדְבַר־עֶצֶב יַעֲלֶה־אָף:
ב לְשׁוֹן חֲכָמִים תֵּיטִיב דָּעַת וּפִי כְסִילִים יַבִּיעַ אִוֶּלֶת:
ג בְּכָל־מָקוֹם עֵינֵי יְהוָה צֹפּוֹת רָעִים וְטוֹבִים:
ד מַרְפֵּא לָשׁוֹן עֵץ חַיִּים וְסֶלֶף בָּהּ שֶׁבֶר בְּרוּחַ:
ה אֱוִיל יְנַאֵץ מוּסַר אָבִיו וְשֹׁמֵר תּוֹכַחַת יַעְרִים:
ו בֵּית צַדִּיק חֹסֶן רָב וּבִתְבוּאַת רָשָׁע נֶעְכָּרֶת:
ז שִׂפְתֵי חֲכָמִים יְזָרוּ דָעַת וְלֵב כְּסִילִים לֹא־כֵן:
ח זֶבַח רְשָׁעִים תּוֹעֲבַת יְהוָה וּתְפִלַּת יְשָׁרִים רְצוֹנוֹ:
ט תּוֹעֲבַת יְהוָה דֶּרֶךְ רָשָׁע וּמְרַדֵּף צְדָקָה יֶאֱהָב:
י מוּסָר רָע לְעֹזֵב אֹרַח שׂוֹנֵא תוֹכַחַת יָמוּת:
יא שְׁאוֹל וַאֲבַדּוֹן נֶגֶד יְהוָה אַף כִּי־לִבּוֹת בְּנֵי־אָדָם:
יב לֹא יֶאֱהַב־לֵץ הוֹכֵחַ לוֹ אֶל־חֲכָמִים לֹא יֵלֵךְ:
יג לֵב שָׂמֵחַ יֵיטִב פָּנִים וּבְעַצְבַת־לֵב רוּחַ נְכֵאָה:
יד לֵב נָבוֹן יְבַקֶּשׁ־דָּעַת ופני וּפִי כְסִילִים יִרְעֶה אִוֶּלֶת:
טו כָּל־יְמֵי עָנִי רָעִים וְטוֹב־לֵב מִשְׁתֶּה תָמִיד:
טז טוֹב־מְעַט בְּיִרְאַת יְהוָה מֵאוֹצָר רָב וּמְהוּמָה בּוֹ:
יז טוֹב אֲרֻחַת יָרָק וְאַהֲבָה־שָׁם מִשּׁוֹר אָבוּס וְשִׂנְאָה־בוֹ:
יח אִישׁ חֵמָה יְגָרֶה מָדוֹן וְאֶרֶךְ אַפַּיִם יַשְׁקִיט רִיב:
יט דֶּרֶךְ עָצֵל כִּמְשֻׂכַת חָדֶק וְאֹרַח יְשָׁרִים סְלֻלָה:
כ בֵּן חָכָם יְשַׂמַּח־אָב וּכְסִיל אָדָם בּוֹזֶה אִמּוֹ:
כא אִוֶּלֶת שִׂמְחָה לַחֲסַר־לֵב וְאִישׁ תְּבוּנָה יְיַשֶּׁר־לָכֶת:
כב הָפֵר מַחֲשָׁבוֹת בְּאֵין סוֹד וּבְרֹב יוֹעֲצִים תָּקוּם:
כג שִׂמְחָה לָאִישׁ בְּמַעֲנֵה־פִיו וְדָבָר בְּעִתּוֹ מַה־טּוֹב:
כד אֹרַח חַיִּים לְמַעְלָה לְמַשְׂכִּיל לְמַעַן סוּר מִשְּׁאוֹל מָטָּה:
כה בֵּית גֵּאִים יִסַּח | יְהוָה וְיַצֵּב גְּבוּל אַלְמָנָה:
כו תּוֹעֲבַת יְהוָה מַחְשְׁבוֹת רָע וּטְהֹרִים אִמְרֵי־נֹעַם:
כז עֹכֵר בֵּיתוֹ בּוֹצֵעַ בָּצַע וְשׂוֹנֵא מַתָּנֹת יִחְיֶה:

כח לֵב צַדִּיק יֶהְגֶּה לַעֲנוֹת ופִי רְשָׁעִים יַבִּיעַ רָעוֹת:

כט רָחוֹק יְהוָה מֵרְשָׁעִים ותְפִלַּת צַדִּיקִים יִשְׁמָע:

ל מְאוֹר־עֵינַיִם יְשַׂמַּח־לֵב שְׁמוּעָה טוֹבָה תְּדַשֶּׁן־עָצֶם:

לא אֹזֶן שֹׁמַעַת תּוֹכַחַת חַיִּים בְּקֶרֶב חֲכָמִים תָּלִין:

לב פּוֹרֵעַ מוּסָר מוֹאֵס נַפְשׁוֹ וְשׁוֹמֵעַ תּוֹכַחַת קוֹנֶה לֵב:

לג יִרְאַת יְהוָה מוּסַר חָכְמָה וְלִפְנֵי כָבוֹד עֲנָוָה:

לוח ברסלב

לפי אופק יבנאל עיר ברסלב - עיר השמחה

פרשת מצורע

יום **ראשון**	**ו** 14	**לימוד יומי:** בבלי: בבא מציעא מו ירושלמי: ערובין לא תוספתא: בבא מציעא א נ"ך: משלי ט	עלות השחר (72 דק) ... 4:59 | חצות היום ..... 12:38 נץ החמה ..... 6:09 | שקיעה ..... 7:07 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:45 | צאת הכוכבים ..... 7:22 סו"ז קר"ש - גר"א .... 9:24 | צה"כ לשיטת ר"ת .. 8:19
יום **שני**	**ז** 15	**לימוד יומי:** בבלי: בבא מציעא מז ירושלמי: ערובין לב תוספתא: בבא מציעא ב נ"ך: משלי י	עלות השחר (72 דק) ... 4:56 | חצות היום ..... 12:38 נץ החמה ..... 6:08 | שקיעה ..... 7:07 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:44 | צאת הכוכבים ..... 7:23 סו"ז קר"ש - גר"א .... 9:23 | צה"כ לשיטת ר"ת .. 8:19
יום **שלישי**	**ח** 16	**לימוד יומי:** בבלי: בבא מציעא מח ירושלמי: ערובין לג תוספתא: בבא מציעא ג נ"ך: משלי יא	עלות השחר (72 דק) ... 4:05 | חצות היום ..... 12:38 נץ החמה ..... 6:07 | שקיעה ..... 7:08 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:43 | צאת הכוכבים ..... 7:24 סו"ז קר"ש - גר"א .... 9:22 | צה"כ לשיטת ר"ת .. 8:20
יום **רביעי**	**ט** 17	**לימוד יומי:** בבלי: בבא מציעא מט ירושלמי: ערובין לד תוספתא: בבא מציעא ד נ"ך: משלי יב	עלות השחר (72 דק) ... 4:02 | חצות היום ..... 12:37 נץ החמה ..... 6:06 | שקיעה ..... 7:09 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:43 | צאת הכוכבים ..... 7:24 סו"ז קר"ש - גר"א .... 9:22 | צה"כ לשיטת ר"ת .. 8:21
יום **חמישי**	**י** 18	**לימוד יומי:** בבלי: בבא מציעא נ ירושלמי: עירובין לה תוספתא: בבא מציעא ה נ"ך: משלי יג	עלות השחר (72 דק) ... 5:01 | חצות היום ..... 12:37 נץ החמה ..... 6:05 | שקיעה ..... 7:10 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:42 | צאת הכוכבים ..... 7:25 סו"ז קר"ש - גר"א .... 9:21 | צה"כ לשיטת ר"ת .. 8:22
יום **ששי**	**יא** 19	**לימוד יומי:** בבלי: בבא מציעא נא ירושלמי: ערובין לו תוספתא: בבא מציעא ו נ"ך: משלי יד	**ערב שבת קודש** עלות השחר (72 דק) ... 5:00 | חצות היום ..... 12:37 נץ החמה ..... 6:03 | שקיעה ..... 7:10 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:41 | צאת הכוכבים ..... 7:26 סו"ז קר"ש - גר"א .... 9:20 | צה"כ לשיטת ר"ת .. 8:22 הדלקת נרות (40 דק): 6:30 (20 דק): 6:50
שב"ק	**יב** 20	**לימוד יומי:** בבלי: בבא מציעא נב ירושלמי: ערובין לז תוספתא: בבא מציעא ז נ"ך: משלי טו	**שבת הגדול פרשת מצורע** עלות השחר (72 דק) ... 4:59 | חצות היום ..... 12:37 נץ החמה ..... 6:02 | שקיעה ..... 7:11 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:40 | צאת הכוכבים ..... 7:27 סו"ז קר"ש - גר"א .... 9:20 | צה"כ לשיטת ר"ת .. 8:23 מוצ"ש ק לשיטת ר"ת: 8:23

מה זֶּה 'חָמֵץ'? עֲצָבוּת, מָרָה שְׁחוֹרָה, חוּמְרוֹת יְתֵרוֹת, גַּאֲוָה וְיֵשׁוּת. מָה הַהֶפֶךְ מִזֶּה? מַצָּה! מַהִי 'מַצָּה'? אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה! כְּמוֹ שֶׁאוֹפִים מַצָּה - לֶחֶם וּמַיִם בִּלְבַד, פָּשׁוּט בְּתַכְלִית הַפְּשִׁיטוּת, כָּךְ צְרִיכָה לִהְיוֹת הָאֱמוּנָה אֵצֶל הָאָדָם - פְּשָׁטוּת! לִזְרֹק אֶת כָּל הַחָכְמוֹת! (משיחותיו של מו"ר הרה"צ שליט"א)